

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A megbénult osztrák alkotmányosság.

Írta: Mezei Ernő.

Csak kérdezné valaki, hogy a közjogi kiegyezésnek és a dualisztikus alkotmányosságnak több mint négy évtizede után van-e közösügyes érintkezésnek közöttünk és Ausztria között valami érzelmi alapja is, a megszokottá vált törvényes kapcsolatot nem edzi és erősíti-e valami erkölcsi természetű kötelék? Bizony bátran, sőt a legfélhivatalosabb biztossággal felelhetnők, hogy igenis van, minden ellentmondó tanúság és látszat ellenére van ily közös érzés, tudniillik az egymás irányában nyilvánuló káröröm.

Nincs-e ebben olyan örökké eleven kölcsönös figyelem, az egymásra utaltságnak olyan pszichológiai folyamata, amelyet az összm monarchia lelkének lehetne nevezni?

Kárörömre mindig teremt alkalmat a mi viszonyos alkotmányosságunk és a mi alkotmányos viszonyunk, majd úgy, hogy nekünk lehet gunyolódunk az ő alkotmányos bukásaihoz, majd úgy, hogy ők hahotáznak a mi parlamenti válságtörténetünkön. Bizonyos, hogy a káröröm ily csereviszonya, ez a mindig

készfizetéses és teljesen paritásos alapon berendezett valuta se császári, se királyi szentesítéssel nem nagyon segíti elő az erkölcsi szolidaritást a monarchia ugynevezett két fele között. De ki tudja, hogy azokban a magas intéző-körökben, ahol az összbírodalom régi hagyományait oly kegyeletesen őrzik, a „divide et impera” sokszor bevált elvénél fogva nem éppen a váltakozó kárörvendezést tartják a birodalmi eszme legállandóbb erőforrásának?

Ez idő szerint megint a mi javunkra billent volna a mérleg. Mikor a mi alkotmányosságunkat és a mi parlamentarizmusunkat oly nagyszerűen rendbehozta a Khuen-kormány, nemde keserves elégtételünk lehet abban, hogy ott tulnan az osztrák parlamentarizmus oly alaposan felfordult, szinte négy lábát is ég felé mereszti? Az összehasonlításból talán még méla vigaszt is merithetünk, ha nem is olyant, amilyent a bajokban való társulás nyújtani szokott. Ha minálunk a nemzeti parlamentarizmus az ebek harminczadjáról jutott, amott viszont vesztettségétől lepott kutyaóllá fajult el. Minálunk a parlamentarizmus még mindig a többségi szervezet feltételei szerint működhetik, legfőleg az történik, hogy ha esetleg a nemzet olyan többséget küldene, amely nem

egészen Bécs kedvére való, hamarosan guzsba kötik. Ausztriában semmiféle állandó többségi alapot biztosítani nem sikerült és ha valami többségi alakulás ideig-óráig létre is jöhetne, többségi hatalmát a legkisebb frakció ellenében sem képes érvényesíteni.

Az osztrák parlamentarizmus mai gyakorlata valami csodálatos vegyülék egyfelől a többségi szavazat abszolutizmusából, másfelől a hajdani lengyel országgyűlések hirhedett „liberum vetójából.” Minálunk a nemzeti akarat többségi kijelentését sarokba dobja a királyi vető. Ausztriában minden többségi akaratnak kifejezését már eleve is lehetlenné teszi az a szuverén vető, amelyet Susztersics, vagy Klofac, vagy Wolff, akármelyik nemzetiségi tucznagyság bemozd. Igazán a legteljesebb karrikatúra. Ahogy ezt a szerencsétlen osztrák parlamentet munkavégezetlen, teljesen benuktan el kellett napolni még a nyár elején, most kétségbeesetten keres az osztrák kormány módot rá, hogy az elodázhatlanná vált őszi munkához talpraállithassa. De hiába tárgyal nagy pártokkal, régi pártvezérekkel, immár minden parlamenti tekintélyen és párt-hagyományon felülkerekedett az általános nemzetiségi radikalizmus torzborz anarchiája.

A négerék.

Írta: Mohácsi Jenő.

(Utánnomlás tínos.)

Másfélóraig élveztem a bécsi vadászkiállítás mindenféle állatöklésnek elméleti gyönyörűségeit, akkor azt mondtam magamban: elég volt, és hazafelé indultam. Egyszerre valami különös ordítást hallottam, valami stilizált kutyaugatásfélét, és először élő állatokra gondoltam: a kiállítás valami különös látványosságára. Tényleg, a hang irányában sok-sok ember tolongott, közöttük számos kurtaszoknyás lány, aztán egynehány asszony, férfi kevesebb. Amikor odaértem, azt láttam, hogy ezeket a különös hangokat nem állat produkálja, hanem félállat: egy nagyszerű természetű, bronzszínű férfi, aki majdnem egész meztelenül lódul ide-oda vad ugrásokban, bestiafogait viesorgatja és szeme fehérét csillogtatja.

— Négerék, igazi, vad négerék, — ordította a vörössapkás kikiáltó és a kurtaszoknyás lányok izgatottan simultak egymáshoz és megborzongtak. Mindig voltak, akik a pénztárhoz léptek és jegyet váltottak és megfigyeltem, hogy többnyire nők voltak. Nem tudtam ellentálni én sem, erőt vett rajtam valami csodálatos izgalom. Megváltottam a jegyemet és beléptem én is a négerfaluba.

A néger nem újság a mi tájékunkon, évek óta nincsen brettlielődés néger nélkül, de a vad néger, az más, egészen más. Hangosan dobogott a szívem, amikor rettenetes dobítások reszkettették meg a levegőt, először

lassu ritmusban, aztán mindig vadabul, aztán örületesen tombolva:

— Umbá, umbá, umbá, umbábá, umbábá, umbábá, umbábábá, umbábábá...

Zugott a fülem, agyamban zakatolt a vér, azt hittem, bele kell örülnöm ebbe a különös egyformaságú dobmuзыкába. Körülöttem sok néger nő visított, minden pillanatban elem tárult egy fekete kar és arcomba visította egy rekedt hang, mert itt minden hang rekedt:

— Baksis, baksis!

Volt egy gyönyörű négerlány, alig lehetett tizenöt éves, formás testű, amilyent ritkán látni. Bőrének fekete patinája szinte szoborszerűvé tette és szoborszerű, bágyadt, ivelt volt a karmozdulata, amikor elem tartotta a képes levelezőlapjait. Fájnt nemet intennem, de jaj annak, aki itt egytől vásárol: pénztelenségig ostromolják a többiek. Bevallom, hogy ennek a négerlánynak megfogtam a karját. Eszembe jutott egy ismerősöm, aki Tuniszban lakott egynehány hónapig és fölizzgatta akkoriban éretlen gyermekfantáziámat az ő néger szerelmi ügyeivel.

A néger férfiaknak óriási volt a természetük, hátborzongató érzéseim támadtak, amikor hozzám értek és barátságosan megfogták a kezemet. Lánczával járt a legtöbb, öltözetéről szó sem lehetett, csak valami uszónadrágféle szerénykedett a legtöbben. Folyton arra gondoltam: ezek megszelídített vadállatok, most itt vagyunk a ketrecziükben és játszadunk velük, de jaj nekünk, ha fölbószítják őket valamit, mert akkor elvesztünk menthetetlenül.

Látogató ekkoriban nagyon sok volt a négerfaluban és újból megfigyeltem: többség-

ben vannak az asszonyok, a lányok. Észrevettem két kislányt, testvérek lehettek és az idősebbik talán tizenégy éves. Rajtakaptam őket, amint üldözőbe vettek egy négerfiut, az ő korukbeli négerfiut. Az elsőkött. Vigyorogva jön feléjük egy másik. És ime, a nagyobbik lány ennek a feketeségnek a hátára ad egy csattanó ütést, oda, ahol a legkövőbb. A fiu visszavág: hasonló helyre. A fehér lány arca lángba borul, de nem a haragtól, és verekedni kezd a fekete fiuval. A kisebbik lány gyönyörrel nézi.

Megszólítottam a nagy fehér kislányt:

— Jól esik a négerfiuval verekedni?

— A lány elszégyelli magát, aztán nevetgél:

— Oh, ez nem igazi verekedés. Nagyon jól ismerjük ezt a fiut, mert gyakran járnak ide.

Hát nem is igazi verekedés, és ez a két kislány gyakran jár ide minden felügyelet nélkül!

Nem vagyok világjavító, nagyon szeretem megfigyelni az emberek viselt dolgait, úgy, ahogy vannak. Szóval: nem pofoztam föl ezt a két lányt, amire okvetlenül lett volna jogom; mert nemsokára észrevettem, hogy lovagias afférom támadhatna sok nagykorú bécsi hölgygyel is.

Mindig tudtam, hogy a nők kiszámíthatatlanok és olvastam so/át és tapasztaltam sokat aberrációkról, melyeket látni lehet, de elhinni: nem; de ilyen izlésaberrációt, amilyent ebben a négerfaluban megfigyeltem, eddig még elképzelnem is nehéz volt. Csoportokban állott mindenféle fehér nő, beszélgettek a négerférfiakkal, akik sebhelyesek, utálatosak voltak, de idegenek és ezért

Ezt az osztrák helyzetet azonban már nem csak mi nevetjük, akiknek végre is legkevesebb kedvünk lehet a nevetésre. A nagy európai alkotmányok tornyairól mindenütt derült csodálkozással nézhetik ezt az új osztrák parlamentarizmust, az általános szavazat hőjét, akit fiatal, világbíró atletának gondoltak, de alig hogy megindult, ime, aléltan, hajánál fogva kell kivonszolni az árokból, ahová tántorgó kábultságában belebukott. Igen, az általános és egyenlő szavazat volt kikiáltva a pártlan 606-os vegyi szernek, amelynek az osztrák alkotmányosságot az ő öröklött és legbensőbb idegzetét szétroncsoló vérbajából egy csapásra ki kellett gyógyítania.

Bezzeg ebben az esetben a csalahatlan gyógyszer gyászos kuruzslásnak bizonyult. Ugy vélték, hogy az általános szavazat a nemzetiségi torzalkodások ellenében fel fogja fokozni az állami összetartozás érzetét és az elhatalmasodott nyelvi vitákat le fogja fojtani a gazdasági érdekek diadalmas erejével.

Mindez a csillogó reménykedés, mely az uralkodót és az udvart annyira befolyásolta, szappanbuborékként pattant szét a reális tapasztalat zordon fuvalmától.

Ausztria a maga nemzetiségi összealkotásában ellenmondhatlan próbát szolgáltatott arról, hogy az általános szavazat arkánuma a legerősebb ösztökélő hatással van a faji érzésekre és nyomban végletekig élesíti ki a nemzetiségi ellentéteket. Az általános szavazat Ausztriában szinte egyeduralkodóvá tette a nemzetiségi radikalizmust, amikor ingataggyá és kiszámíthatlanná tette azt a szervezett közvéleményt, amely a megállapodott és mérsékeltbb irányzatú pártoknak állandó alapjául szolgált.

az intelligens, fölényes európai nőknek izgatón rejtélyesek, de még inkább rejtélyesen izgatóak.

Láttam két bécsi urinőt, a beszélgetésük stílusa és az öltözködésük azt bizonyították, hogy urinők. A viselkedésük kevésbé. Ott álltak két négerrel, az egyik fiatal, intelligens arcú legény volt, aki törte a német nyelvet. Anya és leánya versenyt udvaroltak neki és a társának, akinek szörnyű volt az arca: himlőhelyes vagy valami más undok betegségtől elcsufítva.

— Hát nem maradni az Ali szívesen minálunk? — kérdezte a fiatalabbik nő és megfogta az Ali gesztikuláló kezét. — Az Ali maradni mamánál helyettem és én elmenni az Ali helyett Afrikába, mi?

Ugy beszélt a fiatal négerrel, mint egy gyerekkel, minden igét infinitívusban használt, közbe megsimogatta a néger arcát olyan mozdulatokkal, melyekkel egy szép tárgyat, játékszert vagy gyereket érintünk, de én jól láttam, hogy a keze reszket és hallottam, hogy a hangja reszket.

Ali mindenféle néger szót motyogott, német is volt közöttük egy-kettő, a körülállók jól mulattak rajta. A társa vigyorgott, ahogy négernek vigyorogni szoktak.

— Ramabu, mit vigyorgod? — kérdezte a mama tettetett szigorúsággal. — Ramabunak honnan lenni ez a szép láncz? — és megfogta a néger férfi mellén a lánczot, de én tudtam: nem azért, hogy a lánczot nézze. Nagyon undorodtam az ügytől, de tovább néztem: tiszter bucsuzott el a két nő szóval és kézfogással a négerektől, tiszter álltak meg újból, oly nehezükre esett a válás.

Az új osztrák parlamentnek minden mozzanata szemelláthatóvá tette, hogy minél nagyobb tömegek járultak hozzá szavazati jogukkal a parlamenti hatalom megalakításához, annál kisebb frakciók és annál jelentéktelenebb egyéniségek jutottak döntő vezérlethez a parlamentben. Kitént mihamar az is, hogy a nagy szociáldemokrata párt a maga nemzetközi szervezetsége és szoros fegyelmessége ellenére a nemzetiségi radikalizmust teljességgel vissza nem szoríthatta, ellenkezőleg, az utóbbinak versengő agitációja a szakadást vitte bele az egységes szociáldemokrata pártba, a cseh és német szocialisták ellentétét, amely a parlamentben állandóan nyilvánult és utóbb már a szakszervezetekre is áterjedt, a koppenhágai szocialista kongresszus sem volt képes véglegesen kiegyenlíteni. A szegény osztrák parlament pedig ott hever elterülve az utszelen, hogy mindenki átgazoljon rajta. Susztersics, mint a klerikális szlovénégnek, a parlament legparányibb frakciójának képviselője, meg tudta bénítani a parlament egész múlt ülészeit. És Kiofac, kit az előbbi parlamentben számbavehetetlen különöznek néztek, ma az egyik kinyújtott karjával fuziót diktál az ifjúcseh pártnak, másik fenyegetően emelt karjával szakadást diktál a cseh szocialistáknak. Mégis biztosra veszik, hogy az első osztrák népparlamentet egyhamar fel kell oszlatni.

A lehangosabb doktrinéségnek is meg kell ismernie az itt adott példából, hogy az általános szavazat a különböző nemzeti alkotásokra nagyon különböző hatást gyakorolhat. Ami Németországban az egységes nemzeti erő fokozása, az Ausztriában halálos bomlás mérgeinek bizonyult.

Megtaláltam aztán a két kislányt is, akik előtt nem volt biztonságban az az élő ember, aki fekete bőrből öltözködött. Voltak aranyos, igazán csokolnivaló, gondolatban csokolni-való néger babik, ezeket megcsipdesték, a néger férfiaknak a kezére ütöttek és szívesen túrtak fölük mindenféle simogatást, az arcuk lázban égett. De megfigyeltem hosszabb ideig egy nőt, aki magára vette egy néger férfi tollas (pizkos, poros, bacillusos) fejdíszét. Minthogyba valami négerőrület szállta volna meg a nőt, de csakis a nőt; a fehér férfiak igazán civilizáltan viselkedtek, de a nőt mind egytől egyig el kellett volna czipelni a megfigyelőosztályba.

Benn voltam a háremben (külön beléptidij), ahol oly szépen tánczoltak a négerlányok, hogy Peter Altenberg extázisba esett volna tőle; nézője voltam a rémitően komikus harezjátékoknak (külön beléptidij), melyekben csodálatosan vegyült a betanultság, a modor sok eredeti vadsággal, hallottam karéneket és láttam istentiszteletet: csupa játék, amelyben legnagyobb öröme a szereplőknek volt. De lelkileg le voltam törve: annyira bántott a fehér nők viselkedése.

Este volt, amikor elhagytam a négerfalut, definiálhatatlan érzésekkel, undorral minden iránt, ami női. Amikor kiléptem a kapun, megkezdődött újból az a rettenetes egyformaság, örjítő dobolás, melyet azóta sem tudok elfelejteni, álmaimban is kísért és földézi bennem sebhelyes vad négerarcok, szemfóhérek, csattogó fogak emlékeit:

— Umbá, umbá, umbá, umbábá, umbábá, umbábá, umbábá, umbábá, umbábá...

Kibőjtölés.

Budapest, szeptember 10.

A nagy buzgóság, melylyel az ellenzéki sajtó a kormány kártyáiba akar látni; valahogyan olesó diadalokhoz juttatja a kormányt. Senki sem tudja, talán maga a kormány sem, hogy milyen egymásutánban és milyen témákkal fogják a nemsokára összehívuló parlamentet foglalkoztatni s ez a tájékozatlanság okozza, hogy a tulbuzgó opposzió bizonyos terveket vél a kormány zárkózottsága mögül kiolvasni. Természetes, hogy mindazt fölteszi a kormányról, amiért Bécs a harezot végigharezolta s érthető, hogy azt képzeli a kormányról, hogy mind ezt már most fogja a parlamenttől követelni. Így ki vélte olvashatni a kormány kártyáiból többek között azt is, hogy legközelebb már kiáll a házszabályok szigorításának tervével. Erre a kormány sietett félhivatalosan kijelenteni, hogy a házszabályok szigorításának kérdésével nem foglalkozik. S most a kormány hős. Ime, kijelentette, hogy nem foglalkozik a házszabályok szigorításának kérdésével.

Vajjon okosság volt-e alkalmat adni a Kormánynek az ilyen vagy hasonló kijelentésekre? Miért kell a kormányra olyan sietősen ráfogni valamit, amit legfőbb érdeke letagadni mindaddig, amíg a végső szükség be nem következett s amíg a megfelelő hangulatot hozzá elő nem készítette? Egészen nyugodtak vagyunk, hogy amennyiben a puhatóldzás óvatosabban esett volna ki s nem azt fogják a kormányra, hogy már most akarja a házszabályokat szigorítani, hanem csak azt állapítják meg, hogy kényes és súlyos feladatának teljesítésében elkerülhetetlenné lesz reá nézve a régen várt házszabályszigorítás kemény díj-jának feltörése: a kormány nem vágott volna ki ilyen hősies nyilatkozatot. Mert akár megvallja, akár nem: a házszabályok szigorításának megkísérlése elől úgy sem fog kitérhetni. Ha azonban tulbuzgóságból és nyári mulatságnak rendezett gondolatolvasásból azt fogják rá, hogy már most hozzá szándékozik látni a házszabályok szigorításához, akkor a kormány hős pózba helyezkedik és kivágja a rezet. Nem igaz. Nem foglalkozik a házszabályok szigorításával.

Pedig dehogynem foglalkozik. Fázva és libabőrös háttal, de mégis foglalkozik. Teljes lojalitással elismerjük, hogy bizonyos mértékig oka és joga is van vele foglalkozni. Maga a koalíció sem zárkozhatott el a házszabályok szigorításának problémája elől, de volt benne annyi óvatosság, hogy nem ment bele tüstént a végleges szigorításba, mert akkor egyszer, talán éppen csak akkor egyszer átreszketett agyán a sejtelen, hogy az ellene leskelődő intrikának sikerülhet őt valamikor kiütni a nyeregből s az obstrukciótálló házszabályokat mégsem akarta akármilyen kormánynek örökségül hagyni. Az események igazolták, hogy ez nem volt fölös óvatosság a koalíció részéről. Bár tudott volna egyebekben is ilyen óvatos lenni. De hát ebben az egyben legalább óvatos volt s ennélfogva a mai kormánynek, mikor a Bécsből kívánt állandó munkaképesség érdekében a házszabályokat szigorítani akarja, ott kell a fonalat fölvennie a hirhedett ugrai levélnél, amelylyel Tisza István annak idején az obstrukcióellenes harezot megüzente s amelynek végrehajtásába aztán bele is bukott.

Hogy ilyen kellemetlen emlék hatása

alatt a kormány nem érzi tulságosan sietősnek a házszabályok szigorításának problémáját, az emberi szempontból érthető. Mért siessen a legfogasabb kérdéssel, mikor elég nehéz sora lesz a többivel is? Vajjon a delegációk, a jövő évi költségvetés és a banklex elkerülésének megkísérlése nem adnak-e elégséges munkát karácsonyig a parlamentnek? Vajjon annyira gyors munkához szokott-e ez a parlament, hogy ekkora anyagot hetek alatt tudna megörölni? Ha pedig karácsonyig bőven adhat a parlamentnek munkát ez a kormány, akkor csak nem lesz olyan bolondul kihívó, hogy már most kavarja a kedélyeket valamivel, ami csak jövőre vagy esetleg még később lesz esedékes és szükséges. Nem szokott a kormányok feje hónapokkal előre fájni. A kormányok betegsége: a ma. A holnap, az messze van neki. A jövő esztendő pedig: no addig még sok víz lefolyik a Dunán. Ha benne is van tehát a kormány feladatainak tarsolyában a házszabályok szigorításának problémája — és benne van, hiszen még a koalíció feladatai közül se felejtette ki Bécs — arra mégsem kötelezheti senki és semmiféle taktika vagy buzgóság, hogy ezt a kellemetlen szándékát már most bejelentse.

Nekünk úgy tetszik, hogy annyi zárkózottság, amennyihez a kormány folyamodik, minékünk sem ártana. A kormány nem érzi sietősnek, hogy a parlament összehívása előtt a közvéleményt terveiről tájékoztassa: nos, akkor valóban az ellenzéki pártoknak sem föltétlenül sietős az állásfoglalás. Nem kell föltétlenül gondolatolvasással foglalkozni és kitalálni, hogy mi szándéka lehet a kormánynak. Majd elárulja. És mindenesetre neki előbb kell elárulnia, hogy mit akar, mint az ellenzéki pártoknak, hogy milyen álláspontra helyezkednek. A kormány vár és hallgat. Várjunk és hallgassunk mi is. Ha megjön az ideje: a kormány nem hallgathat tovább. És akkor majd lesz hozzá szavunk nekünk is.

Budapest, szeptember 10.

A kereskedelmi miniszter Budapesten.
Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter holnap vagy legkésőbb a jövő hét első napjában Budapestre érkezik és újból átveszi a minisztérium vezetését.

Osztrák vád a magyarországi jogszolgáltatás ellen. M. Weigel welsi osztrák fémáru-gyár ma a *Zeit* című bécsi lapban „Bírósági üldözések Magyarországon“ címmel elpanaszolja, hogy a bródi és az eszéki járásbírók két peres ügyben nem részesítették abban a jogi védelemben, amit minden kulturáltan a hozzá jogsegélyért fordulónak nyújtani köteles, s hogy a két bíróság mulasztása és hanyagsága miatt jogerős bírói ítéletek daczára sem tud pénzükhöz jutni. Nem akarjuk a két bíróságot védeni. Módunkban sincs, kedvünk sincs hozzá, mert egyáltalán nem tudjuk, hogy mi igaz a panaszból, mi nem. De azért szó nélkül hagyni nem akarjuk, s amennyiben a vád a magyar jogszolgáltatásra vonatkozik, visszautasítjuk. A *Zeit* is, amely oly éles megkülönböztetést tud tenni Horvátország és Magyarország közt, mikor nem kellene, s mikor ezzel a megkülönböztetéssel a magyar bíró-dalmi egységen és a magyar közjogon akar szándékosan sérelmet elkövetni, ezt a különbséget most, amikor igazán helyén valós volna, nem látja. Nem akarja tudni, hogy a horvát bíróság nem magyar bíróság, mert Horvátországnak igazságügyi téren teljes autonómia van s a horvát bíróságokra a magyar igazságügyminiszter ingerenciát nem gyakorolhat. A bródi és eszéki bíróságok cselekedeteiért tehát nem lehet felelősségre vonni Magyarországot. Bizonyítással tudja ezt a *Zeit* is, de az

osztrák gyűlölet és piszkolódás nem válogat a fegyverekben, ha Magyarország ellen támadást akar intézni. És néha még a tudatlanságot is szimulálják az osztrákok, ha ez számukra célravezetőbb.

A kormány és a bankkérdés.

Budapest, szeptember 10.

A kormány egyik félhivatalosa tegnap a politikai helyzettel foglalkozván, s a parlament legközelebbi tennivalóiról, irván, azt mondja, hogy a Khuen-kormány a bankkérdést is meg fogja oldani, még pedig oly módon, hogy semmi esetre sem fog kevesebbet hozni, mint amennyit a koalíciós kormány hozni akart, s ezzel a koalíciós kabinetben helyet foglalt függetlenségi vezérferfiaknak is lehetővé akarja tenni a javaslat megszavazását.

Mesébe való optimizmusnak látszik ez. Mert azt, amit a koalíciós kormány hozni akart, azt ő maga sem tudta hozni. Hisz a koalíciós kabinet lemondása éppen azért történt meg, mert amit a bankkérdésnek hozni akart, az a királyi vétóval találkozott, sőt a királyi vétó szegült ellene még a minimumának is annak, amit a kormány és a nemzet többsége a bankkérdés rendezésében követeltek.

Ha tehát a félhivatalos cikkben ennek a köztudomású ténynek daczára is ilyen bizakodó reménységet olvasunk, úgy ez még inkább feleségazza a várakozásunkat. Mert ma már kétségtelen, hogy a közös jegybank szabadalma meghosszabbíttatik. A félhivatalos magyarázat szerint azért, mert a választásokon a munkapárt minden jelöltje ezt hangoztatta a programbeszédében, s mert a választópolgárság akkor, mikor a munkapártnak többséget adott, a bankközösség mellett is expressis verbis állást foglalt. Ehez ugyan sok szó fér, mert a választások tisztaságáról, függetlenségéről, sokat lehetne beszélni, s főleg nagyon alapos bizonyítékokat lehet felhozni amellett, hogy a választásokon a nép igazi akarata meg nem nyilvánulhatott. De ez ezuttal mellékes. Egyszerű ravaszkodás az, mikor a nemzet akarataira hivatkoznak a bankközösség megújításakor. A nemzet négy évig rendületlenül kitarított az önálló bank követelése mellett, s akkor a király mégis ellent mondott. Akkor nem számított előtte semmit a nemzet akarata. Khuen-Héderváry miniszterelnök is a Vigadóban még a választások eredménye előtt megmondta, hogy a bankszabadalmat meg fogják hosszabbítani, sőt Kőbányán már azt is bejelentette, hogy kétszer, sőt háromszor is hajlandó választani, ha az első választási hadjáratban nem kap engedelmes többséget. Mirevaló tehát most egyszerre arra hivatkoznak, hogy a nép mit akar, s mit szankezionált. A fő az, hogy mit fog csinálni a kormány.

Pontonként nem tudnók felsorolni, hogy a koalíciós kormány arra az esetre, ha kénytelen volna a közös bankot fentartani, mit akart Magyarország gazdasági érdekében biztosítani. De azt tudjuk, hogy a készfizetések kötelező felvétele a bankszabadalom meghosszabbításánál *conditio sine qua non* volt. Ha tehát ezt nem tudja a Khuen-kormány biztosítani, még pedig oly módon biztosítani, hogy az ellen az osztrákok többé akadályokat ne gördíthessenek, s annak megkezdését tovább ne halogathassák semmiféle ürügyvel, akkor már a minimumát sem hozná a Khuen-kormány annak, amit a koalíciós kormány hozni akart.

De még ha ezt biztosítani tudja is a kormány, ezzel még mindig nincs kimerítve, amit Magyarország legvitálisabb gazdasági érdekei követelnek. Arra a nyugodt önbizalomra, amit a félhivatalos utján a kormány elárul, ezuttal nem akarunk reflektálni. Mi is azt óhajtuk, hogy a bankkérdés úgy rendeztesék, hogy a kormány javaslatát Kossuth és Apponyi is megszavazhassa. Ha ez meg fog történni, akkor mi leszünk a lehangosabbak

annak hirdetésében, hogy a kormány úgy rendezte a bankkérdést, ahogy az Magyarország érdekeinek megfelel.

Politikai események.

— Tomasics bán Bécsben. — A horvát helyzet. — Boszniai hírek. — Az Erödsy-ügy. — Az országos gazdapárt szervezkedése. —

Budapest, szeptember 10.

Tomasics Miklós bán ma este Bécsbe utazott s ez az utazás kétségtelenül a horvátországi helyzettel van összefüggésben, mert Drávan-tul a helyzet mind inkább zavarosabb lesz. Az eszéki „Narodna Obrana“, mely azoknak a lapja, akik a bánal tartanak, ma szenzációs leleplezéssel szolgál a koalíció utolsó tanácskozásáról. Azt írja, hogy a koalíciónak az az utolsó határozata, melyet mint egyhangu határozatot publikáltak, nemcsak egyhangu nem volt, hanem a többség kifejezett tiltakozása ellenére jött létre. A többségnek más volt a véleménye, a kisebbség azonban annyira terrorizált és olyan agresszive lépett föl, hogy a többség nem tudta megakadályozni a határozat ilyen publikálását. A mérsékelték azt vitatták, hogy a programot előbb a bánal kelene közölni, a kisebbség terrorizmusa azonban ennek ellene szegült. A kormánylapok még mindig nem mondtak véleményt a programról. Valószínűtlennek látszik azonban, hogy többség lett volna az a többség, mely az állítólagos kisebbségnek behódolt.

Komoly politikai körökben arról beszélnek, hogy az új horvát egységes párt, amely a koalícióból fog alakulni, kénytelen lesz programját lényegesen módosítani, ha kormánypárt alakítását akarják. A programot eddig csak két jogpárti és öt haladópartí, valamint 12 volt jogpárti képviselő írta alá. A haladópart csak bizonyos feltételek mellett fogadta el a programtervezetet, a jogpárt zöme pedig ez ügyben még nem foglalt állást. Muacsevics, Popovics Sándor és Popovics Dusan képviselők határozottan a bánal való megegyezést kívánják.

Dr. Rittig teológiai tanár a djakovai körületben visszalépett a jelöltségtől. Helyette Schwarzmayr polgármester, a nemzeti párt kiváló tagja lép fel.

A horvátországi szerb radikális párt pénteken tartotta meg választási értekezletét, melyen a párt számos tagja vett részt. Az értekezletről kiadott kommuniké kijelenti, hogy a párt kötelességének ismeri a jelen nehéz időben a haza és a nemzet javára közreműködni. A horvát-szerb koalíció működése, melyet a horvát szaborban kifejtett, nem állott a helyzet magaslatán. A koalíció nem mutatott sem politikai érettséget, sem állandóságot. A szerb radikális párt a küszöbön álló horvát országgyűlési választásokon erélyes küzdelmet fog vívni a mai rendszer ellen. Végül a kommuniké közli a párt részéről felállított jelöltek névsorát. A párt elnöke, dr. Kraszojevics György Karlóczán lép fel.

Báró Burián közös pénzügyminiszter, ki jelenleg Boszniában tartózkodik, tegnapelőtt Ilidzéből Kresevoba utazott, hol az új állami vasműveket és a szőnyegszövődet tekintette meg. A miniszter már legközelebb visszautazik Bécsbe, hogy résztvegyen a közös minisztereknek e hónap második felére tervezett értekezletén, melyen a delegációk elé terjesztendő jövő évi költségvetés-tervezetet fogják tárgyalni.

A közös pénzügyminiszter csütörtökön fogadta Sztokanovics Péro és Szrskics Milán bosnyák tartománygyűlési képviselőket, akikkel hosszasan tárgyalt a szerbek kívánságairól és a bosnyák tartománygyűlés ülésszakának működéséről.

A népszámlálás Boszniában és Hercegovinában október hó 10-én veszi kezdetét. Az utolsó népszámlálás Boszniában 1895-ben volt. A külügyminisztérium hozzájárult a szerb kormány ama tervéhez, hogy Boszniában

és Hercegovinában két kereskedelmi konzulátust létesítsen.

A marostordai anarchia úgy látszik mégis végnapjait éli. Egy hírforrás szerint gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök már maga is megsokalta a diszkvalifikált főispán botrányait s rövid időn belül — mindenesetre a képviselőház összeülése előtt — Erödsy Sándort főispáni állásától fel fogja menteni. A miniszterelnök azonban a minden szolgálatra alkalmas főispánjáról gondoskodni kíván továbbra is, s úgy szándékszik ezt a rá nézve kellemetlen ügyt megoldani, hogy Erödsy fölmentése külső formában se tűnjék fel a kormány vereségeként, s ezért Erödsyt a belügyminisztériumba akarja kinevezni és olyan osztályba beosztani, amely osztály a kormányzati ügyeken kívül esik.

Mindezek állítólag annyira befejezett tények, hogy a belügyminisztériumban már a Maros-Torda vármegyei főispáni széknek alkalmas egyénnel való betöltésével is foglalkoznak. Két ifju erdélyi mágnás, gróf Teleki Domokos és gróf Haller József országgyűlési képviselő a kormány jelöltjei a marostordai főispánságra. Ez a hír bir valószínűségi alappal, mert végül a kormánynak is be kell látnia, hogy a hurt nem feszítheti a végletekig.

A marostordamegyei felfüggesztett tisztviselők a vármegyei tisztviselők országos egyetemes fordultak, hogy a szövetség legyen objektív elbírálója az ő ügyüknek. Az elnökség rendkívüli ülést hívott egybe, amelyen *Horváth József*, az egyesület ügyvezető-igazgatója fogja referálni a tisztviselők beadványát.

Az Országos Gazdapárt szeptember hónap 18-án Szakason szervezkedő nagygyűlést tart, amelyen a párt képviselőtagjain kívül a szakas, pincehelyi, kölesdi, bonyhádi, szentlőrinczi, kaposvári, szili, tabi és az cnyingi választókerületek küldöttjei is részt fognak venni.

Budapest, szeptember 10.

Az igazságügyminiszter Szombathelyen. Székely Ferencz dr. igazságügyminiszter ma délután 3 órakor fia, Székely Aladár orsz. képviselő kíséretében Szombathelyre érkezett. A minisztert a pályaudvaron Békassy István főispán és Brenner Tóbiás polgármester fogadta és üdvözölte a tanács élén. A miniszter hosszu kocsisortól kísérve és lelkes ovációk közben a püspöki várba hajtatott, ahol dr. István Vilmos megyéspüspök vendége. A miniszter keddig marad Szombathelyen. Holnap megjelenik az építőiparosok kongresszusán, majd délelőtt Nagygyenesre megy, hol beszédet mond gyöngymelléki választói előtt. A délután folyamán Monyorókeréken mond beszédet a miniszter, hétfőn pedig sámfalvai választói közé megy.

Az osztrák helyzet. Prágából jelentik: Az ifjuseg tartománygyűlési képviselők klubja mai délutáni ülésén Skarda elnök beható jelentést tett a kormánnyal folyó tárgyalásokról, valamint a cseh tartománygyűlés munkaképtelensége ügyében folyó tanácskozásokról. A jelentést egyhangulag megelégedéssel tudomásul vették, az elnöknek köszönetet mondtak és elhatározták, hogy a további konferenciákra képviselőket küldenek Skarda és Pacak képviselők személyében.

A polgármesterek egyesületének tanácsulése. A rendezett tanácsú városok polgármesterei országos egyesületének tanácsa ma délután Budapesten ülést tartott dr. *Szentpály István* elnöklésével. A tanácsülésen jelen voltak *Wimmer Imre* és *Majerszky Béla* alelnökök, *Várhidy Lajos* titkár, *Csesznák Gyula*, *Farkas Jenő*, *Volgens Kornél*, *Gödry Ferencz*, *Mészáros Károly*, *Somossy Béla*, *Vécsey Zsigmond*, *Wagner Sándor*, *Zádor János* polgármesterek és *Feszt Ottó* iglói főjegyző. A tanácsülés megtárgyalta a Szombathelyen október hó 9-én tartandó közgyűlés tárgyait. *Várhidy Lajos* titkár ismertette azt a terjedelmes emlékiratot, amit a városok államsegélye és a városi tisztviselők fizetésének rendezése tárgyában a belügyminisztériumhoz szándékoznak betervezni. Azonkívül ismertette az évi jelentést, amelyet a tanácsülés a közgyűlés elé fog terjeszteni és amelyben beszámol a tanács eddigi működéséről. Elhatározták, hogy 1000 korona pályadíjat tűznek ki a városi közigazgatási szakirodalom működését előmozdító a

következő kérdésre: „Fejtessenek ki a városi törvény főbb alapelvei, különös tekintettel a rendezett tanácsú városokra“. Elhatározta a tanács, hogy *Némethy Károly* belügyminiszteri államtitkárt kinevezése alkalmából feliratilag üdvözli. Végül *Szentpály István* elnök beszámol a városok bankja megalapítása ügyében Londonban tett utjáról, amely szerint igen előkelő angol pénzkörök hajlandók a városok bankjának megalapításában résztvenni, illetve a szükséges pénzüsszeggel hozzájárulni. Ezután még több folyóügyet intéztek el.

Törökország a tengeren.

Budapest, szeptember 10.

Konstantinápolyból ma ismét az a hír érkezik, hogy a kormány a francia hajógyárakban torpedonaszádokat rendelt. E hír valódiságában nem akarunk kételkedni, de megjegyezzük, hogy az új rezsim uralmának kezdete óta alig múlt el nap, hogy újabb és újabb hadihajó vásárlásokat ne jeleztek volna Konstantinápolyból. Ha ezek a hírek megfelelőek volna a valóságnak, akkor Törökország ma Európa egyik legerősebb tengeri hatalma volna. A tény pedig az, hogy az ottomán birodalom még ma is alig számbavehető hajóraj fölött rendelkezik.

A legutóbb vásárolt két német hadihajó mindenesetre fejlődést jelent a tengerészet történetében, de ez még kezdetnek sem elég. Tudni kell ugyanis, hogy a török flotta a legutóbbi napokig, amíg a két német páncéloszt szolgálatba nem helyezték, abszolúte semmiféle értékkel nem birt. A hajók kivétel nélkül elavult rozoga tákolmányok, amelyek a modern tüzérség lövegeinek egy pillanatig sem tudnának ellentállni. Szóval, a tengerészeti viszonyok nem sokkal kedvezőbbek, mint Haszan pasa idején, ki II. Abdul Hamid egyik legkorruptabb minisztere volt. Haszan pasa idején történt ugyanis, hogy a hajóhad parancsot kapott, kivonulni a nyílt tengerre, de a parancsot nem tudta teljesíteni egyszerűen azért, mert a hajókról a gépeket elzalogosították. A szultán ekkor néhány milliót bocsátott Haszan pasa rendelkezésére, hogy új hajókat vásároljon, de a ravasz miniszter egyszerűen újból befestette a régi hajókat, a gépeket kiváltotta és Abdul Hamid büszkén szemlélhette palotája erkélyéről a Márvány-tengerre vonuló hajóhadat.

Azóta nem sokat javult a török flotta. A most vásárolt két német páncélos sem jöhet számításba, mert a német hajóhadban, már az avult hadihajók közé tartoztak. Egyelőre csak a görög hajóhad fölött biztosították Törökország számára a fölényt. Ugy látszik, hogy a török kormány ezuttal megelégedett ezzel az eredményvel is, mert a hajóhad teljes reorganizálása évek kérdése, mert Európában nincsen olyan hatalom, amely modern hadihajókat eladna. Ezért nem indokolt Oroszország félelme a Fekete-tengeren. Pétervártól nagyon jól tudják, hogy Törökország fölényéről a Fekete-tengeren a közel jövőben szó sem lehet, s hogy az orosz tengerészeti körök mégis idegeskednek, annak csak egy czélja lehet. Oroszország azon a jogzimen, hogy Törökország fejleszti tengeri haderejét, meg akarja erősíteni a szebasztropoli flottát. A legérdekesebb különben, hogy Oroszországnak erre semmiféle jogzime sem lehet, mert a berlini egyezmény értelmében a Fekete-tengeren egyáltalán nem tarthat hadihajókat. De ez a tilalom éppen úgy írott betű maradt, mint ennek az egyezménynek sok más megállapodása.

KÜLFÖLD.

A finn önállóság végnapjai. Pétervárról táviratozzák, hogy az e hó 14-én összeülő rendkívüli finn országgyűlés alkalmából, amelyen a Finnország számára kibocsátott új orosz törvényeket fogják megvitatni, az orosz kormány rendkívüli katonai intézkedéseket tett. Ekanesben, Hansjeniban, Konvolában és Koriában sok katonaságot összpön-

tosítottak. Sveaborg vára körül a közelben fekvő összes szigeteken megtiltották a halászatot. Srinhurud finn országgyűlési elnök kijelentette, hogy a finn népképviselő *Oroszország valamennyi jogtalan követeléseit határozottan vissza fogja utasítani.*

Az olasz király ajándéka. Viktor Emánuel olasz király Péter szerb királynak két andaluziai mént ajándékozott. A lovakat a „Dániel Ernő“ gőzös hozta Fiuméba és innen vasuton szállítják Belgrádba.

Viktor Emánuel király meghívta Péter királyt és Sándor trónörökösöt Rómába. A király Lovouberben utazik az olasz király látogatására.

A portsmouthi kém. A winchesteri fogházban, ahol a kémkedés miatt tartóztatott *Helm* hadnagyot fogva tartják, mérgezési tünetek között megbetegedett 100 fogoly. Helm hadnagy verdeglyéből hozatja eledelét s így történt, hogy ő megmenekült a bajtól. Tegnap londoni ügyvédjével tárgyalt és most várja rokonait Németországból.

Venizelos lemondott. Venizelos lemondott a krétai ideiglenes kormányban viselt elnöki méltóságáról, valamint a krétai képviselői kamarában viselt mandátumáról. A konzulokat e lépéséről értesítették.

Erzsébet királyné emlékezete.

Budapest, szeptember 10.

Ma volt tizenkettedik évfordulója annak, Erzsébet királyasszony, a legmagyarabb királyné életét kioltotta Luccheni orvgyilkos töre. Mintha egyenesen a magyar nemzet szívébe hatolt volna be ez a kegyetlen törzsúrás, úgy jajdult fel akkor egyetlen emberként az egész magyar közvélemény és általános gyászt öltve kísérte sirjába a bálványozásig szeretett királynét. És azóta is nemzeti gyászünneppel maradt szeptember tizedike, amelyet évről évre kegyelettel ül meg a magyar társadalom és hivatalos világ. Erzsébet királyné emlékének tisztasága és az a szeretet, amely a magyar nemzetet ő hozza füzte, az idők folyamán nem vesztett erejéből és mélységéből semmit. Ma is oly ragyogó, tiszta és erős ez az érzelem, mint volt akkor, amikor még Erzsébet királyné élt, és jóakaró barátja és támogatója volt a magyar nemzet jogos kívánságainak a bécsi Burghban.

Nehéz idők voltak azok, amikor Erzsébet királyné odanyújtá segítő jobbát az elnyomott és megalázott magyar nemzetnek, hogy felemelje, hogy szeretettel magához ölelje. A bécsi Burghban az elnyomatás szomorú korszaka alatt ő volt az egyetlen igaz barátunk, akinek irántunk tanusított és őszintén átértzett rokonszenvén megtört minden udvari intrika és ármány, amely a királyt a magyar nemzet további sanyargatására akarta rábírni. Igazi nagyasszonyunk, igazi királynénk volt ő és épp azért emléke sohasem fog elhómalvosulni előttünk és az iránta érzett őszinte szeretet sohasem fog kiveszni a magyar szívekből!...

Halálának mai évfordulójáról alábbi tudósításaink számolnak be:

A király gyásza.

Bécsből jelentik: A király ma reggel a kapuczinus sirboltba ment és Erzsébet királyné koporsójánál hosszasan imádkozott. Majd Rudolf trónörökös sirjához lépett az uralkodó, hogy ott is imát mondjon. Negyedórai ott tartózkodás után a király a közönség lelkes ovációi közt visszatért a Hofburgba.

Az ország kegyelele.

Erzsébet királyné halálának tizenkettedik évfordulóját szokásos kegyelettel ünnepelte meg ma a hivatalos világ és a katolikus egyház. Az állami, városi és megyei épületekre és valamennyi iskolára kitzűttek a gyászlobogót.

A hivatalos gyászistentisztelet délelőtt tíz órakor volt a budavári koronázó Mátyástemplomban, mely előtt *Gyalokay Lajos* rendőrtanácsos és *Beniczky Tamás* felügyelő vezetésével díszruhás rendőrök tartották fenn a rendet, míg a templom

főhajójában Halász Gyula százados parancsnoksága alatt alabárdos koronaőrök alkottak sorfalat. A templom közepén díszes ravatal volt felállítva, rajta Erzsébet királyné czimerei, uralkodónői jelvényei, a csillagkeresztes és a Mária Annunziata-rend nagyszalagjai és a spanyol udvari etiketben előirt fehér keztyű és kinyitott fekete legyező. A ravatalra nyolcz sor égő gyertya vetett fényt.

A fekete drapériával bevont főszentélyben foglaltak helyet: *Hazai* Samu honvédelmi miniszter, tábornoki díszben, herceg *Esterházy* Alajos, báró *Rudnyánszky* József a főrendiház háznagya, *Szalay* Imre, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója, *Fülöp* Kálmán főpolgármester, *Vasizievits* János helyettes polgármester, dr. *Boda* Dezső főkapitány, *Demeczy* Mihály udvari tanácsos, *Ehrenhöfer* Aladár miniszteri tanácsos, *Gopcsa* László miniszteri osztálytanácsos, *Fazekas* Ágoston, Pest vármegye elispánja, *Sághy* Gyula tudományegyetemi prorektor és K. *Jónás* Ödön udvari tanácsos, műegyetemi rektor a dékánokkal, dr. *Hutyra* Ferenc udvari tanácsos az állatorvosi főiskola rektora. A tábornoki kar és a helyőrségi tisztek élén megjelent *Schreiber* Viktor tábornoknagy hadtestparancsnok, *Jáhl* Gusztáv és báró *Wenhardt* altábornokok. Az ünnepi gyászmisét dr. *Nemes* Antal pápai prelátus, budavári apátplébános mondta az Erzsébet királyné milleniumi gyászruhájából készített egyházi ornátusban. A főpapnak a szertartásnál dr. *Vargyas* és *Szolovay* budavári káplánok, valamint a cisztercita rend tagjai segédkeztek. Mise alatt az egyházi ének- és zenekar *Vavrincez* Mór székesegyházi karnagy vezetése alatt *Vavrincez* nagy rekviemjét adta elő. Az istentiszteleten mély gyászban megjelent *Esterházy* Alajosné hercegné született *Andrássy* Irma grófné, a királyné egykori palotahölgye.

Délelőtt 9 órakor ünnepes gyászmise volt az illői-uti Erzsébet örökimádás templomban. A templom hajója egészen megtelt főuri hölgyekkel és ájtatos közönséggel. A gyászmisén gróf *Majláth* Gusztáv erdélyi püspök pontifikált nagy segédlettel.

Otátrafűreden Erzsébet királyné halálának évfordulója alkalmából a tátrafűredi róm. katolikus templomban gyászmise volt, melyen *Klotild* és *Erzsébet* főhercegnők kíséretükkel és nagyszámu fűrdövendég vett részt.

A hivatalos lap cikke.

A hivatalos lap mai száma a nem hivatalos részben a következő sorokban emlékezik meg Erzsébet királyné halálának évfordulójáról:

„Magyarország szomorú emlékezésének a napja a mai nap. Evfordulója van annak a nemzeti szerencsétlenségünknek, amikor kegyetlen erőszak által vesztettük el Felsőcsingyi királyasszonyunkat, jó édesanyánkat, Erzsébetet. Azóta a szeptember 10-ike mindig fájdalmas gyásznapja a magyar nemzetnek, amely busan emlékszik meg arról, hogy milyen vértanuhalált halt a mi fehérlelkű szent asszonyunk. Törrel átvért szive a mártírok szenvedéseitől gyötörtetett; pedig azt a jóságos áldott szívet ugyis mártírrá avatta a sors, mindazzal, amit ráért. Magyarország megrendülve siratta és siratja folyvást. Vigasztalásunk épp oly kevéssé csökkent, amily mértékben nőtt a bizonyosságunk abban, hogy Ő, aki tőlünk a hervadás ősz elején olyan gyászosan ment el mindenkorra: pótolhatatlan minékünk mindvégig. Méltán érezhetjük, hogy halálával minden vesztes között a leg-sújtóbb veszteség minket ért. Hisz Őbenne biztunk legfőbb nemzeti bajainkban; mert hagyományos tudatunkká vált már, hogy ahova a mi szavunk ereje el nem ért: az Ő szelid lelkének a fénye oda is világosságot és melegséget hintő sugarakat küldött miérrettünk. Lelkének édes vonzalma ugy hozzánk kötötte, hogy minden jó ügyünket a magáénak tudta és akarta érezni. S ha már ez a királyi kegy is joggal emelte öntudatunkat: a mérhetetlen jóság, amivel az Ő legmagasabb kegye felénk áradt, a legmélyebb hála megihatottságát ébresztette minden magyar szívből. Ime, régóta nincs többé! — És amikor ez a fájdalmas bizonyosság végigryyilal bennünk: megszáll a bus vágy mindnyájunkat, elárvult magyarokat, hogy kegyeletes emlékezésünk melegevel vegyük körül az Ő visszasszóvargott szellemi részét. Aldassék emléke itt, ezen a bánatos magyar földön, amelynek minden jó fia különösképpen gyászolja ma a nemzet legjobb édesanyját, Erzsébet királyasszonyunkat!

A kolera.

— Terjed a járvány. —

Budapest, szeptember 10.

Hivatalosan jelentik, hogy Magyarországon eddig nyolcz esetben megállapították az ázsiai kolera. A főváros területe ez ideig még kolera mentes, mert a megbetegedések kivétel nélkül a vidéken történtek. A bécsi koleraesetek nagy riadalmat okoztak az osztrák császárvárosban. A tiszti főorvos ellen rendkívül nagy az elkeseredés, mindenki őt okozza a járvány eiterjedéséért. A polgármester különben ma hosszabb időre szabadságot, s valószínűleg többé nem is foglalja el állását.

Ma a következő tudósításokat kaptuk:

Hivatalos jelentés.

A belügyminisztériumhoz eddig tizenegy gyanus megbetegedésre vonatkozó bakteriológiai vizsgálat eredménye érkezett be. Ezek közül a tegnap közölt öt esetben ázsiai kolera állapították meg. Kilenecz esetben nem állapították meg ázsiai kolera. Mohácsról egy halállal végződött újabb gyanus megbetegedést jelentettek be. A boncsolást ma délben végezték el a belügyminisztérium kiküldöttének, dr. *Kaiser* Károly egészségügyi felügyelőnek jelenlétében s a bétartalmat bakteriológiai vizsgálat céljából be fogják küldeni. A baranyavármegyei dárdai járás főszolgabírája tegnap délután táviratban jelentette, hogy Csúza községben egy gyanus megbetegedés történt. Az illetékes hatóságok a szükséges intézkedéseket azonnal foganatosították. A bakteriológiai vizsgálat eredménye ujabbban a következő három esetre vonatkozóan állapította meg az ázsiai kolera:

Zsidó Károly, Ujhelyjőka (Pozsony-megye.)

Bögyi Kálmán, Dunaalmás.

Biró János, Dunaalmás.

Nem bizonyult koleraának egy vizsgálat alatt levő czeplédi és egy bogyiszlói eset. Vizsgálat alatt van még három eset: Dunakömlődön, Hartán és Szépligetén, amelyekre vonatkozólag a bakteriológiai vizsgálat még folvik.

Eddig összesen huszonnégy esetre vonatkozólag van bakteriológiai vizsgálatról jelentés, amelyek közül a tegnap jelentett öt és az itt jelentett három esetben, tehát összesen nyolcz esetben megállapították az ázsiai kolera, tizenegy esetben megállapították, hogy az illető esetekben nem ázsiai kolera forog fenn s három eset még vizsgálat alatt van.

Vidéki esetek.

A Dunagőzhajózási Társaságnak Szarajevó nevű vontatógőzöse tegnap reggel Budapestről elindult és a 256. számú uszályhajót felfelé vontatta. Az uszályhajón O-Buda körül *Ercsei* Gyula hajóslegény gyanus tünetek közt rosszul lett. A hajót megállították, orvost hívtak, aki a tiszti főorvost értesítette az esetről s ennek utasítására a beteget a járványkórházba szállították. Az uszályhajót fertőtlenítették, vesztégar alá helyezték s kitűzték rá a sárga zászlót, a vontatóhajót pedig, miután az uszályhajóval egyáltalában nem került érintkezésbe, fertőtlenítés után tovább engedték.

A győri folyamnérménység Kövecses nevű hajóján dolgozott *Csönkey* Ferenc hajómunkás és pénteken délután munka közben rosszul lett. *Csönkey* ma reggel gyanus tünetek közben meghalt. A vizsgálati anyagot felküldték Budapestre. Szigorú óvintézkedéseket tettek.

Fertőz a Duna.

Dr. *Detré* László egyetemi magántanár, ki egy fővárosi lapban néhány nap előtt rámutatott a Duna-vízre, mint az első koleraesetek forrására, ma egy újságíró előtt még a következő érdekes kijelentést tette:

Igenis, úgy áll a dolog, hogy már két hét előtt előre megmondtam, mi fog történni! Nem volt boszorkányság, csak nyugodtan kellett mérlegelni az eseteket. Egy-két napon belül két, különálló magyarországi hajónak egy-egy lakosa Bécsben ko-

lerás lesz, akkor igen meddő dolog azon vitatkozni, vajjon a két eset „magyar“ vagy „osztrák“ kolera eset-e! Ezek bürokrata dolgok, amelyek az ügyet egy lépéssel sem viszik odébb. Ilyenkor annak kutatását kell megpróbálni, vajjon honnan ered a két fertőzés. Kétségtelen, hogy a két koleraiban megbetegedett egyén kolerabacillusokat evett vagy ivott meg. Mint hogy pedig mindkettő két különböző hajón utazott Bécsbe, igen egyszerű logika mutatott arra, hogy az a közeg fertőzte meg őket, amely rájuk nézve közös volt: és ez a Duna vize, amelyet a hajókon ivóvíznek használnak. Hogy honnan került be a bacillus a Duna-vízbe, ez megint más kérdés. Cikkekemben ráutaltam arra, hogy az oroszországi gabonagőzösökre gyanakszom, amelyek közül az egyiknek valamelyik munkása az u. n. „bacillusgazdák“ közé tartozhatott, amely névvel jelöli ma a bakteriologia azokat, akik hordozói egy kórnemű bacillusnak, anélkül, hogy maguk betegek volnának.

A két bécsi eset közül az egyik kolera állapötben érkezett Bécsbe, ugyszintén kolerasan érkezett Bécsből a pozsonyi eset; ez azt mondja, hogy mindkettő utközben (az egyik Gönyütől Bécsig, a másik Bécsből Pozsonyig) a koleracillusoknak megszámlálhatlan miriádjaival fertőzte meg a Duna vizét! Az óvatosság legelemibb követelménye az, — és ennek meg nem történte az illető közegeknek meg nem bocsátható — hogy ily esetben figyelmeztessük a dunamenti községeket, hajókat arra a veszedelemre, amely a Dunavíz ivásából eredhet.

Külföldön.

A bécsi kolera bünbakkja.

Bécsben az újabb koleraesetek miatt elsősorban dr. *Songott* városi tiszti főorvost okolták a városházán és akadtak lapok is, amelyek kiméletlenül támadták. Az eredmény az, hogy a városházán elajzották a tiszti főorvost és ma a polgármester három hónapi szabadságot adott *Songott*nak, de többé nem tér vissza állásába. Igeiglenesen *Böhm* tiszti orvos fogja ellátni a főorvosi teendőket, majd három hónap mulva nyugdíjba megy *Songott* s minden valószínűség szerint *Böhm* lesz utóda. *Songott* évtizedeken át háziorvosa és legjobb barátja volt *Lueger*nek. Ő kezelte halálos betegségében *Lueger*nek köszönhetette, hogy tiszti főorvos lett, bárha sokkal érdemesebbek is pályáztak erre az állásra. Most nincs többé, aki tartsa és védelmezze, miután pedig a városházán felülkerekedtek azok, akik *Lueger* gazdálkodását mindig helytelenítették, *Songott*nak is mennie kell. *Neumayer* polgármester nem kedveli a tiszti főorvost s ő sem nézte jó szemmel.

Galiczia.

Kopitzban egy ember koleraganus tünetek közt megbetegedett. Megtették a szükséges óvintézkedéseket.

Szászország.

Zepitzban ma délelőtt egy munkás megbetegedett koleraiban. Ez a helység az Elba partján van.

Olaszország.

Apuliában az elmúlt huszonnégy órában 11 koleramegbetegedés és 8 halálet történt.

Oroszország.

Odesszában a legutolsó 24 óra alatt két új pestis-eset és egy halálozás fordult elő, ezenkívül négy pestis-gyanus beteget kezelnek. Meghalt egy kétéves gyermek és a boncsoláskor kiderült, hogy szibériai gümöspesztis volt ez az eset.

Az orosz Husiatinben gyanus tünetek közt megbetegedett személy bakteriológiai megvizsgálása negatív eredménnyel járt. A hatóság minden esetre elrendelte, hogy az orosz utasokat és podgyászokat egészségügyi szempontból megvizsgálja.

Pétvárról jelentik, hogy az elmúlt huszonnégy órában 63 koleramegbetegedés és 13 halálet történt. A betegek száma összesen 628.

Amerika védekezik.

Tekintettel a koleraának Európában való terjedésére, a francia és olasz kikötővárosok amerikai konzuljait hivatalból táviratilag utasították, hogy fedélközi orosz utasokat és azok podgyászát öt napig tartsák vissza, mielőtt megengedik, hogy az Egyesült-Államokban tovább utazzanak. Épp ugy utasították a hamburgi, brémai és más kikötővárosok amerikai konzuljait, hogy szigoruan és pontosan

alkalmazták az amerikai bevándorlási törvény intézkedéseit. Az összes európai kikötővárosokat amerikai egészségügyi közegek fogják inspicziálni.

A katona-élet titkaiból.

— Halálmars és kikötések. —

Budapest, szeptember 10.

A kaszárnyákban még mindig nem akarják megérteni, hogy a katona is olyan ember, mint a tiszturak. Ami a tiszturaknak fáj, fájdalmas a katonának is. Becsület dolgában sem állanak alább, noha még ma is hánytorgatják a külön tisztibecsületet. A tiszt tehát ne hóhéra legyen a katonájának, hanem tudásával és viselkedésével adjon inkább jó példát, ma már ezt elvárhatnánk a nép, az ugynevezett nemzeti seregek tisztjeitől! Hogy azonban még mindig inkább a durva, a féktelen és kegyetlen káplárbotos szellem és elbánás dühöng a kaszárnyákban, a naponként megisméltendő, a kaszárnya- és katonai élet titkaiból kiszivárgó rettenetes esetek, megbotránkoztató hírek igazolják.

Két legujabb embertelen esetet itt közlünk:

Halálmars két áldozattal.

Temesvárról írják: Románbogsán hegyes-völgyes vidékén folytak le a temesvári hadtesthez tartozó csapatok ideiglenes gyakorlatai. A napokban fújtak le a manővert, amelynek borzalmas kintjai, gyilkos fáradsámai sokáig emlékeztetésekre maradtak még. Újra bebizonyosodott, hogy a közös hadseregnek exponált állásban lévő tisztjei micsoda embertelen hajszákat rendeznek, hogyan nyúzzák a legénységet és hozzá nem értéssel, korlátoltságukkal, lelketlenségükkel mekkora pusztítást visznek véghez a munkabíró nép soraiban. A 29. és 61. gyalogezred tegnap érkezett vissza Temesvárra és itt tudódta ki a háborúsi rémségei. Egy 29-es és egy 43-as baka hegymászás közben a szakadékokba zuhant és szörnyen halt.

Szeptember hetedikén volt a lefuvást megelőző gyakorlat. A csapatok hajnali négy órakor térdük érő vízben gázoltak, majd hegyhez értek, ahová négykézláb másztak föl. Az agyoncsigázott legénység fele kidőlt a fárasztó, vergődéses mars alatt. Itt csuszott le a mélységbe két katona és holtra zuzta magát. Mások kar- és lábtörésekkel maradtak a csapat mögött. De a gyakorlatokat kíméletlenül folytatták. A halottakat, a gyilkoló manővert két áldozattal a legnagyobb titokban szállították egy közeli faluba.

Ezekről a szerencsétlenségekről a temesvári hadtestparancsnokságnál nem tudnak; sőt az új-ságtudósító kérdésre kijelentették:

— Halálos vagy súlyosabb balesetről ide semiféle jelentés nem érkezett. Csak annyit tudunk, hogy több tartalékos kidőlt mars közben. Különben a legénység nagyon szép munkát végzett.

Mint mindig, a csapatparancsnokság most is gondoskodik róla, hogy a rossz hírek nyilvánosságára, de még a felsőbb parancsnokságok tudomására se jussanak. Arról is hallgatnak, hogy a 61. gyalogezred két katonája tifusban megbetegedett. Ezeket szeptember 8-án este szállították haza Temesvárra. Így dolgoztak a hetedik hadtestnél a szeptember elei irtózatossá időjárásban.

A kikötött családapák.

A budapesti háziezred legénységének is kijuttott a katonai brutalitásokból. Főképp Petőcz alezredes remekelt. Ez a törzstiszt bőségesen élt az azzal a jogával, hogy nagygyakorlat idején ki lehet kötni a katonát, ha bármely csekély kifogás van ellene. Csek néhány év előtt törölték el ezt a gyalázatosan középkori, megalázó, kínzó büntetést. De azt megengedte a bölcs hadvezetőség, hogy manőver idején kikötéssel, vasraveréssel lehessen kegyetlenkedni. Petőcz alezredes alaposan kihasználta ezt a brutális engedélyt.

— Aki maródi mer lenni, azt két órára kegyetlenül kiköttem. — harsogta a zászlóaljparancsnok.

És a büntetést végre is hajtották. Zsivkovics kapitány századának naponta két-három embere lógott a fán. Családos rezervistákat köttetett ki a legnagyobb passzióval. Mikor a szerencsétlenek elkékkültek, leeresztették, föllocsolták őket, de csak azért, hogy újra felhuzzák. Két szakácsot szeptember ötödikén azért köttetett ki a kapitány, mert hajnali három órára nem készítettek el a legénység feketekávéját. Nem is készíthették el, mert az esővíz kimostaa az üstök alját és a kávé kifolyt. Szeptember hatodikán tizenkét óra hozsát nem kapott menziszt a legénység. Néhány éhes ember megette a tartalékul kapott huskonzervet. Ezért a kapitány nyolcz-tiznap egyet áris-

tommal büntette őket és ráadásul megfizettette velük a luskonzervet.

— Három évet szolgáltam, négyszer voltam manőveren, — mondta egy rezervista — De ilyen emberkinzást, ennyi vasat és kikötést még nem láttam. A legénységgel úgy bánnak, mint az állatokkal. És olyan mocskosan beszélnek, hogy a kocsisok is szégyelnék magukat.

Ezek a tények, melyekre a szépségtapaszt a Budapesti Tudósító egy nagy általánosságban tett tetszés szerint magyarázható kijelentéssel igyekszik megadni. Bár másról beszél, mint a példaszóbeli Bodóné, jellemzésül közöljük ezt is kapcsolatosan a budapesti kínzásokra vonatkozó hírtünkkel:

A katonakinzásokról szóló hírek egyáltalán nem felelnek meg a valóságnak. Igaz ugyan, hogy bár a vezetőség a legénység kimelését szem előtt tartotta, a gyakorlatok a csapatokat bizonyos mértékben megerőltették, mivel az állandó rossz időjárás az utakat csaknem járhatatlanná tette, de hivatalosan megállapították, hogy a negyedik hadtest csapatainak most befejeződött gyakorlatai alatt egyetlen nagyobb baleset nem történt. sőt a csapatok betegállománya a gyakorlatok egész ideje alatt még a fél százalékot sem haladta meg. Katonakinzásról tehát az objektív ítélet egyáltalán nem beszélhet.

Az árvíz.

— Oriási károk a délvidéken. —

Budapest, szeptember 10.

A kiáradt vizek lassanként mind visszatérnek medrükbe, de az előtört, beiszapolt területeken óriási kár maradt mindenütt a nyomukban. Rombadölt házak, elpusztult vasutvonalak és országutak jelzik azt a pusztulást, amit a szélsőséges folyók áradása okozott. Nagyon nagy a kár a délvidéken, ahol a krassó-szörénygyei alispán jelentése szerint a mostani pusztulás még meg is haladja a júniusi áradás pusztításait.

Az árvizekről mai tudósításaink a következők:

A Duna apadása.

A Duna a főváros területén tegnap óta lassan apad és a víz az alsó rakodópartról visszahúzódott a Duna medrébe. Miután Passautól a fővárosig mindenütt apadást jelentenek, a fenyegető árvízveszedelem teljesen megszűnt.

A délvidéki árvíz és a Máv.

Az eddig közölt jelentésekből már fogalmat alkothatunk arról az óriási pusztításról, melyet Krassószörénygye déli részében a Bela, Rieka és a Cserna folyók áradása okozott. Alig három hónapi időközben két istenítélet érte hazánknak ezt a természeti szépségekben bővelkedő részét. Ugy a június 13-iki, mint a szeptember 2-iki nagy árvíz rendkívüli károkat okozott a magyar kir. államvasutakon. A június 13-iki árvíz az emberemlékezet óta eddig ismert legnagyobb árvíz magasságát három méterrel haladta meg. A június 13-iki árvíz okozta forgalmi akadályokat a magyar kir. államvasutak emberfeletti erőmegfeszítéssel, éjjelnappali megszakítás nélküli munkával öt hét alatt győzték le. Szeptember 2-iki újabb árvíz katasztrófa nemcsak ezeket a helyreigazítási munkálatokat tette tönkre, hanem ezenkívül az előbbinél is nagyobb, új károkat okozott, úgy, hogy az utóbbi árvíz pusztításai a június 13-inak mintegy kétszeresét teszik. Az igazgatóság nagy erővel fogott hozzá, hogy a forgalmi akadályok, melyek a 45 kilométer hosszú domasnia-kornya-orsovai vonalszakaszt még járhatatlanná teszik, a lehető legrövidebb idő alatt — ami azonban az óriási pusztítások folytán, így is hetekig fog tartani — legalább annyira elháríttassanak, hogy azon a vonalforgalom megindítható legyen. A vonal egy részét valószínűleg át fogják helyezni, mert csak így lehet azt a jövőre hasonló katasztrófák ellen biztosítani. Ez a munka egy-két esztendő és igen sok költséget fog igénybe venni.

A magyar kir. államvasutak személyzetének valóban elismeréseméltó szolgálati éberségéről tanuskodik, hogy sem a júniusi, sem a mostani nagy árvíz alkalmával vasuti szerencsétlenség nem történt. De nemcsak a vonatok közlekedésével kapcsolatos személybiztonság megővésében tünt ki állam-

vasutunk személyzete, hanem azzal is dicséretre méltó elismerést szerzett, hogy az árvíz közeledését előre jelezte és a vasutmenti közöskéket idejekorán figyelmeztette a veszélyre, úgy, hogy a közüzemügyi személyzetnek így még ideje maradt arra, hogy az alacsonyabban fekvő épületek lakóit idejekorán kilakoltassa. Ennek köszönhető jórészt, hogy a mostani sokkal nagyobb árvíz emberéletet alig követelt magának.

Alispáni jelentés a délvidéki árvízről.

A belügyminiszterhez Krassó-Szörény vármegye alispánja a szeptember 2. és 3-án lefolyt árvíz pusztításairól a következő jelentést küldte:

Globureu községben az árvíz 2¹/2 házat az összes melléképületekkel együtt elsodorta; a házakat ezeken az elmosott területeken alig lehet majd felépíteni. A víz tönkretette az utakat is, a gyümölcsösöket, malmokat, kerteket. Plugován a természet nem nagy a kár, de egy ház a melléképületeivel együtt elpusztult. Valeabolasnicon hét ház, hat melléképület, öt bányá, négy malom, a községi ut másfél kilométernyi hosszúságban, földék, gyümölcsösök mentek tönkre. Ideiglenes kocsiközlekedést csak a legnagyobb nehézségekkel lehetett helyreállítani. Az árvíz Mehádián is nagyobb pusztítást tett, mint a június 13-iki árvíz. A Bellareka patak melletti utcában hét ház a melléképületeivel együtt bedőlt, az összes gyümölcsösök tönkrementek, a víz a hidakat elsodorta. Mehádia és Herkulesfürdő környékén a közlekedést csak a legnagyobb nehézségekkel lehet lebonyolítani. Orsován a víz előtörtte a vasuti telepet és elsodorta a Cserna-védőtöltést. Innen a herkulesfürdői indóházig hegyesuszamlások és utszakadások következtében a közlekedés csak átszállással lehetséges. Mehádia előtt elsodorta a Bellareka-hídat és ezen az egész területen a legutóbbi árvíz pusztításai után fogatosított helyreállítási munkálatokat az újabb ár meghiúsította és a munka eredményét tönkretette. Ezen a vidéken a törvényhatósági utnak az eddigi vonalon való vezetése a jövőben aligha lesz majd lehetséges és az átvezetése legalább szakaszonként feltétlenül szükségesé válik. Miután Globureun, Valeabolasnicán és Orsován az ár elsodorta az élelmiszereket, a pillanatnyi inség elhárítására az alispán élelmiszereket, burgonyát, lisztet osztatott ki a megszorultaknak. Az ár Herkulesfürdőn elvitt két, a Csernán átvezető gyaloghídat, egyet megrongált, magában a fürdőben körülbelül 150 méter hosszúságban elvitte a támfalakat, eltorlaszolta a közlekedési utakat. A kár itt hozzávetőlegesen 120-150.000 korona. A dr. Popovics orsovai lakos tulajdonát képező Dóra-villa támfala bedőlt és agyonnyomta Iván Péter németbogsáni lakost. A vasuti indóház előtt, a Bellarekán át vezetett vasbeton-híd baloldalán fekvő útrész elsodortatott, a jobb oldali rész pedig megrongálódott. Jablanicán az árvíz elsodort nyolcz házat, lakhatatlanná tett kettőt és elpusztított több melléképületet. Petniken elsodort két házat és elpusztított egy szeszfőzdét és két melléképületet, Globukrajován két házat és melléképületeit. A közlekedés Herkulesfürdőtől a kornyai vasuti állomásig már átszállás nélkül biztosítva van. Huszonnégy órán belül biztosítva lesz Orsova felé is. A táviró- és telefonösszeköttetés Orsovaig már tegnap este helyre volt állítva.

A külföldi árvizek

Morvaországban az esőzések következtében a Morva és a Tesz kiáradtak és előtörték a mélyekben fekvő mezőket és földeket. Az árvíz katasztrófa az egész holeschauer politikai kerületet sújtotta. A kár sokkal nagyobb, mint elainte hitték. A Schwarza folyó Ingowitznál kiáradt, elárasztotta a mezőségeket és elvitte az egész termést. Nedbadic közvetlen közelében a víz tönkretette az országutakat.

A Máv. igazgatóságától vett értesülés szerint a dalaas-brazi, továbbá a bregenz-berau vonalon a forgalom ismét főlvetetett. Magas vízállás miatt az otmachau-heinersdorfi vonal zárva van. A személyforgalom előre láthatólag átszállással tartatik fenn. Az áruforgalom szünetel, utban levő áruk Siegenhalson át irányítandók.

EGYHÁZAK.

— (Katholikus nagygyűlés.) A X. katolikus nagygyűlés előkészítő bizottsága: dr. Várady L. Árpád püspök, dr. Zlinszky János, dr. Mihályi Ákos, dr. Nagy Emil, dr. Ernszt Sándor, dr. Zsembery István, dr. Hindy Zoltán tegnap ülést tartott, melyen a nagygyűlés beosztását megállapították. November 13-án reggel Veni Sancte, utána az I. ünnepi nyilvános gyűlés, délután a

Népszövetség ülése, este pedig eucharisztikus körmenet. November 14-én reggel szent mise, utána egyesületi ülések, délután szakosztályi ülések, majd a II. nyilvános ülés. November 15-én reggel szent mise, utána szakosztályi ülések, délután zártilés, majd a III. nyilvános ülés, este pedig ünnepi lakoma. A nagygyűlést rendező Országos Katolikus Szövetség (IV., Ferenciek-tere 7.) ezúton is felkéri azokat az egyeseket és testületeket, akik indítványokat kívánnak előterjeszteni, hogy a határozati javaslatokat az előkészítő-bizottsághoz legkésőbb október 15-ig terjeszszék be.

Segítsünk

szegény mészárosokon.

Félfüllel hallottam valamit arról, hogy ebben az országban, amelyben minden olcsó és jó, néhány rongyos fillérel fölemelik a hus árát. Tapasztaltam azután, hogy válaszképpen erre a csekély és minden körülmények között méltányos emelésre kitört a riadalom. A durva tömeg huszszorát, hatóságai marhavágókat emlegettek, ahol nyugdíjkezes, szolid fővárosi alkalmazásban álló szarvasmarhát kell vágni és csinos pukkerli kíséretében ingyen dobni a nép közé.

Akik közelről ismernek, azok tudják, hogy habozás nélkül a szegény megtámadott mészárosok táborába siettem és csokorba gyűjtöttem panaszait, hogy ime, most odatartsam az ordító, észnélkül handabandázó tömeg elé.

— Uram — kezdte a mészáros, akit alkalmas informálónak néztem — uram, hallatlan gazság történik velünk. Vádolnak, rágalmaznak minket és mi pirulunk gyermekeink előtt.

— Mi a panasz? Hadd hallom?

— Elsősorban is pénzt kérnek a marháért. Még egy olyan finom gróf is pénzt akar a piszkos, sáros marháért, amelyik naphosszat kérem kint csavarog a réten, füvet zabál és olyan buta, hogy rossz rá nézni. Hát illik ez egy finom uriemberhez?

— Nem. Mi van még?

— Jó, hát éljen jól, adunk neki pénzt, de akkor, hogy jövünk mi ahhoz, hogy a népek válogassanak. A hus mind elviszik, a csontot, meg a bőrt otthagyják. A csont nem marha, kérem? A bőr nem marha? Egy tisztességes országban már régen törvény volna arról, hogy ami marha az marha és azt a közönség tartozik egyformán venni.

— Ugy van.

— Ehelyett nálunk a hatóságok egyre szekirozzák az embert. Azelőtt a mészárosnak jó kedve volt és ha jó kedve volt, szépen belecsepta a huszt a mérlegserpenyőbe. Jó feszt belecsepta, aztán kikapta és helerőpítette a szakácsné kosarába, sőt finoman hozzáttette: tessék rozsmaringom, édes rózsám, itt van még ez a kis darab rádás — és kivett egy kis darabot a kosárból. A szakácsné meg volt elégedve, sőt még azt is mondta: nagy kutya maga, Léderer ur és ezalatt az asszony a kasszában két hamis koronát adott vissza neki. Ma bejön a biztos és nézi, hogy nincs-e betámaszkodás.

— Nézi?

— Nézi. Pedig mire támaszkodják a szegény fáradt mészáros, ha nem a mérlegre. Az ember egy kicsit betámaszkodott, mindjárt meg volt a helyes súly.

— Ez pedig fontos.

— Persze, hogy fontos, mert az ember becsületes. Ma csak hussal szabad beletámaszkodni a mérlegbe. Énekelni se szabad, csapni se szabad, mindig csak huszt, huszt kell adni. Pedig mondják, hogy a hus olyan egészségtelen.

— Mit fognak csinálni, hogy megszabaduljanak az igazságtalan támadásoktól?

— Becsukjuk a boltot. Ugyis mindig ráfizetünk. Én bejöttem ebbe az országba egy krajczár nélkül és dolgoztam éjjel-nappal és rögtön az első esztendőben ráfizettem háromezer forintot. És azóta mindig csak ráfizetek, minden évben sok ezer forintot. De nekem elég volt, én visszavonulok. Van egy házam itt Pesten, van egy kis birtokom, majd csak megélek valahogy.

Mélyen elszomorított ennek a szegény embernek a sorsa, csakhogy, sajnos, semmit sem tehetek érte. Egy olyan országban, ahol minden rongyos

díjnok hust akar enni és ahol a hatóságok dacosan és esőkönyösen mindig a hatalmasok mellé állnak, ott nem lehet csinálni semmit.

Tehetetlen dühömben kimentem a vágóhídra és végignézttem, hogy vágtak le próbaképen két ökröt Budapest telhetetlen gyomru népe számára. Sirni lett volna kedvem, látva, hogy a hatalom milyen brutálisan gázolt egy hajdan virágzó ipart.

Ray.

TÁVIRATOK.

Aehrenthal Olaszországban.

Bécs, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) Gróf Aehrenthal e hónap végén fogja viszonzni San Giuliano salzburgi látogatását. Az olaszországi találkozás helvet és ideje még nincs megállapítva.

Az angol király követsége Bécsben.

Bécs, szeptember 10. V. György angol király trónraléptét notifikáló angol külön bizottság Earl of Rosebery lord vezetésével ma este ideérkezett. A missziót diszkíséret, valamint az angol nagykövet és a nagykövetség személyzete fogadták a pályaudvaron, honnan a Hofburgba ment.

Törökország új hadihajói.

Konstantinápoly, szeptember 10. A „Szabah“ szerint a tengerészeti minitérium francia hajógyárakban három ágyunaszádót rendelt, amelyeket a boszori tengerpartok védelmére fognak felhasználni.

Egy konstantinápolyi lap hirt ad róla, hogy a kormány még két páncéloshajót fog megvásárolni. Egy közvetítő felajánlotta a nagyvezirnek a két páncéloshajót, de Hakkí pasa visszautasította a vásárt, mert Törökország új hajókat akar építtetni, a hadügyminiszter azonban érdeklődött a dolog iránt és keresztülvitte a két páncéloshajó megvásárlását. Ezek a hajók 8 év előtt épültek Angolországban Chile számára, de a hajógyárak nyakán maradtak és a brit flotta sem vette át a két páncéloszt. E hajókon kívül Törökország számára ez idő szerint három Dreadnought épül.

A szerb kabinetválság.

Belgrád, szeptember 10. A kabinetkrízis teljesen véget ért, anélkül, hogy a kabinet összeállításában valamely változás következett volna be.

Német szocialisták a csár ellen.

Offenbach, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) Holnapra hívták össze a szociáldemokraták Laugenbe a nagy népgyűlést, hogy tiltakozzanak a csár friedbergi látogatása ellen. A hatóság ma betiltotta a meetinget azzal a megokolással, hogy a gyűlés zavargásokra vezethet.

Olasz ágyuk Montenegróban.

Róma, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) Olaszország eladott Montenegrónak két mozsár-üteget, amelyek még a régi tüzérségi felszerelésből valók és elavultak.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

	szept. 10.	szept. 9.	szept. 8.
Chicago.			
Buza helyben	103 $\frac{3}{4}$	104 $\frac{1}{4}$	—
szeptemberre	103 $\frac{3}{8}$	104 $\frac{1}{8}$	—
decemberre	107 $\frac{1}{4}$	107 $\frac{5}{8}$	—
Tengeri szeptemberre	65 $\frac{3}{8}$	66 $\frac{1}{8}$	—
decemberre	64	64 $\frac{1}{4}$	—
Newyork.			
Buza szeptemberre	95 $\frac{1}{4}$	95 $\frac{3}{4}$	—
decemberre	99 $\frac{3}{8}$	100	—
Tengeri szeptemberre	56 $\frac{3}{8}$	57 $\frac{1}{8}$	—

Newyork, szeptember 10. Gyapot Newyorkban, helyben 14.— (14.—). Gyapot októberre 13.07 (13.09). Gyapot decemberre 14.04 (14.06). Gyapot New-Orleansban, helyben 13% (13 $\frac{1}{4}$). Petroleum Stand white Newyorkban 7.50 (7.50). Petroleum Stand white Philadelphianban 7.50 (7.50). Petroleum Refined in Cases 9.90 (9.90). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 12.75 (12.75). Zsir Rohe és Brothers 13.10 (13.10).

Chicago, szeptember 10. Zsir szeptemberre 12.37 (12.32). Zsir októberre 12.37 (12.35). Szalonna short clear 12.37 (12.37). Sertésus októberre 20.32 (20.27).

Öngyilkos orosz gróf.

— A féltékenység bolondja. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 10.

Budapest nyári mulató életének egy érdekes alakja dobtta el magát az életét. Gróf Ratiborsky Jan a dús gazdag orosz főnemes, huszonhat évesen minden fékevesztettségével szeretett és mint a féltékenység bolondja röpitett golyót a fejébe.

Az orosz gróf megjelent a nyáron Budapesten és letelepedett egy körüti szállóban. Egy nő hozta ide. A Casino de Paris mulatóhely városligeti nyári helyiségében szerződötték Mizzi Scala bécsi szíletésű tánczosnót, aki széke, csinos és molett volt. Egyetlen érdeme az orosz grófja volt, akit még Bécsből, a Moulin Rouge nevű mulatóból hozott magával. Ott fakadt ez a szerelem a bécsi táncz-helyiségben.

Az orosz gróf rabja lett ennek a szerelemnek. Egy pillanatra nem hagyta el; együtt laktak a szállóban, együtt mentek ki a Casino de Parisba; ott a gróf minden este frakkban végignézte az előadást nagy figyelemmel és együtt mentek haza.

Kikötötte az orosz gróf, hogy a mulatók szokásai ne legyenek érvényesek az ő szerelmére. Mizzi Scala semmiféle más vendéggel ne álljon szóba. Ezt természetesen meg kellett fizetni. Páholyt bérelt havonként háromszáz koronáért és minden este szerelme társaságában elfogyasztott öt-hat üveg pezsgőt. Azonkívül mindenkit megvendéget, mindenkit megajándékozott. Estenkint az előadás után, ott ült szíve hölgyével a páholyában, frakkban, udvarias francia, vagy tört német beszélgetésbe elmerülve.

A nőjének, hogy előkelőbb legyen és ne unatkozzék, szerződött egy társalkodónót; az is veük ült. Ez a társalkodónő szintén artista volt és szü tán olyan kezdetleges, mint az urnője. Néhány perczig ugrált a szinpadon, az ezért járó fizetést pedig a gróftól kapta.

Az ifju orosz grófnak milliói voltak. Szerelmét viszonzták és mégsem volt boldog. A féltékenység gyötörte. Nem valószínű, hogy volt oka rá. Nem tudta rávenni a nőjét, hogy hagyja ott a nem sokat jelentő deszkákat. A gróf féltékenysége napról-napra növekedett.

Augusztus vége táján nagy mulatság volt a Casino de Parisban. A gróftól ismét kitört az orosz temperamentum. Duhaj mulatságot csapott; folyt a pezsgő. Ott ültek az asztalnál a barátján és a társalkodónőn kívül: a Rocking Girls néven Budapesten régtől fogva ismert öt angol tánczoleány, Lantos ügyvezető igazgató, Geiger balletmester és Kelety, az igazgató. Délelőttig folyt a dárídó egyhuzamban.

Egyszerre Lantos észrevette, hogy a gróf a hátsó zsebébe nyul. A következő pillanatban már villogott a browning. Lantos abban a pillanatban ragadta meg, amikor a gróf a homlokához emelte. Kicsavarták a fegyvert a kezéből és megígértették vele, hogy soha többé ilyesmit nem tesz. A gróf megígérte és a revolvért emléklül Lantosnak ajándékozta.

Kevéssel az eset után gróf Ratiborsky hazautazott Moszkva mellett levő örösi birtokaira, amelyeket fivére kezel. Ott rendbehozta egy és más dolgát, különösen a pénzügyeit. Azután Münchenbe utazott, mert közbe, szeptember 1-étől Mizzi Scala társalkodólőjével a müncheni Parc Américain mulatóhelyre szerződött. Ott éltek azóta ismét együtt.

A szombatról vasárnapra virradó éjszaka aztán, hajnali három órakor, gróf Ratiborsky a mulató nyilvános helyiségében revolverrel föbelötte magát. Reggel kilenczre meghalt.

Levelet hagyott hátra az özcsének, amelyben megírja, hogy féltékenységből követte el az öngyilkos tettet. A levél végső rendelkezés is; az van benne, hogy a széke nőnek adjanak végkielégítést és Bécsben Adolf Brettnak, a Moulin Rouge tulajdonosának fizessenek ki tízezer koronát, a Fritz nevű főpinczérnek pedig háromezret. Mert ezzel tartozott. Azonkívül van még egy kívánsága, hogy Bécsben temessék el. barátjáné szülővárosában.

Az ember vérenek sajátos tulajdonságai.

„Vasat a vérbe“ ez az orvostudomány régi jel-szava. Az újabb kutatás megdöntötte ennek helyességét. „Ásvány-savakat, különösen vas-savat a vérbe“ ez a helyes megállapítás. Csak így lesz képessé a vér feladatát teljesen betölteni, a test valamennyi szervét a szükséges tápanyagokkal és ezek feldolgozásához szükséges savakkal ellátni, a káros maradványokat pedig a veséken és a bőr pórusain keresztül eltávolítani.

Ahol ez nem történik, ott hiányt szenved a szervezet azon anyagokban, melyekre szüksége van és bővelkedik olyanokban, melyek károsak, melyek a vért megmérgezik, az idegeket megbénítják és így a szervezet mindennemű betegség iránt fogékony.

Csusz, reuma, görvéllykór, vértorlódás, bőrbetegségek, csontszu, máj és vesebaj, ideggyöngeség, bűgyadtság, emésztési zavarok, fejfájás, tulságos kövérség, mindennemű hűlésre való hajlam, érelmeszesedés, gyuladások és még számtalan más betegség áll elő, melyek által 10—20 évvel hamarabb öregszik az ember, mint az olyan, kinek vére egészséges és ennél fogva szervezete erősebb, ellentálló képessége nagyobb.

Semmiféle külső edzési kísérlet nem használ, ha a vér összetétele nem helyes. De ha helyes, úgy nincs szükség semmiféle különös edzésre, a szervezet betegségek és ártalmas befolyások ellen védve van.

A hiányzó ásvány-savakat recipiáló formában kell a szervezetbe juttatni. Ezek szemmeltartásával van a hites szakértők által ajánlt Dr. Schröder féle Renscin összeállítva, mely összetétel helyességét legjobban bizonyítja ezer és ezer elismerő levél olyan emberektől, kik azt használták.

Ezekből közlünk egynehányat:

Eperjes, 1910. április 24.

Körülbelül egy hónapja, hogy tudomást szereztem az Ön világhírű „Renscin“ szeréről. Az Ön küldeményének azaz 2 és fél doboz elhasználása után nagy örömmel értesíthetem, hogy gonoszul zaklató idegességemből teljesen kigyógyultam. Fejfájásom, mely szünni nem akart, már reggel kezdődött s oly mértékben fokozódott, hogy a betűk táncoltak szemem előtt és nem tudtam gondolkodni.

Mindezen jelenségeket az Ön kiváló preparátuma segítségével leküzdöttem és most újult erővel látok munkám után. Fogadja, mélyen tisztelt doktor ur, a füzet megküldéséért, továbbá a pastillákért hálás köszönetemet. Sohasem fogom elmulasztani, hogy az Ön híres csillapítószert, a Renscint, a szenvedőknek ajánljam.

Kiváló tisztelettel Göttl. M.

Kistelek, 1910. május 1.

Tudatom nagyságos orvos urat, hogy a küldött Renscin használata folytán a fejfájásom megszűnt. Újra méltóztatott 3 dobozt küldeni, mely már teljesen fölösleges, de azért mégis megtartom, hogy szükség esetén kéznél legyen.

Maradtam kiváló tisztelettel Gyapju János.

Nagy előnye dr. Schröder Renscinjának más szerekkel szemben, hogy míg azokat mindenkinek saját költségén kell kipróbálnia, addig dr. Schröder Renscinjából kívánatra ingyen és bérmentve kap mindenki egy próbadobozt. Elegendő, ha ezen újságra való hivatkozással közli pontos címét Dr. Schröder H. K. f. b. t., Berlin 35. Postafiók G. 76. céggel és azonnal kap egy ingyen próbadobozt. Egyidejűleg kap ugyancsak ingyen egy füzetet, mely a helytelen összetételű vér által keletkező betegségekről szolgál felvilágosítással.

Miután a kísérlet nem kerül pénzbe, próbálja meg mindenki, ki egészségével nincs megelégedve, mert valószínű, hogy az a szer, melynek meglepően jó hatásáról ezek tanuskodnak, további ezer esetben is segíteni fog. Gyorsan kell magát elhatározni s nem szabad az utolsó pillanatig várni. Jobb, ha ma ír, mint holnap, mert egy nappal tovább egészségesebbnek lenni annyit jelent, mint egy nappal tovább élni.

UJDONSÁGOK.

Somoskeőy redivivus.

— Schwartzterhez csukatta a feleségét. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 10.

A hírhedt Somoskeőy ismét hallat magáról. A „generalstiklik“ nagymestere, akit szélhámos-ságaiban még Manulescu is alig tudott utolérni, vén napjaira sem javult meg. Nyughatatlan vére, izgága természete folyton üzi-hajtja valami svihátság, vagy tisztességtelen dolog elkövetésére. Dehát a fogatlan rókának nem igen sikerül valami. Még az sem, amikor gonosz lelkének teljes súlyával fordul a saját hitvese, felesége, gyermekének édesanyja s az ő tulajdonképeni eltartója ellen. Nem is eltartója, kitaratója volt, mert ez a Lombroso laboratóriumba illő emberszármazék sohasem dolgozott, nem tudta: mi a munka. Egyezzerően szanatóriumba akarta csuktatni a feleségét, hogy hozzányulhasson a pénzéhez. A feleségét akarta örültnek nyilváníttatni, holott ez a szerencsétlen agyrendszerü öreg szédelgőt kellett volna már régen legalább is a dologházi kórházba zárni, hogy lereszeljék róla az urhatnáságot, a nagyravagyást és hogy megtanítsák dolgozni. Ha reketyéből kosarat fűzni is.

De ezen az emberen segíteni már nem lehet. Nem tud ez egyebet kötni: mint viszonyt, vagy nyakkendőt. Ami ezeken túl van a munka határai felé, azt nem ismeri.

Éveken keresztül nyugta volt tőle a magyar közéletnek, amíg három év előtt kiköpött az ötletekből, nem volt már kiből-mikből élésködni és hazajött Budapestre. Egyenesen Londonból. Adta a megszeliült, jóntura tért embert és felkereste régi szerelmét, Kovács Ilonát, akivel harmincz év előtt hosszabb ideig viszonya volt. Somoskeőy elhagyta akkoriban Kovács Ilonát, aki szép leány volt s elhagyta közös gyermeküket is. Somoskeőy bűnbánóan tért meg. Elhatározta, régi bűneinek egyikét jóváteszi: feleségül veszi gyermekének anyját és fiát adoptálja. Azok, akik ezt a veszedelmesen kigyósima modoru embert ismerték, már akkoriban megmondták, hogy Somoskeőynek lesz valami mellékes célja is ezzel a házassággal. Nem olyan legény ő, hogy bármint is mélyebb, gonosz célzat nélkül cselekednék. S nem is csalódtak.

Amikor annak idején Somoskeőy elhagyta Kovács Ilonát, a nő az Andrássy-uton, a Japán-kávéház mellett gyümölcs- és finom csemege üzletet nyitott. Dolgozott kora reggeltől késő estig. Asszonyonál ritka buzgalommal virágoztatta fel üzletét és pénzt is szerzett. Amint a következmények megmutatták, Somoskeőynek nem volt más célja a házassággal, mint eltartatni magát a feleségével és közelébe férközni a jömenetelű üzlet pénztárának.

A szegény Somoskeőyének nem csak a férje ellen kellett viaskodnia. Ott volt a fiuk: ifju Somoskeőy Géza. Épp olyan degenerált, szélhámos és munkakerülő, mint az apja. Néhány éve, amikor a Kisteleky-féle okmány-szerző-irodát leleplezték, a fiu, mint házasságszédelgő szerepelt ebben az ügyben. Apa és fiu vetekedtek a szegény Somoskeőy né Kovács Ilona zsarolásában és kinzásában. Az öreg Somoskeőy nem használt a kérések, Kikivánczolt belőle a régi virtuskodás. Nem tudott nyugodtan ülni a jömenetelű Andrássy-uti boltban, hogy személyes felügyelettel járuljon hozzá az üzlet fellendítéséhez. Nem, hanem kiszedegette a pénztárból a jövedelmet. Rádásul kinozta, bántalmazta a szegény asszonyt.

Ma aztán, amikor az apa és fiu 800 koronát vettek ki a kasszából, Somoskeőy né Kovács Ilonát elhagyta a béketűrő és káparancsolta az üzletből az öreget. Az asszony nem tűrhette tovább az állapotokat s joggal félt, hogy tönkremegy a boltja. Somoskeőy azonban mindezzel nem elégedett meg. Ő meg akarta kaparintani az egész üzletet. Hogy aljas célját elérje, elhatározta, hogy feleségét örültnek fogja nyilváníttatni. E célból

eljárt előjáróságoknál, orvosoknál, szanatóriumokban. Az ő ravasz, bánatos hangja panaszkolta fel a váratlanul ért szerencsétlenséget, hogy „drága nőm megbolondult!“

Igy kapott ma délelőtt az asszony idézést a VI. kerületi előjáróságra.

Somoskeőy né megijesztette az idézés. Nem tudta, miről lehet szó, de rossz sejtelmé sugta, hogy a férjének köze van a dologhoz. Telefonon kereste dr. Vázsonyi Vilmost, de nem találta. Ezt megtudta Somoskeőy és hogy ezt hamarosan elszűlyozza, bement a VI. kerületi kapitányságra. Ott elmondta, hogy a felesége veszedelmes örült. Tör, zuz és tönkre teszi az üzletet. Kérte, hogy törvényszéki orvossal vizsgáltsák meg az elmeállapotát.

Jeszenszky Gellért rendőrtanácsos Kaszás Ernő fogalmazónak osztotta ki a különös ügyet, aki hivatalosan vette jegyzőkönyvbe Somoskeőy Géza panaszát. Kaszás fogalmazó beidézte Kovács Ilonát, Kovács Ilona zokogva mondta el, hogy háromnegyed év óta irtózatban helyezten van. Az ura, akinek a multja ismeretes, teljesen kifosztja a nehéz munkával és szorgalommal szerzett vagyomból. Rendszeresen dézsmálta a pénztárt. Most végre ő ki akarta tenni az üzletből, erre ma reggel megtámadta az asszonyt az Andrássy-uton és a leggyalázatosabb szavakat kiáltotta az arcába. A férje azalatt a folyosón várta az eredményt. Igen gondterhelt arcczal. A rendőrorvos azonban kiküldetésben volt és így a vizsgálatra csak későn délután kerülhetett volna a sor. Három óra után a szerencsétlen asszony, akinek idegeit a végsőkig megviselte ez az embertelen hajsz, rosszul lett az úrszobában, elájult. A mentők elszállították a mentőállomásra, még pedig Somoskeőy javaslatára. Kaszás fogalmazó pedig az ügy iratait áttette a főkapitányságra.

Az asszony azért lett rosszul, mert haza akarták engedni, ő pedig félt Somoskeőy inzultusaitól, Somoskeőy előre beszélt a mentőállomáson az egyik mentőorvossal, aki az idegességtől remegő uriaszszonyt Somoskeőy utasítására a Schwarzer-szanatóriumba szállíttatta.

— Nem érek rá a feleségemet otthon ápolni, mondta Somoskeőy a mentőknek.

De azra ráért, hogy a kasszából kiszedje a pénzeket. Így aztán Somoskeőy né délután csakugyan a Schwarzer szanatóriumba került. Az Andrássy-uti üzletben feltűnt, hogy a tulajdonosné estig nem tért vissza. Az alkalmazottak telefonon értesítették dr. Vázsonyi Vilmost, hogy valami baja eshetett az asszonynak. Vázsonyi kocsiba ült és nyomozni kezdett. Bejárta az előjáróságot, a VI. kerületi rendőrséget, a mentőket s így nyomról-nyomra haladva az esti órákban eljutott a Schwarzer intézet kapujáig. Onnan visszavágtatott a főkapitánysághoz, ahol sürgős panaszt tett, hogy a szerencsétlen asszonyt erőszakkal elhurczolták és szanatóriumba csukták.

A főkapitány sürgős intézkedésére még a Schwarzer-intézetben megvizsgálták Kovács Ilonát és teljesen épelméjűnek találták. Somoskeőy né bejött ügyvédjével a főkapitányságra. Ott panaszt tett a férje ellen életveszélyes fenyegetés és személyes szabadság megsértése címén. A sokat szenvedett uriaszszony kihallgatása alkalmával elmondta kálváriáját, Somoskeőy viselt dolgait és hogy a kalandos hajlamu férj nem tudott beilleszkedni a polgári élet szűk keretei közé, egyik stiklit a másik után követte el. Legutóbb egy angol miss korjáján jelent meg, akit unokahugának, majd leányának adott ki. Ez a viszony tönkremegy pénzébe került Kovács Ilonának, aki reggeltől estig az üzletben fáradt és nem volt hajlandó Somoskeőy barátójét is eltartani. Botrány botrányt követett, míg a mai stádium állott elő.

Kihallgatták az üzlet két alkalmazottját is, akik semmit sem tudtak arról, hogy Somoskeőy né Kovács Ilona tört, zuzott volna, vagy viselkedésével okot adott volna arra, hogy elmeháborodottnak tartásák. A kihallgatások éjjel fél egy óráig tartottak. A szegény asszony nem akart haza menni az Andrássy-ut 45. szám alatti közös lakásukra, hanem egyfogatu kocsiba ült és elhajtattott Weis Bóláné Enyedi-utca lakására. Érdekesen került

most össze a két szerencsétlen asszony, Somoskeőyné és Weiss Béláné, a felesége annak az udvari czukrásznak, akinek családi botrányáról csak a napokban emlékeztünk meg.

Somoskeőyt egész éjszaka három detektív hajszolta, de fél kettőig nem tudták megtalálni. Ha elfogják, akkor előreláthatólag le fogják tartóztatni a derék férjet, akinek terve visszafelé sült el. A délután még hetykén viselkedett, nagy ur volt. Most pedig elbujt a rendőrök elől.

Somoskeőy felkutatására három detektívet küldtek ki sürgős időzettel. A detektívek elmentek az Andrásy-ut 45. szám alatt levő lakására, ott azonban nem találták, innen elmentek a Bristol-szállodába, ahol ráakadtak. Egynegyed két órakor kocsin bevitték a főkapitányságra, ahol megkezdtek a kihallgatását.

NAPIREND. Naptár: vasárnap, szeptember 11. — Róm. kath.: B. 17. Mária neve. — Prot.: B. 16. Tomor. — Görög-orosz: augusztus 29. C. 12. K. Ján. fv. — Zsidó: Elul 7. — A nap két reggel 5 óra 31 perczkor, nyugszik este 6 óra 21 perczkor. — A hold két délután 1 óra 35 perczkor, nyugszik este 9 óra 41 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.
Petőfi-ház (ereklyemúzeum) Bajza-utca 21. sz. Nyitva 10—2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — A Nemzeti Szalon svájci kiállítás. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Művészeti nyári képvására (Váci-utca 9. sz.) Nyitva 10—1-ig és 3—6-ig.
Nyitvalevő múzeumok és könyvtárak: A Nemzeti Múzeum összes tárai 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok 10-től fél — A Néprajzi Múzeum 9—12-ig és 3—6-ig. — A Fővárosi Múzeum 9-től fél 2-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok 10-től fél 2-ig. — Földtani Intézet Múzeuma 10—1-ig. — A Közlekedési Múzeum 9—12-ig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — Az Erzsébet Múzeum 9-től fél 1-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—12-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás 9—12-ig.

Hétfő, szeptember 12. — Róm. kath.: Guidó hv. — Prot.: Guidó. — Görög-orosz: augusztus 30. Sánd. pk. — Zsidó: Elul 8. — A nap két reggel 5 óra 32 perczkor, nyugszik este 6 óra 19 perczkor. — A hold két délután 2 óra 39 perczkor, nyugszik este 10 óra 21 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

— Az „Egyetértés Vasárnapja.“ A világ minden tájának érdekességeit látjuk viszont az „Egyetértés“-nek változatosan ható heti mellékletében, amely a legmesszebbmenő várakozásokat is kielégíti a kimagasló heti eseményeknek képekben való gyors és ötletes megörgeztetésében. Ott látjuk:

a délvidéki árvizek színhelyeit,
az Oravicza-Annina völgye,
a koronakápolna parkja egy-egy színterét állítják elének az árviz által tönkretett helyeknek.

A csári pár friedbergi látogatását két érdekes képünk mutatja be:

Miklós csár és a hesszeni nagyherceg;
A csárné és a nagyhercegné láthatók, amint kocsin robognak be a városból.

A vasúti kocsiberendezések pazar technikájával ismertett meg

az angol királyi pár új luxusvonata.
Az angol király dolgozószobája és az angol királyné hálószobája látványosságokba mennek.

Két új képünk van a leégett brüsszeli világkiállításról.
Vaughan báróné esküvője egyike a ritkaság számba menő riportfotografiáknak.

Az ischli jubiláris ünnepségek utóhangjaiként ott látjuk:

a nyolczvanéves királyt saját szobránál.
A kies Roecken helység csöndjébe vezet el a kép, mely

Nietzsche Frigyes, a híres filozofus szülőházát mutatja be.

Rendkívül érdekes az amerikai gyermekverseny és a győztes gyermekek arcképe.

A vakok oktatása megismerteti az olvasást a szerencsétlen világtalanok pedagógiájával.

A hét hősei között ott látjuk:

Teplanszky Gizellát, a müncheni ékszer-csalónőt,

Oblatt Aladárt, az öngyilkos sikkasztót,
Zucker S. Henriket, a gyújtogatással vádolt dusszardag üvegkereskedőt,

Kaszlik Jenőt, aki 20 milliót hagyott humanus cizókra.

Egyénesen szenzációszámba megy az a kép, mely a hírhedt feleséggyilkos Crippent doktort és társnőjét a bíróság előtt ábrázolja.

Kiemelendők még a grivolai turistaszerencsétlenség, a kéznélküli billiárdművész, a gyermekeprimadonna, a baden-badeni virágkorzó és a Zepelin-hajó étközője.

Mindmeggannyi tanujele az olvasók iránti szeretet áldozatkészségének.

— **Személyi hírek.** Gróf Zichy János vallás-és közoktatásügyi miniszter tegnap Budapesten tartózkodott és ma reggel visszautazott fejérmegyei birtokára, ahonnan csak a hónap végén fog visszatérni, hogy a kultuszminisztérium vezetését átvegye. — Giskra báró szófiai osztrák-magyar követ szabadságáról visszatért Szófiába s átvette hivatala vezetését, amelynek ügyeit távollétében Mittag báró követi titkár látta el. — Imling Konrád igazságügyi államtitkár szabadságáról visszaérkezett és hétfőn átvesszi hivatala vezetését. — Montecuccoli gróf, a cs. és kir. haditengerészeti parancsnoka ma a Kaiser Karl VI. hadihajón Finnországba érkezett a haditengerészeti akadémia ellenőrzésére.

— **Jön a német császár.** Az utiterv szerint II. Vilmos német császárnak szeptember tizenhatodikán kell a baranyamegyei Bélyre érkeznie. Mint Berlinből jelentik, ez az utiterv máig nem változott meg. A császár Berlint szeptember 15-én délután hagyja el, a reggeli órákban érkezik Bécsbe, ahol az udvari vonat a déli-vasút vonalára megy át és két óra tájban ér Pécsre. Az udvari vonatot Barcstól Villányig a magyar államvasutak elnökgazdátja fogja vezetni. Mohácsra délután félnyolc óra tájban érkezik meg a császár vonata. Mohácsra a vasúti állomáson Frigyes főherceg, mint házigazda és Ferencz Ferdinand trónörökös a király képviselőjében fogadják a császárt, aki kíséretével azután Frigyes főherceg vadászkastélyában száll meg s kezdik a vadászatot. — Félhivatalosan jelentik: Vilmos császár bélyei vadászatának programja a következő: A berlini különvonat a hónap 16-án, pénteken délután két órakor érkezik Mohácsra, ahol Frigyes főherceg, Bigott de St. Quentin altábornagy a főudvarmester, a főhercegi jószágigazgató és főfelügyelő, Baranya vármegye fő- és alispánja, a főszolgabíró és a Dunagőzhajózási társulat igazgatói fogadják a császárt. Vilmos császár innen gyalog megy a kikötőben várakozó hajóhoz, amelynek fedélzetén Izabella főhercegnő leányaival, gróf Cappy kamarás és Zamoyska grófnő udvarhölgy fogadják. A hajó a Dunán lefelé Krezsovatat kikötőhelyig megy, ahol a vadászatok vezetője, az erdőmester és a kerületi felügyelő jelentkeznek, majd Vilmos császár a főherceggel cserkészésre megy, míg a főhercegnő és a kíséret tagjai Karapanesra mennek, ahol a vadászatok tartama alatt lakni fognak. Plessen tábornok és St. Quentin gróf főudvarmester Monyoros vadászlakban szállnak meg. A vadászat után a császár kocsin Karapanesra megy és a főhercegi család körében fogja az estebédet elfogyasztani. Naponként kora reggel és este lesz cserkészés. 18-án, vasárnap délelőtt tíz órakor a karapanesai vadászkaty mellett felállítandó ideiglenes sátorkápolnán istentisztelet lesz, 19-én ő felsége az esti cserkészés után Mohácsra megy, honnan udvari különvonaton Hetzendorf állomásra utazik.

— **A közös hadügyminiszter Dombóváron.** Br. Schönaich Ferencz közös hadügyminiszter tegnap délelőtt 10 órakor feleségével Újdombóvárra érkezett, ahonnan Dalmandra utazott az ottani csikótelep megtekintésére. A hadügyminiszter kíséretében voltak: Bacsák Zsigmond altábornagy, a csikótelepek főfelügyelője, báró Klingspor Guidó, a hadügyminiszter hadsegéde, báró Riedl Erich, Bacsák altábornagy hadsegéde és gróf Batthyány Gábor, a mentelepek országos főfelügyelője. A hadügyminiszter Újdombóváron kíséretével megreggelizett, majd délután 1 órakor folytatta útját a közeli Dalmandra, ahol két napig fog időzni. A nagytáji mentelepet — hir szerint — Dombóvárra akarják áthelyezni és a hadügyminiszter dalmandi útja az áthelyezési tervvel van kapcsolatban.

— **A király adománya.** A király a Szepesjános-falu községben pusztított tűzvész károsultjai részére magánpénztárából ezeröttszáz korona segélyösszeget engedélyezett.

— **A spanyol anyakirálynő Budán.** Érdekes hír került be a sajtóba, ami, ha beválik, végre lesz egy állandó királyi lakója Budavárának. Mária Krisztina spanyol anyakirálynő tudvalevőleg meghasonlott a szerinte nagyon is szabadszelleme királyi fiával, Alfonzó királlyal és ott is hagyja végleg Spanyolországot. A hazájától és királyfiától így elhidegült anyakirálynő Ferencz József királytól kért engedélyt, hogy állandóan Bécsben telepedhessen meg. A király, hir szerint, nem is kifogásolta ezt az érdekes kérést, de közbejött az ischli családi ünnep, amelyen József főherceg azt az eszmét vetette fel, hogy nem volna-e jobb, ha a spanyol királynő Bécs helyett inkább Budára jönne lakni és özvegyi közös háztartást vinne Klotild főhercegnővel, József főherceg anyjával? Az ötlet már kényelmi szempontból is tetszésre talált és diplomáciai szempontból különösen ügyes megoldás volt: megkímélte Bécsset tele, hogy Madriddal szemben frondörnek tessék. Elfogadták József főherceg gondolatát és Mária Krisztina most már legközelebb Budára jön lakni. Ha valóra válik ez a hír, a „kivezényelt“ főhercegi családon kívül létszen tehát Budának — királynője is. Még boldogabb lesz a magyar.

— **Egy ismeretlen Barkóczy-ügy.** Megbízható forrásból a Barkóczy garázdálkodáshoz újabb adalékul kapjuk a következő jellemző históriát:

A tordai hatodik oszt. állami gimnáziumhoz kineveztek egy Kóvári nevű tanárt. Mikor megérkezett, kollégái érdeklődtek, hogy miféle szakra képzett: „Történelmi“ volt a kurta válasza. „De hiszen nem arra volt szükség s így már hárman is leszünk“ — mondták a kollégák. És az új tanár erre, nagyuri göggel azt felelte, „az mindegy, egyszerűen az urak közül az egyiket áthelyezik, mert Barkóczyknak én vagyok az embere.“ Igaza lehet, mert nagy kongregacionista, mit Tordán mindjárt megmutatott azzal, hogy az órák elején minden vallásu tanulótl követelte a keresztvetést.

— **A tokiói főpolgármester Budapesten.** Berlinből jelentik, hogy a tokiói főpolgármester ma odaérkezett s a következőket jelentette ki a „Lokal-anzeiger“ egyik munkatársa előtt:

— Azért jöttem Európába, hogy Bécsset és Budapestet, amely városokban még nem voltam, megismerjem.

— **Egy öreg piarista tanár kitüntetése.** Egy öreg kegyesrendi tanárt és vele az egész piaristarendeti éri az a kitüntetés, amelyet a hivatalos lap mai száma első helyen közöl. A jelentés szerint a király dr. Maywald Józsefnek, a budapesti kegyes tanítórendi főgimnázium nyugalmazott tanárának, sok éven keresztül kifejtett buzgó és eredményes működése elismerésül, a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta. Négy évtized nevelő és tanító munkájáért érte a királyi kegy dr. Maywald Józsefet. A latin és görög nyelvre oktatta hosszú tanári pályáján az ifjuságot, amely mindig félt szigorúságától, de megnyugodott igazságosságában. Maywald József görög irodalmi működést is fejtett ki s tanítványainak munkájuk megkönnyítésére nyelvtanokat is szerkesztett. Hosszu tanári pályája után tavaly nyugalomba ment s volt tanítványai akkor szép ünnepségekben részesítették. Ennek az ünnepségeknek a koronája a királyi kitüntetés.

— **Az új walesi herceg.** György király elrendelte, hogy legidősebb fiát, a 16 éves Edward Albert herceget a jövő évben ünnepélyesen walesi herceggé avassák. A felavatási szertartás a walesi tartományban levő Carnarvon városában fog végbemenni.

— **A honvédek gyakorlata.** Az első és második honvédkerület, továbbá a 6. hadtest gyakorlatait — mint Sátoraljaujhelyről jelentik — ma lefújták. József főherceg, aki gróf Károlyi abaujradványi kastélyában tartotta főhadiszállását, a lefúvás után automobilon Balász altábornagy s Frank tábornagy kíséretében Sátoraljaujhelyen át Budapestre utazott.

— **Robbanás a hadihajón.** Newyorkból jelentik, hogy a „Nord Dakota“ nevű Dreadnoughton nagy robbanás történt, amelynek következtében tizenhat ember meghalt és százánál többen megsebesültek.

— **Kémkedéssel vádolt rendőrkapitány.** Dr. Bozics Jován észéki alkapitányt, aki szabadságát Szerbiában töltötte el, néhány nap előtt Kragujeváczban kémkedés gyanúja alatt letartóztatták és személyazonosságának kimutatására szólították fel. Három napig a kragujeváczyi rendőrségen fogva volt, azután Belgrádba vezették és itt sikerült magát igazolnia és kimutatnia, hogy nem kémkedési okokból, hanem magánügyekben utazott Szerbiába.

— **A tudományegyetemről.** A budapesti tudományegyetemen e hó 12-én véget érnek a beiratkozások. Mivel az egyetemi ifjuság nagyrésze azt hitte, hogy a folyó évben is meg fogják hosszabbítani a beiratkozások határidejét, a beiratkozást az utolsó napokra halasztották. Most azonban, amidőn nyilvánvalóvá vált, hogy a tudományegyetem rektora *semni szín alatt nem fogja a beiratkozások határidejét néhány nappal megtoldani*, egyszerre nagy számmal jelentkeztek a hallgatók, hogy beiratkozzanak. Ma délelőtt valóságosan életveszélyes volt a kerszturába vezető vasrács körüli tolongás, oly tömegesen akartak a hallgatók beiratkozni. A rendes beiratkozás utolsó határideje e hó 12-ike. Kivételek csak azok az egyetemi hallgatók, akik a tandíjmentesség elnyerése érdekében folyamodványt adtak be. Ezen hallgatók a beiratkozást csak tandíjmentességi kérvényük elintézése után fogják eszközölhetni.

— **Urlovasok párba.** A most folyó alagi urlovaszövetkezeti meeting csütörtöki versenynapján, az eladók gátversenyében történt, hogy Krause Károly, a kiváló urlovas, óvást emelt báró Neimans Rezső német urlovas ellen nekilovaglásért. — Neimans nemcsak ezt tagadta, hanem megfordította a dolgot és a stewardok előtt formális feljelentést tett Krause ellen erőszakos lovaglásért, egyben kijelentette, hogy az első fordulónál Krause oly kíméletlenül lovagolt, hogy majdnem keresztül dobta őt a barrieren. Krause fentartotta vádját Neimans ellen és kijelentette, hogy amit a báró mond, az — hazugság. Krause kijelentése még ott a helyszínen fülbe jutott Neimansnak, aki odalépett Krausehoz és felszólította, hogy vonja vissza ezt a kifejezést. Krause azonban a leghatározottabban fentartotta és a faképnél hagyta a bárót. Báró Neimans nyomban megbízott két segédet, Rohonczy Lőrinczet és báró Baich Pétert, hogy nevében kérjenek elégtételt Krausetól. Krause segédei Czárán Zoltán és Sibirik Sándor felük nevében kijelentették, hogy felük semmit sem von vissza abból, amit mondott és csakis fegyveres elégtételadásra hajlandó. A négy segéd ezek után súlyos feltételű kardpárbaiban állapodott meg, mely tegnap este nyolcz órakor folyt le a Rákosi-féle vívóteremben és Krause Károly sebesülésével végződött. Krause állapota egyáltalán nem súlyos, úgy hogy a mai versenyekben már nyeregbe is szállt. A felek a párba után sem békültek ki.

— **Kléh István gondnokság alatt.** A hivatalos lap közli ma a következő érdekes hivatalos irást: **GONDNOKSÁG.**

A budapesti kir. törvényszék ezennel közhírré teszi, hogy Kléh István 83 éves, róm. kath. vallású, budapesti lakos a 36.091/910. sz. jogerős ítélettel elmebetegség miatt gondnokság alá helyezte. Budapest 1910. évi augusztus hó 31-én. A budapesti kir. törvényszék.

Kléh István elnöke a Pesti Hazai Takarékpénztárnak és évtizedes vezére a fővárosi Saskörnek, fővárosi bizottsági tag és számos közjótékonyági intézmény agilis tagja. Kléh István már régóta visszavonult a közéletől. Idegbaj gyöttri néhány esztendő óta s gyógyulás végett bevonult a Schwartzer-sanatóriumba. De mert baja gyógyíthatatlan, hozzátartozói kérelmére gondnokság alá helyezték.

— **Szabad véleménynyilvánítás Frankfurtban.** Frankfurtban a városi tanács tiltakozott az ellen, hogy a polgármester megtiltotta a francia és belga szociáldemokraták vezérének, akik a holnapi nagygyűlésre ideérkeztek, hogy anyanyelvükön beszéljenek és azt követelte, hogy németnyelven tartsák meg szónoklatukat.

— **Vasúti katasztrófa.** Berayból táviratozzák: A Cherbourgól érkező vonat ma este kisiklott. A mozdony és hat kocsis összezúródott. A vonatvezető, a fűtő és egy hölgy életüket veszítették, mintegy harminczan megsebesültek.

— **Orvosi körökből.** Dr. Patek Jenő orvos Bártfafürdőről visszaérkezett és rendeléseit megkezdte. — Dr. Szemes Zsigmond kórházi főorvos szabadságáról visszatért a fővárosba.

— **Ragályi Lajos katasztrófa.** A halálos végű liftszerencsétlenség ügyében a rendőrhatalóság szakértő bizottsága még tegnap megtartotta vizsgálatát s az erről felvett jegyzőkönyvet az est folyamán elküldötte a VI. kerületi rendőrkapitánysághoz. A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy Szigyivirtó Sándor portás, liftkezelőt semmi felelősség nem terheli. A szerencsétlenség oka Ragályi Lajos szórakozottságán kívül a lift konstrukciója. Ez egy régi elavult gép, tizenhárom év óta van használatban és az a hibája, hogy az emeleti ajtók akkor is kinyílnak, mikor a gép mozgásban van. — Dr. Ragályi Lajos holtteste még mindig a Rókus-kórház halottasházában fekszik. A hozzátartozók kérelmére a holttest felboncolásától elállt a hatóság. A budapesti ügyvédi kamara mély megilletődéssel vette tudomásul, hogy dr. Ragályi Lajos folyó hó 9-én váratlanul elhunyt. A kamara dr. Ragályi Lajosnak, aki a választmánynak huzamosabb idő óta tagja volt, emléket és érdemeit jegyzőkönyvileg megörökítette, külön gyászjelentést adott ki, a ravatalra babérszortut helyezett, a sirral pedig dr. Baracs Marcell, a kamara ügyésze, bucsubeszédet mond. A kamara vezetősége ez uton is felkéri az összes karársakat, hogy testületileg vegyenek részt dr. Ragályi Lajos temetésén, amely e hó 12-én, hétfőn délután négy órakor lesz a Kerepesi-úti temető halottasházából. Gyülekezés a kamara helyiségében (V. Szemere-utca 10 I. emelet) fél három órakor.

— **Az angliai sztrájk és kizárás.** Anglia gazdasági életét nagy veszedelem fenyegeti. Nagy sztrájk és kizárás várható. Miután néhány hónappal ezelőtt sikerült az észak-keleti vasut munkásainak sztrájkját kiegyenlíteni, most az északi vasut alkalmazottainak sztrájkja fenyeget. Mult szombaton *huszonháromezer hajógyári munkást zártak ki* s most valamennyi gyapotszövőgyár október elsejére kitűzte munkásai kizárását, ha addig egy gyapotszövőgyárban egy bizalmi ember elbocsátása miatt négy hónap óta tartó sztrájkot meg nem szüntetik. A délvalesi 12.000 bányamunkás sztrájkját az utolsó pillanatban megtudták ugyan akadályozni, de azért a helyzet még mindig nagyon feszült.

— **Feltalálók akadémiaja.** Köztudomásu szomorú tény, hogy míg a külföld kulturálmái vagyont áldoznak feltaláló szellemi munkáik teremtéséhez és annak tökéletesítéséhez szükséges anyagi eszközök rendelkezésére bocsátásában, addig hazánk, dacára az összes kulturálmokkal versenyző szellemi termelő képességének, ridegen elzárkózik e nemzeti vagyonosodást maga után vonzó anyagi áldozatoktól. Feltalálóinknak nincs módjukban találmányaikat a legtöbb esetben megfelelő kivitelben elkészíteni, ami az értékesítést igen megnehezíti, s ha már el is készül a minta, a szabadalmaztatás látszólagos nagy költsége s összekötöttség hiánya folytán a legjobb találmány is papírosan marad. Ezen szomorú tény eredménye: a nagy találmányok értékesítésének nehézsége, melynek megszüntetésére tegnap alakult meg a „Gróf Batthyány Ilona Feltalálók Akadémiaja, mint szövetkezet” czinkotai teleppel. Az akadémia saját telepen berendez: elektrotechnikai, mechanikai, műasztalos műhelyeket s repülőgépgyártásra is berendezkedik, melynek vezetésére most tárgyal több magyar és külföldi pilótával. Fentart továbbá szabadalmaztató, értékesítő, műszaki és kereskedelmi irodákat s így feltalálóink egész légiójának valóságos Eldorádót jelent ezen intézet, hol az eszmét modernül berendezett műhelyekben személyesen is elkészíthetik, azokat az Akadémia szabadalmaztatja, összekötötteséinél s nagy erkölcsi súlyánál fogva értékesíti. Az akadémiát több még más gyáros és vállalkozó támogatja s bizonyára a kormány is hozzá fog járulni ezen lézaggó intézet fentartásához. Az igazgatóságba több gróf és báró választottat be, kiknek nevét a bejegyzés után közölni fogjuk. Vezető igazgatóul Baán Jenő volt fémgyárost választották meg. Az Akadémia megalapításában igen nagy része volt nemzeti vértanunk: gróf Batthyány Lajos leányának, gróf Batthyány Ilonának, ki a legnagyobb mértékben támogatja a nevére elnevezett intézetet. Az Akadémia teljes működését október 1-én kezdi meg, addig is a folyó ügyeket és levelezést Baán Jenő vezető igazgató intézi. (Az Akadémia 100 koronás részvényeket bocsátott ki; czélja továbbá a feltalálók az érdekkörökkel egy táborba csoportosítani.)

— **Kacska a belgrádi kémkedésből.** Megirtuk, hogy Belgrádban kémkedés gyanúja miatt letartóztattak egy Nikolics nevű, állítólagos budapesti őrmestert. Most ezt a hírt a szerb miniszterelnökség sajtóügyi főnöke megczáfolja. Belgrádban nem tudnak sem egy Nikolics, sem más nevű osztrák-magyar katona letartóztatásáról.

— **A nürnbergi rablógyilkos.** Annak idején bőven foglalkoztunk a nürnbergi rablógyilkossággal, melynek tettesét a nagy hajszá daczára sem sikerült még elfogni. A szökésben levő tettes Dick Henrik kereskedő. Dick jól zongorázik, rajzol, fest és ügyes kerékpáros. Hoffmann Henrik, Berger stb. hamis neveket használja. Dick orvosnak, tanítóknak, mérnöknek, fogtechnikusnak adja ki magát. Azt állítja, hogy szabadságon van, különösen gazdaságokban női személyekkel igyekszik szerelmi viszonyba bocsátkozni és házasságot ígér nekik, hogy ezáltal pénzt csaljon ki tőlük. Dick részint gazdaságokban, részint magánügyeknél bérel lakást. Hogy pénzhez jusson, kerékpárokat, órákat stb. csal ki. Weidenben augusztus végén egy kerékpárt csalt ki. Augusztus 31-én Egerben tartózkodott, ahonnan Weidenbe táviratozott. Az összes csendőrsőket és állomásokat sűrűsen értesítették és utasították, hogy Dick fényképének fölmutatásával bizalmasan értesítsék az összes vasúti állomásokat, erdészeti-, vám-, posta- és vívirádhivatalokat, községi elöljárókat, polgármestereket, a lehetőséghez képest minden kerékpárkereskedőt és vendéglostat, különösen a kisebb községekben. Dick elfogatására 500 márka jutalomdíj van kitűzve. Dick föltehetőleg hamis okmányokat használ. A nürnbergi rablógyilkost nagy apparátussal keresik.

— **A bányában eltemetve.** Nagy bányaszerencsétlenség történt tegnap a Rudai 12 Apostoli Bányatársaság bányatelepén és valóságos csoda, hogy a katasztrófa csak két emberéletet követelt. Dél elé járt az idő s a bányában levő munkások rendre felszálltak a felszínre. A bányafelőr, szokás szerint végigjárva a tárnát, egyszerre nagy robajt hallott, mely a szó szerinti értelemben az egész tárnaterületet megrendítette. A felőr azonnal a robaj helyére sietett, hol a tárna a leomlott földterület által teljesen el volt már temetve. A bányaszerencsétlenség híre nyomban számba vették a munkásokat, amikor kiderült, hogy két munkás, név szerint Ádám Nikulj és Tóth Gerasim még élő nem került a tárnából. Azonnal hozzáláttak teljes erővel a mentési munkálatokhoz s majdnem fél-napi megfeszített munka után sikerült a leomlott kötömeget eltakarítani. A beomlott helyen megtalálták a két bányamunkásnak holttestét is. A helyszínen kiszállott bányakapitányság megállapította, hogy a tárnában minden óvintézkedés meg volt téve s hogy a szerencsétlenségért a társulatot felelősség nem terheli.

— **Nagylelkű hagyatéka.** Makry Sámuel csabai származásu budapesti háztulajdonos, ki a közel-múltban elhalt, egy Békéscsabán felállítandó protestáns egyetem czéljaira végrendeletileg 180.000 koronát hagyományozott. A végrendeletet a napokban bontották fel és annak végrehajtásával Scholtz püspököt bízta meg a végrendelező.

— **Iparostanonez-internátus Nyitrán.** Örvendetes jelenség, hogy a magyar intelligens szülők a külföld példái buzdulva, ujabban mind gyakrabban ipari pályára adják fiaikat. Ezt annál nyugodtabban tehetik, mert az ország több városában létesített tanonez-internátusokban a fiuk kellemes otthonra találnak, állandó felügyeletben, gondos nevelésben s teljes ellátásban részesülnek. A nyitrai tanonez-internátusban a szülők óhajára ezeken felül polgári iskolai magánvizsgálatra is előkészíttetnek. A mult tanévben valamennyi növendék sikerrel vizsgázott. Így, mire felszabadulnak a négy polgárit is elvégzik s közvetlenül gyakorlati felvételi vizsgálat nélkül átmehetnek a felső ipariskolába. A tartásdíj és tandíj mérsékelt. Iparukat a növendékek a város legjobb iparosainak műhelyében tanulják.

— **Házasság.** Wolff Győző mérnök e hó 13-án délután négy órakor tartja esküvőjét Rónai Katókaival Tiszasülyön.

Domán Artur budapesti bankhivatalnok eljegyezte Kemény Zsénit Budapestről.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR
felülmulthatatlan háztiszta mindams gyomorhajóknál, molyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő. Eredeti dobozokban **2 korona.**

FŐSZÉTKÜLDÉS:
MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udv. száll által
Bécs, I., Tuchlauben 9. szám.
Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-FÉLE SÓSBORSZESZ
a legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés, csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben **2 koronáért kapható.**
MOLL-készítmény kérendő.

— Zucker A. Henrik bűnügye. Szántó Gézá, a nagymező-utcai gyújtogatás negyedik vádlottját tegnap délután hallgatta ki a vizsgálóbíró. Szántó persze szíven tagad s azt állítja, hogy *Fischgrund* hazudott, amikor ellene vallott. Ő nemcsak hogy nem gyújtogatott, sőt ellenkezőleg, a füstölő számlára ő ereszte rá a vízvezeteki csapot. A vizsgálóbíró — miután a *Fischgrunddal* való szembesítés nem vezetett eredményre — Szántót is előzetes letartóztatásba helyezte. Dr. Vázsonyi Vilmos védő, hogy az eljárást gyorsítsa, nem élt felfolyamodással a végzés ellen.

— Zavargó malommunkások. A sztrájkoló malommunkások sztráktanyájáról az utóbbi időben többen kiváltak s az V. kerületi malmok környékén mozgó sztráktanyát ütöttek fel. A sztrájkolók a dolgozó munkásokat a munka abbahagyására akarták bírni fenyegetésekkel és tettelegességekkel. Az V. kerületi kapitányságra előállítottak. Az előállítottak közül *Bagyis Tamás* 20 éves, *Illés János* 22 éves, *Pékárcsek Tamás* 32 éves, *Gyerc Szaniszló* 35 éves és *Hivl József* 28 éves munkátalan malommunkásokat eltoloncolták. Kettőt, *Olszagicz István* és *Zajek Béla* munkásokat foglalkozás keresésére utasították. — Ma reggel *Kriska Rezső* sztrájkoló munkás két társával megtámadott egy sztrájkolókból álló társaságot. Előbb kérte, hogy hagyják abba a munkát, utóbb már dühösen szóló rájuk:

— Agyonütitek benneteket, ha dolgozni mertek! A sztrájkoló lefogták a sztrájkoló munkást és bevitték az ötödik kerületi kapitányságra. Rövid kihallgatás után magánosok elleni erőszak címén letartóztatták. *Lénárd József* sztrájkoló munkás a *Nisegrádi-utca* 17. szám alatt levő koresmában reggelizett, amikor berontott két sztrájkoló. Összevissza verték és aztán elmenekültek. A rendőrség keresi őket.

— Az orfeumi botrány utójátéka. A Fővárosi Orfeum kávéházában történt botrányt ma a VI. kerületi kapitányságon. *Kisteleki Ede* rendőrfogalmazó tárgyalta. A kapitányság a következő ítéletet hozta: dr. *Widder Imre* ügyvédjelöltet rendőrsérettől kétszáz korona, *Neumann Lajos* és *Simonyi Károly* mérnököket és *Brondt Viktor* nagyzót botrányokozás címén száz-száz korona, *Kain Rezső* fakereskedőt botrányos részegség miatt ötven korona pénzbírságra ítélték. Az ítélet kimondja, hogy a *Widder* ügyvédjelöltől szóló ítélet tudomásulvétele miatt közlik az ügyvédi kamarával és hogy az ügy sulyosságára való tekintettel az összes vádlottakkal szemben azt a maximumot kellett alkalmazni, amelyet a kihágási törvény lehetővé tesz. A tárgyaláson mulatságos incidens is történt. *Kassás Ernő* rendőrfogalmazó szintén résztvett a tárgyaláson, hogy a gyanúsítottakat felismerje. És a felismerési munkálatok közben az történt, hogy rámutatott egy kékruhás urra:

— Ez az ur is ott volt!

A fogalmazó most az egyszer tévedett. Az illető kékruhás ur dr. *Beke Viktor* volt, *Widder* védőügyvédje. Ez a tévedés egész mulatságossá tette a tárgyalást, amelyen többek között megtörtént az is, hogy *Simonyi Károly* és *Neumann Lajos* mérnököket, akik csak szemtanúi voltak, botrányokozás címén elítélték száz-száz koronára. Holott a két mérnök csak tanúnak jelentkezett, de a botrányban semmi részt nem vett. Az orfeumi botrány még hétfőn is foglalkoztatja a rendőrséget, Ekkor tárgyalják *Siensky Ferencnek*, az Orfeum üzletvezetőjének az ügyét, aki ellen kihágás címén azért folytatnak eljárást, mert a részeg embernek italt szolgáltatott ki. A tárgyalás után *Kain Rezső* felkereste a megbántott fogalmazót és becsánatot kért tőle. Így *Kassás Ernő* rendőrfogalmazó részéről is elintéződött ez a kellemetlen incidens.

— Letartóztatott leánykereskedő. Veszedelemes leánykereskedőt tartóztatott le a rendőrség Mezőhegyesen *Baloghy Istvánné* személyében. *Baloghy* né olyan raffinériával dolgozott már hosszabb ideje, hogy mindezeidig nem lehetett leleplezni. Most azonban egy urileány került hálójába, aki Mezőhegyesen kiszállt a vonatról és amikor *Baloghy Istvánné* utána sietett és a leányt a visszatérésre igyekezett rábírní, aközben levő csendőrök, kiket *Baloghy* né nem vett észre, kihallgatták a beszélgetést és a hűnös asszonyt azonnal letartóztatták.

— A vonat kerekei alatt. A komáromi pályaudvarra egy időben robog be a délelőtti bécsi és érsekújvári személyvonat. A pályaudvaron ma délelőtt több munkás dolgozott, köztük *Bozai József* szerelő és *Pongrácz Mihály* napszámos. Az utóbbiak csak a bécsi személyvonatot vették észre és az érsekújvári vonat alá kerültek. A vonat *Bozai Józsefnek* levágta fejét. *Pongrácz Mihály*, aki *Bozai* az utolsó pillanatban el akarta a vonat elől rántani, a kezén szenvedett súlyos sérüléseket. A vizsgálatot megindították.

— Crippen bűnpöre. Crippen és miss Le Neve védőjének indítványára — mint Londonból jelentik, — a törvényszék úgy határozott, hogy két patologus a kormány szakértőinek jelenlétében még egyszer meg fogja vizsgálni a pinczében talált testrészeket és egyidejűleg megengedte a törvényszék a védelemnek, hogy saját vegyész által kémiai vizsgálatot tarthasson abban a tekintetben, vajjon a testrészekben csakugyan van-e mérég.

— Ausztriába viszik a magyar katonákat. Ez idő szerint is több lovas- és gyalogmagyar ezred tartózkodik állandóan kint az idegenben, az osztrák császár tartományaiiban De ez még mindig nem elég az osztrákoknak. *Laibachból* jelentik, hogy a 27. landwehr-gyalogezrednek hegyi ezredévé való átváltoztatása és *Laibachból* való áthelyezése következtében egy magyar ezred fog a laibachi helyérségbe bevonulni. Az osztrák lovasezred helyét is magyar huszárezred fogja elfoglalni.

— Zálogolás emberhalállal. *Udicky* Dusan melenczei földműves kocsin hajtott a kucoriczaföldön keresztül. *Markov* Cseda mezőőr meg akarta ezért zálogolni, mire *Udicky* késsel rontott rá. *Markov* kénytelen volt fegyverét használni és *Udickyt* agyonlőtte. A mezőőrt letartóztatták.

— Egy lelkes öngyilkossága. *Szilágyi Farkas*, a nagyenyedi ref. egyház közbeesülésben álló ősz lelkésze, gyógyíthatatlan betegsége miatt szíven lőtte magát és azonnal meghalt. Évtizedek óta betegeskedett már és bár hívei valóságos rajongással vették körül, elvesztette lelkének egyensúlyát és önként vetett véget életének. Nagyenyed egész társadalma őszinte részvétellel kíserte sirjába.

— Nyilatkozik a lánczavert asszony férje. Mi is megemlékeztünk az eset felől, a francia sajtó meg hetekig felháborodva tárgyalta *Parai* párisi patikus esetét, aki évekig tartotta feleségét lánczra verve és kinezta egy szoros, szöges erényövével, hogy más férfi hozzá ne férhessen. A letelepezések után *Parat-t* bolondok házába csukták, ahonnan a minap kiszabadult. Egy párisi újságíró meginterjúvolta a hirhedt férfit. Ez alkalommal a patikus meglepő dolgokat mondott. Azt állítja, hogy neki nem jutott volna eszébe, hogy kegyetlenkedjen feleségével, de a hisztériás asszony kényszerítette, hogy meglánczolja s az erényövével kinezze, mert különben azzal fenyegette, hogy megcsalja. A francia publikum szimpátiája most megint a gyógy-szerész felé fordult, akit tavaly agyon akartak verni.

— Angol istentisztelet. Vasárnap, szeptember 11-én délelőtt 11 órakor lesz az első angol istentisztelet az új épületben, VI., *Vörösmartyu-utca* 51. sz. alatt, mely alkalommal dr. *Young* János lelkész, a skót egyesült szabad egyház elnöke predikál.

— Összeütközött dunai hajók. Mohácsnál két vontatógőzös között majdnem végzetessé vált összeütközés történt. Mohácsról lefelé ment a Dunán a Magyar Folyam r. t. „*Verseny*” nevű gőzöse, amelynek két oldalához egy-egy rakományal terhelte uszályhajó volt erősítve; vele szemben jött aulról a Németmet gőzhajózási társaság „*Wittelsbach*” nevű gőzöse, mely szintén több uszályt vontatott maga után. A két gőzös, eddig ki nem derített okokból, egymással összeütközött, oly erővel, hogy a „*Verseny*” leszakította a „*Wittelsbach*” egész dobját, amely a kerékklapátokat fűdte s összezúzta a kerékklapátokat. A kormányozhatatlanná vált „*Wittelsbach*” pedig nekiment a „*Verseny*” egyik uszályának, ennek a tetejét szétrombolta, három bordáját betörte, a fedélzetet tartó vasakat részben szétörte, részben elgörbítette s a lánczartató duczokat kidöntötte a helyéből. A személyzetben szerencsére egyik részről sem történt kár. A sérült hajókat kikötötték és a mohácsi főbírói hivatal rögtön megindította a nyomozást, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség, mert hajóknak olyan szűk járáttal egymás mellett elhaladni, pláne rakományal, nem szabad.

— Rémes családi tragédia. *Merozifalván* a 21-es vasúti örházban *Orsos* János pályőr összeveszett a feleségével. Az asszony dühében elvágta késsel az ura nyakát. Az asszony ezután a vonat elé feküdt, melynek kerekei karját levágták. Mindketten haldokolnak.

— Vasárnap a *Beketow-czirkuszban*. Vasárnap a *Beketow-czirkuszban* két előadást tartanak, egyet délután négy, a másikat este háromnegyed 8 órakor. Mindkét előadásban bemutatják a *Magda* című tündér szép némajátékot, Mr. *Wielmann* elővezeti kiválóan idomított jegesmedvecsoportját, fellépnek a *Parety* ugró akrobaták és az összes szerződött művészek. A délutáni előadásnál gyermekek félhelyárakat fizetnek.

— Öngyilkos tanítónő. *Klein* Katicza, az aradi zsidó elemi iskola igazgatónője ma megmérgezte magát. Tettének oka buskomorság.

— A *Royal-Orfeum* vasárnapjai. Három vasárnap délutáni előadás: szeptember 11-én, 18-án és 25-én látható még a *Royal-Orfeum* rendkívül művészi és végtelenül mulatságos e havi műsora. A színtársulat kitűnő tagjai: *Szalontay* Ferike, *Szécsi* Magda, *Solti* Hermin, *Viola* Giza, *Csabay* Zsófi, *Orbán* Mariska, *Palásthy*, *Bársony*, *Sarkadi*, *Gabányi*, *Tihanyi*, *Vámos*, *Szentirmay*, *Lugosi* stb. népszerűségben vetekednek a variété-műsor világhírű vendégművészeivel, *Freres* *Freres*-rel és a *Ritchies*-csoporttal. *Szép* Ernő finom szatírával megírott stanzáinak és kacagató *czirkusz*-jelenetnek minden szava szállóságé lett a városban és *Zerkowicz* Béla, *Grosz* Alfréd és *Sas* Náci új nótáit az egész közönség együtt éneklé a szereplőkkel.

— Halálozás. *Illincz* Konrad nyug. sótnak életének 69-ik évében Szatmáron elhunyt. Idősb guthori *Földes* Gyula, 1848—49-es honvéd-hadnagy életének 81-ik évében elhunyt Bácsfán.

× *Royal-Orfeum*, Budapest, Erzsébet-körút 21. Színházi és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor.

× *Fodor-féle* vívóterem a *Koronaherceg-utca* 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

× *Bob* hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

× *Műszaki és Gépipari R.-T.* mai számunkban található hirdetésre felhívjuk az olvasók figyelmét. E társaság szakmájában a legszűkebb helyen áll és megbízhatóságával, jutányos áráival és előzékenységgel igen kiterjedt vevőkört biztosított magának.

× Szép a bajusz *Hajdusági* pedróval.

× *Hogy a ló ereje milyen rohamosan fogy meg* erőltetett munka mellett, minden lótulajdonos előtt ismeretes. Az inak megmereedsége leggyakrabban csakis a túleröltetés káros következménye. A lovak kiváló erő-kifejtése és rendes munkaképessége csakis a *Kwizda*-féle cs. és kir. kizárólagosan szabadalmazott *Restutio* fluid rendszeres alkalmazása által érik el. Ezen szerkitűnően beválik, serkenti a lovat a munkabírásra s képesíti a legnagyobb erőlkedésre.

× Szolgálatot vélnék teljesíteni, ha felhívjuk a t. olvasóink figyelmét *Guttermuth* János (Baross-tér 18.) mai hirdetésére. E fogspezialista szájpaddás nélküli fogcsorokat a természetes fogaktól meg nem különböztető módon, 10 évi szavatosság mellett készíti.

× *Kaszvár* Nándor, a budapesti Magyar Világkavéház volt tulajdonosa teljesen újjáalakította a bécsi „*Grand Hotel National*”-t, (*Taborstrasse* 18.), mely minden kényelemmel 300 legmodernebb szobával, elegáns Hallal, kitűnő vendéglő és kávéházzal áll a közönség rendelkezésére.

× *Jól és izlésesen öltözködni* nem könnyű feladat és a legizlésebb ruha sem jut kellőképpen érvényre, ha az egész ruházat nem áll vele teljes összhangban. Ezt a célt szolgálják *Koch* testvérek (Budapest, *Károly-körút* 26.), midőn a jelen őszi idény kezdetével a művelt nyugat, a nagy ruhaáruházak mintájára férfi-, fiú- és leányruhaáruházukban egy teljesen felszerelt uridivatár-osztályt rendeztek be. *Koch* testvérek a *Károly-körút* 26. szám alatti áruházukban hasonlóan, mint a férfi- és gyermekruhákban, úgy az uridivatár-üzletekben is csak a legjobb és legizlésebb újdonságokat tartják raktáron.

× A *Rácz-féle* magán elemi iskolában (VI., *Dalszínház-utca* 8.) a tanítás szeptember 12-én kezdődik.

— Ha türelmet és Yes porcellán pondert adsz a nő kezébe, máris boldoggá totted őt.

A sárréti betyárhajsza.

— Bujdosik a haramia. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 10.

Vitális Imre, a sárréti betyár, állja a harcát kétszáz csendőrrel szemben is. Az ismerős vidéken, melynek minden berkét ezerszer bejárta vadászokborlásain, zseniális bujkálásaival képes kifárasztani még az edzett csendőröket is. Váratlan és vakmerő megjelenéseivel képes megriasztani s bizonytalanságba ejteni a bátrakat is. A Vitális félelmetes híre — és varázsa, mint kísérteties köd nyomja az egész Sárrétet, úgy hogy óráról órára izgalmasabbá és rémületesebbé válik ez a betyárkergetés, melyről tudósítónk a következő híreket és érdekesebb részleteket írják.

Hajsza száz csendőrrel.

Berettyó-Szentmártonban valóságos tábcrt ütöttek a lovas- és gyalogoscsendőrök. A hadiszállás parancsnoki székhelye a községházán van. Egy komor őrmester, aki *harmadnapja nem aludt*, só téten mondja:

— Mi, uram, mindenre el vagyunk készülve. Bizonyos, hogy csak *halva kapjuk meg* azt a kutyát. Előbb végez még egy-két csendőrrel, aztán rajta lesz a sor. Vagy megöli magát. Nem tudhatom, egy óra múlva nem-e engem hoznak a Szent Mihály lován.

— Ugy látszik, elkészültek a legvégsőre.

— Akinek családja van és lelovják, gondoskodnak az ittmaradtjairól. Aki nőtlen, hát egy ember egy ember. Befelezi az életét. Ennyi az egész...

A faluban mindenféle csendőrfalkák portyáznak. Itt egy sereg lovas üt, amott gyalogosok indulnak a víz mellett. Velük megyen *Sándor István*, a betyár legjobb cimborája, akit elfogtak, merthogy kenyeret, szalonnát adott a haramiának. Most ő mutatja a pajtása buvóhelyeit a csendőröknek. Magas szál legény. Csosz a mestersége, télen meg muzsikus.

— En megyek a csendőr urakkal, mondja, nem kell, hogy kényszerítsenek. Megyek, ne higgyék, hogy czinkosa vagyok Imrének... Aztán elvezeti a zsendárokat boglyákhoz, pajtákhoz, árkok mellé, gyümölcsösök fái alá. Itt is járt, ott is járt.

Dél felé azután jött egy cseléd, majd Gazdik József dr. öreg csöze és még egy ujfausi menyecske is, mind egyformán hirt hoz *Teréz* főhadnagynak a községházára. Mindegyike találkozott Vitális Imrével. A leírás összevág. *Kalap nélkül, lovagló nadrágban jár a Herpályon*. Válian hosszú szijra eresztve a vadászfegyvere, kezében a gukkere. Drága feldestekker. Azzal szokott vadászatra járni. Mert Vitális Imre teljesen alkalmazkodik a mai viszonyokhoz, igazán modern egy pusztázó: Goerz-gukkerrel jár, amint hogy *bucziklin* indult *Hájóra*, hogy agyonverje a gazdag marhakereskedőt.

A főhadnagy két egybehangzó jelentést kapott. Egy *Szabóné* nevű asszony is lelkendezve szaladt a községházára, hogy látta a fedetlen fejű, lovaglónadrágos banditát:

— Nyanya megöllek, ha elárulsz. Felkötlek az első fára s belelövök a kontyodba — ezzel fenyegette.

Szabóné azonban rémületében egyenesen szaladt a csendőrökhöz, akiket a parancsnokuk azonnal új hajszára sorakoztatott:

— Hát ha nem igaz? Csak rémeket láttak a fehérsépek? — kérdeztük egyik csendőrtisztitől. — Hiszen az is lehet, hogy már messze jár Vitális valahol Várad felé, ha eddig kézre nem került.

— En azt hiszem, igazat beszéltek az asszonyok. *Az éjjel is itt járt a faluban*. Négylézláb mászott. Volt a *Dancsházi*-portán is, ahol a felesége fekszik. A csendőrök észre is vették. Ott voltak a palánk mellett lesben. De vaksötét volt. Egy lépésre nem lehetett látni. Elmenekült. A kutyák is ugatták.

— A kutyák megugatnak mást is.

— Csak aki idegen a házban. Vitális idegen ott.

Hát utána! A főhadnagy összevonja Zsáka alatt portyázó csendőreit. Kiadja a parancsot:

— Meg kell szállni a Herpályt! Ujfalu északi részén a szőlőskerteket nevezik így. Ott van a Gacsakert. Azon át ment Herpályra. Ott rázta a szilvát. Ott fenyegetett meg egy kis lánycselédet:

— Hallod-e? El ne járjék a szád; mert megtudod, ki vagyok. Vigyázz!

Egy-egy sűrű ákác, aztán süppedékes ingovány, nádas, közbe gyümölcsös, ahol most érik a berzenzei. Ezer bokor. Aztán holdakra terjedő tengeri tábla. Ez itt Herpály...

Egy lovas zászlós vezeti a csendőröket. Tihanyi zászlós nyeregben nyargal végig a dülökön, a sipja sűrűn szól, míg rajvonalba állítja a csendőröket. Száz fegyveres csendőr egy léuiában. A karabély lövésre készen tartva. Körülzoritják a területet. A svarmliniából lassan körbe válik a csapat. Egy óriás gyűrű lesz belőle. Osillognak a szuronyok.

Az országuton elibénk biciklizik dr. *Kármán Elemér* kir. ügyész:

— Urak, tessék vissza fordulni.

A terület el volt zárva. A mezőről is futva jöttek az emberek. A csendőrzászlós odalovagol hozzánk. Dr. *Fráter Pál*, *Erdélyi Miklós* és a sorok írója ült a kocsin:

— A lövonalba jutottak kérem. Nem vállalom a felelősséget. Minden pillanatban megkezdődhet a lövöldözés. En, nem felelek...

Ezen az uton hát nem is igen lesz látni való. Pedig a sásos, ingoványos kertlen már csatárláncban álltak lövésre tartott karabélyukkal a csendőrök. Száz csendőr egy sorban.

Busan kocogunk visszafelé. Az ősi Mörizkuria előtt Ujfalu előkelő társasága a hársak alatt Vitálisról beszélnek.

— Tessék, tessék urak, — invitál szeretetreméltóan a háziúr, *Örley György* körjegyző, — a kertből mindent láthatunk.

Megyünk a gyönyörű ősi parkban, az alkonyati napsütésben. És a körjegyző megmutatja merre tört keresztül tegnap a kertjén Vitális Imre. Itt van a kis patak, azon ugrott keresztül. A partja embermagasságnyi gazzal benöve.

— Talán most is itt buvik. Itt ugyan meg nem találják.

Amott a sáson, a szőlőskertek. Ni, innen már látjuk a csendőrök rajvonalt. Lassan, nesztelen nyomulnak előre.

Itt van velünk *Örley György*, *Tripsó* járásbíró, *Bölony* szolgabíró. És akit kötelelességünk lett volna legelőször említeni, a ház urnője, egyik leghíresebb szépsége Biharországnak: *Örley Györgyné*, *Fényes Mártha*.

Pár lépésnyire megyünk még előre az ingoványon.

— Nagyságos asszony nem fél? — kérdezik egyszerre többen.

Felelet helyett az urához ugrik, aki legelő jár, hogy vezessen bennünket. Benna vagyunk a legnagyobb veszedelem közepében. Egy sorba kerülünk a csendőrökkel. A derék, agyoncsigázott, harmadnapja talpon lévő legények a sárban csendesen haladnak előre. Minden pillanatban készen a lövésre. Gyűrűbe csavarták a roppant területet. Micsoda hajtóvadászat! A legények egyik része nagy távolságban jár. Egyszerre messziről felneszelünk. Lövés zaja hallatszik. A csendőrök felkapják a daczos fejüket.

— Egy... kettő... három... — számlálgatjuk lélegzetfójtva.

De hamarosan kiderül, hogy nem lövés volt. A csendőrök egy elhagyott pajtát feszítettek föl. A puskatus döngötte a pajta kapuját.

A csendőrök azonban rohamlépésben előre iramodnak. Mi maradunk. Messziről nézzük most már, mint verik szét a kazlakat, mint rugják föl a zombókat, ami utjukba kerül. Leszáll az est. Seholy semmi. Semmi. A száz derék csendőr nagy izgalom között, nagy fáradalmak árán ismét *hamis nyomon* kergette és kereste a sárréti rémet.

Bent a falu utcáján a községi hajdu veri a dobát. Nagy esőüzelet támad körülötte.

— *Közhírré* tétetik miszerint, aki szállást, élelmet vagy bármit ad *Vitális Imrének*...

Tegnap óta ugyanis valóságos statáriális állapot uralkodik az egész környéken. Minden községben szigorú utasításokat doboltak ki a népnek. A csendőrpáncsnokság megkereste a vármegye alispáni hivatalát ebben az ügyben és a legsürgősebb intézkedések foganatosítását kérte. Azt írták a csendőrök, hogy a környékbeli falvakban mindenütt *éltél raknak ki éjszakára a házak ablakába*. Így akarják *Vitális Imrét* táplálni és a fölösleges aggodalmaktól ezen az uton akarnak megmenekedni. Az alispáni hivatal a berettyóújfalui főszolgabíró útján intézkedett tehát még a tegnapi nap folyamán. Kidobolták minden faluban és főleg Berettyószentmártonban, hogy aki enni, inni vagy szállást ad a menekülő gazembernek, bünpártolást követ el és börtönbüntetést kap. Este nem szabad az utcán tartózkodni. Különösen a gyermekeket kell ettől óvni, nehogy szerencsétlenség történjék. Ezenkívül kötelesek a gazdák fuvarát adni a csendőröknek, ha erre szükség van. Köteles mindenki jelentést tenni arról, amit Vitálissal kapcsolatban észlel, mert azt is megbüntetik, aki titokban segíti a haramiát. Tegnap óta megszigorították a rendszabályokat az idegenekkel szemben is. Nem eresztenek senkit sem a csendőrgyűrűn át, hogy a véletlen szerencsétlenségeket elkerüljék. Nagyon könnyen megtörténhetik ugyanis, hogy egy-egy gyanusan mozgó alakot megsebesítenek a csend-

őrök. Most már teljes csönd van a környéken, mindenki feszült türelmetlenséggel várja az újabb eseményeket.

Rémhírek a betyár felől.

Csütörtök délelben — mint megirtuk — óriási riadalmat keltett Zsákán az a hír, hogy egy gyanus fegyveres alak bement egy özvegy asszony lakásába s egy fél kenyeret és 1 korona 20 fillért rabolt el tőle. A község lakosságát Vitális Imre rémtettei amugy is izgalomban tartották s a délutáni rablás még jobban fokozta a hatást, amelyre még rá is duplázott a betyár. Tegnap éjjel fél 12 órakor Weisz Sámuel zsákaai fakereskedőt örvendeztetett meg látogatásával a sárréti haramia. Az ablakon kopogtatott előbb s mikor senki sem felelt a kopogtatásra, betörte az ajtót és úgy állított be a lakásba.

— Minden pénzeteket ide adjátok, mert el akarok utazni — ez volt a köszöntés, amelyvel Vitális üdvözölte a házbelleket.

Rémes sikoltás volt a válasz. Weiszné sikoltotta el magát, aztán egy kis gyermek kezdett élesen visitani.

Weisz Sámuel valamivel nyugodtabb volt, kijelentette:

— Pénzt nem adok, mert magamnak sines. De ha éppen éhes, hát enni adhatok.

— Nem vagyok éhes. Pénzt adjátok! A megátadott házigazda elhallasztani próbálta a dolgot. Alkudozni kezdett.

Az asszony pedig könyörögni kezdett az urának, hogy adja oda már a pénzt, csak megszabaduljanak a rablótól.

— Ne morogjatok kutya zsidók — kiáltotta mérgesen a rabló — mert megjárjátok velem.

De ekkor már Weisz Sámuel kiunt volt az utczán s mindenfelé elhallasztott a rémes kiáltás: — Segítség! Segítség!

A segélykiáltásra azonnal a helyszínen termett a négy felfegyverkezett éjjeli őr, de a rablót már ekkor nem találták sehol. Valószínűleg a bozotos udvaron keresztül menekült el.

Az éjjeli őrök tizenegyszer löttek a bokrokba, de a rabló már akkor nem volt ott.

A csendőrséget e hírre azonnal Zsáka körül összpontosították s egész éjjel Zsáka és Furta határában kutattak a haramia után.

Ugyancsak híre jött Kótról is, hogy ott is láttak egy embert, akiben Vitálit ismerték fel. Azt is tudják, — a kóti postamester jelentette — hogy *balkarján* fegyverlövés okozta *seb tátong* s ezt a sebet — mondták a kótiak — akkor éjszaka kapta, amikor *Várady József* csendőrt megölte. Honnan jött, merre ment, nem sejtik? *Darvason* délután két órakor betoppant egy katonaruhába öltözött ember. Ennivalót kért. A ház népe sikoltva menekült a jövevény elől. Azt hitték, Vitális Imre toppant be. Lehet, hogy egy bujdosó szökött katona volt, de lehet az is, hogy rémlátás az egész?

Bizonyos, hogy soha ilyen rémes órákat a Sárrét lakói nem éltek át, mint most. A községek, a tanyák apraja-nagyja olyan félelemmel van eltelve, mintha egész haramia-banda veszélyeztetné a nádas vidéket. Összebuvo, rettegő családok húzódnak meg a bezárt, elszigetelt, sok helyütt eltorlaszolt házakban. Mintha gyilkos kísértet járna, mintha a bibliai öldöklő angyal bekopogtatásától rettegne mindenki, aki csak ezen a környéken él.

Este nyolcz órakor ismét az éhes Vitális Imréről hoz hírt valaki. Most *Mezősason* látták. Ott is behatolt egy házba és erőszakkal vett el kenyeret a házbellektől. Azután tovafutott...

Éjszakai üldözés.

Berettyószentmártoni földművesek az esti félhomályban a nagykiterjedésű nádas zombókjai között tüzet láttak föllobogni. A nádas teljesen körül van zárva a csendőrségtől. A hat napja alig néhány órát aludt csendőrség a teljes kimerüléssel küzd. Az őrszemek a nádas szélén, fűdött helyről bámulnak az áthatolhatatlan sűrűségbe. A földművesek jelentésére százhusz csendőr hosszú, messze elszórt rajvonalba nyomult be a nádas felé. Azt hiszik, hogy lidércz láng tévesztette meg a földműveseket, mert alig tételezik fel Vitális Imréről, hogy olyan vigyázatlan legyen. Se a nádasban, se a körülvevő földeken senkinek sem szabad megjeleneni a falusiak közül. Borult idő van, alig lehet látni két lépésnyire. Az üldöző rajvonal a legnagyobb vigyá-

zattal hatol a haramia rejtekhelye felé, azonban a vak sötéttségben lehetetlenség föllismerni a nádásban megbújt embert, a zombókok közt.

Mulnak a súlyos percek, de lövés még mindig nem hallatszik.

Holnapra újabb benyomulást terveznek a nádás másik oldalán. Félős, hogy valamelyik holtrafáradt őrszemet lelővi a haramia és elmenekül. A nádás körül őrsjáratok czirkálnak. Abban reménykednek, hogy a haramiának nincs több tölte, azért nem lőtt már két napja senkire az üldözők közül, akik pedig gyakran tejesen ki vannak szolgáltatva vérszomjának. Most várják, míg a portyázó rajvonal összevonva visszaérkezik. Az a gyanu is felmerült, hogy a parasztek rejtegetik valahol az utolsó bihari betyárt. A nádás körül álmosan állnak fegyverükre támaszkodva az őrszemek, odabentről egyetlen zizezés se hallatszik. Néha le-lefekszenek a csendőrök a földre, úgy hallgatónak. Várják a lövéseket... Midőn pedig felvirrad, újból kezdik az életveszélyes hajszát. Nagyon valószínű az is, hogy Vitális végre elhagyta szülőfaluját környékét és a baiomi nádreggetbe vette utját.

Az egyik csendőr igen jellemzően beszélt a sárréti betyár felől.

— Csoda vakmerő egy gazember. Pedig ha látnák az urak, — mosolyog az őrsvezető, — vézna kis vörös ember. Alamuszi. Mindig lesüti a szemét. Féloldalosán jár, mintha egyik vállá kurtább volna. Alázatos, mint egy koldus. De a fecskét, azt réptiben lelővi. Szörnyűséges egy ember ez. Szamosujváron harmadfélét ült. Olyan ez, hogy nem is találni párját. Vett egyszer egy bizkit. Ráült, leesett róla, szőjjel törte az utolsó szögig. A tehene nem adott tejet, ugyanlötte. A kenyér nem akart kelni, belelött. A gyerek zavarta a tyukot, ráfogta a fegyvert. Rettenetes valálalt ez.

Kármán ügyész táviratozott a szamosujvári fegyházigazgatóságához az arczképrért. A fotografiát sokszorosították s — nem marad ime más — országesan fogják kurentálni a sárréti rémet.

Megható csendőrtemetés.

... Szentmártonban harangoznak. A község háza udvara tele néppel. Itt is, ott is kakastoll lebben. Hosszu keresztet visz be egy ministráns gyerek. Utána megy Varju Lajos plebános a kántorral. A papon nincs egyházi ornátus.

Az udvar végében a félszerhez tartanak. Ott van a Váradi Imre ravatala. Szemben ide látszik a Vitális-porta. Tiszta, rendes hajlék, de nincs egy lélek benne. A koporsót lezárják. Ott van a halott édesapja. Fekete ókulárás, fapapuesos bánáti sváb. Winkler Ádám a neve. Vele jött a felesége, lánya. Csöndesen sirdogáltak a halottjuk mellett.

A plebános a koporsóhoz lép. Megkezdődik a szivekbe markolóan szomorú szertartás:

— Oremus pro fidelibus de functis...

A szomorítóan bugó hangokat egyszerre csak rivalgásai zendülnek fel. Lódobaj támad. Az istállóból kiszabadult a Váradi József lova és a lapu felé galoppoz. Ott megállítja a csukott kapugerenda, de a szép, barna paripa tág orlikkel és villog szemmel feszíti a félfá fölé izmos nyakát. Kékre mázolt, vastag gyolcsos atlaszszal fedett koporsó áll a színben. Ott a gazdája, éktelenül feldarabolva.

Visszakötik a derest az istállóba...

... A pap beszenteli a halottat. Aztán zárják a szint. A gyászos siratok eltakarodnak. Váradi Imre tetemét pedig csak késő este vitték a vasúti állomásra, onnan meg Németzséptérre, a Bánságba.

Váradi József társai.

Az agyonlött Váradi József őrsvezető egyik pajtása, Kunos közcsendőr a nagyváradi csapatkórházban fekszik tudvalevőleg. Kunost megoperálták és eltávolították karjából, arczából és melléből a seréteket. A megsérült csendőr állapota nem veszélyes, bár a secláz teljes erővel tört ki rajta. A szegény ember így is folyton vizionál és nyugodt percekben élénken érdeklődik a hajszá iránt.

A kegyetlen éjszakán együtt volt Váradival K. Szilágyi József is. A közcsendőr még most sem tudott megszabadulni a rémséges éjszaka borzalmaiktól. Kemény legény ez a Szilágyi József, mert egy percig sem habozott a lövés után, hanem utána tüzelt a menekülő Vitálisnak, mint egy automata. Hanem odabent már ő is megilletődött. Meghatva mesélte az őrsön:

— Megálmodtam, hogy így lesz. Még kedden éjszaka megálmodtam, hogy agyonlövök az őrsmezter urat. Ott jártunk azon a helyen álmomban is. Tudtam, hogy baj lesz a dolgból...

Nyaralás után

mindenekelőtt való arcunk ápolása, hogy ismét **fehér, puha, bársonysima és üde** legyen arczbőrünk, melyet a nap megbarnitott, szél kifújt, s a hideg fürdők érdessé tettek.

A **legszebb arczot**, az **üde rózsás-fehér sima és tiszta** arczbört pedig a legkönnyebben az

Olinkievich Kristalin

növény-crème használata által nyerhetjük, melynek előnye, hogy **tisztán** csak növényi alkatrészekből készül, vízben teljesen feloldódik, mi azt bizonyítja, hogy nem tartalmazza az arczra oly káros zsíros anyagokat, melyek megavasodnak és a bőrt érdessé teszik.

Az

Olinkievich Kristalin

növény-crème a legelső orvosszakértők véleménye szerint a legcsunább arczról is rövid idő alatt eltávolít minden kiütést, szeplőt, májfoltot, mitesszert s az arczot vakító fehérré teszi és teljesen ártalmatlan.

Az

Olinkievich Kristalin

növény-crème azon világhírű toalett-czikk, mely kapható mindenütt.

Ara: nagy üvegdoboz	3.—	K
üvegdoboz	1.—	"
próbadoboz	—50	"
szappan	1.—	"
pouder	1.—	"
fehér növény fogkrém	—50	"

Az „Olinkievich Kristalin“ **növény-crème** szétküldési központja

„Olinkievich Kristalin“

Budapest, VIII., Baross-utca 91.

Október hó 1-étől

IX., Páva-u. 7. (Saját ház.)

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Az Opera megnyitása. Erkel Ferencz „Brankovics György“ével nyitotta meg ma este az Opera ideai szezonját, az évadelei közönség mérsékelt érdeklődése mellett. Az előadás művészi értékét azonban ez a körülmény mit sem befolyásolta. Takács kiváló képességei Brankovics György szerepében teljes mértékben érvényre jutottak s ez már biztosította az előadás sikerét. Hangján a pihenés érezhető volt; frissesége, erőssége növekedett; biztonságával s karakterisztikus alakításával pedig az előadás egész tartama alatt uralta a színpadot. A Szultán szerepében Arányi Miksa adta tanujelét hangja fejlődésképes voltának s Pichler (Gerő) és Payer Margit (István) mindenben elősegítették az elitett két művész törekvését. Medek Anna (Mara) erős indiszpozícióval küzdött s nem teljes biztonságu tremolázó hangján fáradtság volt észlelhető. A karmesteri széken Szikla ezernyi finomságot varázsolt a zenekarból. (— ta.)

(*) „Gavallérok.“ (Színmű három felvonásban. Irták Lothár Rudolf és Sandek Róbert. Bemutatója ma este a Magyar Színházban.) Azt, hogy a gavallérok nem mindig gavallérok s hogy néha a egy szoké szive sokkal nemesebben dobog, mint az istálótulajdonos mágnásé, a közönség már az előtt tudta, hogy ma este a Magyar Színházba ment. A ma esti bemutatón nem is kapott hát semmi újat és érdekeset, annál kevésbbé, mert az is, ami a színpadon történt, meglehetősen unalmas volt, attól kezdve, hogy a báró egy becsületbirósági tárgyaláson szive hölgtyét kompromittálta, azért, hogy a saját bőrt megmenthesse, egészen addig, amíg a kompromittált lölggy egy szokéban találta föl — az igazi gavallért. A közönséget inkább a külsőségek szórakoztatták, az első felvonásban egy robogó étkező kocsiiban játszódtott le az egész cselekmény, a harmadik felvonásban pedig egy löversenyteri mázsálóban. A millió rajz azonban épen olyan naiv volt akkor, amikor turfot, mint amikor gavallérokat kellett ábrázolni, a színpadon mozgó sok figura között nem akadt egy igazi emberi siluette. Pedig a szereplők közt Báthori Giza és Törzs Jenő sok finom művészetet pazaroltak arra, hogy háládatlan helyzetükben is valami művészt adjanak. A többi szereplő közül Z. Molnár Lászlót, Papp Mihályt és Szirmayt kell megemlíteni. — a.

(*) Színházak műsora. A magy. kir. Operaházban holnap vasárnap a „Bajazzók“at adják Szajer, Környei, Dalnoki, Szemere, Kertész V., Kárpát és Somogyi fellépésével. Leoncavallo operáját a Hüvös-Guerra „Csodaváza“ című balletje követi, melyben Nirschy, Kranner, Smeraldi, Pini játézzák a főszerepeket. Hétfőn nincs előadás. Kedden dr. Strauss Richard nagyszabásu zenedramáját „Elektrá“t adják a czimszerepben V. Krammer, a többiekben Fodorné, Sebeők, Berts, Sziláginé, Valent, Váradi M., Payer, Haselbeck, Dömötör és Gleviczky Irén közreműködésével. Szerdán „Carman“ van műsoron, melyben Szamosi, Ambrusné, Payer, Berts, Nirschy, továbbá Környey, Rózsa, Kornai, Mihályi, Ney B. és Pichler lépnek fel. Csütörtökön „Don Juan“ban Vasquezné, Berts, Hajduné, Takáts, Arányi, Kornai, Hegedüs, Venczell lépnek fel. Pénteken a „Hegyek alján“t eleventik fel a főszerepben ezuttal először Dömötör Ilonával. A többiekben Szajer, Környey, Szemere, Payer, Váradi N., Ambrusné, Venczell, Déri, Dalnoki közreműködésével. Szombaton „Tannhauser“t tüzték ki a czimszerepben Anthes Györgyvel, Erzsébet—Vasquezné, Vénus—Medek. A pástort először Hajduné, Wolfram—ot Takáts és az őrgrofot Venczell énekl. Vasárnap új betanulással „Hoffmann meséi“t adják, a hármas női főszerepben Sándor Erzsé, Hoffmannéban dr. Székelyhidó F., Miklóséban Ambrusné, a többiben Váradi M., Kertész Ödön, Hegedüs, Várady S., Mihályi, Kertész V., Ney B. és Kárpát fellépésével.

A Nemzeti Színházban a jövő hét művészi eseménye Daudet: „Az arlessi leány“ című drámájának bemutató előadása lesz, amelyet péntekre tüzték ki az igazgatóság s szombaton, vasárnap és a rákövetkező hétfőn is színrekerül. Daudet Alfonsoznak ez a legkiválóbb drámai alkotása ez idő szerint Páris három színházának játékrendjén szerepel s bár bemutató előadása óta (1872. október 1.) már harminczkilenc év mult el, ma is a legkiválóbb műsordarabok közé tartozik. A darab egyik fő vonzereje a csodálatosan szép zene, amelyet Bizet komponált a drámához. A zenei részeket

a színház kitűnő szimfonikus zenekara, az énekszmokokat pedig a m. kir. Operaház énekkara adja elő Kun László karnagy vezetésével. A drámát dr. Hevesi Sándor rendezi és a következő szereposztásban kerül a közönség elé: Boldizsár: Somlay Artur, Francet: Molnár László, Rózsa: S. Fáy Szeréna, Fréderi: Beregi Oszkár, az Ártatlan: Váradi Aranka, öz. Renaudné: K. Demjén Mari, Vízete: D. Ligeti Juliska, Márkus: Bartos Gyula, Mitisio: Fethes Imre, a Legénység: Sugár Károly, Szolga: Szőke Lajos, Szolgáló: Keczeri Irén, Béres: Abonyi Gyula. A hét többi napján a következő darabok vannak műsoron. Vasárnap délután: Az ember tragédiája (a Madách Imre-szoboralap javára), este: Ismerd meg magad, hétfőn a Tartuffo és Kényeskedők, kedden: Utazás az özevegység felé, szerdán: Amihez minden asszony ért, csütörtökön: Találkozás, pénteken: Az arlesi leány (először), szombaton: Az arlesi leány (másodszor), vasárnap délután: A vasgyáros, este: Az arlesi leány (harmadszor), hétfőn: Az arlesi leány, kedden: Válságunk el!

A Vigstínházban jövő léten lesz Berczik Árpád „A művész felesége” című háromfelvonásos vígjátékának bemutatója, e hónap 17-kére tüzték ki. A szerző magyar levegőjű cselekményt választott, amelynek keretében a művész feleségének szeretete meggyőzi a bohém férjet arról, hogy igazi boldogságra csak a családi tűzhely mellett található. A művészt Hegedűs Gyula, feleségét Varsányi Irén játssza. Gázi Mariska egy festőnőt személyesít, akinek férjét Fényesi Emil adja. Harmat Hedvig és Tanay Frigyes fiatal szerelmes párjának ellentétét egy öreg házaspár, amelyet Kiss Irén és Vendrey játszanak. Az újdonságot Szilágyi Vilmos rendezi. Hétfőn és szerdán „Csitulj szívem” című bohózat, kedden „Osztrigás Miczi”, csütörtökön a „Kis cukros”, vasárnap délután pedig „Ámor a pénzügynök” kerül színre.

A Magyar Színházban Lothar és Saudek komédiája, a Gavallérok, amelyet Faragó Jenő fordított magyarra és amelynek szombaton volt meghívott közönség előtt nagy tetszés mellett a próbája, holnap, vasárnap este, hétfőn, szerdán és a jövő vasárnap estéjén van műsorra tűzve. Kedden és pénteken az 50-ik előadást jubilált Csáko és Kalap kerül színre, ugyanabban a szereposztásban, amelyben 50-szer adták. Csütörtökön megismétlik Hermann Bahr kiváló vendégjátékának, A koncertnek az előadását. Szombaton reprise lesz a Magyar Színházban. Egy fiatal írónak, Vajda Ernőnek tavaly nagy feltűnést keltett vígjátékát, a Rozmaring német ujjtják fel T. Forrai Rózsival a czimszerepben, Nagy Terézszel, Z. Molnárral, Pappal, Borossal, Körmendivel és Dobival a többi szerepben. Holnap, vasárnap délután Földes Imre szenzációs drámája, A kuruzsló kerül színre mérsékelt helyarákkal. A jövő vasárnap délután adják először A milliomos című bohózatot Góthtal a czimszerepben, ugyancsak mérsékelt helyarákkal. A Magyar Színház legközelebbi újdonsága, melyre Márkus László rendező vezetése mellett nagy szeretettel készül a személyzet. G. B. Shaw The doktors dilemna című darabja lesz, amelyet Hevesi Sándor dr. Orvosok címmel fordított magyarra.

A Király-színházban Lehár operettje, a „Luxemburg grófnja”, amely eddig állandóan teli házakat vonzott, még tizenkészer kerül színre. Ez a tizenkettedik előadás fejezi be e világhírű operett sorozatos előadásait. Ezentul is minden előadáson ugyanazok vesznek részt, akik a bemutatón ezt a nagy sikert megalapozták.

A Budai Nyári Színházban holnap, vasárnap Pálmay Ilka második vendégjátékául „A tót leány” népszimű kerül előadásra, délután Belezna Margit új tag első fellépésével „A hajduk hadnagya” daljátékot adják. Kedden „A varázskeringő” kerül színre Latabár Árpád bucsufellépésével, ki a Király-színházhoz van szerződötve. Szerdán lesz a bemutatón előadása Kazaliczky Antal „A kard becsülete” című társadalmi színművének, amelyet csütörtökön és pénteken megismételnek. Szombaton Róna Józsefné vendégfellépésével „Hunyadi László” opera van műsoron, melyben a vendégművésznő Erzsébet szerepét énekl.

A Városligeti Színházban a „Muzikusleány” a jövő hét minden estéjén kerül színre és sorozatos előadásokban halad az 50-ik előadás felé. Néhány főszereplő pihentetése végett a nagysikerű operett már második szereposztásban fog színre kerülni.

Az Uránia színház vezetősége Láng Menyhért „A Bonaparték szülőföldje” című darabjának bemutatóját e hó 19-ikére tüzte ki. A darab történelmi részében a szerző jelentős fejezetet szánt a Bonapartéknak, különösen Napoleonnak, akinek Ajaccioban eltöltött gyermekéveiről becses és érdekes epizódokat mond el. Rendkívül érdekesen tárgyalja a sziget etnográfiaját, népszokásait, mulatságait s különösen Korzika örökös átkát: a vendéttát. A szeretet hangján emlékezik meg Erzsébet királynénak Ajaccioban töltött napjairól. A szerző becses adatokat gyűjtött össze királynénak ottartózkodásáról.

(*) Nagybeteg művész. Bécsből jelentik, hogy Kainz József jobban érzi magát. Az éjszakát nyugodtan töltötte, étvágygyal evett és a kezelőorvosok véleménye szerint a legközelebbi napokban nem fenyeget katasztrófa. A művész állapotát azonban a megnyugtató hírek dacára is nagyon aggasztónak tartják s minden pillanatban hirtelen bekövetkező katasztrófától tartanak.

(*) A Művészeti kiállítás. A párisi Salon des Independentes mintájára a budapesti Művészeti is behozta azt az eddig ismeretlen újítást, hogy zsűrimentes kiállításokat rendez. Az eszme Párisban bevált s valószínűleg nálunk is alkalmas talajra fog találni. Célja kétségtelenül igen nemes s érdemes arra, hogy foglalkozzunk vele. A termeket végigjárva, a művészi reform okvetlenül megragadja a szemlélőt; érzi, hogy szükség van arra, hogy az első nehézségekkel erősen küzdő fiatal tehetséget, stílust és fejlett technikát árulnak el. Pady Zoltán képeiről már nem mondhatjuk ugyanazt; még kissé ingadozik, felfogása nem egészen tisztá: még keresi az irányt. Ferenczy Valér, Kürthy György, Egy József, gróf Zichy István mind fejlődőképes egyéniségek, ugyancsak Palyi Ervin is, akinek plenair szarvas képe méltán keltett feltűnést. A szobrászok között Fényes-Beck Vilmos biztató, míg a grafikusok közül Jaschik Almos, Tuszkay Márton és Balog István tűnnek ki.

IRODALOM.

* Abádi Imre: A csók koldusai. Egy nagyon eszű, zárkózott fiatalember könyve ez. Nincsenek benne boszontán ostoba s hihetetlenül hazug históriák, melyeket gyorsan, két szivar közt ütnek össze a kávéházban. Nem. Ezek a novellák nem „mindenáron csak a kenyérré”, „este 8-ra” íródtak. Ime egy ember, aki nem alakoskodik s ami a fő; nem hazudik, de nem is tudna hazudni. Mert aki volt már asztalosinas, koldusdiák, segédjegyző, nevelő, tanárjelölt, hivatalnok s ha jól tudom ismét Abádi, annak lehet is mondanivalója. És mert Abádi eddig csak aljas, irigy, becsapott, bigott, nyomorult emberek között vergődött: ezeket ismeri jól, ezeket rajzolja; s ezért akadnak olyanok, akik „szalonképtelenek”-nek tartják az írásait. Igen, de ne úgy értsük ezt, mintha a szalonok társadalmában nem élvezhetné azokat, csak az élet, az igazság még mindig idegen nekik az írásban. A szalonok számára ugyanis még mindig a találkák, a szerelmi kalandok, a boldog kielégülések sokféle variációját szállítják Szomaháziék: tehát ilyen értelemben, illetve, ezekkel az írásokkal szemben „szalonképtelenek” az Abádi Imre novellái. Ő nem alakoskodik az olvasó izléséhez, ő a „csók koldusairól” ír könyvében, melynek minden darabja egy néma jaj, egy tompa sikoltás az élet után; az ő alakjait nem a 10 forint fütötte fantázia szülte (mert ahogy Ady mondja: „Itt a cél csak esti tiz, vagy száz forint”), hanem a kegyetlen élet kreálta, akik az élet vigasztaló mámorának, az „ölelésnek” mostohái, akik hasztalan futnak, hasztalan óvórnak a mámor után, akik elhervadnak, összerokkadnak a csókitalanság kalváriáján. A nemi nyomorúság jegyében fogant és él ez a társadalom és mert Abádi, az író, ezt a problémát meglátta és a legvéresebb, a legszomorubb dokumentumait rögzíti meg: modern ember, a ma írója. És ahogy az alakjait élénk állítja, ahogy lelkükben a könnyforrások titkos erőhez vezet bennünket: ebben teljesen külön áll, egyéni. Nagyon sokat tanulhatott, nagyon sokat szenvedhetett az, aki így tud olvasni az emberek lelkéből. Ez az Abádi Imre főrőssége és hogy költő is, bizonyítékul elég a „Hervadás” című novelláját megemlíteni, melyben egy virágüzletben alkalmazott vénülő leány egész élete ugyszólván egy sóhajtsában van megrögzítve. Ez, azt hiszem, a kötet legszebb darabjainak egyike.

A könyv a „Világosság” könyvnyomda r.-t.-nál jelent meg. ára 2 korona. (Elek Alfréd.)

* Mikszáth-ünnep Mikszáthfalván. Szeptember 8-án délután tartották meg Mikszáthfalván Mikszáth Kálmán szülői házában elhelyezett emléktábla-leleplezési ünnepélyt. Az ünnepélyre Nógrád-megye tisztikara részéről megjelent Nagy Mihály alispán és Simon János levéltárnok, továbbá Máthé Géza tanfelügyelő, Soolky Endre uradalmi felügyelő, Jézusszky Kálmán plébános és még többen. Mikszáth rokonai közül ott volt Bodranszky Veres Mária, az író unokanővére, ki jelenleg a Mikszáth-házban lakik, továbbá Veres Pál birtokos. Az ünnepség a templomban kezdődött, majd

az iskolában folytatódott. A templomban Laczló Lajos mikszáthfalvai esperes-plébános mondott misét, az iskolában pedig Kapcsay István tanító mondott szép beszédet. Az iskolásgyermekek, kik tót anyanyelvűek, magyar dalokat énekeltek. Majd a közönség innen a faluvégén lévő kis szalmásfedelű ház elé vonult, ahol az emléktábla van elhelyezve a következő felirással: „Itt élte át szülei házában Mikszáth Kálmán gyermek- és ifjúkorát 1852—1873.” Mikszáth tulajdonképpen egy másik házban, a templom mellett született 1849-ben, mikor atyja cseszáros és korcsmáros volt és csak azután költöztek át a most emléktáblával megjelölt házba. A leleplezésen beszédet mondott Laczló Lajos esperes-plébános, Nagy Mihály alispán, aki Mikszáthot glorifikálta és méltatta az országos hölgybizottság áldozatkészségét, mely az emléktáblát létesítette. Este népiünnepély volt.

* „Uj Idők.” A magyar családok kedvelt hetilapja, az „Uj Idők”, e héten is magas színvonalú, gazdag tartalommal jelent meg. Herczeg Ferenc novellát irt „Bögöly három felesége” címmel. Kivüle még Farkas Pál és Lengyel Géza irt elbeszélést. Cikket Bíró Lajostól, verset pedig Jögrnö Draskóczy Ilmától és Kárpáti Auréltól közöl a lap. Az önkéntes naplója e héten is jövedvű szatirikus rajzát adja a katonalelet furcsaságainak. Az Idegen Irok népszerű rovatában Oktav Mirbeau-nak egyik elmés elbeszélését találjuk. Az illusztrációk közül kiemeljük a montenegrói ünnepegekről szóló fényképeket, Mühlbeck ötletes fejleceit. Előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrassy-ut 10. sz.

* A „Renaissance” most megjelent 9-dik számához van mellékelve az előző 1—8 füzetek tartalomjegyzéke. Az értékes írásoknak ez a gazdag lajstroma szép tanúságtételle annak a nobilis erőfeszítésnek, melylyel ez a fiatal folyóirat az „Uj Magyarország” fejlődésének irányait és céljait szolgálja minden vonalon. Ebből látszik lejobban, hogy a „Renaissance” valóban az, aminek indult szabad arénája minden törekvésnek, mely a kulturát, a fölvilágosodást és az izlést terjeszti. Munkatársait a magyar irodalom és közélet leg-harcosabb tagjaiból válogatja ki, akiknek örökös forrongó és küzdő szellemi tornájából szűrődnek le a haladásra vezető igazságok és megállapítások. Vaskos kötet ez az első nyolcz füzet, hangos záfolyata annak a súlyos és hazug vádnak, hogy nincs magyar kultúra és intelligencia. Hiszen ezek nélkül hogyan élhetne és állhatna meg a „Renaissance”, melynek minden száma az intelligencia kulturális igényeit szolgálja? Ilyen a most megjelent 9-ik szám is, melynek tartalma a következő: Diplomata: Erdős az országos politikában. Bíró Lajos: A gyökerek (drámavázlat, I.). Erdős Renée: A Sybillák könyvéből (versek). Révész Béla: Régi novellák, III. (Az Isten árnyékában). György Oszkár: Versek. Lengyel Ernő dr.: A vidéki sajtó szociológiájához, I. Szabonyi József: A drót lelke (vers). Aszfányi Dezső: A norma-ember, I. Balázs Béla: Versek. Erdélyi Viktor: Revue („Unokabátyám, az államtitkár”). Elek Alfréd: Versek. Nagy Lajos: Hónapos szobában (novella). Láng Jenő: Versek. Kritika: Pro domo (Pók Ödön); — Históriai emléknepok (Pogány József); — Karl Stieler: Ein Winter-Idyll (Frühbáth Sándor); — Brandes György: Disraeli (Ujhelyi Nándor); — Wedekind, a színész és az író (Relle Pál); — Herman Beng: Zusammenbruch (Gábor Róbert); — Kolozsvár új városába (Kürthy György). Közgazdaság: A magyar kapu (Fodor Oszkár); — Pesti karrierek, II. Elek Pál.

* „Az En Ujságom.” Pósa Lajos kitűnő ifjúsági lapja csupa derűt és jókedvet visz kis olvasói közé. Az e heti számban ott találjuk Gaál Mózes történetét Mókusról, egy mókás fiúról. Tányértalpu koma a maczközemzettség híres-neves ivadéka sem lustálkodik és folytatja mulatságos északarkai kalandjainak elbeszélését. Tanyai Tamás az uffajta esodacsizmáról tud verses, vidám történetet. Móra Ferencz, Felvégi János, Pósa bácsi, ki elbeszéléssel, ki verssel kedveskedik az ifjúságnak és ezeken kívül még apróbb cikkek, versek, mulatságos rajzok váltakoznak az En Ujságomban. Előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrassy-ut 10. szám.

KASZNÁR NÁNDOR

A Magyar Világ kávéház volt tulajdonosa még tavaly Bécsben átvett

„Grand Hotel National”-t
Wien, II., Taborstrasse 18.

teljesen átépítette, megnagyobbította és mintaszórien újonnan berendezte, 800 szoba, lift, villanyvilágítás, központi fűtés, a lakosztályok fürdővel ellátva, gyönyörű telikert, zene- és olvasóterem, kitűnő magyar konyha, étterem és kávéház mérsékelt árak mellett áll a n. ó. közönség rendelkezésére. Telefon, interurban. Villanyos öszkekötés az összes pályaudvarokkal.

TANÜGY.

□ A tanítók lakáspénze. Az állami tanítók körében nagy az elégedetlenség amiatt, hogy míg az állami tisztviselők lakpénze 1908. év utolsó negyedétől kezdve felemeltetett, addig az állami tanítók most is a régi és elégtelen lakáspénzben részesülnek. Az állami tanítók ezt annál inkább igazságtalanságnak tartják, mert a törvény maga is állami tisztviselőknél ismeri el az állami tanítót és így méltán tartanak igényt az egyenlő elbánásra. Az állami tisztviselők országos egyesülete már másfél év előtt előterjesztéssel élt az akkori kultuszminiszter, gróf Apponyi Alberthez, de az előterjesztésnek nem volt eredménye. Most az egyesület kérelmét újból előterjesztette gróf Zichy János kultuszminiszternél. A tanítók remélik, hogy a legközelebbi költségvetési tárgyalás keretében ez a kérdés kedvező megoldást nyer.

□ A népoktatásügyi törvények. Tanhof György felsőkismártonhegyi tanító kis füzetet adott ki, amely a népoktatásügyi törvények és utasítások rövid kivonatát tartalmazza a tanköteles gyermekek szülei számára. Mindössze 10 fillér a kis füzet ára, a legszegényebb tanító és szülő is megszerezheti tehát, ha sulyt helyez gyermekeinek gondos iskolázására. A népiskolai törvényeknek ismerete sok félreértésnek venné elejét, amely különösen kis községekben a népnevelés rovására megy. Méltán nyoljuk tehát a derék tanító nemes törekvését és reméljük, hogy a kis füzet kelendőssége buzdítani fogja a további hasznos irodalmi tevékenységre.

□ Uj tanügyi ujság. F. hó 13-án Budapesten „Kultura” czímen egy új egyetemes tanügyi hetilap indul meg. E lap koncepcziójának arányával és színvonalának előkelőségével olyan organum lesz, amelyre még eddig nálunk példa nem volt. A lapot Drozdy Győző és Jellinek József kiváló tanügyi írók szerkesztik. A lap több mint 40.000 példányban jelenik meg.

FŐVÁROS.

)(Interpelláció a baccarat miatt. Dr. Pető Sándor fővárosi bizottsági tag interpellációt jegyzett be a fővárosi legközelebbi közgyűlésére a fővárosi polgári klubokban elharapódzott baccaratjáték és egyéb hazárdjáték ügyében.

)(A próbavágás után. A huszdrágaság dolgában ma délből dr. Bárczy István polgármester elnöklése mellett tanácskozás volt, amelyen résztvettek dr. Vaszilievits János alpolgármester és dr. Csopor József tanácsjegyző. A tanácskozáson bemutatott az e heti állatfelhajtásról szóló kimutató. A próbavágások kedvezőtlen eredményét az ügyosztály azzal magyarázza, hogy a próbavágásra vásárolt állatok abnormisak voltak. Az egyik terhében két borjut találtak, az ökörben pedig 120 kiló bélsár volt levágatása alkalmával. Ennek az abnormis állatvásárnak egyesek szerint az az oka, hogy a mészárosok összejátszottak a felhajtókkal.

)(Elemi iskolák tanulóinak rajzkiállítás. Az Iparművészeti Múzeum nagy, üvegfedélű udvari csarnokában szeptember 11-én, vasárnap délelőtt tíz órakor nyílik meg több székesfővárosi és vidéki elemi iskola tanulóinak rajzaiból rendezett kiállítás. Ez a rajzkiállítás az új rajztanítási mód folytatott kísérletek eredményeit mutatja be; annak a rajzoktatási iránynak, amely a régi rajztanítási módtól eltérően nem csupán a kézügyességnek, hanem a látó, összehasonlító, itélő és alkotóképességének fejlesztését tűzi ki maga elé. A kiállítás tulnyomó részét egyes székesfővárosi iskolák rajzai foglalják el, a vidéki iskolák, ahol az új rendszer tanítást a tanárok sem ismerik még egészen, néhány kis kollekczióval szerepelnek. A kiállítás szeptember 25-ig marad nyitva s minden nap megtekinthető délelőtt kilenc órától délután egy óráig minden belépődíj nélkül.

)(A „Menhely” gyűlése. A „Menhely a szenvedő emberiségnek” jótékony intézet felügyelő bizottsága ma délelőtt Szászovszky József tanácsjegyző elnöklésével ülést tartott, amelyen Karányi Elemér fogalmazó volt az előadó.

A bizottság megállapította a menhely 1909. évi zárószámadat. E szerint 19.772 korona előirányzattal szemben 17.207 koronát tett ki a tényleges kiadás. A megtakarítás ily módon 2565 korona. Az intézetben a múlt év folyamán 45.159 egyén kapott éjjeli szállást. A bizottság az intézet-

nek 1910. évi költségelirányzatát 19.562 koronában állapította meg. Végül elhatározták, hogy a menhelyen 50.000 korona költséggel új fürdőhelyiségeket és fertőtlenítő helyiséget létesítsenek és ez utóbbi célra 12.000 korona költséggel fertőtlenítő gépet szerezzenek be.

)(Nyílt piacok rendezése. Ma délelőtt folytatták Wigh János tanácsjegyző elnöklésével azt az értekezletet, amelyet a nyílt piacok rendezése ügyében tegnap megkezdtek. Megállapodásra ma sem jutott az értekezlet, mert a köztisztviselési főnök és vele együtt a tisztí főorvos is amellett érveltek, hogy nem szabad megengedni azt, hogy a nyílt piacokon több száz ló naphosszat álljon és iszálólva legyen. A vásárcsarnoki igazgatónak és a vásárfelügyelőnek a felfogással szemben aggályai voltak. Mivel az értekezlet nem tudott megállapodásra jutni, elhatározták, hogy a kérdés eldöntése végett az egész ügyet a polgármester elé terjesztik és csak a polgármester döntése után fogják a további intézkedéseket megállapítani.

Gallér és kezelők

tisztítását legkifogástalanabban eszközöl

BRADOVKA GYULA

gőzmosó-, vegytisztító- és ruhafestő gyára

KASSÁN.

Képviseletek kedvező feltételek mellett az ország minden részében kerestetnek.

EGYESÜLETEK.

(—) A Városi Vöröskereszt Egylet választmánya. A Budapest VIII. kerületi Városi Vöröskereszt választmány tisztikara a következőképp alakult: elnökök: dr. Hainiss Géza kir. tanácsos és Baumgarten Sándorné; alelnökök: Krizsán Mihály apátplébános, Glück Frigyes és Barcen Gyuláné; gondnok: Dancsics Ákos; titkár: dr. Körmöczy Zoltán; pénztárnok: dr. Pláner László és orvosok: dr. Barsi Jenő és dr. Ernyei Miksa.

(—) A Nótisztviselők Országos Egyesülete vasárnap, e hó 11-én kirándulást rendez. Utirány: Piliscsaba—Nagyszénás—Remetehely—Máriarcmete—Hüvösvölgy. Találkozás 8 óra 45 perczkor a nyugati pályaudvaron. Utiköltség 1.10 korona. A kiránduláson résztvevők élelmet magukkal hozzanak.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Nyugalomba vonuló kuriai bírák. A magy. kir. kurián — mint értesülünk — legközelebb négy kuriai bíró vonul nyugalomba.

§ Uj telekkönyvi hatóság. A magy. kir. igazságügyminiszter az 1871. évi XXXI. törvényezikkel 24-ik szakaszában nyert felhatalmazás erejénél fogva, a törvényhozás utólagos jóváhagyása mellett, a nagyváradi kir. törvényszékhez tartozó magyarországi kir. járásbírósgót a saját területére 1910. évi november első napjától kezdve, telekkönyvi hatáskörrel ruházta fel.

§ A bírósági jegyzők kongresszusa. Holnap, vasárnap tartják a bírósági jegyzők országos kongresszusokat Szabadkán. A kongresszusnak főképp az a célja, hogy a IX. fizetési osztályban levő albirói és alügyészi állások eltörlését vivja ki, oly módon, hogy az albirókat és alügyészeket a VIII. fizetési osztályba sorozott bírákká és ügyészekké nevezzék ki és az ily módon megüresedett mintegy 300 IX. fizetési osztályba a jegyzői kar jogosult tagjai lépnek. Kiszámították a jegyzők, hogy ez a rendezés okozza a költségvetésben, ezzel szemben azonban nagy könnyebbséget jelent az amugy is hosszú várakozásra kárhözhatott jegyzőknek. A jegyzők ö szerény kívánsága lesz a szabadkai kongresszus egyik főtárgya és hisszük, hogy az igazságügyminiszter nem fog elzárkózni a régi sérelem orvoslásától.

§ A privigei mandátum. Rudnay Alajos prépost munkapárti képviselő privigei mandátuma ellen a kisebbségben maradt Brestyenszky Kálmán néppárti jelölt pártja petíciót nyújtott be a kir. Kuriához. A petíciós tárgyalás e hó 27-én lez. Dr.

Tetétleni Ármin a választás védője ma nyújtotta be az ellenpetíciót a kir. Kuriához. 129 oldalra terjedő ellenpetíció számos adatra és tanura hivatkozva kimutatja, hogy Brestyenszky és pap-kortesei erőszakoskodtak. A papok fanatizáltak és izgatják a műveletlen tót népet a zsidóság ellen. Brestyenszky maga pedig programbeszédében ezeket mondotta: „A jelenlegi kormány szövetségben zsidókkal és programjába felvette, hogy elkobozza a katolikus egyházi vagyont és templomokat. Ezeket a zsidók veszik meg árverésen, a templomból pedig istállót csinálnak.” Az ellenpetíció 353 Brestyenszky-szavazatot levonását kéri, úgy, hogy Rudnay többsége nem 57, hanem 548 szavazatot tenne ki.

§ Az okirathamisító. Montag Lipót előtt, akit a vádtanács a Kneissl Henrik sérelmére elkövetett okirathamisítás büntetésének gyanúja alatt letartóztatott, Csopey vizsgálóbíró tegnap hirdette ki a vádtanács végzését, amelyvel ellene a vizsgálati fogságot elrendelte. A vádlott e végzés ellen fellebbezéssel élt a kir. ítélőtáblához. A vizsgálóbíró ennek folytán az ügyre vonatkozó iratokat felküldte a táblához.

§ Lelketlen anya. A törvényszék zárt ajtó mögött tárgyalta tegnap Künast Mária modell bűnpörét. A modell Bécs utczáin gardirozta esinos fiatal leányát és feltűnő viselkedésével magára vonta az arra járó férfiak figyelmét. Az urakat, akiknek a leánya megtetszett, nem utasította vissza, sőt az ilyenformán összehozott párt a találkahely felé kísérté, ahol megosztott leányával a bűnös pénzen. A bécsi utczaí nők, akik a modell leányában veszedelmes konkurrenst láttak, kerítés vétségeért jelentették fel Künast Mária, akit a törvényszék tegnap öthavi fogházra ítelt.

§ Szerellem és börtön. A berlini törvényszék szüneti tanácsa tegnap tiltott operáció miatt ült törvényt Erdmann J. kereskedő és Finselberg Ella masamód fölött. Erdmann hosszabb időt töltött Angliában, ahol Byasz szállótulajdonos huszonöt éves leányát, Mayt, elcsábította. A leány nemsokára áldott állapotba jutott. Erdmann azonban nem akarta feleségül venni, mert ebben az időben egy vállalat igazgatói állására pályázott, az állást pedig csak nőtlen ember nyerhette el. A férfi tehát azt tanácsolta Byasz Maynek, hogy utazzon Berlinbe és keresse fel Finselberg Ellát, aki segíteni fog rajta. Az angol leány megfogadta a tanácsot, Berlinbe utazott, de ott nem tudta magát megértetni a masamóddal. Sürgönyözött hát Erdmannért, aki csakhamar Berlinbe érkezett és megmagyarázta Finselberg Ellának, hogy segítsen a leányon. A segítség végzetes volt. Byasz May belehalt az operációjába. A törvényszék az enyhítő körülmények tekintetbevételével Erdmannra hat hónapi, Finselberg Ellát három havi fogházra ítélte.

§ Sikasztó ügyvédesség. A budapesti büntető-törvényszék dr. Füzesváry bíró elnöke alatt ítélező tanácsa ma vonta felelősségre két rendbeli magánokirathamisítást, egy rendbeli csalás és sikasztás büntetéseit Székely (Weinstein) József 32 éves kassai származású budapesti ügyvédességéért, akit Alexandriában tartóztattak le s a kiadási eljárás után szállították haza. Az ügyvédesség büne az volt, hogy egy kenyéradóját, dr. Basch Gyula ügyvédet, mint az izr. hitközséget csalás, sikasztás és okirathamisítás útján érzékenyen megkárosította. A mai tárgyaláson a vádlott töredelmesen beismerte a terhére rótt bűncselekmények elkövetését. Védelmére felhozta, hogy a pesti izr. hitközségnél jogtalanul kieselt 116 koronát azért tartotta meg, mert dr. Radák Henrikkel szemben, akitől mint ügyvédességéért volt alkalmazva, 100 korona követelése volt s erre nézve kívánt magának kielégítést szerezni. A bíróság Székely (Weinstein) Józsefet a vádbeli cselekményekért az enyhítő körülmények figyelembevételével két évi fogházra ítélte. Az ítélet ellen a felek felebbezték.

§ Meggyanusított műkereskedő. Néhány héttel ezelőtt dr. Supka Géza muzeumi úr feljelentést tett a rendőrségnél, hogy nála megjelent Perl Henrik képkereskedő és megvételre kínálta egy nemesi oklevelet, egy miniatürképet és a három keleti böles imádatát ábrázoló plakettet négyezer koronáért. Dr. Supka ama gyanújának adott kifejezést, hogy ez a plakett azonos azzal, amelyet a múlt évben a Cluny-muzeumból loptak el. A rendőrség a feljelentés következtében megindította a nyomozást Vogel Samu párisi műkereskedő, Fűrödi Róbert és Perl Henrik képkereskedő ellen. A feljelentésről, valamint a nyomozásról a lapok részletes tudósításokat irtak s közölték azt is, hogy Vogel a rendőrség letartóztatta. A párisi rendőrség azonban csakhamar tisztázta a lopott műkincesek ügyét, amennyiben igazolta, hogy Vogel Samu jogos uton jutott a tárgyak birtokába s azokat bizományi eladás végett küldte el Fűrödi Róbertnek és Perl Henriknek. Ezek után az ügyészség elejtette Perl Henrik és társa ellen emelt vádat.

§ Elítelt pénzügynök. Poznarovits Miklós pénzügyőri fővizsgáló 1908. évi január elejétől 1910. február haváig a m. kir. pénzügyigazgatóság hatósága alá rendelt fővárosi VII. kerületi pénzügyőri biztosság XVIII. számú pénzügyőri szakaszánál teljesített irodai szolgálatot. Hivatali működése körébe tartozott a tényleírások kezelése és az azok ellenében beszédett illetékek és bírságok átvétele és ezeknek az összegeknek a fogyasztási adóhivatalba való beszállítása. Poznarovits azonban a naponként beszédett összegeket nem szállította be a fogyasztási adóhivatalba, hanem visszatartotta és ezekből lassankint 4046 korona 42 fillért sikkasztott el. Amikor büne kiderült, a pénzügyigazgatóság feljelentésére a rendőrség lefolytatta és a befejezett vizsgálat után hivatali sikkasztás büntetéseért került vád alá. Bünyjét ma tárgyalta a büntető törvényszék dr. Füzesséry bíró elnöklésével ítélkező tanácsa. A tárgyaláson a vádlott tagadásban volt és azzal akarta menteni bünyét, hogy a sikkasztásokat nem ő, hanem két másik társa követte el. Az elnök elébe tárta a vizsgálat során tett részletes beismerő vallomását, amikor is elmondta, hogy a sikkasztott pénzt orvosi gyógykezelésére fordította. A bíróság dr. Aranyiczky kir. ügyész vádbeszéde után Poznarovitsot hivatali sikkasztás büntetéseért egy évi és hat hónapi börtönrre ítélte, de ebből a büntetésből 6 hónapot az elszervezett fogsággal kitöltöttnek vett. Az ítélet jogerős.

§ Kasszafurók bünpöre. A büntető törvényszék dr. Tholt bíró elnöklete alatt ma folytatta Bakos József, Kulik Ferenc és társai többrendbeli lopási ügyének tárgyalását. A mai napon kihallgatta a bíróság tanuként Krecsányi Kálmán detektívönököt, aki rendkívül érdekes vallomást tett a vádlottak elfogatásáról. Elmondta, hogy a megtartott házkutatás alkalmával olyan finom csipeszeket és furókat találtak a betörők lakásán, amiket eddig a rendőrség még nem látott. A vaskereskedők kijelentették, hogy ilyen csipeszeket ipari és gyári célokra nem szoktak használni. Ezeket Angliában gyártják direkt megrendelésre. Ezekkel a csipeszekkel a legerősebb acéllemezeket papír módjára lehet vágni. Ítéletre ma még nem került a sor, mert a bíróság két újabb tanu kihallgatása céljából a tárgyalás folytatását hétfőn délelőtre halasztotta el.

SPORT.

Megnyilt a Fodor-féle vivóintézet.

Budapest, szeptember 10.

Pedagógiai és sportkörökben állandóan és teljes joggal panaszkodnak azért, hogy az állam mostohasága miatt nem tudnak kialakulni és erőre kapni azok a kulturintézmények, amelyek nélkül a magyar testikultura fejlődése elképzelhetetlen. Kevés a tornatanár, még kevesebb a megfelelő tornaterem. Számos középiskolában csak dilettánsok kezében van az ifjuság testi nevelése, az ország főiskolában pedig az iskolafentartó hatóságok majdnem teljesen az ifjuságra hártják azt. A társadalmi testnevelés inkább csak a szabadtéri sportokra fektet súlyt s azt is az egyleti kötelekek szük keretei között végzi. Bármennyire hihetetlenül hangzik is, de való igaz az, hogy a legnemesebb testedzésnek, a *vívás művészetnek* nincs semmiféle hivatalos állami szerve, amely ezt a pedagógiai szempontból is legértékesebb testgyakorlati ágat irányítaná és fejlesztené. Pedig a kard a mi hagyományos fegyverünk s nagy becsületben álló szimbóluma a magyar férfierényeknek az egész világ előtt. Az ősrégék Istenkardjától a modern olimpiai győztes magyar kardjáiig minden időben tisztelt és becsült volt a magyar kard és annak művészete. És ez a fegyver számúzve van az iskolából, számúzve a kultuszminiszteri költségvetésből. Nagy szerencsége a magyar testi kulturának, hogy a magyar társadalom szeretete és vívómestereink nagy áldozatkészsége ellensúlyozzák a hivatalos körök mostoha magatartását. És méltán megérdemel minden figyelmet ez a munka, különösen az, amit európai hírű mesterünk, Fodor Károly műegyetemi vívómester végez, akinek valóságos alapvető érdemei vannak a vívás terén.

Ezért a mai sportnapnak is kétségtelenül legfontosabb eseménye az, hogy ma este nyitotta meg Fodor Károly nagy hírű vivóintézetét s ezzel a magyar testi kulturát egy olyan hatalmas intézménnyel gazdagította, amelynek párját messze

földön hasztalan keressük. Fodor intézetének jellemzésére nem elégséges a szokásos vivóterem elnevezés, hiszen a vivótermeknek egész sorából áll az, melyek közül kettő akkora, hogy nem csak Budapesten, hanem messze földön nincs hozzájuk fogható. A termék körül pedig a legkényesebb igényeket is kielégítő öltözök, hideg és meleg fürdők és pazar szalonok egész sora fogadja a látogatót, ki az első körséta hatalmas benyomása után nem tudja, vajjon a nagy méreteken, a czélszerű és izléses berendezésen, a ragyogó tisztaságon, avagy pedig az idei nyári szünet meglepő ujitásain bámuljon-e jobban? Egy jó óra kell ahhoz, hogy futtában végig tekintse az ember a sok látványt. A mai bemutatón is csak Fodor mester szakszerű és szellemes kalauzolása tette lehetővé, hogy a jelen volt előkelő közönség tiszta képet nyerhetett az egész intézetről. A körséta a földszinti nagy közös tereben kezdődött, majd a tornateremben, a külön vivóteremben és a Vén Fiúk Klubjának főúri igényeket is kielégítő szalonjában folytatódott. E részekon építészeti ujitás nincs, csak az ujonan festett kis fehér falak és butorok keltik föl az elismerést és a szinte tökéletes berendezés. Annál szenzációsabb a telep második része. Fodor mester ugyanis a Horonaherczeg-utca 3. szám alatti ház óriási középső részének egész második emeletét is hozzászította iskolájához s óriási költséggel itt egy teljesen külön női torna- és vivótermet, szalonokat, új és teljesen modern fürdőket, irodákat stb. rendezett be. A svéd torna híres eszközei, kombinálva a német torna kipróbált szereivel, sőt meg speciális angol testedző eszközök rendkívül mutatós képviselői is feltalálhatók itt. Emellett minden szer a maga legjobb helyén van. És a modern hygienia minden követelménye ki van elégítve. A világítás, a szellőzés sok évi kísérletezés eredménye s épp olyan kitűnő, mint a mester speciális tanítási módja. Természetesen egy rövid beszámoló keretében elmondani nem lehet mindazt, amit a termék nyújtanak, de az valóban igaz, amit a megjelentek oly meleg elismeréssel konstataáltak a bemutató után: hogy Fodor mester páratlan áldozatkészsége valóságos minta-intézményhez juttatta a fővárost.

Alagi versenyek.

— Negyedik nap. —

Meglepetések napja volt a mai is, mert az egy *Dumb bell* kivételével a fogadott lovak mind lemaradtak, de a nyerők közt nem egy volt, amelyik nagy eséllyel indult s indokolatlan volt elhanyagolása.

Az *Eladók versenyé Pampuska* könnyű győzelmével ért véget, míg a fogadott *Falcon*-nak meg kellett elégedni a második helylyel. Az *Őszi akadályverseny*-ben a reás *Pengő* élni sem tudott a kiesezett *Tamagno*-val. A *Tápiógyöngye gátverseny*-ben végre *Tití II.* váltotta be istállója jó véleményét, könnyen verő *Jupiter*-t és a favorit *Ordonkát*. A *Háromévesek akadályverseny-han-*

dicapjót erélyes kezű lovas alatt *Dumb bell* nyerte, míg a *Mogyoródi díj*-ban *P. S.* bizonyította be, hogy első szereplésénél való harmadik helye reális volt, de csak küzdelem után tudta lerázni magáról *Kétes*-t, jó harmadik *Scarcely*. A *Kétévesek eladóversenyé*-ben végre felvirradt a Köhönczy-szineknek *Automobil* révén, mely könnyen hagyta maga mögött a favorit *Bilincs*-et.

Részletes eredmény a következő:

I. *Eladók versenyé.* Díj 1200 korona. Táv 1800 méter. 1. Dávid E. *Pampuska* (Nosal), 2. *Falcon* (Sas), 3. *Mákvirág II.* (Sinka). — Futottak még: *Bac*, *Immergrün II.*, *Gertrud*. — Biztosan két és fél-hosszal nyerve, két és fél-hosszal harmadik. — Tot.: 10:36; 20:38, 39.

II. *Őszi akadályverseny.* Díj 1600 korona. Táv 4300 méter. 1. *Bartos E. Tamagno* (Folcs), 2. *Pengő* (Sibrik), 3. *Royalty* (Neimanns). — Biztosan hat-hosszal nyerve, négy-hosszal harmadik. — Tot.: 10:30.

III. *Tápiógyöngye-gátverseny.* Díj 1600 korona. Táv 2800 méter. 1. *Gr. Orsich P. Tití II.* (Neimanns), 2. *Jupiter* (Krause), 3. *Ordonka* (Zangen). — Futottak még: *Napagedl*, *Olly*, *Galoubet*. — Könnyen nyolc-hosszal nyerve, fél-hosszal harmadik. — Tot.: 10:45; 20:46, 37.

IV. *Háromévesek akadályverseny-handicapja.* Díj 1600 korona. Táv 3200 méter. 1. *Hg. Taxis M. E. Dumb Bell* (Fries), 2. *Suffragette* (Lovász), 3. *Lorum* (Hujber). — Futottak még: *Gonosz*. — Biztosan három-negyed-hosszal nyerve, három-hosszal harmadik. — Tot.: 10:16; 20:23, 26.

V. *Mogyoródi díj.* Díj 1500 korona. Táv 1400 méter. 1. *Br. Neimanns R. P. S.* (tul.), 2. *Kétes* (Krause), 3. *Scarcely* (Kiss G.). — Futottak még: *Szemtelen*, *Faxenmacherin*, *Dóri*, *Beauty Spot*, *Mácsola*, *Geri*, *Borax*, *Rontó Pál*, *Suffragette II.* — Küzdelem után fél-hosszal nyerve, fél-hosszal harmadik. — Tot.: 10:63; 20:39, 45, 36.

VI. *Kétévesek eladóversenyé.* Díj 1200 korona. Táv 1000 méter. 1. *Rohönczy G. Automobil* (Sas), 2. *Bilincs* (Nosal), 3. *Jambo* (Weiss). — Futottak még: *Praterspatz*, *Vladimir*, *Barna Rózsa*, *Future*, *Scullerymaid*, *Gold Vase*, *Enfant terrible*. — Könnyen három-hosszal nyerve, két-hosszal harmadik. — Tot.: 10:55; 20:82, 30, 47.

— Ötödik nap. —

Zárónapja lesz holnap a rövidre szabott meetingnek s megállapíthatjuk, hogy az utolsó nap nevezései sikerültek legjobban, az igaz, hogy egy és ugyanaz az anyag szerepel, mely már a lefolyt négy nap alatt hol itt, hol ott találkozott egymással.

Urlovasok vezérlete alatt futják az 1200 méteres *Eladók handicapját* s a sok gyenge képességű ló közül *Scarcely*-nek végre le kell tennie maiden-ségét. Veszélyes ellenfele *Cascadeuse* és *Páfrány* lesz, míg a meglepetést *Lottó* okozhatja.

A *Conjuror akadályversenyét* elintézték a *vetjük Dsidás* számára, de számolnunk kell *Finczos*-sal is.

A *Moloch gátverseny-handicapban* *Wrangler* elégtételt szerezhet azoknak, kik első futása alkalmával bíztak benne. Veszélyes rála először *Ifjasszony*, majd *Alighanem* lehet.

A *Hároméves nyeretlenség gátversenyét* *Goutte*, *Vielleicht* és *Wrangler* intézhetik el egymás közt, míg a *Sashegyi díj* 2800 méterén *Rolland*, *Pius Hptm. von Köpenick* és *Bajadere* vetélkedhetnek.

A meetinget bezáró *Kétévesek eladóversenyé* *Ákombákom* számára látszik jó dolognak, de igen kedvező híreket hallunk *Dizib*-ről, sőt a mértőföldre való tekintettel *Future* és *Gigi* is chanceal indulnak.

Bécsi versenyek.

— Negyedik nap. —

A szeptemberi meetingnek immár megvan a kvóta-szenzációja. A *Benczur-handicap* hatalmas fieldjéből ugyanis teljesen elhanyagolt *Gracieuze* került ki győztesen, bámulatra ejtvén a fogadókat, mert hogy ily hirtelen változásom menjen át egy ló, erre tényleg senki sem számított. Holtverseny futott a második helyre *Athos III.* és *Amo*, míg a chanceos lovak; mint *Zeiserl*, *Rouquin*, *Wetter*, *Mi ez jóformán* számításba sem voltak vehetők a versenyben. A győztes harminczegyszeres szenzációs kvótát fizetett, de hatalmas volt a helykvóta is *Athos III.*-ra: 20:839. A *Grabeni-díj*-ban egy galoppot csinált *Halt* németországi expedíciója előtt s a *Pardon-kanca* imponáló stílusban hagyta maga mögött *Nemesis*-t, mely az utolsó métereken vitatta el a második pénzt *Königsee*-től. Az *I. oszt. eladóverseny*-t *Huon II.* nyerte *Ravenwood* ellen, a bírói ítélet szerint biztosan nyakhosszal — *Ever ready* nagyon gyenge harmadik. A *Kladrubi-díj* pedig *Eva* zsákmánya lett a folyton helyre fu-kosó *Beggar* előtt. A nagy bizalommal kiküldött *Fury* a vert mezőnyben végzett.

Részletes eredmény a következő:

I. *Grabeni díj.* Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. *Hg. Hohenlohe-Oehringen* 46 sk *Halt* 53 kg (Shaw), 2. *Baltazzi A.* 46 pk *Nemesis* 53 kg (Winkfield), 3. *Gr. Arco-Zinneberg M.* 46 stpk *Königsee* 56 és fél kg (Janek). Futott még: *Polote*. — Igen könnyen három-hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. — Tot.: 10:14, 20:25, 49

Radó Aladár

bluz, pongyola áruházában

BUDAPEST

Bécsi-u. 5. Deák Ferenc-u. sarkán

rendkívül kedvez-
ményes árakban

e héten kerülnek eladásra
az idényről visszamaradt

bluzmodellek
és pongyola-

különlegességek.

Legujabb őszi és téli divat-
lapom díjmentes szétküldé-
sét e hét végén kezdem meg.

II. I. oszt. eladóverseny. Díj 4000 korona. Táv 1800 méter. 1. Landau H. 36 stpher *Huon II.* 56 kg (Kozuch), 2. Br. Harkányi A. 36 pm Raxenswood 56 kg (Janek), 3. Gr. Orsich P. száz. 46 pm Ever ready 61 és fél kg (Winkfield). — Futottak még: Fellah, Ibykus, Maillart. — Biztosan nyakhozszal nyerve, öt hosszsal harmadik. — Tot.: 10:51, 20:45, 54.

III. Kladrubi díj. Díj 4000 korona. Táv 1000 méter. 1. Negroptes Gy. sk *Eva* 57 kg (Fergusson), 2. Dreher A. sm Beggar 52 kg (Hewitt), 3. Br. Springer G. sm Majmoló 52 kg (Carslake). — Futottak még: Frog, Fury, Renyhe, Rampur, Beg Pardon. — Könnyen egy hosszsal nyerve, két és félhosszal harmadik. — Tot.: 10:60, 20:49, 53, 61.

IV. Nyeretlen kétévesek versenye. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Mautner V. stpk *Anna* 55 és fél kg (Carslake), 2. Badescu Gy. pk Kár 53 kg (Pretzner), 3. Zombory R. sm Fergeteg 52 kg (Heidt). — Futottak még: Hubertus II., Stith in time. — Könnyen két és félhosszal nyerve, öt hosszsal harmadik. — Tot.: 10:29, 20:29, 27.

V. Benczur-handicap. Díj 5000 korona. Táv 1200 méter. 1. Egyedi L. 46 pk *Graciose* 54 és fél kg (Miles), 3. Mautner V. 36 sm Athos III. 45 és fél kg (Suster), 3. Petanovits J. 46 sm Arno 43 kg (Peschka). — Futottak még: Mi ez, Krikerl, Rouquin, Vincenz Albert, Wetter, Kopie, Mátra, Grammaire, Gaboriau Bezigue, Tábornok, Mirabeau, Katz im Sack, Bolero, Osman, Bonaccident, Sweet, Zeiserl, Teméraire, Vezér. — Biztosan másfélhosszal nyerve, holtversenyben harmadik. — Tot.: 10:312, 20:293, 830, 62.

VI. Eladó gátverseny. (Handicap.) Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Mautner V. 56 ppher *Cacilius* 68 és fél gk (Dillon), 2. Gr. Orsich N. hdn. 56 sk Talanda 70 kg (Sparkes), 3. Péchy A. 36 sher Vacant 60 és fél kg (Szenté). — Futottak még: Harmonika, Pisano, Tilly, Palkó, Fontana. — Küzdelem után félhosszal nyerve, öt hosszsal harmadik. — Tot.: 10:42, 20:30, 27, 28.

VII. Kétévesek handicapja. Díj 2000 korona. Táv 1200 méter. 1. Br. Springer G. sm *Merryman* 57 kg (Carslake), 2. Negroptes Gy. stpm Garáda 46 és fél kg (Kozuch), 3. Mautner V. pk Raemonde 53 és fél kg (Miles). — Futottak még: Thaya, Gerdur, Rosalie, Berék. — Küzdelem után nyakhozszal nyerve, három hosszsal harmadik. — Tot.: 10:35, 20:29, 36, 34.

Ötödik nap.

Az Esterházy-memorial kerül holnap dülőre s a kétévesek ez a magasan dotált versenye régóta foglalkoztatta a sportsmann-világot. A remek formákat mutatott *Saucy Girl* ma már reás favoritja az 50.000 koronával dotált klasszikus futásnak s ellene alig fogadnak más lovat. Nem is mondhatjuk indokolatlannak a fogadók eme nagy bizalmát, mert a Gaga-kancza eddig oly játszva hagyott maga mögött jobbnál-jobb lovakat, hogy szinte elképzelhetetlennek tartjuk azt, hogy leverőre találjon holnap. A következő telivérek várhatók starthoz a versenyben: *Saucy Girl* (Swah), *Figaro* (Janek), *Bankár* (Pretzner), *White clover* (Hewitt), *Re-Contra* (Vivian), *Árgyelus* (Miles), *Lubowla* (Winkfield), *Dealer* (Carslake). A felsoroltak közül egyedül csak *Árgyelus*-t tartjuk oly jónak, hogy felvegye a harcot *Saucy Girl* ellen, mert a Clievening-mén képes volt a Kozma-memorialban oly lovakat, mint *Egeria*, *Patrie*, *Pussy* és *Irrlicht* megverni, ami magasra értékelhető, de hogy meg is verje, ehhez a feltevéshez igen magas fantázia kell. Az 1200 méterre való tekintettel *Figaro*-tól is jó futás várható.

A nap többi futama is mind érdekesnél érdekesebb küzdelmet válthat ki, de ezek mind eltörpülnek a főszám mellett s így ezekben tipjeinkre hívjuk fel a figyelmet.

Jelöltjeink:

- I. Kapanyél—Komorna—Verona.
- II. Landau-ist.—Fecske—Morning Air.
- III. *Saucy Girl*—Árgyelus—Figaro.
- IV. *Kotlingbrunn*—Topper—Eszemadta.
- V. *Dovecot*—Robinette—Bilbah.
- VI. *Jungfer*—Hedjira.
- VII. *Szeszély*—Nebulo—Freude.

( ) A vasárnapi mérkőzések. I. osztályu bajnokság. FTC.—NSC. délután fél 3 óraker millenáris pálya. Biró: Szűsz Hugó (MTK.). BTC.—Törökvs délután 4 óraker millenáris pálya. Biró: Horváth Ferencz (FTC.). 33. FC.—UTE. délután 4 óraker, népliget pálya. Biró: Schubert Ferencz (MUE.). BAK.—TTC. délután 4 óraker Ráday-uti pálya. Biró: Lucius Károly (BTC.). — II. osztályu bajnokság. FSC.—KAOE. d. u. 4 óraker, margitszigeti pálya; URAK.—Lip. TC. d. u. 4 óraker, Mező-utcai pálya. Biró: Langfelder Ferencz (UTE.); VAC.—BLIE. d. u. 4 óraker, Amerikai-uti pálya. Biró: Weisz Jenő (MTK.). — Barátságos match: MAFC.—BEAC. d. u. 4 óraker. Lágymányosi pálya. Biró: Reichard Ferencz (MAFC.).

( ) A MAC Bécsben. A Magyar Athletikai Club football csapatát vasárnapra meghívta a Wiener Sport Club. A MAC. a meghívást elfogadta s vasárnap teljes csapatával felmegy Bécsbe. A sportkörök érthető érdeklődéssel tekintenek a most kitűnő formában levő MAC. és a mult szezonban magyar csapatból veretlen WSC. találkozására elé. A mérkőzés a WSC. dornbachi pályáján dől el.

! Magyar gyártmány !

„MINIMAX“

a világ legtekélyesebb, leg-
: elterjedtebb és legjobb !

kézi tüzelőkészüléke !

nincs mechanizmusa, tömlője stb., szóval semmi olyan alkatrésze, mely idővel elromolhatna. Számos bizonyítvány igazolja a „Minimax“ kitűnő oltóképeségét, Felvilágosítással és ismertetővel készséggel szolgál a 6876

Magyar Minimax Gyár
Részvénytársaság
Budapest, VII., Kertész-utca 43.
Gyár: Dálnok-utca 22. sz.

Képviselek és viszontel-
árusítók a legnagyobb ked-
vezményben részesülnek.

KÖZGAZDASÁG.

Megalakult az új kamara.

— Egyhangú választások. —

Budapest, szeptember 10.

Ma délután zajlott le hosszú szünet után a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara első ülése. Mint már jeleztük, dr. Déri Ferencz székfővárosi tanácsos, a központi bizottság elnöke hívta össze a mai ülést, amelyen ő elnökölt. *Osypor* József tanácsjegyző segítkezett neki, ugyancsak ő vezette a jegyzőkönyvet is. A mai ülésre a kamara belső és vidéki kültagjai majdnem teles számban jelentek meg és megnyugvással konstatálhatjuk mindjárt, hogy a mai ülésen szinte ünneplés hang uralkodott és azok a pártvillongások, amelyek még a mult héten olyan kétségessé tették a kamara megalakulásának békés lefolyását, teljesen elültek, úgy hogy a mai kamara elnökségét tényleg — mint megirtuk, — *egyhangulag választották meg.* Az ülés lefolyása egyébként teljesen programszerű volt. Az ünnepi közgyűlést Déri Ferencz tanácsnok nyitotta meg, nyomban utána *Osypor* József tanácsjegyző felolvasta a megválasztott bel- és kültagok névsorát, kiket a közgyűlés igazolt. Ezután Déri Ferencz emelkedett szólásra és egy igazán formás és tartalmas beszédben üdvözölte az újonnan megalakult kamarát. Beszédében rövid, de találó szavakkal mutatott rá azokra a fontos közgazdasági feladatokra, amelyeknek megoldására az állam legelső kamarája hivatott, s meleg szavakkal üdvözölte a megválasztott tagokat, sikert kívánva a kamara jövő működésére. A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után kitűzte Déri az elnökválasztást.

Nyomban szólásra jelentkezett lovag *Falk* Zsigmond udvari tanácsos s átértett lelkes szavakban méltatta azokat a hatalmas érdemeket, amelyeket a kamara eddigi elnöke, *Lánczy* Leó főrendiházi tag a kamara élén szerzett. Falk jöfőmáiban be sem fejezhette szavait, már is lelkes éljenzés tanusította azt, hogy a budapesti kamara tagjai uból egyhangú lelkesedéssel elnökiüké választották *Lánczy* Leót. Nyomban ezután *Pauncz* Sándor nagykereskedő állott fel s megemlékezővén azokról a nagy hagyományokról, amelyek a kereskedelmi osztály elnöki székéhez fűződnek *Hüttel* Tivadar nagyarányu működése révén, azt hangoztatta, hogy kifejezendő ez osztály nagy jelentőségét, s a magyar kereskedelmi osztály egységét, egyhangulag válaszszák meg a kereskedelmi osztály alelnöki állására *Heinrich* Ferenczet, a kamara régi tagját. *Heinrich* megválasztása, a tagok egyhangú lelkesedésével találkozván, a kereskedelmi osztály elnöki széke is méltó kezébe került. Alig hirdette ki az elnök *Heinrich* megválasztását, nyomban felugrott az éljenzés *Thék* Endre mellett, akit a tagok igen meleg ünneplése között választottak meg *Krieshaber* Leó ajánlatára egyhangulag az ipari osztály,

élére. Ezzel az ünnepi közgyűlés napirendje ki is volt merítve, s az elnök Déri tanácsos azzal rekesztette be a közgyűlést, hogy a megválasztott elnökséget jóváhagyás végett sürgősen felterjeszti a miniszterhez, s a megerősítés leérkezte után nyomban összehívja a kamara első érdemleges ülését. Ezzel a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara új ciklusának elnöksége megalakult.

Megnyugvással konstatálhatjuk, hogy az első aktusa az új kamarának a legszebb reményekre jogosít. Oly férfiak kezébe került a vezetés, akiknek szaktudása és nagy egyéni sulya már eleve biztosítja azt, hogy a budapesti kamara nem fog arra a lejtőre jutni, amelytől sokan féltették a választás izgalmai közepette. A megválasztott elnökség már magában véve egy óriási munkaprogram, amely a kamarának eddig megszerzett vezető szerepét továbbra is biztosítja. A megválasztottak, mind ismert közgazdasági vezérférfiak. *Lánczy* L-öt csakugyan nem kell bemutatni a magyar közönségnek. Immár két évtizedet meghaladó elnöksége nemcsak forma szerint, hanem tényleg is ipari és kereskedelmi életünk vezérférfijává tette őt és összes eddigi működése garanciája további sikereknek is. *Thék* Endre neve valóságos fogalom a magyar iparosság előtt. Lelkesedéssel, nagy szaktudással és saját példaadásával mutatta meg az utat arra, hogy iparfejlesztésünk terén miként boldogulhatunk. Új ember a kamara elnökségében, de nem a kamarában, a kereskedelmi alelnök, *Heinrich* Ferencz. Régi, érdemes munkatársa a kamarának, aki azonban működésében mindenkor kerülte a nagy nyilvánosságot és szerényen kitért a szereplések elől. Most sem kereste a megválasztását. *Heinrich* Ferencz 1866. született, rk. Reáliskoláit nagy szorgalommal látogatta és kereskedelmi akadémiaát végzett, majd külföldre tanulmányutra ment, visszatérte után pedig átvette ismét nagy vaskereskedését a *Heinrich* A. és fiaicézet s annak ma is főnöke. Közéleti tevékenysége mindig a kereskedők érdekében folyt le. Mint a Kereskedelmi Bank igazgatója, mint a Hungária szálló igazgatója, mint kereskedelmi tanácsos, a gyakorlati közgazdasági élet terén, mint a Balatonföldvári klub és az Unió klub igazgatója, mint a Stefánia gyermekkorház és a Ferencz József-kórház alelnöke, kereskedelmi terén fejett ki tevékenységét, mint a kereskedelmi akadémia vezérbizottságának és a Kereskedelmi Csarnoknak tagja és a Kereskedelmi Testületnek alelnöke oly intenzív munkát végzett kereskedőtársai érdekében, hogy senki sem lephet meg, az hogy azok, akik az ő működését évek óta ismerik, most oly lelkesen exponálták magukat érette. Benne a kamara szakértő és nagytudásu vezért kapott.

Vám- és kereskedelempolitikai központ Budapestben.

— A magyar kamarák mozgalma. —

Budapest, szeptember 10.

Annak a csendes, reklámnélküli, de annál intenzívebb és értékesebb munkának, amit a magyar kereskedelmi és iparkamarák végeznek, újabb hatalmas megnyilvánulása az a tervezet, melyet a budapesti kamara terjesztett a minap Kassán lezajlott kamarai titkári értekezlet elé, amely azt el is fogadta. Ez a magyar kereskedelmi és iparkamarák vám- és kereskedelempolitikai központja. Régóta érzett hiányt fog ez az új szerv megszüntetni. Össze fogja gyűjteni a külkereskedelmi és a vámpolitikai adatokat, azokat nyilvántartja, kezdeményezi az e körben szükségesnek mutatkozó közös mozgalmakat, állandó és éber figyelemmel kíséri kereskedelmünk és iparunk külföldi reálációit és kellő időben, szakavatottsággal és energiával lép föl minden irányban megtámadott érdekeink védelmére. A bécsi kereskedelmi és iparkamarával kapcsolatos hasonló szervezet kiváló gyakorlati sikerei teljes mértékben igazolták azokat az osztrák kamarákat, amelyek a bécsi „Zentralstelle“ föllállítását követelték és bizony nem egyszerű érezzük mi is az osztrák vám- és kereskedelempolitikai központ működésének sulyát.

A vám- és kereskedelempolitikai központ ter-

veit a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara a következőképen dolgozta ki:

A magyar kereskedelmi és iparkamarák vám- és kereskedelempolitikai központjának ügyviteli szabályzata. (Tervezet.)

1. §. Tagok, székhely.

A kamarák vám- és kereskedelempolitikai központját alkotják az összes magyar kereskedelmi és iparkamarák. Székhelye: Budapest.

2. §. Hatáskör.

A kamarai központ hatáskörébe tartozik: az adatgyűjtés, nyilvántartás, kezdeményezés, együttes állásfoglalás és közös vélemény-kidolgozás külkereskedelmi- és vámpolitikai ügyekben.

3. §. A központ szervei

- az elnöki tanács;
- a titkárok értekezlete;
- a központi közgyűlés;
- a központi iroda.

4. §. Elnöki tanács.

Az elnöki tanács a budapesti kamara elnökén kívül 8 kamarai elnökből áll, akiket az évi közgyűlés 2 év tartamára felerészben felváltva úgy választ meg, hogy közülük 4 az elnöki tanács állandó tagja, 4 pedig 2 évenként más kamarából választatik. Az elnöki tanács tagjainak jogukban áll magukat akadályoztatásuk esetén saját kamarájuk alelnökei, titkára, vagy tagjai egyikével helyettesíteni. Jogukban áll továbbá az elnöki tanács ülésibe kamarájuk titkárát tanácskozási joggal bevonni. Az elnöki tanács határozatképes, ha azon legalább három kamara képviselve van. A határozatok szótöbbséggel hozatnak. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. Az elnöki tanács rendszerint a központ székhelyén ülésezik. Az elnöki tanács hatásköre:

- a központ összes ügyeinek előkészítése.
- a központnak képviselése hatóságokkal és harmadik személyekkel szemben;
- a közgyűlések összehívása, azok napirendjének megállapítása;
- sürgős esetekben az elnöki tanács a kamarák vám- és kereskedelempolitikai központja közgyűlésének utólagos jóváhagyása fentartásával a központ nevében járhat el.

5. §. Titkárok értekezlete.

A kamarák vám- és kereskedelempolitikai központjának közgyűlésein és az elnöki tanácsüléseken hozott határozatok megfélelő végrehajtására, a tárgyalási anyag előkészítésére, felterjesztések, jelentések, indítványok, határozati javaslatok megszövegezésére, közös munkák együttes végzése iránti javaslatokra a kamarai titkárok értekezlete van hivatva. Ennek tagjai a kamarák titkárai, akadályoztatásuk esetén az általuk felkért helyettesek, a központi irodából a szükség szerint kirendelt tisztviselők.

6. §. A kamarák vám- és kereskedelempolitikai központjának közgyűlése.

Minden kamarának jogában áll elnökei, tagjai vagy tisztviselői sorából kiküldött 3 képviselővel a központ közgyűlésén résztvenni. A szavazásnál azonban minden kamara csak egy szavazattal bír. A közgyűlés lehetőleg 6 nappal előbb összehívandó.

A közgyűlés feladata:

- a központ hatáskörébe utalt összes ügyekben való tanácskozás és határozathozatal;
- az évi költségvetés megállapítása;
- az évi zárszámadás jóváhagyása;
- a költségvetés keretein netán túlmenő kiadások engedélyezése.

7. §. Tanácskozási tárgyak.

A kamarák vám- és kereskedelempolitikai központjának tanácskozási tárgyai:

- a kormányhoz a központhoz intézett leiratai;
- a kamarák által a központhoz utalt vagy intézett kezdeményező indítványok;
- az elnöki tanács vagy a titkárok értekezlete által napirendre tűzött ügyek.

8. §. Határozathozatal.

A vám- és kereskedelempolitikai központ közgyűlése határozatképes, ha összehívása szabályszerűen megtörtént és a kamarának legalább egy harmada képviselve van. A határozatok szótöbbséggel hozatnak; szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

9. §. A központ irodája.

A központ irodai ügyeinek ellátásáról a budapesti kereskedelmi és iparkamara épületében működő központi iroda gondoskodik. Az iroda felelős vezetése a kamarai titkárának a feladata. A központi iroda működését külön ügyrend fogja szabályozni.

10. §. A költségek fedezete.

Minden kamara maga viseli képviseltetésének költségeit. A központi iroda költségvetésileg megállapított kiadásait (személyzet, irodai helyiségek,

dologi kiadások, beszerzések stb.) a budapesti kereskedelmi és iparkamara előlegképen viseli és a félvényként felmerült e célra tett kiadásait az egyes kereskedelmi és iparkamarákra azok zárszámadásilag kimutatott bevételeinek arányában felosztja és beszedi.

E tervezetet a Kassán szeptember 5-6-án tartott kamarai titkári értekezlet elfogadta. Most a tervezet hozzáfűlővése végett az egyes kamarák elé kerül s azután a kormány elé terjesztik jóváhagyás végett. Ha ez megtörténik, akkor már a jövő év elején meg is kezdi működését Budapesten a magyar vám- és kereskedelempolitikai központ. Kérdeik, hogy minél előbb kezdje meg.

A Schaumburg-Lippe-féle birtokok eladása.

Megirtuk már, hogy a Magyar Általános Hitelbank opció jogot szerzett a Schaumburg-Lippe-féle óriási birtokok megvételére. Ez az opció szeptember 15-én jár le. Pénzügyi körökben természetesen nagy érdeklődéssel néznek a terminus elé, vajjon a Hitelbank él-e a vétel jogával. Beavatottak azonban azt mondják, hogy a Hitelbank aligha fog élni az opció jogával. Az oka ennek az, hogy az egész 45 millió koronás vétel azon mulik, hogy a Hitelbank tudja-e értékesíteni szabadkézből a birtokok egy jelentős, még eddig szántóföldekből álló részét. Miután ennek a résznek az értéke körülbelül 20—22 millió korona, könnyű belátni, hogy milyen nagy nehézségek állanak fenn még az opció gyakorlása előtt. Szó volt ugyan arról, hogy ezt a telepítésre igen alkalmas birtokrészt a bácskai pénzintézetek révén parcellázzák és letelepítik ide az ottani kivándorolni készülő parasztságot. Ez irányban Lányi Mór volt országgyűlési képviselő annak idején lépéseket tett a bácskai pénzintézeteknél, azonban azok drágálták a vételárát s így az üzlet nem jött létre.

Holland pénz Magyarországon. Legutóbb az a hír járta, hogy a Hollandi Jelzálogbank öt millió korona kölcsönt adott a Berettyóvígyi Fatermelő és Mészégető R.-T.-nak. Ez a hír, mint most értesülünk, ebben a formában nem felel meg a valóságnak. Mindössze annyi igaz belőle, hogy a jelzett részvénytársaság főrésztvényese, Ligeti Ödön fordult 1.200.000 koronáért a hollandi intézethez, amely a kölcsönt megfelelő részvényletételre és jelzálog biztosításra engedélyezte is.

A Leszámitolóbank czukorgyárai. Amint már megirtuk, hogy hétfőn, e hó 12-én alakulnak meg azok az új czukorgyári részvénytársaságok, amelyeket a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársasággal és a Laenderbankkal alapít. A két czukorgyár — amint most a legilletékesebb helyről értesülünk — Nagybeskerekén és Töketerében épül fel. A nagybeskerekéi czukorgyári részvénytársaság alaptőkéje három millió korona lesz s elnökeül Csekonics grófot választják meg, míg a töketerébesi czukorgyár alaptőkéje négy millió korona s elnöke gróf Andrássy Géza lesz. A társaságok igazgatóságaiba beválasztják a Leszámitolóbank, a Magyar Bank és a Laenderbank delegáltjait, czenkívül a helyi érdekeltiség, valamint néhány magyar és osztrák nagyiparos is helyet kap az igazgatóságban. Mint érdekes körülményt megemlítjük, hogy a nagybeskerekéi gyár még ez évben megkezdí építkezéseit, s az 1911. évben kezdődő kampányban már részt is vesz, míg a töketerébesi gyár csak az 1912. évi őszi kampányra készül el.

A Kereskedelmi Bank tőkeemelésének sikere. Mi már megirtuk, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank legutóbb elhatározott tőkeemelése teljes sikerrel járt. Most hivatalosan is értesülünk arról, hogy a bank részvényesei az újonnan kibocsátott 8000 darab részvényre az elővételi jogot — egy elenyésző részvénytöredék kivételével — gyakorolták, úgy hogy a tőkefelemelés akciója teljesen befejezettnek tekinthető.

Az Értékpapírkereskedők Egyesületének új elnöke. Ismeretes, hogy Fleissig Sándort, az Értékpapírkereskedők Egyesületének elnökét a Magyar Bank és Kereskedelmi Rt. igazgatójává választották, miért is Fleissig lemondott elnöki állásáról. Az egyesület ma tartotta új elnökválasztó közgyűlését s ezen Fleissig utódjául Krausz Simont, a budapesti értéktőzsde tagját választották meg.

Dolgoznak a malmok. A malommunkások sztrájkja — amely tudvalevőleg augusztus 19-én azzal kezdődött, hogy a Királymalom. Gizella-

gőzmalom és a Pesti molnárók és sütők malma, ahol nemcsak amerikáztak, hanem valóságos szabotázzst folytattak, amennyiben a gépeket rongálták és ismételt tüzveszélyt okoztak, összes munkásait elbocsátotta — rövéleg még egyre tart ugyan; a valóságban azonban, ámbár mind a budapesti malmok követték az említett három vállalat példáját és munkásaikat kizárták, a sztrájk már alig érezhető. Minden malomban folyik már a munka és a munkások, akik ezuttal pusztán hatalmi kérdések miatt léptek sztrájkba, egyenkint és kisebb csoportokban jelentkeztek a Magyar Fővárosi Malomegyesület munkásközvetítőjében, úgy, hogy a sztrájk előreláthatólag rövidesen azért fog megszűnni, mert a kizárt emberek apránként mind visszatérnek a dolgozóhoz vagy elszélednek. Ezt a budapesti malmok azzal érték el, hogy mint már jelentettük; vidékről és Galicziából hozattak új munkásokat. A sztrájkolók megpróbálták ugyan, hogy ezeket szép szóval lebeszéljék és amikor ezzel célzt nem érték, a rendzavarástól és trószakoskodástól sem riadtak vissza, célzt azonban nem érték, mert a rendőrség nem engedte meg, hogy a dolgozni akarókat zavarják és a rendbontókat eltávolította a malmok környékéről. A budapesti malmokat a sztrájk elvitáztatatlannul károsította ugyan, de egy haszna is volt; a nagyon felhalmozódott készletük leapadtak és a vevők vételkedve — ha átmenetileg is — föléledt. A vidéki malmoknak pedig határozottan előnyére vált a fővárosi malomsztrájk, mert ennek a révén könnyen tudták elhelyezni lisztjeiket olyan vevőknel is, akik különben irtóztak a vidéki lisztől.

Az Iparbank részvényei előtérben. Ismeretes, hogy az Iparbank részvényei nem tartoznak az előtérben szereplő papírok közé; a tőzsde csendes áru ezek, amelyekben nagy árhullámzások is a ritkaságok közé tartoznak. Ha tehát az Iparbank részvényeit a rendszerint nagyobb mértékben vásárolják, annak mindig valami rendkívüli okának kell lennie. Így mikor tavasszal voltak a részvényben nagyobb üzletkötések, megirtuk, hogy a vásárlások olyanok megbízásából történnek, akik be akarnak jutni a bank igazgatóságába. Jeleztük azt is, hogy ez a kombináció különösen Rosenberg Gyulára vonatkozik. Ez az értesülésünk ma is fennáll; tekintve azonban azt, hogy a részvényeket főleg a Munk és Dávidson cég vásárolja, nagy valószínűség van annak a kombinációnak is, amely szerint — tekintettel az Iparbank újonnan alapított áruosztályára — bizonyos gabonátőzsdei érdeklőségek akarnak a részvényvásárlások révén bejutni a bank igazgatóságába. Főltte érdekes azonban az a hír, amely szerint az egész részvényvásárlási mozgalom a bank egyik főrésztvényese, Winterberg Gyula ellen irányul, aki viszont érdekeinek megvédelmezése céljából a Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T.-al lépett érintkezésbe. Nem hiányoznak természetesen ilyenkor a fantasztikusabb kombinációk sem. Így pl. vannak olyanok is, akik azt hirdetik, hogy a hírhedt Zivnostenska budapesti fiókja, az Országos Iparbank akar a vásárlások révén közeledni névrokonához; mások pedig ismét a Lipótvárosi Takarékpénztárat gyanúsítják közeledéssel. Mindezeket a kombinációkat természetesen csak mint tőzsdei híreket regisztráljuk anélkül, hogy komolyságot tulajdonítanánk nekik. Az azonban már tény, hogy az Első Magyar Iparbank részvényei előtérbe léptek és ma is 17 koronával emelkedtek.

Uj magyar papir Hollandiában. Hir szerint a „Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja“ 5 millió korona névértékű 4 és fél százalékkal kamatozó záloglevelet helyezett el legutóbb egy hollandi banknál. E miatt most az intézet zálogleveleit az amsterdami tőzsdén is jegyezni fogják.

Tengerhajózásunk reformja. Ismételt megemlékezünk már azokról a hírekről, amelyek tengerhajózási vállalatokról, azoknak tervezett fuziójáról beszéltek. Már kimutattuk, hogy teljesen kizárt dolog ezidőszert ilyen fuzió. A magyar tengerhajózási ügy most alakul csak voltaképpen ki. Az elmúlt évtizedek tapasztalataiból, de meg az egyes államok immár véglegeseknek tekinthető külkereskedelmi elhelyezkedéséből most már megállapíthatók azok az *egységes* vezérelvek, amelyek szerint a magyar tengerhajózás a jövőben rendszeresen fejlesztendő lesz. Éppen azért tengerhajózásunk jövőjére nézve sokkal fontosabb az, hogy ezek az irányelvek minél előbb megállapíttassanak, mint az, hogy az egyes társaságok a fuzió gondolatot miképpen fogadják. (Tudvalevőleg az Adria és a Keleti Tengerhajózási R.-T. megcáfolták azt.) Valóban igaz van *Pollacsek* Jenőnek, az Atlantika Tengerhajózási R.-T. igazgatójának, ki a fuzió hírekről így nyilatkozott:

„A két társaság egybehangzó czáfolatáról vagy nyilatkozatáról értesültem, de czéltalan lett volna azokhoz csatlakoznom. Amint nem érintett és így teljesen hidegen hagyott a fuzió vagy érdek-közösség ellenőrizhetlen híre, épp oly kevésbé van okom erre bármily formában és irányban reagálni. Én pusztán csak azt tartom kötelességemnek, hogy társaságom üzleti ügyeit s az ezekbe kapcsolódó közérdekű feladatokat tartam szem előtt. A szóban forgó kérdés pedig a magyar tengerhajózási politika kérdése, melynek miként való elbirálása, tehát egyedül a kereskedelmi miniszter hatásköre.“

Pollacsek álláspontja valóban a leghelyesebb is. Közérdek az, hogy a magyar tengerhajózás követendő irányelveit most végleg állapítsa meg a kormány, hogy az egyes hajózási vállalatok a maguk üzleti politikáját abba illeszthessék be. Így csinált Olaszország is, így csinált versenyársunk Ausztria is. Így született meg a hatalmas osztrák Lloyd, amely magába tudta egyesíteni a szétszórtan működő osztrák vállalatokat s ma egész erejével ráfekszik a magyar tengerhajózásra. Az az egy kétségtelen, hogy az állami támogatás ezen az uton sokkal hatékonyabban érvényesül.

Nemzetközi munkásbiztosítási kongresszus. Scheveningenből írják: A nemzetközi munkásbiztosítási kongresszus e hó 6-tól 8-ig tartotta üléseit Scheveningenben. Az európai kormányok képviselőin kívül részt vettek a kongresszuson Amerika, Ausztrália, Japán és Kína küldöttei, továbbá az egyes országokban a munkásbiztosítás propagálására és tudományos megvitatására alakult nemzeti bizottságok tagjai, köztük sok európai kitűnőség. Magyarországból Papp Árpád min. tanácsosa, Fáy Gyula min. osztálytanácsos, Radisich miniszteri titkár, Kiss Adolf igazgató, dr. Friedrich Vilmos főorvos, stb. voltak jelen. Szerényi József volt államtitkár kimentette magát. A kongresszuson nagy érdeklődés mellett tárgyalták az orvosi szolgálat kérdését, kapcsolatban a munkásbiztosítás nagy feladataival a szociális egészségügy terén. Elénk és tartalmas vita folyt arról, hogy az állam mily módon és mily eszközökkel járuljon hozzá a munkásbiztosításhoz s hogy e téren a német vagy az angol-francia törvényhozás a helyesebb és célhozvetőbb-e. A szegényügy vonatkozásai a munkásbiztosítással, a magánalkalmazottak és munkanélküliség elleni biztosítás volt még a három teljes napon át tartó tanácskozás tárgya. A vitában a magyar küldöttek közül többen vettek részt. Dr. Friedrich Vilmos az orvoskérdésben szólalt fel s a magyar orvosok és pénztárak álláspontját fejtette. Dr. Fáy Gyula osztálytanácsos francia nyelven ismertette a gazdasági munkásbiztosításnak Magyarországon tervezett reformját. A kongresszus nagy tetszéssel hallotta, hogy a kormány előkészíti a gazdasági munkások részére a kötelező agkori biztosítást, egyelőre ugyan önkéntes formában, de olyképen, hogy az agkori nyugdíj eléréséhez nem harmincz évi, hanem tíz évi tagság jogosít. Kiss Adolf igazgató az Amerikába vándorolt magyar munkások biztosításáról szólott. A legközelebbi kongresszust Drezdában tartják meg.

A „Hermes“ nem emeli az alaptőkét. Az utóbbi időben valóságos alaptőke-emelési láz dühög, ha nem is a budapesti pénzpiacra, de mindenesetre a sajtóban. Nap-nap után jelennek meg olyan hírek, hogy ez vagy amaz a bank felemeli az alaptőkét. Így megint azt is, hogy a „Hermes“ is felemeli az alaptőkét. Most illetékes helyen felhatalmaztak bennünket annak kijelentésére, hogy a „Hermes“ nem szándékozik jelenleg felemelni alaptőkét. Mindössze az tény, hogy amit különben már előre is jeleztünk, a múlt évi 9 korona helyett 10 korona osztalékot fizet a bank. Meg is

téheti, amennyiben a most lezárt 1909/10. évi mérlege szerint nyeresége 380,000 koronára rug, dacára annak, hogy a tartalékot 30,000 koronával a nyugdíjalapot pedig 10,000 koronával dotálta.

A Magyar Bank új üzlete. A Magyar Bank Kereskedelmi Részvénytársaság egy nagy horvátországi birtokra szerzett opciót. Ez a birtok a Lónyavölgyi vasut mentén a Moszlavina-Popovaca mellett terül el. Nagy erdősegek, szántó, legelő s szőlőből áll a birtok. Moszlavina még néhány év előtt Horvátország leghíresebb bortermő vidéke volt s a moszlavinai bor jó híret messze földön ismerték. A szőlőket nagyrészt elpusztította a filloxera s azóta kevés terem a híres moszlavinai borból. A birtok néhány esztendő előtt magyar kézben volt. Tulajdonosa, egy magyar grófi család sarja kénytelen volt eladni a birtokot s Doret, a bécsi bérga konzul vette meg. Doretől szerzett opciót a Magyar Bank s az intézet igazgatósága már legközelebb foglalkozik is ezzel az ügygel. Az azonban, amit egy bécsi lap újságol, hogy 4 millió koronáért már meg is vette volna, nem felel meg a valóságnak. A birtokon, amely parcellázásra igen alkalmas, nagy szeszgyár is van.

A Magyar Pénzügyi Központi Hitelbankja tökeemelése. Mint ismeretes, a Magyar Pénzügyi Központi Hitelbankja Részvénytársaság holnap, vasárnap délelőtt rendkívüli közgyűlést tart alaptőkéjének felemelése tárgyában. Az ülésen, melyen Zádor Lajos kir. tanácsos fog elnökölni — mint értesülünk — mindenekelőtt konstatálni fogják, hogy az intézet legutóbbi tökeemelése sikerrel járt s a 10 millió korona teljesen be van fizetve. Ezután el fogják határozni, hogy a jelenlegi 10 millió koronát kitevő alaptőkét 20 millió koronára emelik fel. Ez ügyben a közgyűlés felhatalmazást ad az igazgatóságnak, hogy az új részvényeket a kellő időben helyezze el. A közgyűlés azonkívül határozatot fog hozni abban az irányban is, hogy a jelenlegi 25 tagú igazgatóság 30 tagra egészíttessék ki. Végül a hozott határozatoknak megfelelően módosítani fogják az alapszabályokat is.

Czukorkrach Párisban. Sajnos, egyelőre csak a párisi czukorpiacra olesőbbodott a czukor ára. Ugyanis a legszámtottevőbb czukorspekulánsok egyike, Santa Mária szeptemberre kötött érdekeltségéből igen nagy mennyiséget lebonyolított, amelynek fogva a forgalom kezdeténél 3 és háromnyolcad frankkal esőket az ár, amelyből déután 1 és egyenolcad frank megtérült ugyan, de az árcsökkenés így is 2 és háromnegyed frank Hamburgban a szeptemberi terminus szinten 65 pféniggel olesőbbodott. Magdeburgban is majdnem ugyanennyivel esőkkent a czukor ára, vagyis a párisi nagy beszforgalom ott is hatással volt a spekulánsok műveletére.

A Jelzálog-Hitelbank terjeszkedése. Ismeretes az, hogy a Magyar Jelzálog-Hitelbank az utóbbi időben igen kielégítő módon fejlődött, s olyan nagyszabású üzletet bonyolított le teljes sikerrel, hogy a tőzsdén már most beszélnek a leghatározottabb formában, hogy a bank az ez évi üzletév után a múlt évinél nagyobb osztalékot fog fizetni. Most arról van szó, hogy a bank igazgatósága elhatározta, hogy fölveszi a bank üzletkörébe a rendes banküzletet is. Tekintve azt a nagy és előkelő klienturát, amivel a bank rendelkezik, a banküzlet csak nyereség lesz a banknak. Természetesen ezzel kapcsolatosan már arról is beszélnek, hogy a bank felemeli alaptőkét is. Erről — amint mi értesülünk — még nagyon korai beszélni, mert jelenleg legalább a bank igazgatósága nem foglalkozik a tökeemelési kérdésével.

Borkóstoló a borkiállításán. A szegedi országos bor- és szőlőkészítési előkészületei nagyban folynak. Lesz a borkiállításnak olyan speciálitása is, amire Magyarországon nem volt példa. A kiállítás rendező-bizottsága ugyanis borkóstolást rendez. Erre a célra az egyes kiállítók hatvan literes hordókban bormintákat küldenek be, melyet minden látogató poharankint tíz fillérrel megköstölhet. Szeged, Czegléd, Keoskemét, Halas, Versecz, Baja, Nagykörös, Kiskunfélegyháza, Debreczen, Zombor, továbbá a Dunántul szőlőtermő vidékei mind képviselve lesznek a borkóstolón. A borkiállítás borvásárral is össze lesz kötve, a bor eladását a rendezőség közvetíti. Minden a borkóstolásban résztvevő bormintán feltüntetik a termelő nevét és címét, valamint a bor árát. A jelentkezési határidő 18-án lejár.

A mezőgazdasági helyzet. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tudósítói jelentik szeptember 8-iki kelettel:

Arad. A múlt hét folyamán óriási esőzések és viharok voltak, melyek a kukoriczában is több kárt tettek, mint hasznot. Legelők és répák javultak.

Baja. Öt napig folyton esett, tegnap óta megint meleg száraz az időjárás. Múlt héten nagy vihar a tengerben kárt okozott, jéges is volt, de azért jó tengeri-termés biztosítva van.

Debreczen. Az elmúlt héten a hőmérsék esőkkent. Bőséges csapadék volt az egész határban.

Győr. Az időjárás állandóan borult. Három nap folyton esett s azóta is mindennap volt kisebb-nagyobb esőzés, miáltal a szántás és egyéb munka akadályozva volt.

Kaposvár. Öt napon keresztül nagy esőzések voltak, körülbelül 120 milliméter csapadékkal, mely a kapásnövényekre jó hatással volt. A czukorrépa szedése elkezdődött, termése jónak ígérkezik. A cséplés-nagybárá be van fejezve.

Léva. Az időjárás hűvös, esős, hat nap óta folyton esik, a föld teljesen átázott, a külső munkálatok megakadtak. A mezeli egerek nagyon elszaporodtak és sok kárt okoztak, most az eső irtja az egereket.

Losonc. Az időjárás hideg, esős, eddig nem vetettek.

Miskolcz. Az időjárás elejétől kezdve folyton esős gyakori zivatarokkal, melyek különösen sok kárt okoztak, amennyiben a szőlő kezd rothadni. A szüreti kiltások mindinkább kedvezőtlenek s ha az idő nem változik meg, a meglévő középtermés is veszélyeztetve lesz. A gazdasági munkák az esőzés után megkezdődnek. Répa és tengeri termés elég jó, a burgonya azonban helyenként romlik.

Nagykanizsa. Egész héten át esős, hideg időjárásunk volt, mely a szántást hátráltatja és sok kárt tett a sarjában.

Nagyzentmiklós. Esős, hideg az időjárás, amely a szántást hátráltatja, óriási zivatarok járnak és az eső mindennapos. Tengerit török, a napszám 3 korona. Szőlő helyenként nem termelt, ahol permétéztek idjében, ott szép.

Nagyvárad. Az idő többnyire esős, hideg viharok és zivatarok járnak. A szőlőkben a viharok nagy kárt okoztak.

Nyitra. Az időjárás hűvös, ósziere változott. Napok óta esik, ami a sarju száradását és behordását gátolja. A répaúak sokat használ a kiadás eső, enélkül igen nehéz volna a czukorrépa kisézése.

Pancsova. A tengeri szépen érik, törését némely helyen megkezdették, holdanként 15—20 mu. várható.

Szatmár. Időjárás változó. Sarjutakarítás jobbára be van fejezve.

Versecz. Ez idő szerint a heret cséplék és néhány nap mulva a tengeri törése is megkezdődik.

Ideiglenes cséplési- és termésbecslés. A magyar kir. földművelésügyi minisztérium hétfőn, e hó 12-én délután két órakor adja ki az ideiglenes cséplési- s termésbecslést, valamint az aktuális vetés-jelentést.

Ruházati ipari vidéki vándortanfolyamok. A Technológiai Iparmúzeum igazgatósága a legutóbbi időben a szabóipar köréből 17 városban, 17 vándortanfolyamot tartott, amely tanfolyamoknak 320 hallgatója volt. A női szabóiparnak 4 városban 4 tanfolyam jutott, a hallgatók száma 97 volt. Tizenhat városban 16 tanfolyamot tartottak ezenkívül 304 hallgatóval a cipészipar köréből. Az egyes tanfolyamvezetőségeknél még külön tanfolyamok is voltak. 10 városban 12 szabóipari tanfolyam 240 hallgatóval és 11 városban 13 cipészipari tanfolyam 282 hallgatóval. A cipészipar köréből a fővárosban is volt egy mestertanfolyam 20 hallgatóval és 15 segédanfolyam 284 hallgatóval.

Nyiltter.

19 rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HOMLOKZAT-FESTÉK
KRONSTEINER K.-féle szab. viharálló, szabadalm. mész-
50 árnyalatban, kilója 24 fillér és felebe. Évtizedek óta lejjobban bevált, **átanozhatatlan**, egyetlen czérszerű mázoló-anyag színezéggel homlokzatra. Mintakönyv és árjegyzék ingyen és bérmentve.
CARL KRONSTEINER, Wien, III., Hauptstrasse 120.
Főraktár:
KRAYER E. 65 Tsa Budapest, V., Váci-ut 34. sz.

A budai Szt.-Lukácsfürdő
„Nagy szállodájában“ és „Thermal“-szállodájában szoba teljes ellátással naponként 10 kor-tól fejlebb. Minden szoba kiltással a Dunára. Kénes iszapfürdők és iszapborogatások. Fürdőismertetőt díjmentesen küld.
Szt.-Lukácsfürdő részv.-társ.

Dr. HARMATH GYULA
TÜDŐBETEGEK gyógyintézete bejáróknak
Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 82. szám.
Tüdő-mellbajok: Asztma, Tuberkulozis I. és II. stádiumában, vérkőpés, tüdőcsueshuzus) a legújabb gyógymódokkal kezeltetnek.
Szérum kezelés! — Káma-inhalációk!
Az 5 éve fennálló intézetben kezeit betegek 70 százaléka gyógyul.
Bendelés 12-2 ós 2-4-ig.

Kitünő alkalom!
Szatmármegye elsőrangú és jól látogatott gyógyfürdője 200,000 koronával részvénytársasággá alakul. A részvények jó része már jegyezve van. Bővebb felvilágosítással szolgál **Erdős József** A „Magyar Fürdő Kalauz“ szerkesztője. Budapest, Eötvös-u. 36., hol részvények is jegyezhetőek.

500 drb. * * képes- levelezőlapot

készítünk bármely beküldött arokép, látkép vagy rajz után 10 koronáért. 100 drb.ára 6 korona.

Magyar fénynyomdai r.-t.

Képeslevelezőlapok, plakátok és árjegyzékek gyára.

Budapest, VIII/2. Ór-utca 9. sz.

TŐZSDÉK

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, szeptember 10.

A készáruipiaczon kifejezetten szilárd volt ma az irányzat. Megfelelő kínálattal szemben a mal-
mok elég jó vételkedvet mutattak és jobb árak fi-
zetésétől sem idegenkedtek. Ezért aztán meglehetősen
élénk forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán
mintegy 50.000 q buza kelt el a tegnapiaknál 10—20
fillérrel drágább árakon. A legdrágább eladási ár
10.60 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a
legolcsóbb pedig 9.50 korona 77.5 kilós pestvidéki
üszkös buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs
5—10 fillérrel, az árpa 10 fillérrel, a tengeri 10
fillérrel drágább, a zab szilárd. Forgalmoba került:
1200 q rozs 7.20—7.25 koronás árakon, 500 q árpa
6.75—6.95 koronás árakon, 700 q zab 7.60—7.75
koronás árakon és 2200 q tengeri 6.07 és fél—6.20
koronás árakon. A határidőpiaczon a mai üzlet ba-
rátságos hangulattal és a tegnapi zárlatnál némileg
magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom fo-
lyamán, amely kezdetben igen élénk volt és nagyobb
arányokat öltött, később azonban erősen megcsap-
pant, egyre jobban fokozódott a vételkedv, mire az-
tán az irányzat is egyre jobban szilárdult, az ár-
folyamok pedig lényegesen emelkedtek. Az októ-
beri buza 3 fillérrel a tegnapi zárlaton felül 10.06
koronán indult, 10.11 koronáig emelkedett, aztán
10.07-ig gyöngült, majd ismét 10.21-ig szökött fel
és zárlatkor 10.19 koronán maradt. A tegnapi zár-
lathoz viszonyítva, végeredményképen ma az ok-
tóberi buza tizenhat fillérrel, az áprilisi buza tizen-
hét fillérrel, az októberi rozs hét fillérrel, az októberi
zab tizenkét fillérrel és a májusi tengeri szintén
tizenkét fillérrel emelkedett.

Eladatott:

Buza: Tiszavidéki: 100 q 80 k 21.— K, 100 q
80 k 20.80 K, 200 q 79.5 k 21.15 K, 100 q 78.5 k
21.15 K, 500 q 79 k 21.10 K, 800 q 79 k 21.10 K,
700 q 79 k 23.95 K, 200 q 79 k 20.90 K, 1000 q 79
k 20.80 K, 2000 q 79 k 20.85 K felső, 300 q 79 k
20.70 K felső, 200 q 79 k 20.70 K sárga, 500 q 79
k 20.50 keverékes, 600 q 79 k 20.40 K felső, 100
q 79 k 20.30 K búkkönyös, 150 q 79 k 20.30 K
búkk., 50 q 79 k 20.30 K búkk., 200 q 79 q 20 K
búkkönyös, 100 q 78.5 k 20.80 K, 200 q 78 k 20 K
üszkös, 1000 q 77.5 k 20.75 K, 200 q 77.3 k 20.15
K sárga, 100 q 77.2 k 20.60 K.

Pestvidéki: 100 q 80 k 19.70 K búkkönyös,
100 q 79 k 20 K keverékes, 300 q 78.5 k 20.40 K,
200 q 78.5 k 20.50 K sárga, 150 q 78 k 20.40 K,
100 q 77.5 k 20 K rozsos, 100 q 77.5 k 19 K üszkös,
200 q 77.5 k 19.80 K keverékes.

T. bányási: 4500 q 76 k 20.50 x 15 K, 1000 q
76 k 20.30 K, 4000 q 75.5 k 20.40 K, 3500 q 75 k
20.40 x 15 K.

Bácsföldvári: 3000 q 75 k 20.45 K.

Fejérmegyei: 100 q 80 k 21.20 K, 500 q 79
k 20.80 K felső, 500 q 79 k 20.60 K felső, 200 q
78 k 20.50 K.

Felsőmagyarországi: 400 q 78.5 k 20 K keve-
rékes, 100 q 78.5 k 20.25 K, 100 q 78.5 k 19 K
üszkös.

Rozs: 250 q 14.40 K kpf par, 500 q 14.40 K
kp. p., 500 q 14.50 K kp. p.

Zab: 200 q 15.20 K dohos kpf par, 500 q
15.50 K kpf.
T-árpa: 100 q 13.50 K kpf par keverékes, 100
q 13.80 K kp. p., 300 q 13.90 K kp. p.
Tengeri: 600 q 12.15 K kpf kocsira, 1000 q
12.35 K kpf., 600 q 12.40 K kpf.
Az árak 100 kilogrammonként, koronáérték-
ben értendők.

A készáruipiaczon jegyzések a mai tőzsdén a követ- zők voltak:

Buza	klón	Ára 100 kg.	klón	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	20.80—20.75
"	76	19.90—20.30	80	20.40—20.85
"	77	20.—20.40	81	—
"	78	20.10—20.50	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	20.20—20.55
"	76	19.80—20.20	80	20.80—20.70
"	77	19.90—20.30	81	—
"	78	20.—20.35	82	—
Pestvidéki	75	—	79	20.25—20.65
"	76	19.85—20.25	80	20.85—20.75
"	77	19.95—20.35	81	—
"	78	20.05—20.40	82	—
Bányási	75	—	79	20.30—20.65
"	76	19.90—20.25	80	20.40—20.80
"	77	20.—20.35	81	—
"	78	20.10—20.45	82	—
Bácskai	75	—	79	20.35—20.70
"	76	19.90—20.30	80	—
"	77	20.—20.40	81	—
"	78	20.15—20.50	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	14.70—14.80
középmínőségű új	—	—	—	14.50—14.65
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.40—14.80
II-rendű	—	—	—	13.60—14.20
Zab I-rendű	—	—	—	16.20—16.50
II-rendű	—	—	—	15.90—16.20
Tengeri belföldi új	—	—	—	12.10—12.30

A határidőpiaczon köttetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:

Buza októberre	10.06—11—07—21—19—, , , , ,
Buza áprilisa	10.35—32—46—45—
Rozs októberre	7.35—38—
Rozs áprilisa	7.22—21—, , , , ,
Zab októberre	8.07—8.03—8.—8.19—8.15,
Zab áprilisa	8.32—31—45—
Tengeri szept.	6.00—4—, , , , ,
Új tengeri májusra	5.76—90—89—

7 óra 30 perckor zárulnak:

Buza októberre	10.19—10.20
Buza áprilisa	10.45—10.46
Rozs októberre	7.38—7.39
Zab októberre	8.15—8.16
Tengeri májusra 1911-re	5.89—5.90

Budapesti gabonaforgalom.

1910. szept. 8-tól 1910. szept. 9-ig.

	Érkezett	Elszállított	méter mázsa
Buza	42 52	5495	
Rozs	3763	—	
Árpa	9580	5279	
Zab	14415	19558	
Tengeri	6485	6211	
Liszt	2143	10725	
Korpa	103	3741	

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde lanyhaságát ma egy kis élénk-
ség váltotta fel. A helyi értékek piaca kifejezetten
szilárd irányzatot követett. A legtöbb érték iránt
igen élénk vételkedv mutatkozott, minek folytán
nagyarányu forgalom fejlődött ki, emelkedő jegy-
zések mellett. Jóformán egyedül a Budapesti bank
volt elhanyagolva, míg ellenben az Iparbank már
a megnyitáskor 14 koronával a tegnapi zárlaton
fölül indult és a forgalom folyamán még további
17 koronával emelkedett. Emelkedett továbbá: a
Drasche 5 koronával, a Ganz-gyár 10 koronával, az
Athenaeum 6 koronával és a Salgó 3 koronával.
Forgalmoba került: Hazai bank 315 koronán, Ma-
gyar bank 752.50—753.50—751—752.50 kor. Keres-
kedelmi bank 3865 kor. Agrárbank 490—490.50 kor.
Iparbank 460—477—474 kor. Lipótvárosi takaré-
pénztár 209,25—210 kor. Drasche 637—642 kor.
Ganzgyár 3890—3900 kor. Izzólámpa új 345 kor.
Atheneum 326—332 kor. Ruggyanta 474 kor. Salgó
644—647 kor. Budapesti bank 557—544.75 koronán.
Az előtőzsdén köttetett: Osztrák hitel 667, Magyar
hitel 860.50—858.50—859.75, Államvasut 752—756.50,
Leszmitóbank 600.25—603—602.75, Jelzálogbank
481.50—492.50, Rimamurányi 698.50—701.50, Városi

vilamosvasut 387.50—358, Közuti 750—748—749.50
koronán.

A déli tőzsdén köttetett: Osztrák hitel 667.50, Ma-
gyar hitel 860—860.50, Államvasut 756—758, Leszá-
mitóbank 603—604, Jelzálog 483, Rimamurányi 701,
Közuti 751—753, Városi villamosvasut 389.50—392.

Utótőzsde d. u. 4 órakor: Osztrák hitel 667.50, Ma-
gyar hitel 861.25, Államvasut 761, Jelzálog 483, Le-
számító 603.50, Rimamurányi 702, Városi 390.75,
Közuti 752.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) A
mai hetitőzsdén eleinte a tegnapi árfolyamok érvé-
nyesültek, de később a budapesti jelentékeny drá-
gulásokra való tekintettel az árjegyzések annyiban
szilárdultak, hogy buza és rozs részben behozta
heti árvesztését anélkül, hogy jelentékenyebb
forgalom fejlődött volna ki. Nagyon szilárd volt
árpa, mely merkantil cikkkekben 20—25 fillérrel
drágább lett, mint volt nyolcz nap előtt és más mi-
nőségek is 20 fillérrel javultak. Zab változatlan,
tengeri ellenben 15 fillér árjavulást tüntetett fel.

Jegyzetett buza: Tiszavidéki 10.65—11.20, bányai
10.35—10.80, székesfehérvári 9.25—10.40, mosoni és
győri 9.70—10.15, felsőmagyarországi 9.70—10.30, déli-
vasuti 9.75—10.25, marchfeldi 9.70—10.15.

Rozs: Felsőmagyarországi 7.75—7.95, csepeli 7.70—
7.80, pestmegyei 7.80—8.05, déliavasuti és különféle
magyarországi 7.70—7.95, ausztriai 7.30—7.90.

Árpa: morvaországi 8.60—9.50, bécsvidéki 7.60—
8.50, felsőmagyarországi 7.35—9.50, csepeli 7.35—9.30,
győri 7.30—8.50, közepdunai állomások 7.25—7.75, déli-
vasuti 7.36—8.60, északmagyarországi 7.25—9, takar-
mány 6—6.30.

Magyar tengeri 6.60—6.75.

Magyar zab 8.50—9, válogatott 8.70—9.20, ausz-
triai 8.20—8.45.

Lisztben az üzleti viszonyok a hét első napjaiban
javultak. A búzapiac szilárd irányzata áttörte a liszt
forgalmára is és nagy kötéseket kezdeményeztek javult
árakon, de a hét második felében a felemelt követelések
korlátozták a forgalmat. A budapesti malom hosszabb
szünetelése következtében hiány állott be finomabb mi-
nőségekben. Ami a rozslisztet illeti, fehér rozslisztben
javult a forgalom, ellenben kevés érdeklődés jelentkezett
fekete rozsliszt iránt. Takarmányliszt drágult a mult
héttel szemben, korpa pedig változatlan volt és a mal-
mok az eladásban tartózkodóan viselkedtek, mert ár-
javulásra számítanak.

Önkéntesi

egyenruhákat, ha elsőrendű minőségűt
olcsó árban óhajt, úgy rendelje meg

Jellinek Ede és Társa cégnél,

Budapest, IV., Károly-körút 24., főlem.
Költségvetéssel készséggel szolgálunk.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, szeptember 10. Nyugodt irányzattal
nyílt meg az előtőzsde, államvasuti és vasműrés-
vények irányzata ellenben szilárd volt. Korlátok
között szénbánya részvények emelkedtek. A déli
tőzsde is nyugodt irányzattal nyílt meg, állam-
vasuti részvények emelkedtek, egyébként a piac
csendes volt. A forgalom későbbi során az árfolya-
mok tartottak.

10 óra 45 perckor: Osztrák hitel 666.75, Magyar
hitel 860, Államvasut 757, Déliavasut 121.25, Alpési
771, Magyar koronajáradék 32.10.

1 óra 15 perckor: Osztrák hitel 667.25, Magyar
hitel 861, Anglo 317.25, Bankverein 552.75, Laender-
bank 527, Union 621, Magyar jelzálogbank 480.50, Ál-
lamvasut 757.50, Déliavasut 121.50, Dunagőzhajózási
1135, Alpési 770.50, Prágai vasmű 2842, Rimamurányi
701.25, Orosz járadék 103.90, Török sorsjegy 259, Keleti
vasut 719.

Bécs, szept. 10. (Magyar értékek sziata). 4 száza-
lékos arany-járadék 112.20, Tiszai és szegedi kölcsön-
sorsjegy 158.35, Magyar hitelbank részvény 861.25
Magyar leszámító és váltó részvény 6.3.—, Rima-
murányi 701.50, Magyar ezukoripar —, Adria hajó-
zási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék
91.35, 4 százalékos magyar földterhm. kötvény 92.—,
Magy. nyerem.-kölcs. sorsjegy 224.—, Kassa-Oderbergi
Vasutrézv. —, Magyar jelzálogbank 480.50, Magy.
kereskedelmi bank —, Az irányzat szilárd.

MÁLNÁSI MÁRIA FORRÁS természetes alkali- kus sós savanyuvíz,

Főraktár: ÉDESKUTY L., BUDAPEST. Kutkezelőség: BRASSÓ.

Pécs, szept. 10. (Osztrák értékek zárlata. 4,2 százalékos osztrák aranyjárdék 116,20, 1860-as sorsjegy —, Osztrák hitel-sorsjegy 666,75. Angol-osztrák bankrészvény 317,25. Bécsi Bankverein 552,75, Osztrák magyar bank 1854, — Déli v. asut 120. — Dunagőzhajózási társ. 1127 Dohány-részv. 385, — Cs. k. arany (vert) 11,37. Német bankv. 117,53. Osztr. Lloyd 572. — 4,2 száz ezüst jár. 93,80—97,65. Osztr. koronajárdék 93,80, 1864-es sorsj. — Osztrák hitelintézeti részvény 667. — Union-Bank 621. — Osztrák Länderbank 527,10, Osztrák-magyar államvasut 760,70, Elbevölgyi vasut —, Alpesi részvény 757,75. 10 frankos 19,09. Londoni váltóár 240,4,8 Lipótközhő 532. — Török sorsjegy 58,25.

Még sohasem létezett olyan gyógyszer, mint a rég elismert és jónak bizonyult Dr. Schöffl-féle „ARANYCSEPPEK“ váltóár és minden gyomorban ellen, a görcsöt 15 perc alatt megszünteti és gyógyítja a hasdugulást és kölikát, továbbá vértisztít, a székletet és megszünteti az étvágytalanságot, lemjágró, hanyasín-geret, aranyerőt és reumatikus fájdalmokat. Aki ezen szert a háznál tartja, soha nem eshet nagy betegségbe és a guta-ütéstől is mentve van. Vesebaj és kolera ellen. I üveg ára . . . I frt. 20 kr. I drb. sebtapasz I frt. 50 kr. Szétküldi minden világrészbe: Franz Dommanovics Wien, 17. Bez. Halischgasse 19. II/30. Magyar levelezés.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 10. (Értéktőzsde.) A forgalom első stádiumában a bányapiacozon ma is élénk vételkedv mutatkozott emelkedő árfolyamok mellett a vaspiaclról érkezett kedvező jelentések hatása alatt, amelyet nyereségrealizációk sem tudtak hátráltatni. Villamosági részvények legnagyobbbrészt szintén magasabban jegyeztek. Prinz Heinrich vasut, államvasut és déli vasut jelentékenyen javult és a többi vasut is nagyfokú szilárdságával tünt ki. A további folyamatban általános villamosági részvények tovább emelkedtek, míg gőzhajózási részvények egy hamburgi koleraeset hatása alatt gyöngyösköttek voltak. A tőzsde realizációs hajlam mellett gyöngyösköbb irányzattal zárult. A készáruipiac nagyobbbrészt szilárd volt. Napi pénz 3 százalék, magánkamatláb 3 1/4 százalék.

Berlin, szept. 10. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatkor jegyeztetik: 4,2 százalékos papirjárdék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék —, osztrák hitelrészvény —, Déli vasut 23,40, orosz bankjegyek 216,80, 4 százalékos új orosz kölcsön 95,10, Disconto Commandit 190,20. Dinamitruszt 1 1/4, Harpeni 198,50. Unifikált török járadék 94,60, 4,2 százalékos ezüst jár. 93,7, 4 százalékos magyar aranyjárdék 94, —, Magyar koronajárdék 91,90, Osztrák-magyar államvasut 161,60 Bécsi váltóár 850,25, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 286,90, Gelsenkircheni 277, —, Lauraköhő 177. —

Frankfurt, szept. 10. Zárlat. 4,2 száz. os papirjárdék —, 4 száz. os osztr. ar. jár. 9.05. Magy. ar. jár. 94,40, Osztr. hitelint. részv. 2 1/2, Osztrák-magyar államvasut 161,50, Eszaknyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204,12, Bécsi Bankverein 138,90, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76,50, 4,2 százalékos ezüstjárdék —, Osztrák koronajárdék 93,60, Magyar koronajárdék 92,05, Osztrák-magyar bank 132,60, Déli vasut részvény 23,50, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 850,53, Párisi váltóár 810, —, Union bankrészv. 150,50.

Hamburg, szept. 10. (Zárlat.) 4,2 százalékos ezüstjárdék 97,25, 1860. sorsjegy 174. —, Déli vasut 23, 0, 4 százalékos aranyjárdék 93,40, Osztrák hitelrészvény 208,70, Osztrák-magyar államvasut 161,75, Olasz járadék —, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 94,60. Alpisi részv. —.

London, szept. 10. Angol consol 80,5/8.

Páris, szept. 10. (Zárlat.) 3 százalékos francia járdék 97,80. Osztr. aranyjárdék 101. — Magyar aranyjárdék 96,80, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 508,50 3 1/4 százalékos Olasz járadék 103,50 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 289, —, 5 százalékos marokkói járadék 520, — 4 százalékos 1890. román köles, 96 7/8. 4. százalékos amort. románjár. 1905. —, —, 5 százalékos orosz járadék 106,20, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 1 1/5, 4 százalékos spanyol jár. 95,70, 4 százalékos unifikált török jár. 95,27. Török sorsjegy 2 0, —, Török dohányrészvény 402. — Osztrák földhitelintézet 1420, Osztr. Länderbank 567. — Magyar jelzálogbank 512. — Banque de Paris 18 7, Banque Ottomane 687. — Osztrák-magyar államvasut —, —, Déli vasut 126, — Meridionalvasut 874, —, Hartman gépgyár 641. —

Rio Tinto 17,16, Sucrerie d'Egypte 83, —, Tula 371. — Urkányi köszén 199, Chartered 45, —, De Beers 443. — East Rand 182,50, Jagersfontein 219,90, Trans. Land Comp. 69. —, Váltó Amsterdamra (rövid) 209,1, Váltó német piacokra (rövid) 123,4, Váltó Bécsre (rövid) 104,87, Váltó Belgiumra (rövid) 1/3, Olasz aranyváltó rövid 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/16, Csekk Londonra 252,35, Magánkamatláb 2,25.

Özleti tudósítások.

Szeszárak.

Milyen időre	Kontingentált	Exkontingentált
Azonnali szállításra	59. —	39.25
Szept.—decemberre	58.25	38.50
Szept.—májusra	58. —	38.25
Január—májusra	57.75	38. —

Irányzat: Változatlan.

Vásárcarnok.

— Hivatalos tudósítás. —

Marhahus. Helybeli első minőségűek hátulja 1,52—1,60, eleje 1,32—1,40, a másodrendű eleje 1,16—1,28, hátulja 1,32—1,48. A vidéki elsőminőségű hátulja 1,28—1,36, eleje 1,08—1,10. A másodrendű hátulja 1,08—1,20, eleje 0,88—1. —

Borjuhás. Helybeli őléű, bőrben 1,60—1,80, vidéki 1,52—1,60. Juhhús. Helybeli I. rendű 1,08—1,12, II. rendű 0,80—0,92. Párány. Olőtt, bőrben, első minőségű 1,08—1,12, másodrendű 0,90—1,04.

Sertésbús. Helybeli elsőrendű szalonnával 1,52—1,62, másodrendű szalonnával 1,48—1,50. Vidéki szalonna nélkül elsőminőségű 1,58—1,62, másodminőségű 1,52—1,56. Nyers sonka 1,68—1,76. Füstölt sonka 2,00—2,40. Szopós malacz 10,00—12,00. Szalonna olvasztani való 1,56—1,64, füstölt 1,72—1,76, paprikás 1,68—1,72, sózott táblás 1,84—1,92. Helybeli disznózsír 1,68—1,72.

Szikkadt szalámi 3,60—4,60 kilónkint. Baromfi. Rántani való csirke 1,30—1,90, sütni való 2,00—2,80. Tyúk 3,00—4,00. Sovány ruca 3,20—4,60. Hízott ruca 5,00—7,00. Sovány liba 5,00—8,00. Hízott liba 10,00—16,00 páronkint. Vágott baromfi. Csirke 1,20—2,00 darabonkint. Liba 1,60—1,84. Libamáj 2,00—5,00 kilónkint.

Vadak. Szarvas egészben 70,00—84,00 K. Öz egészben 1,40—1,40. Vaddisznó egészben 0,70—0,80. Nagy nyul 2,40—3,00. Süldő 1,00—1,60. Fogoly 0,70—1,00.

Halak élve: Ponty 1,20—2,80. Apró kevert hal 0,70—1,00. Halak jelgelve. Harsa 1,00—2,00. Csuka 0,40—1,00. Ponty 0,40—1,50. Fogas 0,80—3,20. Kecsege 2,00—4,00. Apró kevert hal 30—50 kilónkint. Tengeri halak 0,80—7,00 kilónkint.

Teavaj 1,80—2,60, köpült 1,50—1,70. Tehentúró 0,14—0,22 kilónkint.

Tojás. Száz drb teatojás 7,00—7,40. 1440 drb friss alföldi tojás 96,00—88,00. 1440 drb friss erdélyi tojás 82,00—86,00 korona.

Zöldség. Vöröshagyma 6,00—10,00. Sárga burgonya 11,00—12,00. Fehér 5,00—5,00. Róza 5,00—6,50. Kifli 16,00—20,00 korona métermázsánkint.

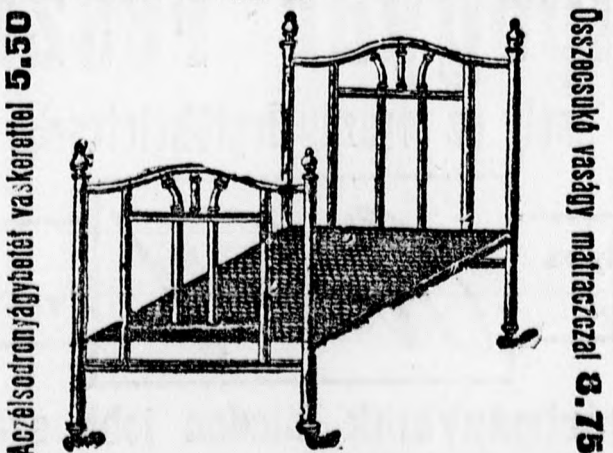
Gyümölcs. Almafélék 8,00—40,00. Körtefélék 8,00—60,00. Szőlő 24,00—70,00. Szilva 8,00—14,00. Őszi barack 40,00—100,00 K mm.-kint. Apró keményhajú dió 36,00—56,00. Olasz mogyoró 94,00—100,00 korona. Száz darab görög dinnye 5,00—90,00. Száz drb sárga dinnye 6,00—40 K.

Fűszerek. Szegedi paprika 220—300, Pergettett méz 100,00—130,00 K métermázsánkint.

Kőbányai sertéspiac.

Árjegyzés. Szeptember 10. Hízott sertésárak. I. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (páronkint 320 kg-on felül 145—146 fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kg-ig) 148—150 fillérig. II. Magyar szedett: Közép (páronkint 240—280 kg-ig) 150—152 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kg-ig) 156—160 fillérig. — Sertéslétszám: 1910. szeptember 8-án volt készlet 36780 drb, 9-én felhajtott 74 drb, 9-én elszállított 395 drb, 10-én marad készlet 36459 drb. A hízott sertés üzlet-irányzata változatlan.

Rézágy 32 frt

Az itt bemutatott vasgy sodronnyal és rézdiszítással bármely színre emailirozva 16 frt. Mindennemű vas- és rézbutort legolcsóbban szállít NÉMETH fémbutorgyára, V., Kéháry-u. 19a.

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Logajánlhatóbb beszerzési források

BUDAPESTEN.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Trieszti ált. biztosító-társaság). Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap 366,829.741 kor. 68 fill. Budapest, Dorottya-utca 10., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint fuellátási és leánykiházasítási biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, betöréses lopás elleni és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jég- és viszonthbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7,000.000 korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.)

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermekek és életbiztosító intézet. Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapítva: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10,000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46,000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogközlésű Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorsjáték főelrusító helye; VI. kerület, Andrássy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenczy-utca 4. Irányi-utca sarkán, VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., VIII. kerület 6. sz.

Viz- és légszészvezeték és csatornázás.

Pizurnyi L. utóda Janisch János és fia, Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbelső mőhelye és horgany diszitmények gyára. Légszész- és vízvezetékek, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízellék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvizgyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések, fűtő-tűzhely, öszeköttetés, gépek, világítási, fűtési és mőszaki czélokra. Saját légszész-készülék minden házában. Telefon 20—83.

Magyar-Siemens-Schuckert-művek,

villamosági részvénytársaság, Budapest, V. ker., Lipótkörút 5. Gyár: Pozsonyban. Telefonszám 211. és 212. Táviratozim: Siemenschuckert. Készít: Villamosvilágítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket. Villamos vasutakat. Egyenáramu, forgóáramu és váltakozó-áramu generátorokat és motorokat, vezetékanyagot, kábeleket, iv- és izzólámpákat, kapcsolóüzeműeket, biztosítókat, watterászámlálókat (Schuckert-rendszer), vezetékberendezéseket központi telepekhez való bekapcsolásra, Világító-testeket, Ivlámpaszettek, Különlégszész-ek: Felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos furógépek, villamos bányafurógépek, villamos berendezések, mezőgazdasági és ipari czélokra.

VIZÁLLÁS.

méter		méter	
szept. 9.		szept. 10.	
Ács	Schörling 2,05 2,55	Tizza	M.-Sziget 0,19 0,25
Duna	Passau 4,11 4,86		Tekeháza 0,48 0,86
	Linz 1,45 1,80		V.-Námény 2,48 0,19
	Bécs 2,11 2,39		Tokaj 1,27 1,12
	Pozsony 4,06 4,49		Tiszafüred 1,47 1,40
	Kemárom 5,58 5,82		Szolnok 1,4 1,54
	Budapest 5,18 5,82		Csongrád 0,8 1,13
	Paks 5, 6 4,63		Szeged 1,21 1,41
	Mohács 5,56 4,88		T.-Becse 1,54 1,73
	Gombos 5,02 3,36		Titel 3,28 3,45
	Újvidék 3,75 3,36		Óbuda 0,99 0,90
	Pancsova 2,42 1,92		Hódmező 0,51 0,40
	Orsova 2,56 2,32		Yapoly 1,50 1,24
Móra	Morvafalu 3,22 2,88		Ladomcsa 2,83 2,10
Vág	Zsolna 1,84 2,84		Zala 0,71 0,60
	Trenosón 1,84 2,54		Hernád H.-Németi 0, — 0, —
	Szered 3,10 1,86		Bereittyó Margitta 0, — 0, —
Rába	Szt.-Gothárd 0,12 0,06		B.-Újfalu 0,24 0,30
	Sárvár 0,25 0,39		Csucska 0,38 0, —
	Győr 4,51 5,05		N.-Várad 0,16 0,00
Dráva	Várpad 1,72 1,82		Bélnyes 0,62 0,36
	Zákány 0,01 0,25		Tenke 0,67 0,04
	Bárcs 0,88 1,22		Guraboncs 0,44 0,49
	Eszék 2,67 2,71		Borosjenő 0,08 0,13
Mura	M.-Szerdah. 0, — 1,13		Bekés 1,30 0,88
Sáva	Zágráb 0,02 0,56		Gyoma 1,38 1,08
	Sáizek 2, — 2,40		Gy.-Fehérvár 0,10 0,16
	Mitrovicza 2,66 1,72		Branyicska 0,46 0,40
Szamos	Deés 0,25 0,16		Árad 0,40 0,28
	Szatmár 0,28 0,58		Makó 0,40 0,28
Kraszna	N.-Majtény 0, — 0, —		Lugos 0,80 0,75
Latorcza	Munkács 0,24 0,20		K.-Kostély 1,28 1,12
Laboroz	Homonna 0,20 0,85		Kiszető 0,40 0,54
Ung	Ferencesny 0,16 0, —		Temesvár 0,50 0,80
			Recekerék 0,96 0,88

Mindenkit érdekel.

Tetszés szerint választható valódi angol divatszövevényből mérték és próba után készített elegáns

Őszi Sacce-Ötöny 33 forint.
vagy Felöltő

Gondos kivitel. — Kitűnő szabás.

American House IV. Szervita-tér 3.
Török-palota.

Szerkesztői üzenetek.

Anna, Semmit se szabad tulozni. Még az erényből is hiba lesz, ha gyakorlást tulságba visszük. A háziasság a legszebb erények egyike. Majdnem olyan dicséretes, mint a hitvesi kötelességérzés, meg az anyai szeretet. Ön mind a hármat gyakorolja, de túlozotlan és így — vét mind a három ellen. Es leginkább önmaga ellen. Miért? Egyszerűen, mert nagyobb felelősségre vállalkozik, mint amennyit vállal megbirnak. Ezt olvassuk ki feljajdulásából. Mit tegyek! — írja hozzánk intézett levelében, kétségbeesetten. — Kora reggeltől késő estig talpon vagyok; fáradhatlanul teszek-veszek, dolgozom; annyi időt sem engedek magammak, hogy a napilapot átíussam. A csengő hangjára összerendezek: hátha vendég jön! Akkor már éppen nem tudnék idején végezni. Arra, hogy én tegyek látogatást, gondolni se lehet. Kirándulás, színház, hangverseny, képkiallítás nekem nem létezik! Pedig leánykoromban — még csak két év előtt is! — azt képzeltem, hogy mindez a szellemi élettemhez annyira nélkülözhetetlen, mint testi üdőségemnek a mindennapi fürdés! Szeretem férjemet, imádom kicsike leánykámat és fáj a szívem, hogy rossz feleségnek, rossz anyának fognak mondani, hiúságot pedig az hantja, hogy nem lehetek olyan ügyes, jó háziasszony, aminő a barátóm s aminő én is szeretnék lenni. Levele további részében meghatóan eszteli, hogyan fut a konyhából a hálósózába, ahonnan keserves sirás jelzi a kis baba főbebredését! Hogyan dünnyög a tisztelt férje, amikor dölben éhesen jön haza és nem kész még az ebéd; vagy este, amikor, ahelyett, hogy vele elcségyegne, nekiül harisnyát „stoppolni.“ Még vasárnap délután se pihen, mert hát a leányok olyankor kimenője van és ki vasalná be a mosott gyermekruhát, ha ön pihenne. Hát, — ujra, meg ujra ismétljük — ez túlzás, rettenetes túlzás. Ez nem háziasság, hitvesi kötelesség teljesítés, anyai szeretet többé. — ez már hiba, sőt ennél is több — véték. Véték a családja ellen, véték a saját szellemi énjé ellen. Igaza van férjének, amikor így fakad ki: „Ha ennyivel beérném, mosónét vagy szakácsnét vettem volna feleségül.“ Hogy mit tanácsolunk? Leveleink sorai között azt olvassuk, hogy elég kedvező jövedelem áll rendelkezésünkre, tehát nem kénytelen agyonrobotolni magát. Ne hivatkozzék „a régi jó időre“, ne mondja: „mama is így csinálta.“ Számoljon a mai viszonyokkal, a mai társadalmi követelményekkel, az ön műveltségével és hajlamaival. Mamája első sorban gazdasszony volt. Az éléskamra, a konyha volt a birodalma. Lakása falain tul semmi se vonzotta, semmi sem érdekelte. Ne röstelje, hogy önnnek mások az igényei. Másként nevelték, magának tartozik azzal, hogy azok is kielégítenessenek. Aztán meg arról se feledkezze meg, hogy abban „a régi jó időben“ mennyivel kevesebbet törődtek a higiéniaival s a tisztasággal. Hiszen önnk egy héten több fehérneműt használunk, mint félszázad előtt egy hónap alatt. Tessék már most összehasonlítani, mennyivel több dolgot ad a mosás, vasalás, mint akkoriban? És a gyermek gondozása! Azt hiszi, hogy önnel is anyai „historiát“ csináltak annak idején, mint amennyit a kicsikéjével elbábrál. És most még csak négyhónapos a kicsike! Mi lesz, majd, amikor járni kezd és még több dolgot s főképpen hatványozott felügyeletet fog követelni. Rokonsága folytonosan azt

duruzsolja a fülebe, hogy tartson még egy eselédet. De ön ezt felháborodással utasítja vissza. „A mamának s anyósomnak is csak egy eselédje volt... én se tarthatok kettőt... ez flancz lenne!“ Pedig hát, igazuk van, és előbb-utóbb be fogja látni. Ha nem akarja, hogy az egész szép kis otthonát megutálja; ha nem akarja, hogy férjét érje az ön makkoskodásának az ódiuma s őt minden ismerőse érzékellen, önző, fukar, rabszolgatartónak mondja.

B. Lenke, Budapest. Csakugyan, a montenegrói királyné, polgári származású. Atyja Vukovic Péter, szenátor, vojvoda és a montenegrói testőrség parancsnoka volt. Milena Petrovna királyné 1840. április 22-én született Cevoban. De ő nem az első polgári házából származó leány, aki trónra jutott. I. Katalin ezárné, számos európai uralkodó özanyja, szegény livlandi parasztcsalád gyermeke volt. Leánykorában eselédorsban szolgált, majd egy svéd dragonoshoz ment férjhez. Sok viszontagságnak az volt a vége, hogy Nagy Péter csár feleségül vette. I. Napoleon nővérei se gyanították, hogy hercegi korona fogja fejüket ékesíteni. Bernadotte svéd király neje egy marselle-i szappanfőző leánya volt. És hogy közelebbi példákkal is szolgáljunk, utánunk Keceko Natáliára, Milán szerb király nejére és menyére. Masin Dragára, aki férjével — Sándor királylyal együtt — olyan tragikus véget ért.

Elemi. Lehet. Tessék a községbeli iskola tanítójához vagy a megye tanfelügyelőjéhez, a részletek felől, kérdést intézni.

T. K. Szolnok. Kabos Ede.
Eleven. Kesergése egy rég ismert adomát juttat eszünkbe: Az egyszerű asszonyosság felháborodással mondta el férjének, hogy egy fiatalember szerelmet váltott neki. Az öreg gnyonosan legyintett a kezével és csak ennyit szolt: „Szülőkám, te nem panaszkodol; te — dicsekszel.“ Nos, édes kis „Eleven“, ön arról kesereg, hogy a leány-pajtásai nem kedvelik. „Tizenhat éves vagyok, — írja — és a férfiak... az öregek s a fiatalok egyaránt, boldognak utánam, de a leányok szeretetét nem tudom elnyerni.“ Mi erre csak azt feleljük: „Eleven, ön nem panaszkodik; ön dicsekszik!“ Mert az nagyon természetes, hogy a leányok nem szerethetik, ha a férfiak boldognak utánam. Tanácsot nem adunk, hanem egy másik régi adomát mondunk el. Az egyik nagysága a másikkal elpanaszolja, hogy a szakácsnőjével nagyon elégedetlen. „Kifogástalanul tisztességes, jóindulatú, becsülettel szeméy — beszéli barátjának — nem felesel, a szobaleánnyal nem veszekszik, clesón vásárol, a konyhája ragyog a tisztaságtól...“ — „Hiszen ez egy drága kincs; egy fehér holló! — fakad ki a másik nagysága. — És mégis panaszkodik!“ — „Igen ám, de főzni nem tud!“ „Ja, kedvesem, mindent nem lehet egy szakácsnőtől kívánni!“ Ön se legyen telhetetlen; ne kívánja a leányok barátságát s érje be azzal, hogy a férfiak bálványozzák.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 10. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Barabás Ilona okleveles tanítónőt a gyalári állami elemi népiskolához rendes tanítónővé; az igazságügyminiszter Kiss József szakszárdi és Hudi József nagykanizsai törvényszéki fogházfelügyelőket a X. fizetési osztályba nevezte ki.
Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Jóláthy Ernő korponai állami polgári iskolai tanítót a mohácsi állami polgári iskolához, továbbá Dallos Elek halmi állami felsőnépiskolai segédtanítót a sárvári és Szilágyi Zoltán pancsovai állami polgári iskolai segédtanítót a nagyrőzei állami polgári iskolához helyezte át eddigi minőségükben.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Lefkovits Szerén, Piroksa, László és Ferencz ungvári lakosok Ligetire, kiskoru Marilov Jenő, Géza és Gyula nagyiklodi lakosok Zajzonra, kiskoru Deutseh Rezső szombathelyi lakos Domokosra, kiskoru Kohn Nándor, Ilonka, Vilmos és Erzsébet budapesti lakosok Kaposra, Ölveczky János érsekújvári lakos, valamint László és Erzsébet kiskoru gyermekei osaládi nevének Övedire kért magyarosítását megengedte.
Pályázatok. Szilágyiban (Biharm.) postai

ügynöki állásra szeptember hó 12-ig; a beregszászi járásbírósnál jegyzői, a németbogsáni adóhivatalnál ellenőri, segédi és adótisztai állásra 2 hét alatt; Feketebátoron (Biharm.) postamesteri, az aradi állami gyermekmenhelyen II. orvosi állásra 3 hét alatt; a komáromi pénzügyigazgatóságnál hivatali, szolgai, Kecskeméten városi főördösi, Losoncztamásin (Nógrád vm.) postai ügynöki, Bakonszegen (Biharm.) postamesteri állásra 4 hét alatt; a trencsényi pénzügyigazgatóság kerületében több vigyázói, a nagybecskereki pénzügyigazgatóság kerületében pedig 2 fővigyázói állásra 8 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

Üzletáthelyezés!

Kossuth Lajos-u. 11. szám alatti vászon, fehérnemű és pongyola üzletemet f. é. augusztus havában IV., Kecskeméti-u. 9. szám alá helyeztem át

VILCSÉK VILMOS
ezelőtt Kanitz Ferencz és Társa beltagja

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban az idő némely kevésbbé jelentékeny kivételtől eltekintve, mindenütt száraz volt. A hőmérséklet egy-két fokkal emelkedett. Maximuma 27 fok C Nagyenyeden, minimuma 4 fok C Botfalun.

Prognózis a következő huszonnégy órára:

Enyhe idő várható, délen és nyugaton esővel.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet	
					max.	min.	max.	min.
A. Sárospatak	66.4	10.8	E	3	0	—	22	9
Ungvár	68.3	10.8	NE	1	0	—	28	6
Késmárk	66.0	7.3	N	2	0	—	17	6
Losonc	64.6	10.6	N	1	2	—	21	9
Ógyalla	62.6	11.9	N	1	2	—	21	10
Budapest	68.2	12.2	E	1	2	—	19	10
Herény	62.7	13.2	N	7	4	—	20	10
Keszthely	61.8	14.4	N	5	2	—	21	12
Pécs	61.5	16.9	S	3	3	—	21	16
Zágráb	60.7	15.4	N	5	0	—	22	13
Püme	59.5	14.9	N	2	0	4	26	12
Szeged	61.9	15.4	N	1	0	—	22	13
Tomasvár	62.0	15.5	E	1	1	—	25	14
Nagyvárad	62.5	14.1	E	0	1	—	22	13
Kolozsvár	65.8	8.9	S	1	0	—	21	6
Nagyszombat	64.5	11.3	N	1	0	1	22	8
Szatmár	—	19.0	N	1	1	—	21	10
Eger	—	18.8	S	1	1	—	17	4
Arvaváralja	—	7.2	NW	1	0	—	18	9
Selmeczbánya	—	11.0	NW	3	1	—	18	9
Komárom	—	14.2	NW	1	3	—	24	10
Magyar-Óvár	—	18.4	NW	2	3	—	20	11
Sopron	—	13.4	N	0	0	—	19	8
Eszék	—	14.4	W	3	1	—	25	18
Cirkvenica	—	17.1	N	2	0	1	25	17
Debreczen	—	12.3	NE	3	4	—	22	9
Kecskemét	—	17.0	NE	1	3	—	23	11
Oroszlána	—	16.4	N	2	0	—	22	10
Arad	—	15.1	N	3	3	—	25	8
Zsombolya	—	14.9	NE	3	2	—	25	12
Versecz	—	17.1	SW	1	2	—	26	14
Orsova	—	14.8	N	2	2	—	24	13

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

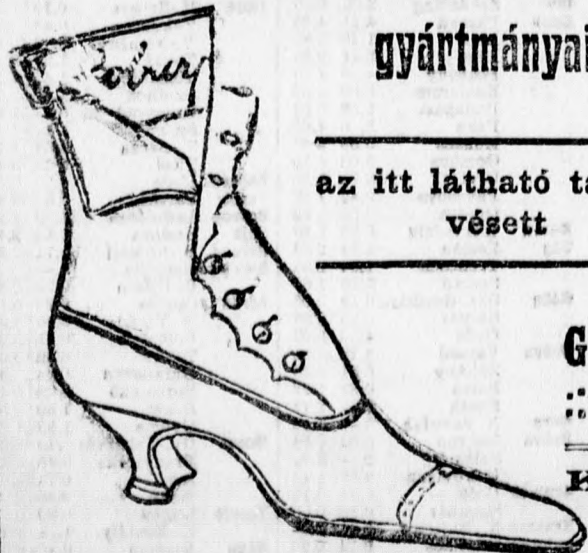
Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

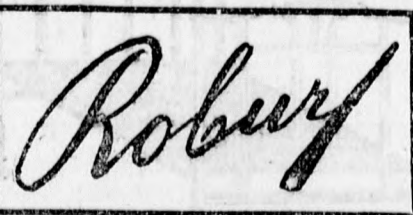
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

A ROBUR czipőgyár részvénytársaság

gyártmányai, mely az ország legtökéletesebb készítménye

az itt látható talpra vésett

védjeggyel vannak forgalomban.

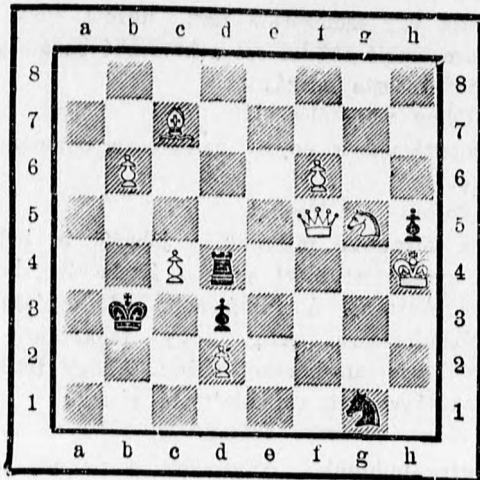
Gyártmányaink minden jobb szaküzletben kaphatók.

Kérjük a vásárlásnál a bemutatott védjegyre ügyelni.

SAKK.

78. számú feladvány.

Palkoska E., Prága.

Matt a harmadik lépésre.

358. számú játszma.

Játszották Oxfordban, a brit sakkszövetség mesterversenyén 1910. augusztus 17.

Spanyol játék.

Table with 2 columns: Világos (White) and Sötét (Black) moves. Moves include e2-e4, Hg1-f3, Ff1-b5, etc.

Jobbnak tartjuk 9. Fa4-c2-öt, amit néhány nappal később Yates is játszott Atkins ellen. A tett lépésre sötét előnyösen játszhatná 9... Hc6-a5-öt, kapcsolatban c7-c5-tel, ami egy jól ismert változatba terelné a játékot.

Ugyancsak ezt az egész védelmi szisztemát alkalmazta Yates ellen is Atkins, ami különben igen jónak látszik.

Table with 2 columns: Világos (White) and Sötét (Black) moves. Moves include Hd2-f1, Fb3-d5, Hf1-g3, etc.

Sötétnek most igen jó állása van.

- 19. Hf3-d2
20. Fe6-b3
21. Hd2xb3
22. Hb3-a5
23. Vd1-d2
24. b2-b4
25. Ha5-b3
26. Kgl-h2

A nyílt f-vonal birtokában sötét megkezdi a királyszárny támadást.

- 27. Be1-d1
28. Hg3-e2
29. Fe3xf4

Számításba jön 29. He2-g3 s utána Hg3-f5. E csere után sötét teljesen ur lesz a királyszárnyon.

- 29. .... g5xf4
30. f2-f3 Hg8-f6
31. Vd2-d3

Világos egyetlen ellenjátékát már régóta abban látja, hogy a b5-gyalog többszörös támadásával védekezésre kényszerítse sötétet. A csere is csak azért történt f4-en, hogy a vezér d3-ra léphessen.

- 31. .... Fg7-h6
32. Ba1-a5 Bf8-b8

Sötét egyelőre kénytelen védekezni.

- 33. Ba5-a7 Bf7-g7
34. Bd1-d2 Bb8-g8
35. He2-c1 Bg7-g3
36. Ba7-a2 Vd7-g7!

A támadás teljesen elő van készítve; világot közelről fenyegeti a veszély és a katasztrófa csakhamar be is következnek.

- 37. Vd3-f1
Fenyegetett 37... Bg3xb3!

Világos kivédte az egyik fenyegetést, sötétnek azonban másik fenyegetése is van. E messzire számított áldozati kombinációval nem csupán rohamos győzelmet ér el, de egyszerűsödés csinos befejezést is produkál.

- 38. f3xe4
Világosnak ütni kell a huszart, különben 38. He1-g5 következnek újabb fenyegetéssel f3-on vagy h3-on.

- 38. .... f4-f3!
39. Bd2-f2 Fh6-f4
40. Kh2-h1 f3xe2!

Dönt! Világosnak nincs védelme.

- 44. Kgl-h2 Fe3xf2
45. Bg2xf2 Bg3-h3!

Sakk-hírek.

Az oxfordi sakkverseny. A brit sakkszövetség ez évi VII. kongresszusa, mint már jelentettük, augusztus 15-26. közt folyt le Oxfordban. A kongresszus ezúttal is szépen sikerült, több különálló versenyt rendeztek, amelyeken képviselve volt

az angol sakkozók minden klasszisa. Az érdeklődés központjában természetesen a bajnoki verseny állott, mert ezen vett részt Atkins, az előző versenyek bajnoka, továbbá a veterán Blackburne és a fiatal Yates, aki Angliát a hamburgi versenyen is képviselte. Mint előre várható volt, a verseny ezúttal is Atkins győzelmével végződött, aki csak egyetlen játszmát veszített Yates ellen. Atkins tehát ilyen módon a brit sakk-szövetségnek immár hétszeres bajnoka, mert 1904 óta évről-évre ő nyerte a bajnokságot. Hogy azonban mily nagy különbség van egy nemzetközi és egy nemzeti verseny között, erre jellemző Yates szereplése. Yates a múlt évben, Scarboroughban megtartott angol versenyen Blackburne-vel osztozkodott a 3-4. díjon, Hamburgban azonban a legutolsó maradt és most Oxfordban ismét Blackburne-vel 2-3. díjas lett. Ebből pedig arra lehet következtetni, hogy az angolok - a sakkozás terén egykoron vezető nemzet - játékerője csökkent, a legjobb játékosok is alig vehetik föl a küzdelmet más nemzetbeliekkel. A verseny végeredménye egyébként a következő: Atkins 8 1/2, Blackburne, Yates 7 1/2, Blake, Wainwright 6 1/2, Colman, Hughes 5, Gibson, Lewis 4 1/2, Smith 4, dr. Smith 3, Brown 2 1/2. A nagy nyílt versenyből ugyancsak tizenkét résztvevő közül Gunston 9 egységgel került ki győztesen; második lett Waterman 7 1/2 egységgel. Ezen a versenyen vett részt Shories, a barmeni B) főtanra diplomás mestere, aki azonban Kerr, Parrig és West társaságában 6 1/2 egységgel csak a 3-6. helyre jutott. Az első osztályú verseny győztese Palmer lett 7 1/2 egységgel, míg Adeock 7 egységgel második. A hölgy bajnoksági versenyből ezúttal Houlding urnó került ki győztesként 9 egységgel; a második díjat nyerte miss Lawson 8 1/2, míg Anderson urnó, a tavalyi verseny bajnoka, ezúttal Harring urnóval együtt 7 1/2 egységgel csak a 3-4. díjat nyerte.

Amsterdam. A németalföldi sakkszövetség ez évi versenye augusztus 8. utáni napokban folyt le Amsterdamban. A bajnoksági versenyen nyolcz játékos vett részt és az első díjat dr. Esser nyerte 5 1/2 egységgel. Második lett Gouwentak 5, harmadik Loman 4 1/2 egységgel. Egy másik versenyen ugyancsak nyolcz játékos között a londoni Davidson lett első 5 egységgel.

EGYETÉRTÉS

politikai naplaj.

Kiadóhivatal igazgató: PAJOR MATYÁS.

MUSCHONG-BUZIASERDO BUZIÁSI PHÖNIX VIZ BAKTERIUMMENTES termézetes ásványvíz ÖDIT GYÓGYIT. Kapható mindenütt Budapesti főraktár: Eötvös-utca 44. Telefon 60-53

Large financial table with columns: Mai záró árfolyam, Pénz, Áru. Sections include: Államadósság, Záloglevelek, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Közelekedési vállalatok, Sorsjegyek, Pénznemek és váltók.

KÜLÖNFÉLÉK.

Levél.

Nefejeések kékje rezg szemedben,
Bibor pipacs lángja ajkadon;
Ezer mesék forró, titkos éje
Hordja fátylát éj-szín' hajadon!

Nyiló rózsák puha kelyhe arczod;
Ivbe hajló lilium kezéd...
... Száz virágból létre ébredt asszony!
Miért kellett, hogy más leszakasszon;
Ha nem lehetek boédog, — csak veled!

Zivuska Andor.

(Mi mindent kell tudnia egy nevadai papnak?)

Egy angol folyóiratban írják, hogy Nevada amerikai államban az aranyásó telepen, távol minden civilizációtól, meghalt egy aranyásó. A társai keresztényt megillető szertartással akarták eltemetni, de nem akadt senki, aki el tudta volna bucsztatni a halottat. Megbízta hát egyik társukat, hogy üljön lóra és kerítsen egy papot, aki eljőjön az ő telepükre és néha napján tartson istentiszteletet és ha a szükség úgy kívánja, temesse el a halott bajtársaikat. Az egyik aranyásó fel is kereste a párnapi járó földre levő nagyobb telepvárosok egyikét és ott megállván a falu korcsmájánál, le sem szállva a lóról, így szólt az összegyűlt néphez:

— Barátaim, nekünk egy pap kéne, de nem ám olyan közönséges prédikáló páter, hanem egy erős fiatal legény, jó cimborra, jókedvű fickó, aki mikor nem kell temetni, hát inni, szivarozni is tudjon. Lovagoljon is, lóni is tudjon ha kell.

Mindjárt jelentkezett is két pap, az egyik egy presbiteriánus, a másik pedig baptista. Az aranyásó a presbiteriánust választotta, mert a jelenlevők bizonyították, hogy a páter nem csak jól tud lóni, hanem kitűnően iszik és valóban jovialis kedélyes fickó.

(Mennyi kenyert eszünk?) A legtöbb kenyeret Dánia fogyasztja, itt 287 kiló kenyeret pusztít átlag minden lélek. Belgiumban 274 kiló jut egy emberre. Franciaországban 254 kilós az átlag. Németországban 270 kilós, Svájcban 212 kilós. Magyar földön egy ember évi átlagban 212 kilót fogyaszt a kenyérből. Olaszország, Spanyolország és Portugália olyan keveset fogyaszt, hogy a statisztika tudomásul sem veszi.

(A két Danilo.) Az olasz „Tribuna“ című lap igen érdekes epizódot mond el Danilo hercegről, a legifjabbik európai királyságnak, Montenegro-nak a trónörököséről. Mint ismeretes *Lehár* „Vig özvegy“ című operettjének egyik főszereplője maga Danilo herceg, aki a darabban nagyon ki van figurázva. Az igazi Danilo herceget azonban ez egy cseppet sem bántotta, sőt, amint ezt az olasz lap írja, egyszer, amikor Bécsben járt, végig is nézte a „Vig özvegy“ előadását egy második emeleti páholyból. Vele volt a felesége, a szőke *Milica* hercegnő is. A trónörökös és felesége nagyon jól is mulattak az előadás alatt. Amikor első felvonásnak vége volt, Danilo herceg felhívta magát azt a színészt, aki a színpadon őt személyesítette. Elbeszélgetett az alteregójával, aki megkérdezte a herceget, hogyan van vele megelégedve.

— Nagyon érdekes — felelte a herceg — csak hogy egy cseppet se hasonlít hozzám.

A színész erre elbucszott a hercegtől, visszatért az öltözőbe és újra maszkírozta magát. A második felvonásban azután már a megszólalásig hasonlított Danilo herceghez, aki most már minden tekintetben meg volt elégedve a színészszel és ezt a második felvonás végén tudtára is adta neki.

(Rendőrkutyák vizsgálja.) Németországban van egy „Rendőrkutyá-egyesület“. Ebben az egyesületben azonban nem a kutyák a tagok, hanem ambíciózus férfiak és nők, kik rendőrkutyákat tenyésztenek. Ez az egyesület most nyilvános vizsga alá vetette Altona-Bahrenfeldben a rendőrkutyákat. Nagy rangú katonatisztek és kiváló rendőrtisztek voltak a zsűri tagjai. Legelőbb is a kutyák szimatját tették próbára. Hogy megtalálják-e az elrejtőzött embert. Kísérleti delinkvenskül egy fűvázhoz növendékeit rendelték be, kiket igazgatójuk vezetett a kutya-vizsgára. S a kutyák jól feleltek. Nemcsak megtalálták s kiugrátták a helyükről a gyerekeket, hanem rájuk is ugrottak és testükbe verték éles fogukat. Az egyik gyerek szombját összemarcangolta egy kutya és nem volt kéznél sem orvos, sem kötszer a gyerek segítségére. Ez a kutya bizonyosan díjat is nyert. És a gazdájának valószínűleg öröme telt benne. Az árvaházi direktor is meg lehetett vele elégedve, hogy így elősegítette az érdekes vizsga sikerét, csak a szegény árvagyerekek nem tudták a helyzet magaslátára emlékedni. Sirtak, jajgattak, félték a kutyáktól is, az igazgatójuktól is. És szegényletében, fájdalomában elfedte arcát a sokat emlegetett germán kultúra és humanizmus istennője is, mert ezen a viz-

gán az a derék rendőrkutya az ő testébe is bemártotta a fogát.

(Pénzt vagy életet.) Vidáman végződő rabló-támadásról emlékeznek meg a berlini újságok. Amikor egy este tíz óra tájban egy hivatalnok a sétája folyamán befordult a Humboldt-parkba, egyszerre csak egy ismeretlen férfi ugrott elébe és fenyegetőre emelt ököllel ezt a kevéssé barátságos felszólítást intézte hozzá:

— Pénzt vagy életet!

A megtámadott ember hamarosan odamondta a feleletet:

— Pofont, azt kaphat.

És a következő pillanatban jobbról is, balról is olyan nyaklevest mért az ipse ábrázatára, hogy csak úgy csattant. A rabló nem volt elkészülve erre a fogadtatásra. Alig hogy felocsudott az ijedtségéből, gyorsan kerekét oldott. Ahogy tisztességes távolságra ért, ezt kiáltotta vissza:

— Maga goromba fráter!

(Kutyaápolónók.) Angliában a nőknek egy új pálya nyílt meg, mely keletkezését Anglia egyik legolvasottabb írónőjének, Mrs. E. Lenty Collins-nek köszönheti. A nevezett írónő szervenvelyes barátja a kutyáknak és nagy és elismert minőségű tenyésztéssel bír. Azok a keserű tapasztalatok, melyeket a kutyákat érő bajok és betegségek körül saját tenyésztésében tett és ama panaszok nagy száma, melyeket más kutyatartók folyton hangoztattak, arra birták, hogy más érdeklődőkkel egyesülve, egy intézetet alapítson, ahol fiatal nők szakértő állatorvosok vezetésével mellett kutyák ápolására kiképeztek. Az intézettel egy poliklinika van kapcsolatban, ahol kutyák, melyeknek gazdái szegények, díj nélkül ápolatnak és gyógyíttatnak. A kiképzett ápolónőket nagyban keresik és jól fizetik. Ez ápolónők egyenruhát viselnek és karjukon szalagot, melyen C. N. I. betűk láthatók: Canine Nurses Institute. Az ápolónőknek néhány főszabályt kell szem előtt tartaniok: 1. áldozatkész jóakarattal gondolja a kutyát és ne feledje el, hogy az is érző lény és az embernek hűséges barátja; 2. minden tünetet hűségesen jelentsen be az orvosnak és szükség esetében, de csak akkor intézkedjék; 3. legyen tapintatos és udvarias mindenki irányában; 4. és tartózkodjon attól, hogy a kutya-tulajdonosok magánügyei felől bárminő adatot is terjesszen.

LIRA HERCEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

87

Beti szeriat igazat mondott Estmerének. De eltitkolta az érzelmeket s azokat a kapcsolatokat, melyek összefűzték őket. Pedig ez volt az egyetlen pont, mely keresztülvonulva egész életén hiúságának s önzésének jegét felolvastotta.

Az Estmerekkel szemben elkövetett bűn a Tricotrinna szemben elkövetetthez úgy aránylott, mint a malomkő a kalászkoszorúhoz, és mégis megtagadta azt, kinek egész életre szóló hálával tartozott, hogy nehogy elveszítse értékét a másikkal szemben.

Bár nem volt joga bízni, mivel a hercegnő nem tartozott neki hűséggel, de ezek a körülmények nem tartóztatták őt vissza, hogy megbéküljön magával.

Ez órában belelátott a hercegnő szíve mélyébe s megismerte annak gyöngeségét s állhatatlanságát. Most már belátta, hogy igazuk volt azoknak a parasztasszonyoknak, akik kiskorában érzéketlen szobornak tartották.

— Nem, nem tudom őt megcsalni, — gondolta a hercegnő — de azért ne tudja meg sohase a való igazati!

Lelkét még a hazugságnál is jobban égette az a tudat, hogy szerelmét olyan férfinek ajánlkozta, aki addig még egyetlen gyöngéd szóval sem árult el érdeklődést iránta.

— Megjelenésem elvakítja s én vagyok panaszainak és mérgének oka s mégis kényeszeritem reá, hogy megbámuljon. De hát ez a szerelem? — kérdezte magától elkésereedett lélekkel s szeméi megteltek könnyel.

— Szeressen engem! — sziszegte fogain keresztül.

A szavak úgy hangzottak, mint egy figyelmeztetés.

— Szeressen engem! — gondolta a tükröbe pillantva s erősen szemügyre véve gyönyörű ringó természetét s csodálatosan szép arcát.

Estmere még sohasem félt annyira a hercegnő varázsától, mint éppen ezen az estén.

Az egyik már elhagyta őt, s ugyan mit is várhatna a másiktól?

Szerette őt annak dacára is, hogy rossz tulajdonságait ismerte; megbocsájtotta neki ezeket, mert tudta, hogy ezek a büszkeség következményei.

Magát okolta; már nem volt fiatal, már a gyermekszerelemmel nem volt mit kezdenie, férfias szerelme aranyáért pedig bepiszkitották lelkét, a becsületére szórt hamuval. Örültségnek tartotta elhitetni magával, hogy a hercegnő vonzalommal viseltetik iránta, hiszen volt alkalma látni, hogy másokkal szemben úgy viselkedett, mint akinek nincs szíve s érzéketlen a szerelem iránt. Okolta magát és okolta az asszonyt. Szerette őt szívének egész benső melegével, de szerelménél is nagyobb volt az a félelem s a tartózkodás, melylyel iránta viseltetett. Nem akarta még egyszer kockáztatni tenni becsületét egy meggondolatlan játék miatt.

Bár hallgatott, mégis igen nagy fájdalmat okozott neki annak a vendéglői muzsikusknak az emlékezete. Észrevette, hogy a hercegnő s azon férfi története valahol a múltban találkozik, s hogy ezt a pontot a hercegnő mindenképen el akarja rejteni. Észrevette a szoros köteléket, melynek köztük között létezni kellett. Lelke sokkal büszkébb volt s gondolkodása sokkal nemesebb, semhogy a viselkedést alacsony váddal illesse, de mégis nyugtalanította a gondolat.

Szerette őt s ezért óhajtott, hogy élete oly tiszta legyen, mint a hó s ne legyenek rejtegetni valói.

Mielőtt találkozott vele, már hosszasan sütkérezett a világ fényében. De szeretni soha sem tudott, — legalább azt beszélték róla. De ki tudhatta volna ezt bizonyosan megmondani. Hát ha szeretett valamikor s csak a rangkülönség miatt nem tette magáévá azt, akit szeretett? Ez az idegen ember, akivel a minap találkozott, talán mégis igazat mondott mikor a természet esőndjét mindenek fölébe helyezte.

Lassan lovagolt a kora hajnali órákban az erdőn keresztül. Kisérete elől elmenekült ide, birtoka legszélső határára s csak most tudta, most érezte, hogy milyen kellemes egyedül lenni, körülvéve a természet csendje által.

Visszakívánta ismét fiatal éveit. Most látta be csak igazán, hogy az elmúlt évek igen kevés gyönyörben részesítették.

Ábrándozásából mély sóhaj riasztotta fel. Összerázkódott s figyelt a hangra, mely megzavarta magányát.

— Ön fáradt, Eustache gróf, — szólította meg Tricotrin mosolyogva, — fáradt a gyönyörű hajnal dacára.

Estmere nem felelt rögtön. A meglepetés, hogy ismét találkozik ezzel az emberrel, akivel éppen most foglalkozott gondolatban s a harag, hogy megzavarták ábrándozását, lezárták ajkait egy pillanatra. Kívánta, hogy találkozzon Tricotrinna, de mégis erre a hirtelen találkozásra nem volt elkészülve.

— A vadászszervenvelő hozta ki ily korán? — nevetett a gróf.

— Ugyan minek tart engem, gróf ur?

— Hát mit óhajt, mit tartsak ön felől? — kérdezte Estmere égve a kíváncsiságtól, hogy megtudjon valamit e férfiu talánszerű élete felől, mely az ő életének annyira ellentéte volt.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1910. szeptember hó 11-én.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Bajazzók.

Dráma 2 fev. Szövegét és zenéjét írta: Leoncavallo R. Ford. Radó Antal.

Személyek:

Nedda M. Szoyor
Tonio Dalnok
Canio Környey
Eppa Keitesz
Silvó, pór Szemere

Ezt követi:

A csodaváza.

Táncjáték-művet felvonásban. (4 képből). Szövegét és koreográfiáját írta és betanította: Guerra Miklós. Zenéjét szerzte: Hüvös Iván.

Kezdete 7 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. (BUDAI SZINKOR)

Délután mérsékelt helyárak.

A hajduk hadnagya.

Nagy operett 3 felvonásban. Írta: Rajna Ferencz. Zenéjét szerzte: Czobor Károly.

Kezdete 3 órakor.

Este rendes helyárakkal.

A tót leány.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Írta: Almásy Tihomér.

Kezdete 1/8 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

Az ember tragédiája.

Dramai költemény 5 szakaszban. Írta: Madach Imre. Színré alkalmasította: Paulay Ede. Zenéjét szerzte: Erkel Gyula. A „Marseillaise” átiratát szerzte: Szabados Károly.

Személyek:

Az Ur V. Molnár R.
Rafael F. Dömjén R.
Gábor György I.
Mihály Gyenes
Lucifer Beregi
Adám S. Esi Sz.
Eva S. Mihályi
Föld szelleme Hajdu
Lovel Horváth
Catalus Bartos
Ággrósnak

Kezdete 1/23 órakor.

Este rendes helyárakkal.

Ismerd meg magad.

Színmű 3 felvonásban. Írta: Paul Hervieux. Fordította: Ambrus Zoltán.

Személyek:

Sybelan Gál
Clarisse P. Márkus
Pavali Odrý
Jean de Sybelan Garamszeghy
Dancieres Minályi
Anna Vizváry M.
Lás Nácósz

Kezdete 1/8 órakor.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.
Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső FOGORVOSI INTÉZETE
áthelyezve: **Károly-körut 3. sz. alá.**
Féjs fogak meggyógyítása Szápadlás nélküli műfogak, Tartós fogtömések, aranyhidak, koronák. Foghuzások (altatásban is.) Jól használható fogszorok eltávolítása és behelyezése. Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Védőkiek félnap alatt megkapják műfogukat.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma és mindennap a páratlan szeptemberi műsor
Sergeant Brennan GLAUDIUS
és a többi attrakció fellépte.
Előadás kezdete 8 órakor.
Elővetél d. e. 10-1-ig és d. u. 3-6 óráig a nappali pénztárnál.
A télikertben reggeli 5 óráig VÖRÖS
ELEK cigányzenekara játszik.

Benes Károlyné

VI-ik kerület, Teréz-körut 26. szám alatt levő első-rangú angol és francia női divattermével kapcsolatos szabászat- és varródatanintézetében a beiratások a XII-ik tanfolyamra megkezdődtek és naponta d. e. 10-12-ig, d. u. 2-6-ig eszközölhetők.

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.
MANNHEIM SIMON ÉS FIA
Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

ZUR SCHOSSENFABRIK
Reklam. 5 kor. Parisiana. 10 kor.
Vindobona 8 kor.
Magyar levelezés! Bécs, XVI., Neulerchenfelderstrasse 2 Magyar levelezés!

Reklam

Kiválóan sikerült ujdonság, mely minden hölgynek előnyösen áll. Passzéja szövet pántokkal díszített és az utolsó divat szabályai szerinti. Jó minőségű és finom mintázott, szürke félszövetből, fekete, sötétkék, barna, szürke és zöld színekben 7 korona. Ezen árak máder nélkül aljakra vonatkoznak. Miderrel minden alj 50 fillérrel drágább.

Vindobona

As elképzeltet legfessőbb facon. Gyönyörűen formált felső része finoman himzett, alóla harangszerűen csak a gombokkal díszített alj. Divatos kosztüm-kelméből, közép- és sötétszürke színben, vagy prima minőségű félszövetből fekete, sötétkék, barna, zöld és szürke árnyalatokban 8 korona. Divatos homespun szövésű szürke, drapp és oliv kelméből 10 kor. Diagonal szövetből szürkésbarnán 12 korona. Kitűnő jó dekatirozott posztóból, fekete, sötétkék és barna színekben 15 korona.

Parisiana

As idény favoritja ez a remekül sikerült modell. A legdivatosabb stílusban szabva és összeállítva, minden divat-hölgy igényeit felismeri. Felső sima, tereven alul pántokkal lekött pliszszékben végződik. Diagonal szövésűből, fekete, sötétkék színekben 10 korona. Finom kosztüm szövésűből, fekete, sötétkék, zöld és krém színekben, vagy posztóból ugyane színekben 15 korona.

Szenzaciós ujdonság!

Stubnyai Fenyő Sósorszesz!

Nem szabad egy házból sem hiányoznia. — Hülsből eredő összes bantalmaknál, ugyint: reuma, csuz, köszvény, fogfájás, fejfájás stb. kitűnő hatásu. Hatás és jóságban fölmúlja az összes eddigi sósorszesz-készítményeket. — Kérje mindenütt a Stubnyai Fenyő Sósorszeszt. — Hat üveg rendelésnél portómentes szétküldés a készítőitől!

DETRICH ENDRE gyógyszerész, Stubnyafüzdő.
Kis üveg ára 40 filler, nagy üveg 1 korona.

Alkalmi vételt

ajánl szép és finom

butorok,

perzsa-

szőnyegek,

csillárak

-ban a legnagyobb alkalmi lakásberendezési áruház

VI., Lázár-utca 3.

(BAZILIKA KÖZELÉBEN.)

Jegyeseknek fontos! Vételkónyszer nélkül mindenki nek megtekinteni ajánlatok.

Guttermuth János

fogműterme, Baross-tér 18. szám

Műfog.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület tulajdonát képező Baross-téri házából 8 évi pontos lakberendezés dacára minden ok és megkérdézésment nélkül 650 K-val kistegeztettem. Műtermemet már Baross-tér 18. sz. alá helyeztem át. Keleti pályaudvar közelében.
Telefon 150-63.

Mészáros J.

Táncz-intézet

Wasselényi-u. 32. Telefon 151-76.
Joghallgatók, különösen volt kollegáim részére előnyös feltételek.
Hivatalos órák délután 1/2-től este 10 óráig.

TANKÖNYVEIT

szép, használt, jó állapotban, garantált jó kiadásokat legolcsóbban MINTA könyvkereskedés és antiquarium

Schimkó Gyula cégnél szerezheti be.
Budapest, VII., Erzsébet-körut 38. és VI., Teréz-körut 32.
Meg nem felelőkért szeptember végéig a pénzt visszafizetem.

ÖN BEREL

egy ócska zongorát vagy pianót és

KIDOB

havonta 12 vagy 16 korona kölcsönját, végre pénzt kiadta, zongorája niccsen.

HAFIZET

havonta 20 koronát, kap egy hiváló gyártmányu, legmodernebb érzépancéltokés keresztthuros új zongorát vagy pianót, nem ir alá váltót, nem állít kezes, nem kötelezettje bankszövetkezetnek és idovel mégis tulajdona lesz a zongora. — Ilyen ideális szövid, liberális módon kapható kizárólagosan csak

MUSICA részvény-társaság

(Igazgató: Sternberg Dezső.)
zongora eladási és kölcsönzési telepén.
Eufon tölcsernélküli legfőkölcsönzés grammofon- és művészenekesek előállítására.

Budapest, VI., Teréz-körut 1/a.
(Király-utca sarok, az Orsz. gos Zeneakadémia közelében.)
Telefonszám: 4-31.
Zongorák becsapódása, javítása, hangolása legkülönlegesen.
Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesülnek.

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1910. szeptember hó 11-én.

MAGYAR SZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

A kurzuslő.

Színmű 3 felvonásban. Irták: Földes Imre.

Személyek:

Özv. Horváthné 1. Halmy
Ilma leánya Nagy Teréz
Földes Dzsózsi Törzs
Csáthyné Mészáros G.
Schillingné Váro.

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helyárakkal.

Gavallérok.

Színmű 3 felvonásban. Irták: Lothar Rudolf és Sandék Hugó. Fordította: Farago Jenő.

Személyek:

Obanov Mária Báthori G.
Zilah Ervin Pártos
Flegging báró Törzs
Wilgenstein Papp
Tóvisi Lajos Váro
Verebesiné Fabián C.
Vojvoda Anni Loránt Irma
Bergenné P. Tarnóczy G.
Jokertiné Derpan
Evans Zsóka Z. Molnár
Káor Szirmai
Prachó Egoa Vándor
Winter Dobi
Mertens Csébor
Lussignan Thuróczy
Bennike Kúrti
Molnár Körmeny
Abadi Huszár
Harát Csizsér

Kezdeté 1/2 8 órakor.

WIGSZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

Osztrigás Mici

Irták: Feydeau. Fordította: Bódi Izor. Bohózat 3 felvonásban.

Személyek:

Petypox Balassa
Gabriella Kiss I.
Br. Petypox Vendrey
Corignon Tapolczai
Osztrigás Mici Varsányi.
Marollier Edg.
Varin úrnők Dayka
Chanteau abbé Tibanyi
De Valmonté Ronaszékina
De Valmonté fia Tanay

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helyárakkal.

Csitulj szívem!

Bohózat 3 felvonásban. Irták: Hennequin és Veber. Fordította: Mérei Adolf.

Személyek:

Mentálné Vendrey
Izabella Haraszthy
Balbine Kallay R.
Prudence Kiss Irén
Mirette Kornai B.
Charles Amadée Tapolczai
Savinien Ferenczy
Viktor Tanay
Clackson Szerémy
Barruche őrnagy Tibanyi
Huszar Sarkady
Rendőrbiztos Bárdy

Kezdeté 1/2 8 órakor.

FOLIES CAPRICE

Téli helyiségei Révay-utca 18. szám.
Telefon: 14-22. Telefon: 14-22.
Igazgatók: Leitner és Keleti. Rendező: Rott Sándor.
Az előadás kezdete 1/2 9 órakor.

9 órakor! Ma Ujdonság!

„Benősülés“

Vidéki társadalmi életkép. Irták: Satyr. Rendező: Rott Sándor.

Végül 11 órakor! Ujdonság!

„Huszarenliebe“

Katonai humoresk. Irták: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor.
Jegyek elővételben: Folies Caprice, Révay-utca 18. d. e. 9-11-ig és d. n. 3-6-ig. Konti, külföldi legelőző társaságok és Soprony nagytársaság Rákóczi-ut 1. 12 óra után az 1-5 emeleti „Café de Paris“-ban a világ legelső ének- és tánc-atrakciók fellépte.

Azonnal jogos tulajdona a zongora.

vagy pianó, ha Reményi Mihály legújabb rendszerű hitel-osztályából veszi meg. — Nem bíri a részletfizetés leple alatt, hanem azonnal sajátja a megvett hangszert. Ugyanazon árak, mintha készpénzért venné.
Előleg 10 forint zetés mellett a legjobb zongorát vagy pianót részletes árjegyzék és prospektus díjtalanul küldjük Budapesti, VI. ker., Király-utca 58. Nemcsak Budapesten, de vidéken is bárkinek rendelkezésére áll ezen eddig még nem látott alkalom, így könnyű feltételek mellett zongorát vagy más hangszert vásárolni. — Zongorák hangolása és javítása a legképzettebb szakmunkások által. 29072

TROCADERO

Telefon 15-10. VII., Király-u. 77. Telefon 15-10.
Igazgató: GRÜNER JAKAB.

Budapest legújabb látványosság

Elsőrangú mulató,

Ma és naponta

a fényes megnyitó műsor

20 elsőrangú attrakció.

Kezdeté fél 9 órakor. Penztárgytás 5 órakor.

Jegyek előre válthatók; Zipsér és Könyg zeneműkereskedésben, Andrassy-ut 4. szám.

Bővebbet a falragaszok.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap!

A kollektív apaság! Tréfa házasság!

Bohózatok. Irták Glinger és Tauszig, ford. és átd. Steinhardt.

Fellép Szőke Szakáll a kedvelt kabaret író. Steinhardt 5 új slágerrel és a Jonson paródiával. Négy új külföldi attrakció.

Éjféltől reggel 5 óráig a remek téli kertben cabaret, zene, táncz belépő díj nélkül. — Jegyek délelőtt 10-1-ig és délután 3-6-ig a mulatóban és özv. Konti Józsefné dohánytársaságában, Andrassy-ut 29.

ÁGYTOLLAK, „MARABU“-hoz,

Ágytoll-gőztisztítás. VII., Károly-körút 7. (A háztól való el- és visszajuttatás még aznap díjtalanul eszközöltetik.)
(Telefon 71-25.)

EDISON MOZGÓFÉNYKÉP VÁLLALAT R. T.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 21.

Telefon 64-20.

Minden villanyvilágításra berendezett lakásban és helyiségben tartható

Házi mozgófénykép előadás

Egy előadás díja K 50
A legkedveltebb otthoni szórakozás :: Megrendelhető telefon útján is

Telefon 64-20.

XVII. évfolyam.

Somogyi Mór zongoraművész,

államilag képesített okleveles zenetanár igazgatása alatt álló

ZENE-

Konzervatorium

(akadémiai előkészítő-tanfolyamokkal)

Budapest, VII., Erzsébet-körút 44.

Beiratások naponta 9-6-ig.

Az ország legelőkelőbb művész-pedagógusai.

Államilag diplomált tanárok.

Telefon 63-45.

Telefon 63-45.

IX. évfolyam.

IX. évfolyam.

LÖWY MAYER

okleveles zenetanár

zeneakadémiai előkészítő hegedű-
tanfolyama és esti kurzusa ::
VI., Csengeri-utca 45. II. 14. (Aradi-u. sarok.)

alatt létezik. A tanítás szeptember 5-én kezdődik.
A beiratások d. e. 9-12, d. u. 3-6-ig eszközöltetnek.

Elsőrendű zongorák

Kovács Gyula

zongoratermeiben,
Bpest, V., Gresham-palota.
Ferencz József-tér 7.

Siposs Antal

m. zeneakadémiájában

Bpest, IV., Kecskeméti-u. 14.

az előadás már folyamatban van.

Beiratkozni egész napon lehet.

Nem ígérünk ingyen hangszert, hangjegyeket és idegen nyelveket, de ígérünk alapos oktatást és biztos sikert.

Irodalmi nevezetesség!!!

FOGAZZARO ANTONIO
világhírű regénye:

KIS EMBEREK RÉGI VILÁGA.

Két kötet. Olaszból fordította: BEZERÉDJ ISTVÁN. Két kötet.

A legnagyobb olasz regényírók egyikének nagyszabású munkája; az olaszoknak az osztrákok elleni, Lombardia felszabadítására törekvő küzdelmei adják háttérét. cselekvénye pedig egy fiatal házaspár viszontagságokkal és belső válságokkal teljes életörténete, mely végül teljes harmóniára jut; körülöttük egész serege rajzik a pompásan rajzolt, jellemző és eleven alakoknak.
Ára a két kötetnek 6 korona.

Ugyanott jelent meg:

FOGAZZARO ANTONIÓ-tól A SZENT.

Regény. Fordította VETÉSI JÓZSEF. Regény.
Ára füzve 2 korona.

Kapható:

Lampel R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál
Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 21. sz.
és minden könyvkereskedésben.

Szegő Lajos

franzózia és angol

Értesítés!

női szabó termelt

f. évi augusztus hó 15-én

Budapest, IV., Kossuth Lajos-
utca 8. sz. a. nyitotta meg.

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1910. szeptember 11-én.

(KIRÁLY SZÍNHÁZ)

Délután mérsékelt helyárak.

Luxemburg grófia.
Operett 3 felvonásban. Irták:
Lehár Ferencz.

Kezdeté 3 órakor.

Este rendes helyárakkal.

Luxemburg grófia.
Operett 3 felvonásban. Irták:
Lehár Ferencz.

Személyek:

Luxemburg grófia Király
Bazil herceg Papir
Staza grófné Erdei B.
Brissard Armand Kovács
Vermont Juliette Vározy Illy
Dider Angéla Patrás S.
Mencsikoff Szegej Sáfány
Pavlovics Pavel Tóth
Polozrin Krasznay
Managere Ligeti
Háróné Szári R.
Saville, Palotay
Boulangier, festő Balázs
Marchan Egri

Kezdeté 1/2 8 órakor.

Fővárosi Városligeti Színház

Délután mérsékelt helyárak.

Pálmái Ilka felléptével:
A tót leány.

Eredeti népszimfű 3 felvonásban.
Irták: Almásy Tihomér.

Kezdeté 3 órakor.

Este rendes helyárakkal.

Muzsikuseány.
Operett 3 felvonásban. Irták:
Jászó György és Buchbinder B.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

Napoleon.

Este rendes helyárakkal.

Orosz-japán háboru.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

ROYAL-ORFEUM.

VII., Erzsébet-körút 31.

Ma két előadás.

Délután 3 1/2 órakor mérsé-

gált helyárakkal

nagy családi műsor.

Este 8 órakor rendes hely-

árakkal

Ragyogó színházi

és varieté előadás.

A nagyherceg

Laszky Béla operettje.

Akhbar-Kilbic

egy fekete herceg párisi

kalandjai (French Bill-

wood mint vendég).

Trézsi

egy vidéki kávéházból.

Czirkusz

új aktualitásokkal.

A markiz és a rabló

zenés bluet.

The Ritchies, Freres

Fréser és az összes

attrakciók.

Vasárnap szeptember 18-án

két előadás, d. n. 3 1/2 és

este 8 órakor.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Vasárnap, szeptember 11-én

két előadás

Délután 3 1/2 órakor mérsékelt helyárakkal

családi délutáni előadás

n teljes nagy műsorral.

Este 8 órakor rendes helyárakkal

Ragyogó színházi és varieté előadás

A művészi szenzációk műsora:

Akhbar Kilbic Trézsi.

Párisi bohózat. Történet egy vidéki kávéházból.

CIRKUSZ! A márkiz és a rabló.

Uj aktualitásokkal. Laszky Béla bluetje.

The Ritchies Freres Fréser.

Tohuvabohu. Greek Gymnaszo.

Uj: Zerkowicz nóták, Szécsi, Solli, szerkadi uj

szólókkal. A nagyherceg, operett, stb.

Szabadalmazott amerikai szelöztető berendezés.

Kitünö vendég. **Igy még nem mulatott Budapest!**

Mérsékelt árak.

Vasárnap, szeptember 18-án délután 3 1/2 órakor mérsékelt árú

családi délutáni előadás a teljes nagy műsorral. — A télikertben

éjjelkor **Royal-Cabaret**. 34 új tánc- és ének-attrakció.

Bali mábillé, ének-, táncmulatság és cigányzene hajnali 5 óráig.

Tokaji Bortermelő

Társasága r.-t.

TOKAJ.

Telefonszám: Tokaj 5; Telefonszám: Tokaj 5.

A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felsőleges

tokaji szamorodni

és aszu-boroknak.

Próbarendelésre alkal-

mas csoportok:

1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló

szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit.

1901. évi zamatos szamorodni bor, 1 palack 0.5 lit.

1904. évi 2 putonos aszu, 1 palack 0.5 lit. 1901. évi

4 putonos aszu ..... K 12.70

Ládában:

20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni

bor ..... K 36.30

12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 putonos

aszu bor ..... K 40.25

20 palack 0.5 lit. 1904. évi kiváló

szamorodni bor és 10 palack 0.5 lit. 1904. évi

2 putonos aszu bor ..... K 52.25

Hordóban:

40 liter 1903. évi tokaji aszalt bor ..... 59.40 kor.

60 " 1907. " " pécsenye bor ..... 72.60 kor.

60 " 1904. " " szamorodni bor ..... 89.10 kor.

60 " 1901. " " szamorodni bor ..... 138.00 kor.

A csomagolásért, hordóért és ládáért semmit sem számítunk

fel. A megrendelő vasúti állomásáig bérmentve küldünk minden

rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Viszonteladók kedvezményben részesülnek.

Alapítványt 1895.

Figyelmeztetés!

A Schicht szarvasszappant

valódi csakis a Schicht

névvel és a „szarvas“ védjegyvel!

„A. B. C.“

Fehérmű kölesönző vállalat, szállít hivatalok, üzletek, gyárak részére higiénikusan tisztított törülközőt, padlóruhát, portörítőt stb. stb. csekély költséggel, házhoz szállítva, h tenkit cseréltve. A mosással járó kellemetlenség megszűnik. Eötvös-utca 30. Telefon: 46-86. Telefon: 46-86.

Royal Cabaret

Erzsébet-körút 31. szám.

Telefon 110-22. Telefon 110-22.

Minden éjjel pont éjféltől hajnalig.

34 elsőrangú ének- és tánc-attrakció

Miss Kathryn, Agi Benetta, Anna Christensen, Pia de Toloma, Ellen Wülf, La Marcelle, Elna Sörensen, French Billwood, Sascha Trost, Aine Aida, Semmel-trió, Selma Bressendorf, Váradi Adél, Szép Erzsé, Perényi Nusi, Mezei és Mezei stb. stb. — **Kukó Vincze és zenekara.** Bal Mábillé. Belépődíj éjjel 1 óráig 1 korona, azontul nincs belépődíj.

SZEMERE JÓZSEF
Államilag képesített okleveles zene tanár igazgatása alatt álló
Országos Zeneakadémiára
előkészítő zeneintézet
VI., Király-utca 60., I. emelet.
Telefon 44-68.
Beiratások naponta. Minden tanszak.

5000 drb
Flanell
takaró!
135/190 cm. nagyságban
Jaquart Flanell takaró
1 frt 90 kr.-ért kapható
Szőnyeg-udvar
Budapest, Király-utca 32.
(az udvarban.)

UJ IDŐK

Az összes fürdők és nyaralóhelyek olvasótermében, szalonjában megtalálni **Herczeg Ferenc** hetilapját az **Uj Idők**-et. A nyári szezonban is bő, gazdag, előkelő tartalommal keresi fel a közönséget, a magyar ur-társadalmat. A szerkesztő Herczeg Ferenc mellett a magyar írók színe-java ir ide regényt, novellát, cikket, verset, tanulmányokat. Az **Uj Idők** előfizetési ára negyedévenként 4 korona. Az új negyed július 1-én kezdődik. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-ut 10.

Heti műsor:

1910. szeptember hó	III. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Városligeti Színház	Fővárosi Nyári Színház	Uránia
12 Hétfő	—	Tartuffe Kényeskedők	Cs tulj szívem.	Gavallérok	Luxemburg grófia	A muzsikuseány	Siami herceg	A párisi asszony
13 Kedd	Elektra	Utazás az özvegyiség felé	Osztrigás Miczi	Csákó és kalap	Luxemburg grófia	A muzsikuseány	Varázskorongó	Szirének haraja
14 Szerda	Carmen	Amihez minden asszony ért	Csitulj szívem.	Gavallérok	Luxemburg grófia	A muzsikuseány	A kard becsülete	Az élet komédiája
15 Csütörtök	Don Juan	Találkozás	A kis cukros	A koncert	Luxemburg grófia	A muzsikuseány	A kard becsülete	Orosz-Japán háboru
16 Péntek	A hegyek alján	Az arlosi lány	Csitulj szívem	Csákó és kalap	Luxemburg grófia	A muzsikuseány	A kard becsülete	Francia forradalom
17 Szombat	Tannhäuser	Az arlosi lány	A művész felesége	Rozmari néni	Luxemburg grófia	A muzsikuseány	Hunyadi László	Az Országos Zene- művészeti Akadémia nem tart előadást
18 Vasárnap	Hoffmann meséi	A vasgyáros Az arlosi lány	Amor, a pénzügynök A művész felesége	A millió mos Gavallérok	Cancsos nussárok Luxemburg grófia	A postásfiú és huga A muzsikuseány	Az erdőseány Nán	—

„Blöft”
a legújabb angol átmeneti kabát 38.— K. és feljebb.

KOCH vezet az uri ruházkodás terén!
KOCH vezet ujabban az uri divatcikkek terén!

a legelőkelőbb angol és francia cégek összeköttetése révén uri divatosztályunk a legújabb divatu és legjobb minőségű kalap, cylinder, nyakkendő, gallér és kézelők, valamint minden fajta férfi fehérneműekben bővelkedik. - Ezen ujitással kíván a n. é. vevőközönségnek szolgálatot tenni, amennyiben nemcsak ruha, hanem az összes férfi divatcikkek szükségletét a legjobb forrásból szerezheti be.

„Hamburg”
elegáns városi felöltő 50.— K.

A félig készöltöny

téli idényre készenlétben van.

Minden testalkatra elkészül 2 óra alatt teljesen mérték után

Gyászöltöny . . . 36 K	Utca-és utazó-öltöny 40 K
Home-spune öltöny 48 K	Átmeneti felöltő . 32 K
egyszeres vagy kétszeres.	és feljebb.

8123

Női-angol „Skets”
44.— K.

Fiu- és gyermekruha

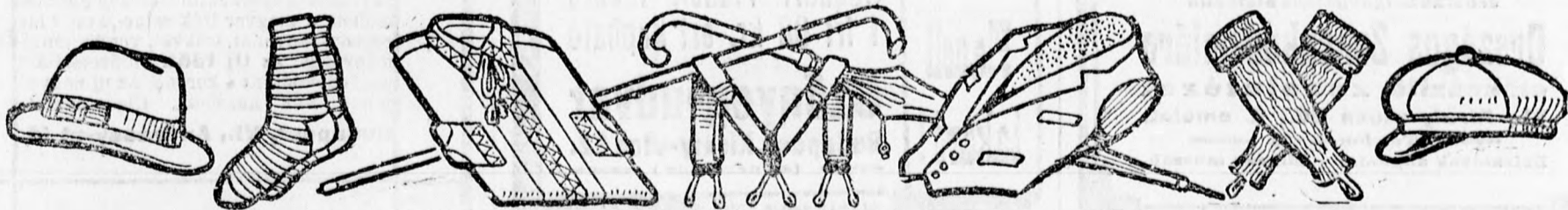
Iskola-öltöny . . . 11 K	Fiu felöltő . . . . 12 K
6-tól 12 évesig	

Fiu télikabát. . . 16 K
és feljebb.

Őszi öltöny „Twill”
minden színben
48.—K. és feljebb.

KOCH TESTVÉREK 26.
férfi- és gyermekruha-áruház külön uri divatosztály
Budapest Károly-körút

IMMUNITAS HYGIENIKUS
ÁRUHÁZ
Budapest, IV/2, Kossuth Lajos-utca 14-16.

„SANIN”
(férfi óvszer) a gummi-technika legújabb vívmánya. Feltétlenül biztos és utólrhetetlen átmérságu gyártmány egyedüli raklára. Tucatja 6, 8 és 12 korona.

és hálhólyag óvszerek tucatja 2, 4, 6, 8, 10, 16 korona. — Mindenféle betegápolási cikkek. Szigoru titoktartás.

Egyéb **GUMMI-**
Képes árjegyzék ingyen.

készpénzért, vagy részletfizetésre legolcsóbban,
Butor EHRENTREU és FUCHS
testvéreknel
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

SZABO és TÁRSA
Most: BUDAPEST, V., RÁTHORY-UTCZA 23. SZ.
szelött: Gyár-utca.

Árjegyzék ingyen. Eredeti svéd „Ölinder” védjegyzett nyersolaj-motor.

Az „Ölinder” nyersolajmotorok nem kétütemű, hanem négyütemű motorok. Legmesszebbmenő jóállás. A levelezést kérjük nem a Gyár-utczába, hanem Báhory-utca 23. szám alá címezni.

50% megtakarítás, ha készpénzért vásárol
világhírű aut. pisztolya. Cal. 6.35.
Pieper Nikolas gyárának
A Browning-pisztoly tökéletesítése.

Ára 80 K helyett csak 40 kor. 100 töltény 10 K.

Az általam forgalomba hozott pisztolyok garantált vadonatújak és eredeti gyári csomagolásban szállítanak. Szállítás minden irányban utánvét mellett.

Gerő Ignác
Budapest, VIII., Stáhly-utca 5. szám.

Biztos siker! Ártalmatlan! NŐK FIGYELMÉBE! Biztos siker! Ártalmatlan! Antiseptikus és hygienikus „Juno-óvszer” megakadályozza a bő gyermekaldást. Számos orvos által ajánva. Használati utasítás mellékelve. Ára 3 korona. Postai megrendelések útján is megkapható. Kapható az egyedüli készítőnél, BRAUN ERNŐ „Szent Háromság” gyógyszerárban Temesvár, Jozsefváros 7.

Kényelmes havi
**részlet-
fizetésre**

szállítjuk a leg-
modernőbb és leg-
jobb készítményű

**Vadászfégyvereket,
Ismétlő-pisztolyokat
Madarászó és cellővő
fégyvereket stb.**

Páratlanul gazdag, legújabb árjegyzék kívá-
natra ingyen és bérmentve beküldetik.
AUFRECHT és GOLDSCHMIED utóda
**Elek és Társa r.-t. BUDAPEST, IV.,
Karoly-körút 10.**

FOGAK
s koronától szájpádlás nélkül, gyökér-
eltávolítás foliosleges, aranykoronák és
tartós fogtömések foghúzások érzés-
telenítéssel. — Vidékiek 12 óra alatt
kielégítettnek. Régi hasznavehe-
tetlen fogsort hasznavehetővé alakítok.
Dr. HEGEDŰS JAKAB fogorvos
Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 41.
Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jótál-
lás és fájdalom nélküli kezelés, tartós fogtömések 8
korona. Vidékről beküldött műfogak még aznap javítva vissza-
küldetnek.

Az Én Ujságom

előfizetési ára
Negyedévre 2.50, félévre 5.—, egész éve 10.— kor
Singer és Wolfner, Andrássy-ut 10. szám.

Gyöngye emberek
sovány emberek
vézna gyermekek
sápadt gyermekek
aggódó anyák

a legkülönbözőbb szereket használják hasztalanul, mert
krajcároskodnak, egészségük rovására olcsó szert keres-
nek, holott tudhatnák, hogy a jó szer azért drága, mert
hatásos jó anyagokból való. Tulajdonképp olcsó a drága
szer, mert hatásánál fogva kevesebb kell belőle. A ki
vérszegénységből eredő bujában, sápkór,
gyengeség, étvágytalanság, chlorosis, gyomor-
haj, görvetyl kórban stb. szenved, a ki sovány,
testileg fejletlen, a ki gyermekeinek izmoso-
dását kívánja, a ki súlyos betegségen átesett, annak
az aranyéremmel kitüntetett

**KRIEGNER-féle
TOKAJI CHINA-VASBOR**

kell, mely az összes vaskészítmények között első helyen
áll és az orvos urak is világszerte rendelik évtizedek óta.
Egy üveg ára 6 kor., kis üveg 3 kor. 20 fill.

KRIEGNER-féle gyógysertárban
Budapest, Kalvin-tér. (Baross-utca 2.)

Postal szétküldés naponta utánvétrel vagy a pénz előzetes
beküldése után.

Üzlet-áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
séget és kedves ismerőseimet értesíteni,
hogy **női és uri posztó- és sző-
vetáru üzletemet** f. évi augusztus
havában IV., Koronaherczeg-u. 8. sz. alól

IV., Ferencziek-tere 9. alá

(gróf Cziráky-palotába) helyeztem át

Raktárra érkeztek **külföldön sze-
mélyesen és szakszerűen váloga-
tott elsőrendű női és uri gyapju-
kelmék, angol piaydek, kendők és
kocsitakarok**, ezeknek szíves megte-
kintésére felhívom a n. é. vásárlóközön-
ség szíves figyelmét és kérve szíves
pártfogását

Gergely Péter

női és uri-szővet- és posztó-kereskedő
Bpest, IV., Ferencziek-tere 9. (gr. Cziráky-
palota.)

Most jelent meg!

**JOGI PÁRBESZÉDEK
AZ OBSTRUKCIÓRÓL**

IRTA: SCHWARZ GUSZTÁV DR
EGYETEMI NY. RENDES TANÁR.

A FÜZET
ARA
1
KORONA

„Meg van-e engedve
az obstrukció és
ha nincs, mi az el-
nyomására való tör-
vényes eljárás.”

Ezt az égetően fon-
tos kérdést világítja
meg tökéletes tu-
dással a szerző
jelen munkájában.

Kapható minden
könyvkereskedésben.

**CARVENS
KUT-
SZIVATTYUK**
FECSKENDŐK
MŰSZAKI ÉS GÉPIPARI
RÉSZV. TÁRS.
BUDAPEST, VII. VÖRÖSMÁRTY-U. 19/b.

Legrégibb hazai gyár kizárólag
TRANSMISSIÓK

gyártására.

Schlesinger Alajos

BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 30. SZÁM.

Transzmissió-tengelyek I. rendű Bessemer-acézból. Ten-
gelykapcsolók a legkülönbözőbb rendszerekben. Szilke-
rekek igen könnyű modellek szerint. Csapágyak gyűrűs-
kentangú és minden más rendszerben. Fogaskerekek egy-
és kétrésztű kivitelben. Kötétkerekek kender- és sodrony-
kötélek számára.

Kitűnő és pontos kivitel!

Rendkívül olcsó árak!
Prospektusok díjmentesen!

Kérdezze meg házi orvosát

„SZENABELLA”

glicerin-crème toletpapír
felől, mely különösen aranyeres ha-
fegységénél csodálatos simulékony-
sága miatt ajánlatik.

1 doboz ára 2 korona.

Kapható minden jobb papírkereske-
désben, drogériában és gyógytárban.

Készíti:

Szénásy Béla

Üsz. és kir. udv. szállító

levélpapír-áruháza

Bpest, IV., Ferenciek-tere 9.

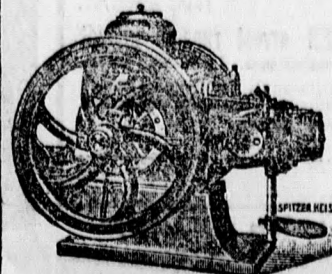
Szabó Emil és Társa

Budapest, V., Ferencz József-tér 6. sz.

— Gresham-palota, a Lánchíddal szemben. —

Telefon 76-48. :: Sürgönycim: Szabóék, Budapest.

Szállítunk **BOLINDER** nyersolajmotorokat,
DOBRY-féle benzínmotorokat és cséplőgépeket,
szívógázmotorokat és malomberende-
zéseket.

Arjegyzéket
ingyen
és bérmentve
küldünk.

Viszontelárisítók
kerestetnek.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR

BUDAPEST, VII-İK KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32-İK SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN,
 saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturálmokban szabadalmazott, különösen a nyári idényben páratlan czélszerűségű kicserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvekötők**ről prospektust kérjenek. Ezen **SÉRVEKÖTŐ** a legmesszebbmenő igényeknek is megfelel **MŰLÁB** a lehelő legjobb kivitelben **MŰKEZ** a legizlésebb kiállításban **MŰFÜZŐ**
 Támogatók, egyenestartók, haskötők, gummiharianyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.
HYGIENIKUS KÜLÖNLEGESSÉGEK! KÉPES ARJEGYZÉKET kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

LUSER L.-féle turista-tapasz

Biztosan és gyorsan ható szer tyúkszem, szemölcs és a talp, vajamint a sarok bőrkeményedései, továbbá mindennemű bőrelszarusodás ellen. A hatását jól állás váltattik.
 E tapasz csak egy napnyelven létezik és pedig érbontant 120 K.
 Mindig határozottan LUSER-féle turista-tapasz kérend.
 Kézponti árték raktár: **SCHWENK L.** gyógyszer. Weidling-Bécs
 Csak akkor váltódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz mellettes védjeggyel és aláírással el van látva, azért is egész ügyeint kell. Egy doboz ára 1 kor. 20 fill., vidékre 1 kor. 65 fill. előzetes beküldése mellett bérmentve.

Magyarországi főraktár: **Török József gyógyszer.** Budapest, Kizoly-utca 12. Andrássy-ut 26.

Telkek a Hűvösvölgyben

Vizsgálat területen. közutak a telepen, villamos végállomás közelében **dínyös fűzetek feltételek mellett, olcsó áron kaphatók.** Felvilágosítás nyerhető a **Malász-féle vendéglőben,** a villamos végállomásnál. — Azonkívül telkek kaphatók 1 koronától feljebb — **ölepkint a Szilágyi telepen** 6 éves lefektetésre. Vonatközelkedés közvágóhídról. Felvilágosítás nyerhető a Szilágyi telepi vendéglőnél. — Bővebb felvilágosítással a Budapest III-ik kerületi takarékpénztár **Lajos-u. 183. szolgálat**

Nemi betegségek

alapos, gyors és gyökeres gyógyítására férfiaknál és nőknél a foglalkozás zavarása nélkül legjobban ajánljuk bevált lelkiismeretes és nagy gyakorlaton alapuló gyógymodjainál fogva **Dr. GARAI** szakorvos, rendelő-irodáját Budapest, Andrássy-ut 24.
GYÓGYIT: húgyvezetvi, hólyag, nemi és bőrbetegségeket, altesti neheket és hajakört (syphilis), az onferitózis, utókövetkezményeit, magömlést, elgyengült férfierőt (impotentia) mindentérsenül bűnök, fehérlőlyást stb. Felményes gyógyítás feltétele nélkül levélleg is. Titoktartás biztosítva. Rendel. d. a. 10-től d. n. 4-ig, este 7-8.

A kerékpárvilágot már 85 év óta uraló eredeti angol Helical Premier és The Champion

kerékpárokat dupla harangcsapáccsal és szabadfutóval, 8 és 6 évi jótállással, minden artemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részlete adjuk és **kerékpár-alkatrészeket**
 az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gummik, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és csészákat óriási forgalmunk következtében melyen leszállított **nagybani eredeti gyári áron szállítunk** vidékre is bárhol.
LÁNG JAKAB és FIA
 kerékpár és alkatrész nagykereskedők
 Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
 Fióküzletek: Baross-tér 4., és Budán II., Marjit-út 6. szám.
 Diszárjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Magyar Cementipari Gépgyár KORNIS TESTVÉREK ARAD.

Gyártunk szabadalmazott **RAPID** és más cement-cserépeket, hidraulikus-, kőnyöprezzsajtót és cementlap-asztalokat; betoncső-, vályu-, jászol-, határkő és kőmennyformákat; betonömlő, beton-téglagépet és mindennemű számszámokat. Ismertető nyomás alatt, kérjen árajánlást. **Hogok** lelkiismeretes felülvizsgálása és mérnöki látogatás díjtalan.

NŐK! FÉRFIAK!

A legbiztosabb gyógyulást **heveny és idült húgyvese-folyások** ellen nyújtják a **KASANTOL-**gyöngyök. — Nőknél fehérlőlyás, férfiaknál húgyvesefolyás ellen a leggyorsabban ható szer. — Orvosiilag ajánlva. — Üvege 3 korona, kizárólag **Örkény Hugó gyógyszerésznél. BUDAPEST, Tököly-ut 28. sz.**

Bajjal, búval

van teje az emberi élet, de a legszomorubb mégis azoknak az élete, kiket betegséggel sújtott a vegezet. Ezeket a szerencsétleneket vigasztalni kell, meg kell velük ismertetni az orvostudomány-nak bamulatrámeltó yivmányait. Intézetünk is ezt a célt szolgálja, midőn teljesen **ingyen és bérmentve** minden kötelezettség nélkül küldi meg mindenkinek a „Modern Villamos Gyógy-módról” szóló gyönyörű könyvet, mely megmagyarázza az általános ideggyengeség, csusz, köszvény, ischias, zsaba, álmatlanság, fej és hátfájás, ideges szjv., gyomor- és bélbántalmak, hidesek, gyengeségi állapotok és különböző női bajoknak gyógyítási módját a legesodásabb természeti erő: a villamoság által.

ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-Intézet
 Budapest, Semmelweis-utca 4., félem. 10/M.
 Rendelőórák: hétköznapokon 10-1-ig és 3-6-ig, vasár- és ünneppanokon 11-1-ig.

Szelvény egy ingyen könyvre. 1910. szept. 11.
 Kíváncsi! **ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-Intézet**
 Budapest, IV., Semmelweis-utca 4., félem. 10/M.
 Kérem részemre díjtalanul, portómentesen és zárt borítékban elküldeni a „Modern Villamos Gyógy-módról” szóló művet.
 Név .....
 Cím .....

MAGYAR-NORVÁT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R.-T.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.
 A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.
Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjárat Fiuméből Zara, Spalato, Gravosa (Ragusa), Curzola, Castelnovo és Cattaróig. Az utazás tartama Gravosáig csak 20, Cattaróig csak 24 óra.
Fiume-Venecia: hetenként hat gyorshajó-összeköttetés.
Fiume-Ancona: hetenként három gyorshajó-oda és vissza.
 Ezen gőzök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyesintén Veneciában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé.
 A gőzhajók modern kényelemmel, hátfűtéssel, kitérő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak berendezve.
 Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi Menetjegyi-iroda, Budapest, (V., Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókrodái.

BRÜNN-KÖNIGSFELDI MOTOROK

BENZIN és SZIVÓGÁZ MOTOROK
 Egységárúsító: **ABELES EMIL** BUDAPEST, V. Váci-ut 14.
EREDETI SVÉD GYÁRTMÁNYÚ NYERSOLAJMOTOROK
 Benzin és nyersolajlokomobilos cseplőkészletek és **JÉGGYÁRTÓ és HÜTŐBERENDEZÉSEK.**
FAMEGMUNKÁLÓGÉPEK.
 Szakmában jártas képviselők kerestetnek.

ÁGY és ÁGYBETÉTEK

Réz és vasbutor, kertisátor, pad, szék és asztalok, szőnyeg, függöny, ágy- és asztalterítők, kárpitozott butor, paplan, matracz stb. nagy választékban készpénzért, valamint **részletfőrlesztésre** is kapható.

Pfeffermann Imre utóda
 GYÁRÁBÓL
 Budapest, VII., Dohány-utca 58. sz.
 Arjogyzéket bárkinak kívánata ingyen és bérmentve küld.

60-65 cm szélességű minden kivitelben.
 Motortolókocsik.
 Szőnyeges kocsi minden méretben.
 Összeosztható vaságyak legjobb minőségben.
 Szőnyeg-ágybetétek minden méretben.
 Zelelták, Jaulonsinok és nádroletták minden méretben kaphatók.
 Gyermekkocsik nagy választékban.

Cs. és kir. udv.

és kam. szállító

HOLZER

DIVATHÁZA

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 9.

Népszerű osztály

A SOUTERRAINBAN:

Kosztüm	angol kelméből, divatosan szabott	45.—	K
Kosztüm	angol kelméből, kabátja bársony gallérral és zsinórdisszel	54.—	"
Raglán	angol kelméből, divatos szabasu	25.—	"
Raglán	dublé kelméből 125 cm. hosszú	33.—	"
Leány paletot	sima posztóból különféle színben	16.—	"
Csipkebluz	gaze áthuzattal	24.—	"
Selyembluz	csikos és sima selyemből	15.—	"
Selyemzsupor	különféle színben, tartós selyemből	11.—	"
Posztó alsó	különféle színben	6.—	"
Bluz	mosható flanelből	4.50	"

Az előző idény modelljei: kosztümök, paletók, pongyolák, bluzok, zsuponok stb. mélyen leszállított áron.

Perzsakabátok mérték szerint,

boák és karmantyuk legfinomabb kivitelben, városi bunda-bebélelések, szolid áron.

SCHLINGER FERENCZ

szücsmester 29410

Budapest, VII., Dohány-utca 2. szám.

Alapított 1870. Alapított 1870.

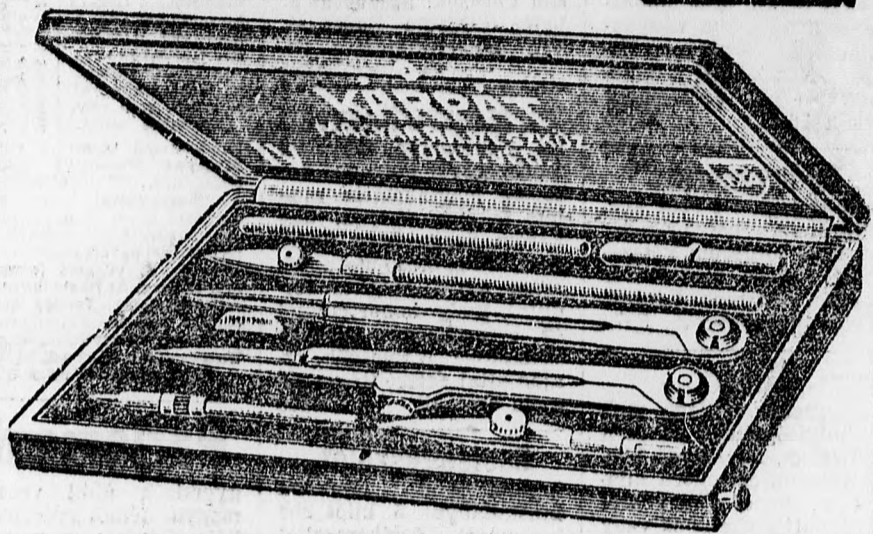
Párisi Nagy Áruház

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38.

„KÁRPÁT” magyar RAJZESZKÖZ

Ara 2 kor. 50

(IV-es nagyság)

Elegáns plüsbélésű tokban 8 drb finoman csiszolt réz-acél rajzeszközzel. Törvényileg védett magyar gyártmány, minden felső iskola részére előírt kitűnő kivitelű minőségben. — Ara felszereléssel és tokaival együtt 2 korona 50 tiédr. (Vidékre bérmentve 2 korona 85 tiédr előzetes bektűzése mellett.)

KÖNYVTARTÓK ISKOLATASKÁK

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Állattulajdonosoknak, gazdákak és állatkedvelőknek! Most jelent meg!

NE BÁNTSD AZ ÁLLATOT!

Az állatvédő törvények példákban, 80 képpel. Irta K. Nagy Sándor. Második kiadás. Ara 3 kor. Kiadja a Franklin-Társulat Bpest. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése, (Wodianer F. és Fiai) részvény-társaságnál, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. az az minden könyvkereskedésben

BUTOR

FUCHS BODOG butornagykereskedő Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható az éven át szerzett kórházi tapasztalat alapján

Dr. KAJDACSY

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos. Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesefolyást, hólyagbajt, sebeket, bujalkort (syphilis), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is, énfertőzést és annak utóbjait, ideg- és hátságzsebajt, valamint minden női bajokat. Rendel d. e. 10 órától d. n. 4-ig és este 7-8-ig. Budapest, VIII., József-körút 2. szám. Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. — Levél útján is biztos gyógyásiker.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-és MŰBŐR IS

BUDAPEST, Erzsébet körút 29.

VIDÉKI MEGRENDFELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RÁJZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Korszakalkotó találmány!!

Sérvben

szervenők különös figyelmét felhívom cs. és kir. szab. pneumatikus pelottával ellátott sérvkötőimre. Ezek az egyedüli kötélekek, melyek teljesen fájdalom nélkül viselhetők, mert a pneumatikus pelotta a leg-erősebb rugó nyomását is érzéktelenné teszi és a legrégibb és a legnagyobb sérvet is kímáldmatlanul és teljes biztonsággal viszatartja. Ezernyi elismerőlevél a legelőkelőbb orvosoktól és tanároktól. Képes árjegyzéket ingy. és bérmentve küld.

KELETI J. cs. és kir. szab. sérvkötők gyára Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17. Alapítva 1878. Telefon 13-76.

AZ EGYETÉRTÉS VASÁRNAPJA

AZ „EGYETÉRTÉS”

HETI MELLÉKLETE

Gyöngyösy István halála.*

Irta: Gyöngyösy László.

Gyöngyösy István halála idejéről mindössze annyit tudunk, amit a Gömör vármegyei jegyzőkönyv 1704-ik év szeptember 30-án róla feljegyzett. Eszerint néhány nappal a gyűlés előtt halt volna meg. Ennek alapján róla írott munkámban óvatosan szeptember hó valamelyik napjára tettem halála idejét, mások, engem megróva, úgy vélekedtek, hogy 20-tól 30-ig valamely napon mult ki a világból. Persze az ilyen hozzávetéseknek csekély az értékük s magam is *Csetneken* hiába keresve halála bejegyzését, úgy gondolkodtam, hogy a katolikus vallásra tért Gyöngyösy haláláról az akkori különben szin-luteránus község hivatalosan tudomást nem vett, nem vehetett. De minthogy a hagyomány szerint ott temették el, úgy gondolkodtam, hogy valamelyik szomszéd község katolikus papja temethette el. Ilyen pedig azon a környéken csak kettő volt abban az időben *Krasznahorkaváralján* a szintén convertita Andrassy Miklós pártfogása alatt és *Jolsván*, ahol már ekkor a nagy katolikus Koháryak voltak az urak. Ez a feltevésem is azonban csak pusztá okoskodásnak bizonyult. Gyöngyösy halála napját ott sem tudtam megtalálni. Ekkor végső eszközül *Gömör* vármegye segítségéhez folyamodtam. *Bornemissza László* alispán és *Lukács Géza* főjegyző urak buzgólkodása következtében előkerült a pontos adat, amely életének különben is csekély számu időrendi pontos dátumait gyarapítja. A megyei törvényhatóság oevében az összes keresztény felekezetek papjaihoz hivatalos átirat ment, hogy a költő halála napját keressék anyakönyvekben. *Fábián Ferencz* rozsnyói róm. kath. plébános már pár nap mulva jelentette, hogy Gyöngyösy István halála napja a plébánia birtokában levő anyakönyvben van feljegyezve. Szórol-szóra, betűhíven pedig ekképen: «1704. jul. 24. Dominus Stephanus Gyöngyösy Vicecomes, annorum 75». A plébános ur körültekintését és buzgóságát bizonyítja, hogy tájékozásul azt közöltük vele: Gyöngyösy István ez év szeptember vagy augusztus havában halt meg. De e hónapokban hiába kereste, hanem azért nem hagyta abban a kutatást és a julius havi halotti bejegyzések közt csakugyan ráakadt a költő halála napjára. Jó két hónapot jelent tehát a vármegyei feljegyzés néhány napja!

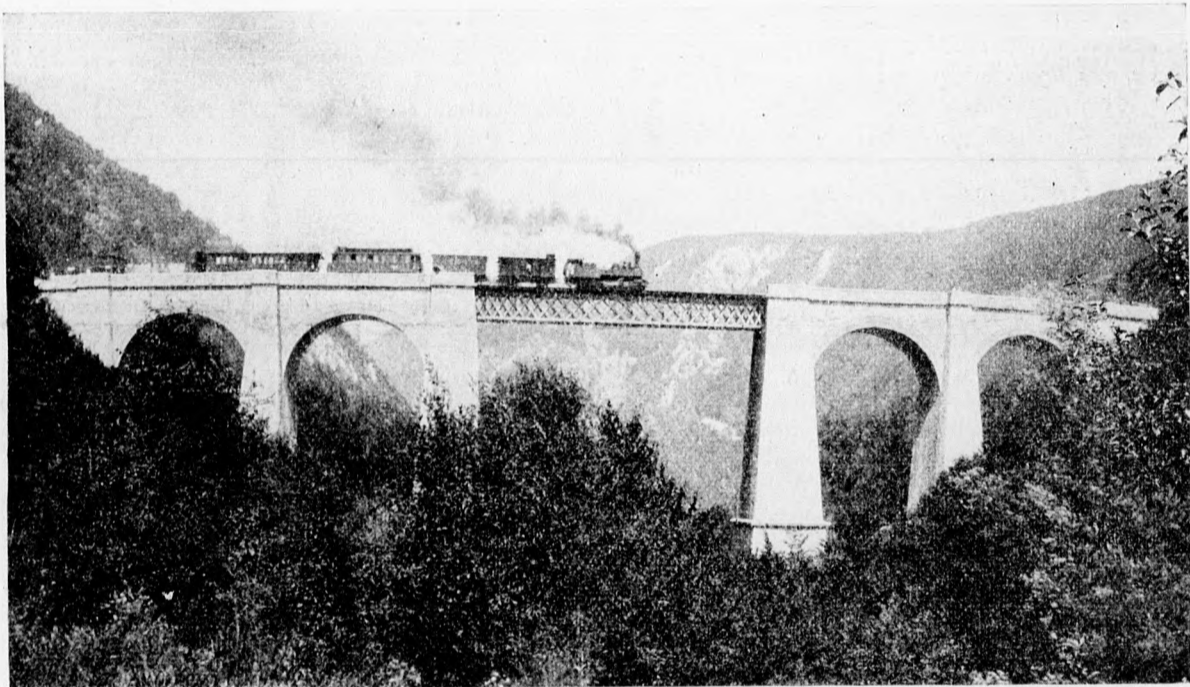
Látszólagosan a dolog teljesen tisztázva volt evvel. Hiszen a költő halála hatholikus anyakönyvben van feljegyezve, még egy fontos körülmény is kiderül belőle, hogy a költő nem 1620-ban vagy 1627-ig terjedő időközben, hanem ez irás tanúsága szerint 1629-ben született. De ez az okoskodás is, hogy Dugonics épen ez ügyre vonatkozó kifejezésével... éljek, pusztán az «ész szerkesztő munkája» volt, semmi egyéb.

* Gyöngyösy István főműve «*Murányi Vénus*» első kritikái kiadása a napokban jelent meg az akadémia kiadásában.

A mult év augusztus havában személyesen mentem le *Rozsnyóra*, hogy az anyakönyvet megvizsgáljam és a költő *sírhelyét* megkeressem. A rozsnyói régi és igazán gyönyörű temetőben vannak a költő halálával egykoru sírkövek, de a költő sírhelyének semmi nyoma, pedig ha ott temették volna el, e híres ember

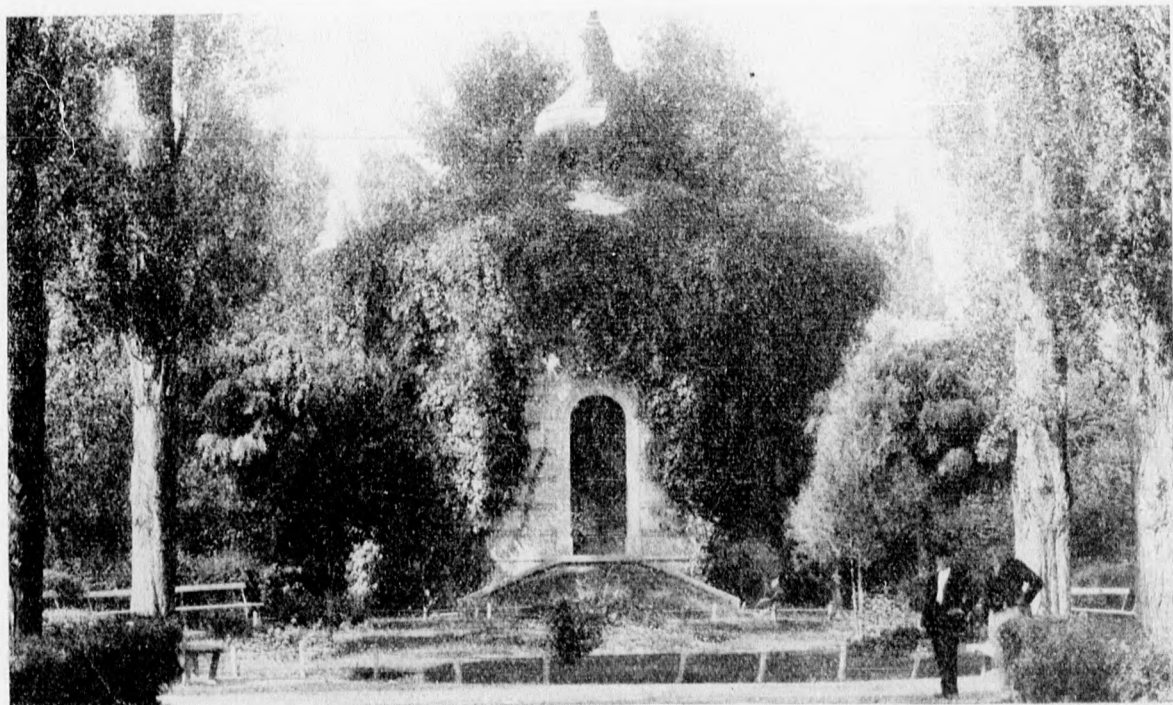
köve el nem kallódott volna. A hagyomány, az öreg emberek emlékezete, akik apáik után beszélnek, *Csetneket* mondják temető helyének, ahol élete utolsó éveiben lakott s háza, birtoka volt. Ez természetes is az akkori idők gondolkodása szerint

Mindezt szántsándékkal és azért mondom

Viadukt Oravicza és Anina között.

A délvidéki áradások főszínhelye. A völgykatlan teljesen megtelt árvízzel.

A Korona-kápolna

Orsova mellett. A hatalmas áradások a gyönyörű parkot és a kápolnát teljesen elöntötték.

11.
 szék
 önséges
 ompakt
 etendő.
 öknék
 küldi most
 yzékét
 erokról
 igyes
 észítő
 T,
 ut 37-39.
 on és leme
 egyzókat.
 g
 as orvos-
 éle czu-
 ért min.
 áldást
 a megha-
 ltos dolog
 akaritás-
 onatkozó
 a melyert
 at beér-
 ssal küldi
 r levél-
 n Frau
 S. W. 247.
 28694
 a fűdőké-
 b, fűthető
 ebb. Elvál-
 tszivattyuk
 erendezése-
 áron.
 ADOLF
 esselényi-
 . Arjegyzés
 entve.
 OR
 gy rész-
 a kamat
 sőbban. —
 ek polita-
 okban
 rénél
 el-körút 9.
 en-utazá-
 dern, tel-
 m ingyen.
 50 fillér.
 ATTYURÁT
 DOKET
 KIVÁTY
 ES
 PGYAR
 ARSASAG
 CZI-ÚT 69.

A csári pár látogatása Friedbergben.

Miklós orosz cár és csárné a napokban a hesszeni nagyhercegi család vendégei voltak. A nagyherceg és neje a vonathoz várakoztak a magas látogatókat. Az utcán hadastyánok álltak sorfalat. Képeinken látható, milyen gyors tempóban haladtak a kocsik. Baloldali képeinken látható a cár (1), a nagyherceg (2). Jobboldali képeinken: a csárné (1) és a nagyhercegné (2).

el, hogy mily óvatos körültekintéssel kell eljárni az ilyen kutatásokban.

Ezzel végezve, az anyakönyvet néztem meg a római katolikus plébánián. Mindjárt az első tekintetre nagy meglepetés ért. Az anyakönyv nem a római katolikusok anyakönyve, de a lutheránusoké volt, még pedig a magyar lutheránusoké. Mert volt ott még német lutheránus egyház, római katolikus azonban akkor még nem volt, csak a jezsuiták jártak-keltek ott szabadon, mindent elkövettek, hogy a lutheránus templomokat a magukénak lefoglalják. Ez a tervük azonban csak ideig-óráig sikerült. A lutheránus lakosság ellenzésén sokáig megtört minden iparkodásuk. A rozsnói lutheránusok az anyakönyvet 1632-től kezdték vezetni. *Literati Gergő* bírósága idejében. Régi folio alaku erős bőrkötésű könyv ez, címlapján német nyelvű nyomtatott veres és fekete betűs tudósítás, hogy ez a születések, halálozások és eskettetések bejegyzésének

könyve. A bíró neve mellett ott vannak elsorolva a tanácsosok és a predicatorok.

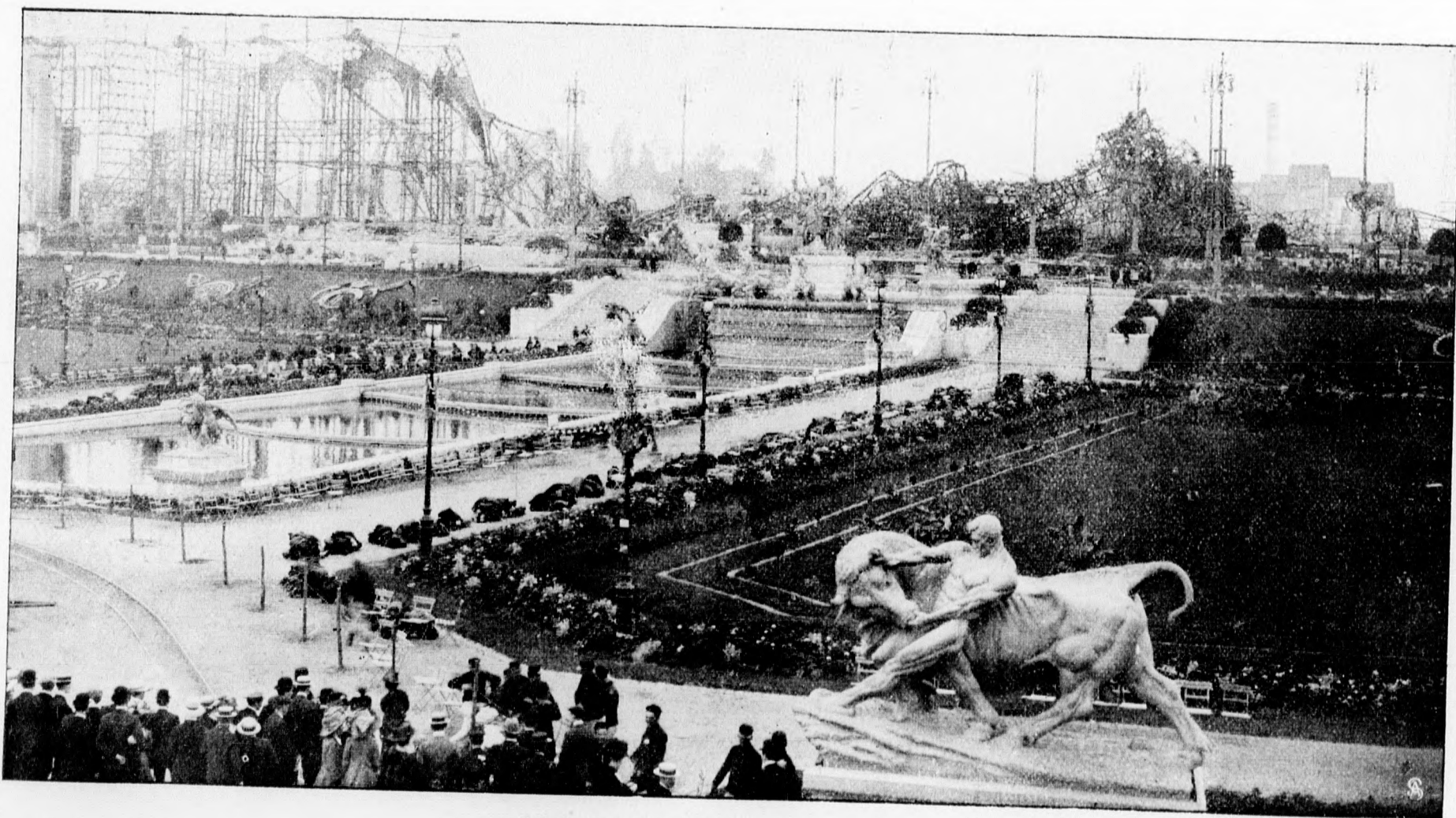
A vallási villongásokról s a lutheránusság küzdelméről a jezsuiták ellen, szóljon maga az anyakönyv saját palóczos nyelvjárása szerint, amely hangzik ekképen:

«Megtudván Jezuíták Uraimék ez könyvet elvették magokhoz, *de semmit sem írtak belé.* Anno 1707-ben, mikor a templomok visszarestitualtának Ordinarius Cornissariusok, ugymint Tekintes és Nemzetes *Ország Pál, Janka Péter és Szentmiklóssy Lajos* uraimék által, akkor némely kihelyekkel (kelyhekkel) visszaadott ezen könyv, melyet *Zima Menihárt* (egy akkori tanácsos) kézhez vett vala. Mink nem nyugodván azon, kívántuk kezünk-höz. Ő Kegyelme adta vala Német Praedicatornak. Lévén superentendentalis Congregatioja nostrae in variatae Augustunae Confessionis praedicator uraiméknak excellentissimus superintendens is jelen volt *Crus Péter* házáznál adju-

dicáltatott és visszaadott Anno 1707. die decima octava Octobris».

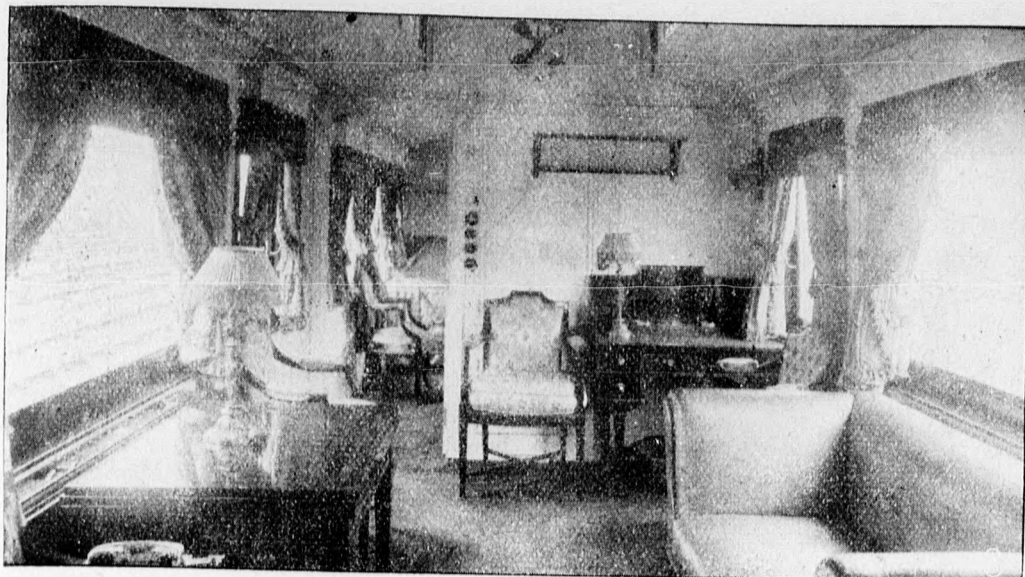
Az első kérdés az, hogy került Gyöngyösy *Csetnekről Rozsnóra*? Hivatalos ügye ott nem lehetett, hiszen Rozsnó, mint szabad város, ki volt véve a megye hatósága alól. A Rákóczi-szabadságharc kezdetén, a zavaros időkben, 1703 ik év nyarán maga is, mint írja egyik levelében augusztus 3-án, Rozsnóra szorult, de már szeptemberben újra *Csetneken* van, mint ezt szeptember 24-én kelt Rákóczi fejedelemhez írt leveléből látjuk. Tehát a megerősített városban az öreg alispán akkor is védelmet keresett, mikor a halál utólérté.

Gyermekei szanaszéjjel voltak a maguk kenyerén. Gábor fia, a vármegye főjegyzője Andrásy Péterrel Bécsbe menekültek a kuruczmozgalmak elől, ott is maradtak a szabadságharc végéig. Az öreg alispán szomorú magánosságban egyedül maradt, idegenek zárták le, a haldokló szemét is. A vármegye nemesei,

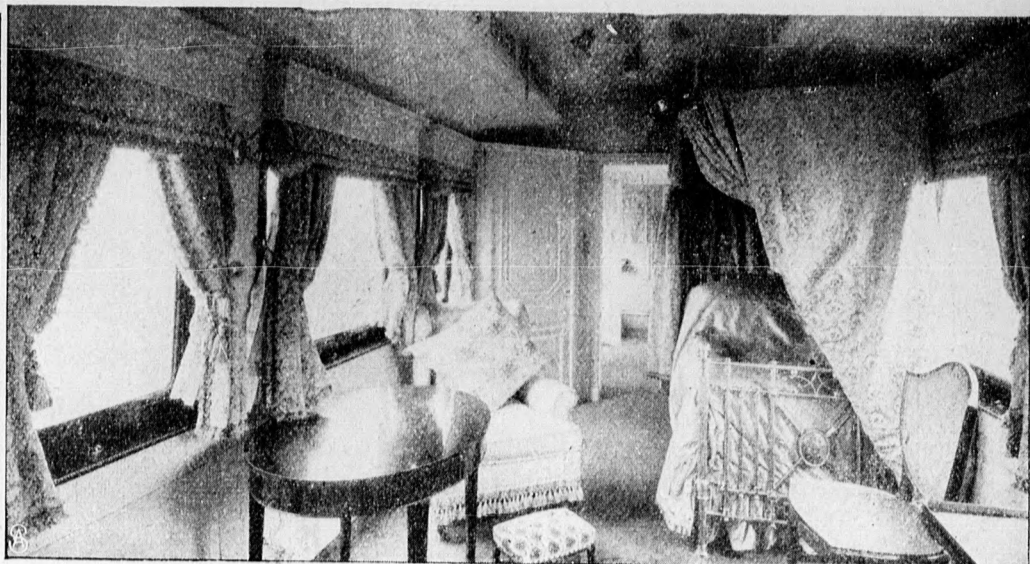

A leégett brüsszeli világkiállítás látképe.

A romokban lévő kiállítás területén néhány nap előtt ismét tűz volt. A gépesarnokban támadt veszedelmet azonban sikerült hamarosan eloltani.

Az angol király dolgozó szobája.

Az angol királynő háló-szobája.

Az angol királyi pár új luxusvonata.

Az angol királyi pár számára most készült el az új, tizenkét kocsiból álló luxusvonat. Legelőször a balmorali utazásra használták. A kocsik pazar előkelőséggel vannak berendezve.

mint ő maga többször írja levelében, «a táboron» volt, az emiatt *generalis gyűlést* sem tartatott, «beteges öregségére magára maradván.» A vármegye belső emberei közül mégis maradtak egy néhányan, akik a végtisztességén megjelentek. Az ő tudtukkal történt, hogy a költőt a lutheránus magyar pap, *Szilassy János* temette el, ő jegyezte be halála napját az anyakönyvbe, már pedig csak azt írja be a pap, ahol valósággal el is végezte a szertartást. A jezsuiták folytonosa járták a várost, a szomszéd *Krasznahorkán* ott volt az, mint magok írásokból kitűnik. Nem lévén semmi német contignatiójuk egyéb, az első Cartán levő való Mátiautájokon kívül. Jelenvoltak Tanácsbéli személy: *Lakatos András* ur, *Firmender Kere-*

pesi Mátyás, Szilassy János, Lakatos György, Crus Péter uraimék. Német natiobeli: *Modosi Dávid, Lányi Pál, Zima Menihárt* uraimék. Item akkori bíró uram *Veizer Gáspár* ur. Hoc annotavit pro memoria *Joannes Szilassy Senior.*»

E feljegyzésből világos, hogy a jezsuiták a könyvbe *semmit sem irtak belé*, 1704 ben se a könyv, se templomok nem voltak a jezsuiták birtokában.

Arról is van feljegyzés, mikor került a jezsuiták birtokába a könyv és a lutheránus templomok. Az elkeseredett akkori magyar praedicatornak még volt rá ideje bejegyezni a következő sorokat, mielőtt az anyakönyvet elvették volna tőle: «1710. febr. 12. Péntek. februarius 13. Elvevék Pápiszták a templomainkat

egészben az mi szolgálatunktól, kibenn voltunk. Számot adnak az Isten előtt, hogy most bezárják a mennyországot, magok pedig abban nem akarnak bemenni.» De ez már a Rákóczi-szabadságharcz hanyatlása idejében történt.

Az *Andrássy*knak volt katolikus papja, tehát szó sem lehet róla, hogy szükségből temették el protestáns módra. Ez ma is bajosan vagy sehogysem megyen, hát még a valósi villongások e szomorú idejében. Bizonyos, hogy *Gyöngyös* a *Wesselényi*-összeesküvés után katolikusnak vallotta magát, hogy a folytonos zaklatástól meneküljön. Koháry kedvéért megírta a katolikus szellemű *Rózsafüzért*, második házasságából származott gyermekeit

A brüsszeli világiállítás pusztulása.

Amint képünkön látható: csak a megolvadt épületvázak jelezik azt, hogy ott valaha pavillonok állottak.

Férfi Raglán!

Rendkívül jó minőségű anyagból, remek szabás, darabja ..... 18 és 22 frt.
Gummi eső kabát ..... 17 frt.
Loden körgallér ..... 9 frt.

„Gólya“ áruház, Bosnyák Izsó, Budapest, VI., Nagymező-u. 12/E.

Képes árjegyzék ingyen!

Képes árjegyzék ingyen!

A czári pár látogatása Friedbergben.

Miklós orosz czár és czárné a napokban a hesszeni nagyhercegi család vendégei voltak. A nagyherceg és neje a vonatonál várták a magas látogatókat. Az utcán hadastyánok álltak sorfalat. Képünkön látható, milyen gyors tempóban haladtak a kocsik. Baloldali képünkön látható a czár (1), a nagyherceg (2). Jobboldali képünkön: a czárné (1) és a nagyhercegné (2).

el, hogy mily óvatos körültekintéssel kell eljárni az ilyen mű kutatásokban.

Ezzel végezve, az anyakönyvet néztem meg a római katolikus plébánián. Mindjárt az első tekintetre nagy meglepetés ért. Az anyakönyv nem a római katolikusok anyakönyve, de a lutheránusoké volt, még pedig a magyar lutheránusoké. Mert volt ott még német lutheránus egyház, római katolikus azonban akkor még nem volt, csak a jezsuiták jártak-keltek ott szabadon, mindent elkövettek, hogy a lutheránus templomokat a magukénak lefoglalják. Ez a tervük azonban csak ideig-óráig sikerült. A lutheránus lakosság ellenében sokáig megtört minden iparkodásuk. A rozsnói lutheránusok az anyakönyvet 1632-től kezdték vezetni. *Literáti Gergő* bírósága idejében. Régi folio alaku erős bőrkötésű könyv ez, czimlapján német nyelvű nyomtatott veres és fekete betűs tudósítás, hogy ez a születések, halálozások és eskettetések bejegyzésének

könyve. A bíró neve mellett ott vannak elsorolva a tanácsosok és a predicatorok.

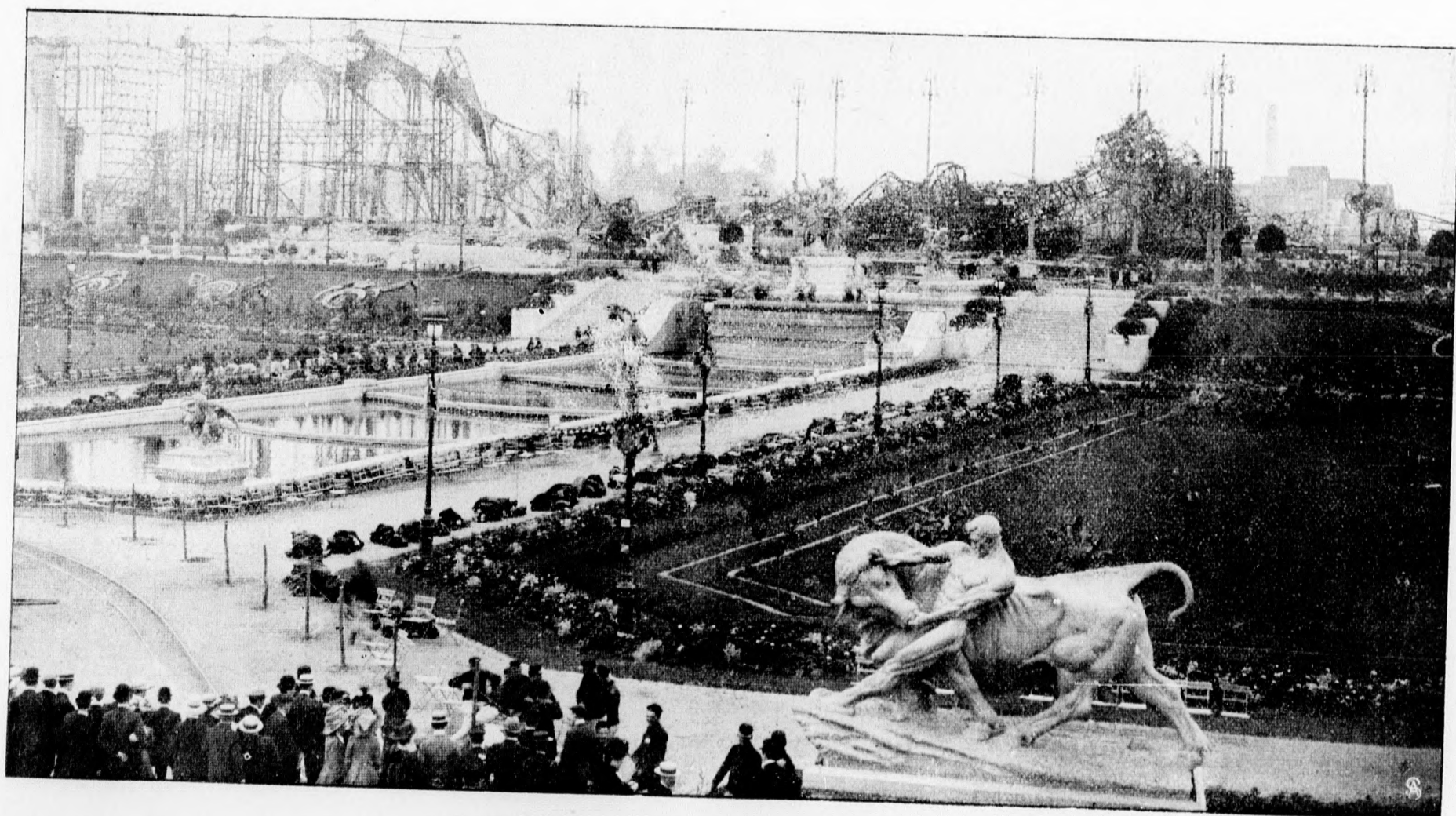
A vallási villongásokról s a lutheránusság küzdelméről a jezsuiták ellen, szóljon maga az anyakönyv saját palóczos nyelvjárása szerint, amely hangzik ekképen:

«Megtudván Jezuíták Uraimék ez könyvet elvették magokhoz, de semmit sem irtak belé. Anno 1707-ben, mikor a templomok visszarestitultattanak Ordinarius Cornissariusok, ugymint Tekintetes és Nemzetes Ország Pál, Janka Péter és Szentmiklóssy Lajos uraimék által, akkor némely kihelyekkel (kelyhekkkel) visszaadott ezen könyv, melyet *Zima* Menihárt (egy akkori tanácsos) kézhez vett vala. Mink nem nyugodván azon, kívántuk kezünk-höz. Ő Kegyelme adta vala Német Praedicatornak. Lévén superentendentalis Congregatioja nostra in variatae Augustunae Confessionis praedicator uraiméknak excellentissimus superintendens is jelen volt *Crus* Péter házánál adju-

dicáltatott és visszaadott Anno 1707. die decima octava Octobris».

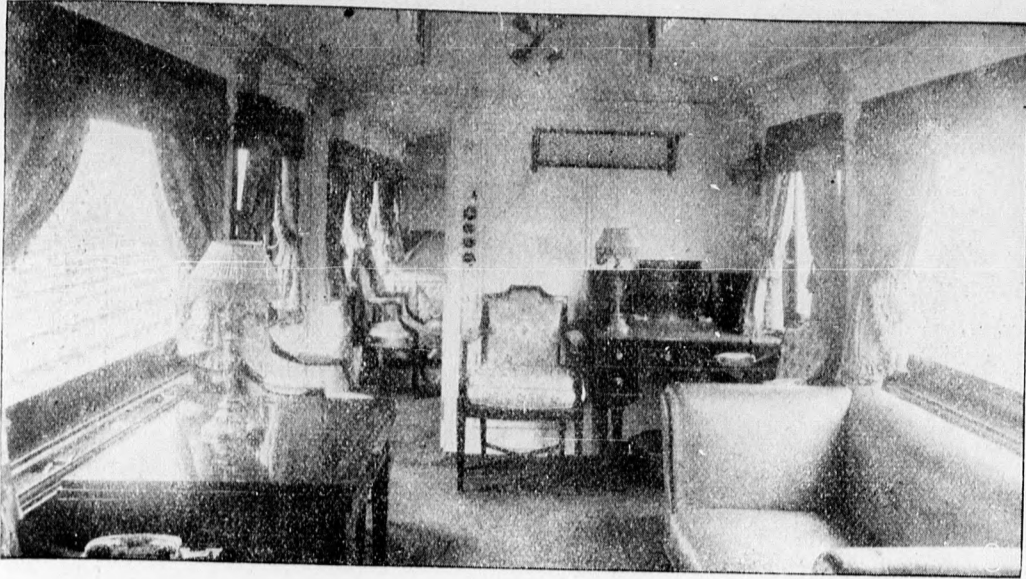
Az első kérdés az, hogy került Gyöngyösy *Csetnekről Rozsnóra*? Hivatalos ügye ott nem lehetett, hiszen Rozsnó, mint szabad város, ki volt véve a megye hatósága alól. A Rákóczi-szabadságharc kezdetén, a zavaros időkben, 1703 ik év nyarán maga is, mint írja egyik levelében augusztus 3-án, Rozsnóra szorult, de már szeptemberben újra *Csetneken* van, mint ezt szeptember 24-én kelt Rákóczi fejedelemhez irt leveléből látjuk. Tehát a megerősített városban az öreg alispán akkor is védelmet keresett, mikor a halál utólérté.

Gyermekei szanaszéjjel voltak a maguk kenyerén. Gábor fia, a vármegye főjegyzője Andrassy Péterrel Bécsbe menekültek a kurucz-mozgalmak elől, ott is maradtak a szabadságharc végéig. Az öreg alispán szomorú magánosságban egyedül maradt, idegenek zárták le a haldokló szemét is. A vármegye nemesei,

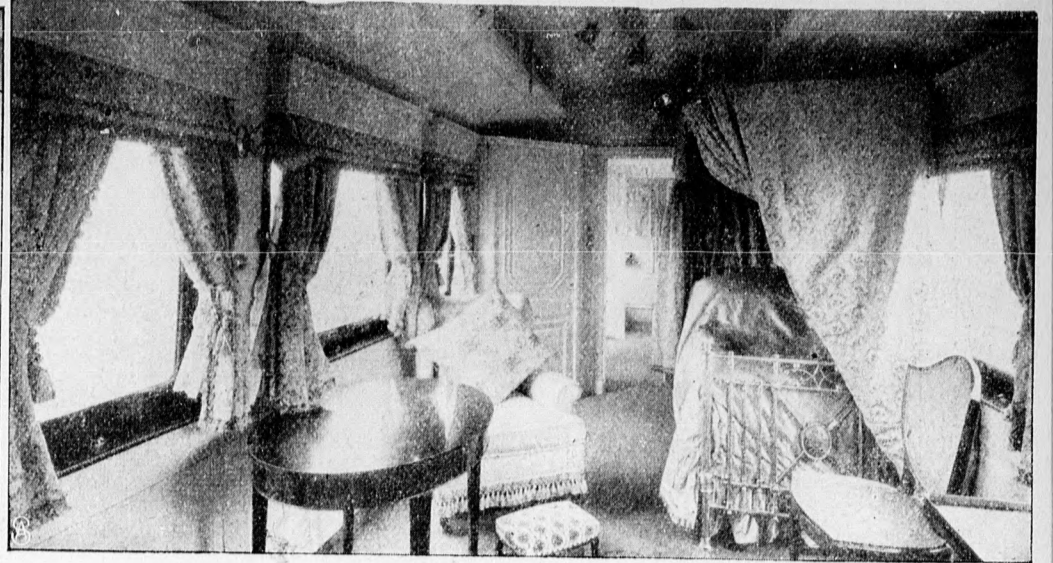

A leégett brüsszeli világkiállítás látképe.

A romokban lévő kiállítás területén néhány nap előtt ismét tűz volt. A gépcsarnokban támadt veszedelmet azonban sikerült hamarosan eloltani.

Az angol király dolgozó szobája.

Az angol királynő háló-szobája.

Az angol királyi pár új luxusvonata.

Az angol királyi pár számára most készült el az új, tizenkét kocsiból álló luxusvonat. Legelőször a balmorali utazásra használták. A kocsik pazar előkelőséggel vannak berendezve.

mint ő maga többször írja levelében, «a táboron» volt, az emiatt *generalis gyűlést* sem tartathatott, «beteges öregségére magára maradván.» A vármegye belső emberei közül mégis maradtak egy néhányan, akik a végtisztességén megjelentek. Az ő tudtukkal történt, hogy a költőt a lutheránus magyar pap, *Szilassy János* temette el, ő jegyezte be halála napját az anyakönyvbe, már pedig csak azt írja be a pap, ahol valósággal el is végezte a szertartást. A jezsuiták folytonosa járták a várost, a szomszéd *Krasznahorkán* ott volt az, mint magok írsokból kitűnik. Nem lévén semmi német contignatiójuk egyéb, az első Cartán levő való Mátiautájokon kívül. Jelenvoltak Tanácsbéli személy: *Lakatos András* ur, *Firmender Kere-*

pesi Mátyás, *Szilassy János*, *Lakatos György*, *Crus Péter* uraimék. Német natiobeli: *Modosi Dávid*, *Lányi Pál*, *Zima Menihárt* uraimék. Item akkori bíró uram *Veizer Gáspár* ur. Hoc annotavit pro memoria *Joannes Szilassy Senior.* E feljegyzésből világos, hogy a jezsuiták a könyvbe *semmit sem irtak belé*, 1704 ben se a könyv, se templomok nem voltak a jezsuiták birtokában.

Arról is van feljegyzés, mikor került a jezsuiták birtokába a könyv és a lutheránus templomok. Az elkeseredett akkori magyar praedicatornak még volt rá ideje bejegyezni a következő sorokat, mielőtt az anyakönyvet elvették volna tőle: «1710. febr. 12. Péntek. februarius 13. Elvevék Pápsták a templomainkat

egészben az mi szolgálatunktól, kibenn voltunk Számot adnak az Isten előtt, hogy most bezárják a mennyországot, magok pedig abban nem akarnak bemenni.» De ez már a Rákóczi-szabadságharcz hanyatlása idejében történt.

Az *Andrássy*knak volt katolikus papja, tehát szó sem lehet róla, hogy szükségből temették el protestáns módra. Ez ma is bajosan vagy sehogysem megyen, hát még a vallási villongások e szomorú idejében. Bizonyos, hogy *Gyöngyösy* a *Wesselényi*-összeesküvés után katolikusnak vallotta magát, hogy a folytonos zaklatástól meneküljön. *Koháry* kedvéért megírta a katolikus szellemű *Rózsafüzért*, második házasságából származott gyermekeit

A brüsszeli világkiállítás pusztulása.

Amint képünkön látható: csak a megolvadt épületvázak jelezik azt, hogy ott valaha pavillonok állottak.

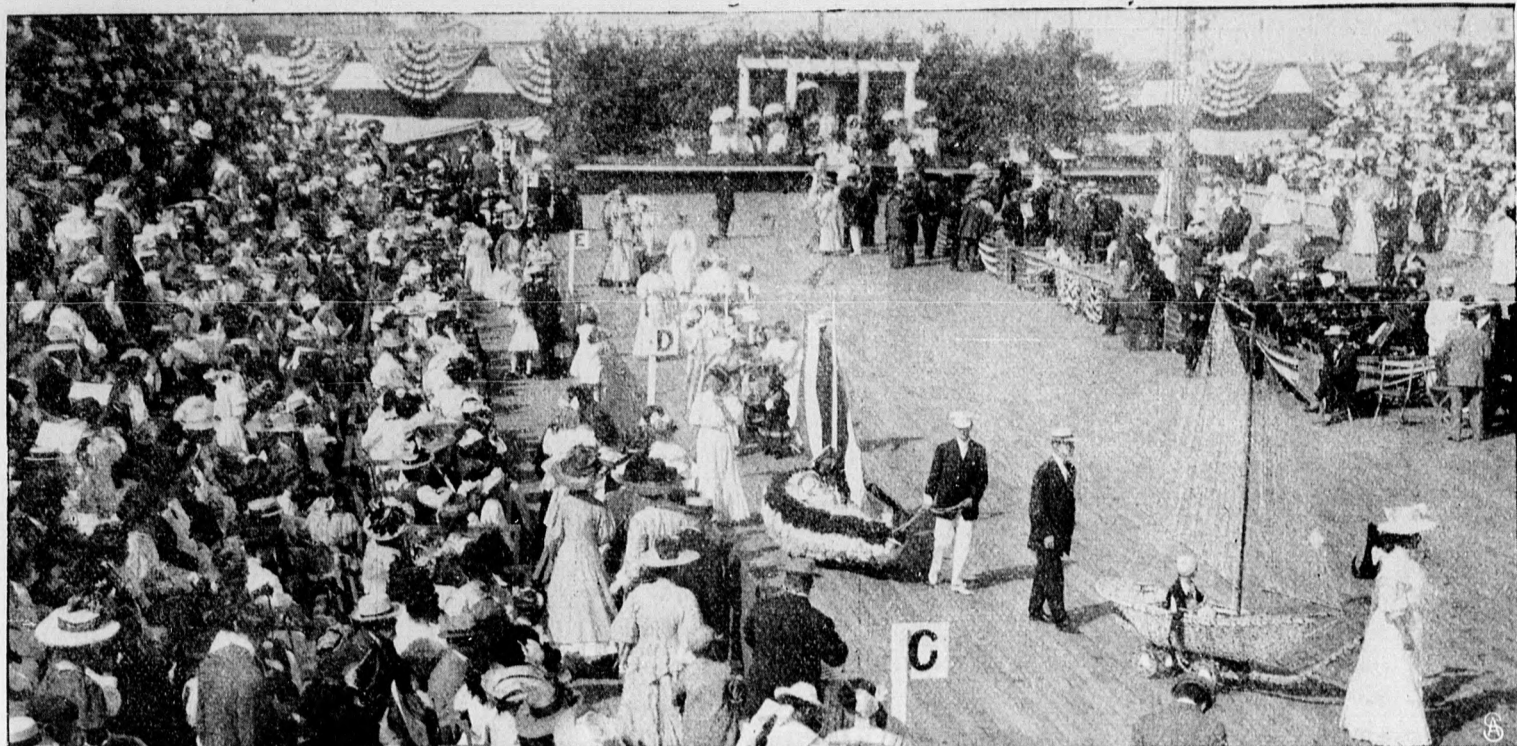
Férfi Raglán!

Rendkívül jó minőségű anyagból, remek szabás, darabja ... 18 és 22 frt.
Gummi eső kabát ... 17 frt.
Loden körgallér ... 9 frt.

„Gólya“ áruház, Bosnyák Izsó, Budapest, VI., Nagymező-u. 12/E.

Képes árjegyzék ingyen!

Képes árjegyzék ingyen!

Gyermek-verseny Amerikában.

Az első díj nyertese a baloldalon az a kis gyermek. New-Jersey állam Asbury Park nevű tengeri fürdőjében minden évben gyermek-versenyt rendeznek. Ott látjuk a versenybírák előtt elvonuló versenyző gyermekeket kísérőikkel. A versenyeket mindig óriási közönség előtt szokták megtartani.

is a *krasznahorkai* katolikus pappal kereszteltette, de az is bizonyos, hogy a megye protestánsnak tartotta, mert különben másként intézkednek, de még betegágyában ő maga is tehetett volna erről rendelést, hiszen az utolsó

kenet a katolikus hívő végső utavalója, amit nem tagadhattak meg volna tőle, ha kívánja... A humanista változékony érzelmek és épen nem erős meggyőződés szerint való cselekedetek jellemzik Gyöngyösyt egész élete pályáján.

Nincs okunk kételkedni rajta, hogy holttestét *Csetnekre* szállították s a gyönyörű fekvésű árnyékos temetőben földelték el. Háza még akkor került az *Urszinyi*-család birtokába, amikor költői dicsősége teljesen virágzott. A csetneki nemesi udvarházakban mindig élt emléke. Az *Urszinyi*-család mindkét águ maradványai máig is emlegetik, hogy sirja *Urszinyi* Mátyás mellett a harmadik, a begyepesedett, lesüppedt, jeltelen sír... A csetneki völgy egyik dombos, helye ez a sírkert, odanéznek

Érdekes jelenet a vakok intézetéből.

A kis leánykák a madarakat tapintás után igyekeznek felismerni.

Teplanszky Gizella,

magyar asszony, férjével és gyermekeinek dajkájával nagyarányú ékszerszalásokat követett el Münchenben. 50 000 márká értékű ékszertolvajlás után családotól elűnt a bajor fővárosból.

Állami ellenőrzés alatt álló katonai előkészítő iskola
BUDAPEST, V., Nagykorona-utca 13. szám.

Igazgató: FISSINGER JENŐ.

Előkészít az egyéves önkéntességre jogosító, továbbá az összes katonai képzőintézetekbe való felvételi vizsgára.

Minden katonai ügyben felvilágosítással szolgál. 42 év óta a legjobb eredmény mutatható ki.

A jövő kurzus 1910. évi szeptember hó 5-én veszi kezdetét.

BEIRATÁSOK: naponként d. u. 5—7 óráig eszközölhetők.

Prospektus ingyen.

Prospektus ingyen.

Az ischli ünnepségek utóhangjai.

Királyunk saját emléksobrának leleplezésénél Wurmbrand-Stuppach gróf beszédét hallgatja.

a zöld erdős fejű *Térhegy, Poklos, Pelsüzi-hegy* s a *Meleg-oldal*, ahol neki is szőlője volt valamikor, az erdők zugása, a patak csörgedezése örködnék álmai felett.

De a körülményekből az is következik, hogy évei számát is csak találmra jegyezték fel. A nagy távolság miatt gyermekei alig lehettek a temetésén is. Hogy halálakor 75 év-

nél idősebb volt, az is bizonyítja, hogy már 1690-ben tántorgó öregségét emlegeti. Korára nézve biztos utbaigazítást ad a Wesselényi összeesküvés alkalmából tett tanuvallomása, ahol az egri káptalan kiküldötte 1670-ben 35 évesnek írja. Nyilván rosszul értette a latin szót, trigintát (harminchat) írt negyven (quadraginta) helyett. Mert ha 1670-ben 35 éves lett

volna, seregbirósága idején, 1657-ben csak 22 éves, házasságakor, 1651-ben pedig csak 17 éves, ez pedig képtelenség. A seregbiróságot nem osztogatták teljesen fiatal gyerkőczöknek, hiszen az főtisztai állás volt. Így tehát biztosan megállapíthatjuk, *hogy 1625-ben született és hetvenkilenc éves korában halt meg.*

Nietzsche Frigyes,

német bölcsész szülőháza Roeken helységben, Lützen mellett. A kiváló filozófiai író szülőházát a napokban jelölték meg márvány-táblával. Ez alkalommal számos német és külföldi filozófiai társaság képviseltette magát az ünnepségen.

Vaughan bárónő esküvője.

Delacroix Caroline — Vaughan bárónő, Lipót belga király morganatikus özvegye Arronvilleben férjhez ment alkalmazottjához. Az ur, aki a keztyűt huzza Durieux, a férj. Vaughan bárónő napernyővel takarta el ábrázatát, mert nem szereti magát lefotografáltatni.

Segítség poloska ellen csak a „Matteine“ vállalatnál
BUDAPEST, Király-utca 16. sz.

Telefon: 161—38.

Egy évi jótállás.

Telefon: 161—38.

Crippen dr. (X) és Miss Le Néve (XX) a bíróság előtt.

Dr. Crippen tudvalévőleg meggyilkolta a feleségét s azután barátja, Miss Le Néve kíséretében (akit fiuruhába öltöztetett), megszökött. Dew detektív Kanada előtt fogta el a hajón és Londonba szállította őket. A tárgyalás nagy érdeklődés mellett folyik a Bow Street-en lévő rendőrbíróság előtt.

Asszonyoknak.

Töltött pogácsa. 12 deka száraz tehén-turót áttörve, 12 deka lisztet, 12 deka vajjal, kis sóval 1 tojás sárgájával deszkán összegyúrunk. Ujjnyi vastagra kinyújtjuk, pogácsaszag-

gatóval kivágjuk, tojás-sárgájával megkenve világosra sütjük. Ha kihült, kétfelé vágva vajjal megkenjük mindkét felét és közteszünk egy szelet sonkát vagy libamájpástétomot.

A tojás konzerválásáról. Ujabban a tojások konzerválására a dextrin-oldatot hasz-

Zucker A. Henrik,

a hatszor felgyújtott nagymező-utcai üvegraktár tulajdonosa. 700.000 korona vagyonnal rendelkezik. Azzal gyanúsítják, hogy része volt a gyújtogatásokban. Zuckert letartóztatták s most az ügyészség foglya.

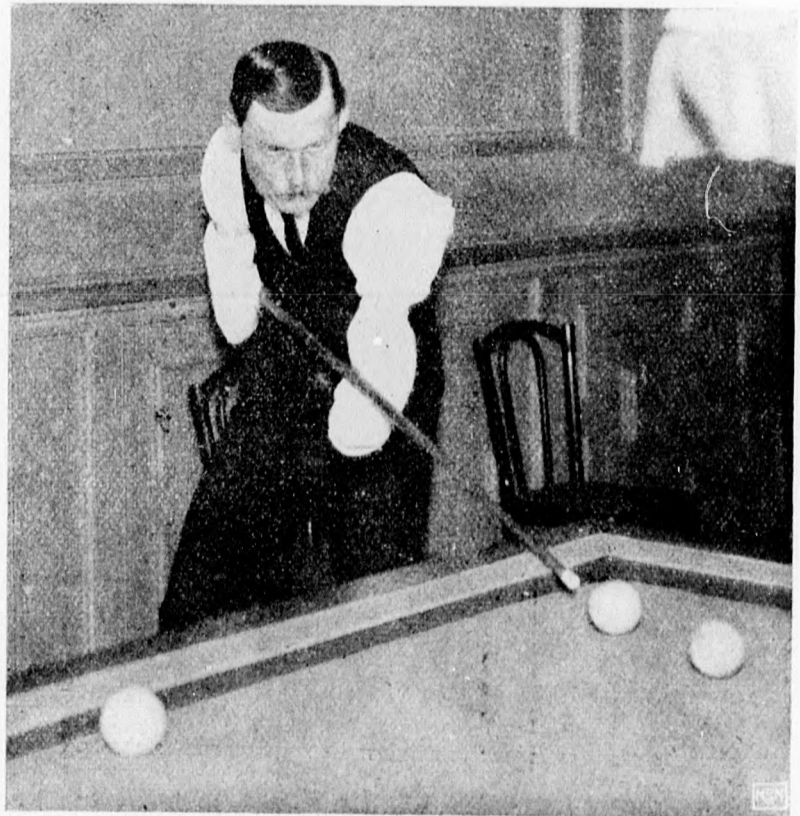
Oblatt Aladár,

az Erzsébetvárosi Kaszinó bakkaratasztalának áldozata. Oblatt 60.000 korona ára értékpapírt sikkasztott a Merkurbanktól s az érte kapott összegeket bakkaraton elkártyázta. A büntetés elől halálba menekült: a schönbrunni parkban föbelőtte magát.

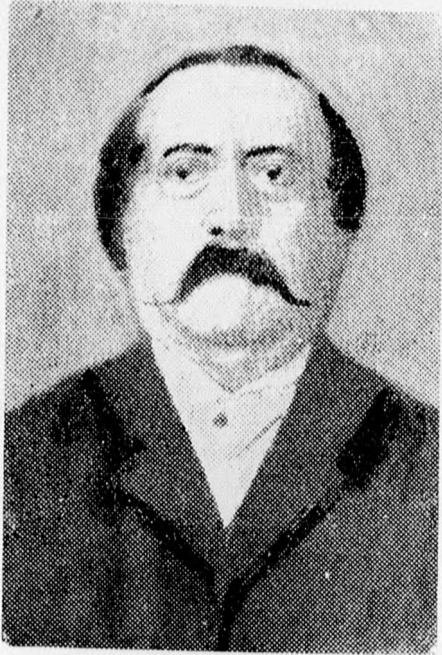
Turista-szerencsétlenség a Grivolán.

Segató olasz tábornok két fia meg akarta mászni a Grívola hegységét. E közben lezuhantak és szörnyet haltak. A mentőcsapatnak sikerült holttestüket feltalálni és lehozták a völgybe.

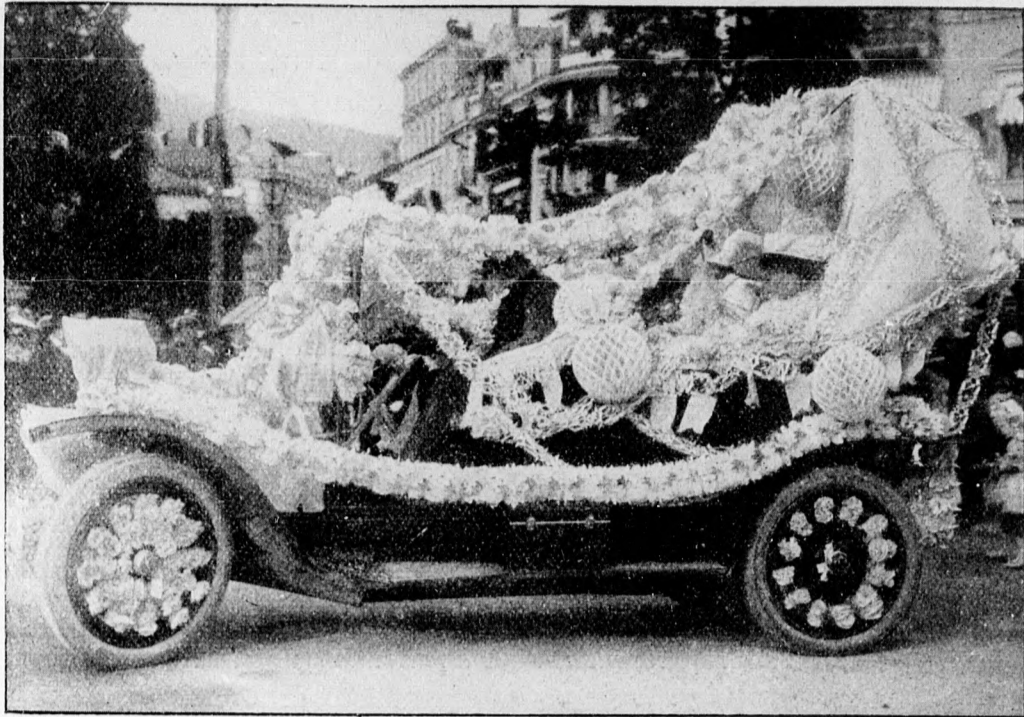
Kéz nélküli billiárd-művész.

Bern Joen, ki jelenleg Berlinben él, bámulatba ejti szemlélőit. Mint képünkön is látható, kezei könyöktől kezdve hiányzanak s ennek dacára valóságos billiárd-művész. A dákot felső karcsontjával testéhez szorítja és a legmesteribb lökéseket produkálja.

Kaszlik Jenő,

a dús gazdag különcz, 20 milliónyi vagyonát humánus célra hagyta. Nővérét kitagadta az örökségből

Virágkorzó Baden-Badenben.

A gyönyörű fekvésű világfürdőben a napokban élénken látogatott virágkorzót rendeztek, amelyen Haniel sportterfii virágos automobilja Lujza badeni nagyhercegnő tiszteletdíját nyerte el.

volt pontokat is bevonhassák. Az újbóli megszáradás után újságpapíros közé teszik, hogy össze ne ragadjanak s így rakják el ládába. Az ilyen módon eltett tojásokat előbb meleg vízben megmossuk, amit rövidebb ideig tartó áztatásnak kell megelőzni és azután használjuk fel. Tíz-tizenkét fillérért dextrin elegendő száz friss tojásra. Így tíz hónapig is eltartható a tojás, feltéve, hogy friss állapotban lett dextrin-oldattal bevonva.

Vörösbor-pecsét. Az abroszra esett borpecsétet igen könnyen ki lehet tisztítani, ha elég korán, még aznap tiszta disznózsírral bekenjük. Nem kell mindjárt kimosni, maradhat a következő mosásig, de akkor előbb be kell kenni zöld szappannal és ennek utána langyos vízben kimosni.

Tokánytészta. Fél liter jó savanyu tejfölt fél liter liszttel, 6 tojás sárgájával, egy kis sóval jól fölverünk, azután a 6 tojás kemény habját beletesszük, mikor készen van, egy háziváson kendőt kikenünk jól zsírral és a tésztát beleöntve, erősen összekötjük spárgá-

val s egy fazékba, melyben forr a víz, beletesszük s háromnegyed óráig folyton főzzük. Mikor kivettük és szétbontjuk a kötést, úgy fog látszani, hogy darabokba esik szét, egy kissé összeszorítjuk a kendőt ismét, ahol össze volt kötve, kiborítjuk a tésztás tálba, forró vajjal leöntjük és reszelt svájci sajttal jó vastagon behintve, rögtön feladjuk, hogy a vaj ki ne hűljön.

Vesepecsenye paradicsommal. A 2-3 napig állott vesepecsenyét megspékkeljük, megsózzuk és borsozzuk. Egy lábasba teszünk egy kanál jó forró zsírba fél reszelt hagymát és föleresztjük 2 deczi eczettel. Ezzel kétszer leforrázzuk a húst, mindannyiszor hagyjuk betakarva állni pár perczig. Most egy mázas tepsibe tesszük, ráöntjük a forró levét és 2 deczi paradicsomot, 3 deczi tejfölt, 1 kockacukrot teszünk rá és forró sütőben folyton öntözve sütjük ¼ óráig. Mig a húst fölseleltjük, a levében forralunk 2 deczi tejfölt. Vajas tésztát vagy burgonya-croquettet adunk hozzá.

Vegyes.

Burgonya, mint lótakarmány. Egy vidéki gazda a következőket írja: Evek óta jó burgonyatermés és oly árak mellett, amelyek a takarmányanyagokhoz képest nem túl magasak, előszeretettel etetem a lovakat párolt burgonyával. Ezt a takarmányt kezdetben csak kis mennyiségben alkalmaztam hüvelyes és gabonaneműek darájához, a mennyiséget azonban később mindig megnagyobbitottam, az erőtakarmányadagot csökkentettem és három év óta szinte kizárólag párolt burgonyával etetem igáslovaimat. A párolt burgonyát egy kádban, amely minden istállóban van, vízzel összekeverjük és a kádból rozs-szecsckára a a jászolba öntjük.

Nyáron azonkívül kapnak a lovak este zöldtakarmányt, luczernát és réti fűvet, télen szénát. Ha sok zöldtakarmányom van, akkor azt burgonya mellé délben is adom. Ebben az esetben kap négy ló 50 kg. burgonyát, ha nyerstakarmányt csak este adok, akkor 75 kg.

Gyermek primadonna.

A berlini Apollo-színházban óriási siker mellett játszik Walther-Schreiben Lily, a tíz éves primadonna. Bájos és természetes játékkal meghódította a berlini publikumot.

Reggeli a léghajón.

A nemrég elpusztult Zeppelin-rendszerű személyszállító-léghajó a «Deutschland» nagy kényelemmel volt berendezve. Képünk a léghajón reggeliző női utast ábrázolja.

burgonyát kap négy ló. Az én igáslovaim kicsinyek, 5 láb 3 hüvelyk és 5 láb közöttiek. 26 fogatom van a négy lóval, tehát négy-négy egyforma koru állatom. És mégis daczára annak, hogy egész éven át egy kilónyi magtakarmányt sem adok lovaiknak, azok a legnehezebb munka idején is jó kondícióban vannak, feltűnő sima szőrűek és sohasem mondják fel a szolgálatot. Sokkal kevésbé izzadnak, mint magtakarmányozásnál, kólikájuk ritkán van és akkor is majd minden esetben jó lefolyású az. Ki kell azonban emelnem, hogy párás előtt a burgonyát föltétlenül tisztára kell mosni és a homoktól megszabadítani.

Szerecsen állam Ausztráliában. Különös érdekességű hír jön a távol Ausztráliából, Queenslandből. Azt mondja ez a hír, hogy Cairn közelében, Yarrabah-ban szép csöndben parlament alakult — felső és alsóházzal — és pedig a feketék között. Ennek a legújabb államalakulásnak különös története van. Yarrabah északi Queenslandben, vízűs, üde, tropikus vegetációval diszító hegyvidéken fekszik; a környék banánfa- és cukornád-termeléséről

hires. Az ott letelepedett anglikán hittérítők az erőteljes és intelligens benszülötteket maguk köré gyűjtötték és megalakították a feketék külön önkormányzatát. Ujságot is alapítottak, melynek czime «Aboriginal News» (Benszülöttek lapja); ezt maguk a szerecsenek nyomtatják. Most a törzsfőnökökből és a hittérítőkből álló «törvényszék», melynek elnöke John «király», törvényt hozott, amely törvényt megalakítja az alsó- és felsőházra oszlo parlamentet. Minden nagykorú benszülöttnak van szervezeti joga, asszonynak, férfinak egyaránt. A felsőházat a «királyok», a fehér és fekete hittérítők alkotják. A parlamentet John király talpraesett beszéddel nyitotta meg, amelyben kifejezést adott afölött érzett örömeinek, hogy saját hazájában élhet, nem, mint a többi testvérek, akik hazátlanul sanyalódnak. A parlament tervszerű munkára, a népet a törvények tiszteletére szőlította fel. Az új államalakulás célja a fekete népesség pusztulásának megakadályozása. A legutóbbi kimutatás szerint ugyanis Viktoriában, Queenslandben, Nyugat- és Dél-Ausztráliában összesen 41.390 szerecsen él.

Ki meddig él? A világhírű angol tudós Darwin temérdek kutatás és megfigyelés alapján azt az eredményt vonta le, hogy a nő ember átlag 15—20 évvel tovább él, mint a nőtlen. Ennek oka pedig egyrészt a mértéketesebb élet, másrészt, hogy a nő férfi nagyobb gondot fordít szervezetének, erejének, szellemi épségének megőrzésére, ami a családi boldogság fentartója. A modern orvostudomány egyik csodás vívmánya a korszakalkotó *Kataphrosegymógymód*, megszerzi a nőtlennek is ugyanezen előnyöket, mert míg egyrésztől kiirtja a legmakacsabb szervi bajokat, másrészt új erőt, új életet nyújt a testnek. Hazánkban egyetlen ilyen intézet van, ez dr. *Mitzger* Tivadar hírneves elektro-medikai intézete Andrási-ut 51., melyet évente ezer meg ezer szenvedő ember keres fel és ott gyökeres gyógyulást, új erőt nyerve, megveti egy új boldog élet alapját.

KIRÁLY-KÁVÉHÁZ
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 53.
Estéknént **RÁCZ LACZI**
czigánykirály és jeles zenekara hangversenyez.

ÉLŐ JÓZSEF
„**ÁRPÁD**“-pinczéje
VI., Podmaniczky-utca és Teréz-körut sarkán létezik.
Hideg és meleg ételek. Kőbányai sör.
Előzékeny kiszolgálás.

TÁNCZER NÁNDOR
BANK- ÉS VÁLTÓ-ÜZLETE
BUDAPEST, VI., Teréz-körut 4. sz.
I-ső és II-ik jelzalog-kölcsönöket legrövidebb idő alatt folyósítanak. — Idegen pénzek beváltatnak és tőzsedei megbízások eszközöltetnek. — Részvények adás-vétele. — Hollandi életbiztosító főügynöksége.
TELEFON 107—41. TELEFON 107—41.

Rendelve készült **BUTOR** részletre is kapható

KLEIN GYULA
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 36.

„**Hungária**“
beszélő-gépek
tölcsérszerűk is
kizárólag eredeti első-
rangú gyártmány, **rész-**
lettizetésre is olesón
kaphatók,
Deményi és Társa
Budapest, VI., Király-u. 76.
Kérjen árjegyzéket

Önkéntesek

feltűnő jutányosan és elegánsan
felszereltetnek

Blum és Testvére

cs. és kir. egyenruházati cégénél

Budapest, IV., Duna-utca 2. sz.

Butor-beraktározást | **Költöztetést**
száraz raktárakba | tiszta butorkoosikkal
teljes felelősséggel | helyben és vidékre
legjutányosabban elvállal

Balassa Gyula és Társa

Telefon 33—32. VI., Teréz-körut 19. Telefon 33—32.

Horvát Dezső

Ország Világ

kávéházában, VI. ker., Andrássy-ut 61. szám
minden este

Horváth Jancsi

zenekara hangversenyez.
Minden szombat és vasárnap reggeli 3 óráig zene.
Megnyitja a kerthelyiség.

50 millió kor. külföldi pénz házakra és földbirtokokra.

(Használatvezetellel terheltekre is.) Első és második helyre a legmagasabb kölcsönöket a lehető legelőnyösebb feltételek mellett gyorsan folyósítanak. Ezenkívül legelsőrangú belföldi bankösszeköttetések.

WEISZ JÓZSEF bankiroda Telefon 68—58
Budapest, V., Lipót-körut 2. sz. Interurban.

„A. B. C.“

fehérnemű kölcsönző vállalat, szállít hivatalok, üzletek,
gyárak részére higiénikusan tisztított

törülközőt, padlóruhát, portörliót, stb. stb.
csekély kölcsönjért, házhoz szállítva, hetenként cserélve.
A mosással járó kellemtelenség megszűnik. Eötvös utca 30. sz.
Telefon 46—86. Telefon 46—86.

Sneidig egyenruhák

legjutányosabban

Blum Sándor

elsőrangú egyenruházati intézetben ::
Budapest, IV. Váci-utca 15

Poloskairtást, molyirtást

==== egy évi jótállással, ====

padlóbeeresztést, ablak-, ajtó- és csillártisztítást elvállal

„**STANDARD**“ lakástisztító társaság

BUDAPEST, IV., Kossuth Lajos-utca 14., félemelet.

TELEFON: 66—63.

TELEFON: 66—63.

JOGÉLET

A bíróságok s az esküdtszék.

— Irla egy büntetőügyi bíró. —

II.

Az esküdt felelős-e az esetleg helytelen verdiktért, amikor halálos ítélet hozatik a hajnali órákban, úgy, hogy a vád- és védőbeszéd, meg a rezümé alatt 2—3 esküdt fölváltva alszik a kimerültségtől?

vagy amikor nem magyaráztatik meg érthetően, hogy mi az a jogos önvédelem s hogy legalább is megfontolandó, vajjon jogos védelem egyáltalában illet-e gyermeket szülővel szemben?

vagy amikor a vádbeszéd az egyik elmondott esetben a következő: „T. esküdt uraim! Ami X. vádlottat illeti, önök jelen voltak a tárgyaláson, figyelemmel kísérték a bizonyítást, önök eskü alatt szolgálnak, önök képesek a bizonyítékok mérlegelésére, fölsőlegesen tartom, hogy e vádlottat illetőleg többet mondjak“, vajjon hibáztható-e az esküdtek az az okoskodása, hogy „ha az ügyészség meg volna X. vádlott bűnösségéről győződve, akkor meg is vádolná“ s ez okoskodás alapján mentik föl az apagyilkost. Nem.

De igenis: ilyesmiért felelős a bíróság, helyesebben az elnök s a kir. ügyész.

Az ügyésznek szinte döntő szerepe van az esküdtszék működése tekintetében, a visszavetési jog gyakorlásánál fogva.

Nem sértés általában az esküdtbírákra, ha fölteszszük, hogy köztük is lehet, aki egyáltalában vagy bizonyos ügyben nem való esküdti szerepre. De bizonyos, hogy erről az ügyésznek lehetőleg tudnia kell s hogy el kell követnie mindent s van is rá módja, hogy kellőleg informálódjék s ennek megfelelőleg éljen a visszavetés jogával.

Eleinte az volt a fölfogás, hogy az ügyész lehetőleg ne vessen vissza senkit, hogy így az intézmény kipróbáltassék.

Láttuk ugyan, hogy az ügyészek ekkor is vigan vetettek vissza s épen odaváló elemet, persze inkább protekciós szempontokból; ma azonban az esküdtbírási intézménye ki van próbálva: a fölügyeleti hatóság kötelessége volna utánanézni, de alaposan, hogy hogyan él e joggal, ezzel az alapvető joggal a tárgyaló ügyész.

Mert ha ezzel rosszul él, akkor hiába a helyes vád, meg vádirat, meg a legszebb vádbeszéd...

A sorrendben első lett volna rámutatnom arra, hogy az ügyészségnek, vizsgálóbíróknak, vádtanácsnak aggodó gondossággal kell ügyelnie arra, hogy esküdtbírási tárgyalás elé kerülő ügy kifogástalan ellátásban részesüljön részükről.

A hírlapok hírül adták például, hogy a Haverda-ügy hogyan került a szabaddkai esküdtszék elé. Csoda-e aztán, ha megakadt, ha alkalma volt, módja s joga a védelemnek a befejezés megakadályozására?

Az esküdtszéki eljárásnak, tárgyalásnak főszemélye az esküdtbírási tárgyalási elnök.

Hogy ezt a hivatását kellőleg betölthesse, kiváló tulajdonságokkal kellene bírnia. A tárgyalás alatt álló ügy anyagának a legapróbb részletekig ismerése, legalább az elbírálás alatt álló jogi kérdés alapos ismerete, elnöki jogkörének teljes tudása, széleskörű általános műveltség, legalább némi beszédképesség, tekintély s tárgyalási energia, mely többek közt elposványosodást, rendezetlenséget nem enged meg, nélkülözhetetlen kellékek.

A törvény első sorban a törvényszéki elnököt kívánja esküdtbírási elnöknek. Ter-

mészetes, hogy ez nem mindenütt lehetséges: nem mindenik elnök kriminálista és — sajnos — nem is törekszik azzá lenni. A törvény továbbá megengedi, hogy a tábla bírása is lehessen esküdtbírási elnök.

S mit látunk?

Mondjunk ki őszintén: igen sűrűn olyanokat az esküdtbírási elnöki székben, akik, talán egyébként tiszteletreméltó s érdemes egyéniségük s tulajdonságaik mellett, anszienítésükön kívül más kvalifikációval rá nem bírnak.

A mai szisztéma pedig, amely egyenesen kihívja a stréberkedést, azt, hogy egy-egy esküdtbírási tárgyalás vezetése maga grádus legyen előmenetelre, táblabírói állásra, egyenesen korrumpált hatású.

Avagy nem képzelik el annak lehetőségét a fölügyeleti hatóságok, hogy ilyen táblabírói aspiránsok ilyes „vizsgatét“ alkalmával a tárgyalás simaságának stb. képesek esetleg fontosabb érdekektől is eltekinteni?

S ha az ilyesmit kerülni kellene: tessék vagy táblabírói című s jellegű bírákat, vagy táblai bírákat esküdtbírási elnökökké kinevezni, de legalább fontosabb ügyekben az elnöklet ilyenekre bízni.

Az esküdtbírási elnöknek még, többek közt kifejezett érzékének kell lennie az iránt is, hogy a bíróságnak s a kir. ügyészségnek működésében harmonia legyen. Legalább annyiban, hogy a védelem jogának teljes respektálása mellett a vádhatóság (esetleg vádtanács) álláspontját is érvényesülni engedje, bizonyítékait produkálja, annál is inkább, mert a vádlottakhoz rajta kívül más kérdést nem intézhetvén, a bizonyítást, ha akarja, Prokrusztesz-ágyba fektetheti.

A kir. Kuria végzése szerint például a Haverda-ügyben az elnök a Jánosi följegyzéseit, mint vizsgálati vallomást, tanácshatározat nélkül, saját fölebbezhetetlen hatáskörében fölolvasathatta volna.

De érzékkel kell bírnia az elnöknek az iránt is, hogy ő nem szakbírással, hanem esküdtekkel tárgyal, hogy tehát neki egyenesen az esküdtek számára kell tárgyalnia. Figyelmeztetni, figyelmüket fölhívni, ébrentartani, magyarázni nekik.

Földművesek, iparosok, de általában nemjogászok egy-egy bizonyíték, tanuvallomás, okirat, egy-egy pörbeli esemény egészét vagy részét, értékét s jelentőségét néha nem is sejtik; nekik érzékek főleg egy-egy drámai jelenet, pikantéria, csattanó iránt van s aztán vége.

De meg az esküdtek nagy része nincs szokva ahhoz se, hogy órákon s órákon, néha meg napokon s napokon át kényelmetlenül, zárt, rossz levegőn üljön. Nincsenek szokva hogy sokszor unalmas tárgyaláson hosszabb ideig figyeljenek; soknak meg képessége sincs, hogy hosszabb vallomást, fölolvasást könnyű szerrel megértsen, a lényegét belőle kivegye.

Jó elnök segítségére megy ilyenkor: figyeltet, érdeket költ, magyaráz; rossz elnök kezében ellaposodik minden s az esküdt kusza gondolatai zavarával vonul vissza s lesz martaléka élelmesebb társának, hangulatnak, külső befolyásnak stb.

S így jön létre a rossz verdikt.

A kérdésnél legyen szabad egy, nézetem szerint, föltétlenül elvetendő gyakorlatra kitérnem. Az éjjeli tárgyalásokra.

A védelem szokta ezt forszírozni többnyire, vagy a bíróságnak rosszul fölfogott buzgósága, időspórolása viszi bele a tárgyalást az éjszakába. A testileg-lelkileg kimerült esküdt aztán ha „bolond“ verdiktet hoz: persze szidják s a felelősséget el- s reáharítják, hártia a bíróság is.

Az éjjelbe nyuló esküdtszéki tárgyalásokat egyenesen eltiltanám.

S a rezümé! A rezümé!

Istenem! Ha mindenki tudná, hogy mi-csoda montsrum horrenduma ez a legtöbb esküdtbírási elnöknek! S hogy néz ki olyik rezümé!

Az egyik elnök előveszi Fayert vagy Schnierert s tart az esküdteknek egy magasröptű, filozófikus elmefuttatást a megoldandó jogi kérdéstről. Persze az esküdt, ha figyel, még jobban összezavarodik.

A másik tart egy karakán, kerekded, szónoki szpicset, hangulatosat, de amellet óvatosat.

A harmadik elmond valamit, vagy jobban mondva semmit, röviden, szárazon, de föltétlenül hézagosan, hiányosan, értelmetlenül. Nem tud beszélni!

De abban mind a három megegyezik, hogy retteg attól, mikép valaki a jogi fejtegetést jegyzőkönyvbe véteti s ezért óvatos, félénk elnöki joga kihasználásában.

Persze arról szó sincs például, hogy az esküdteknek a büntetési tétel határait megjelölné, pedig néha az esküdt fél jól minősíteni, nehogy a vádlott nagy büntetést kapjon.

Arról, hogy mi a különbség az esküdt s a szakbíró ítélezése, joga közt, említést tenni szintén nem mer.

S az esküdt néha jóhiszeműen ül föl a védőnek, aki bizony őt nem mindig fogja helyesen informálni kötelességeiről.

S így ez a rezümé, ez a nagyértékű jogintézmény, ez a szinte döntő hatalom egy arra való elnök kezében (emlékezzünk csak Zsitvayra) szármalmas kezességé zsugorodik össze s lesz egy kénytelenül-kelletlenül alkalmazott, gyakorolt kötelességgé, muszájjá.

Ismétlem: ne szidjuk az esküdteket, ne támadjuk az esküdtszék intézményét.

Ismerjük meg s be inkább, hogy a hiba főleg az esküdtekkal együttműködő hatóságokban van, amelyek nem állnak föladatuk magaslátán, amelyek az esküdtszék, ha nem is tökéletes, de tiszteletreméltó intézményét helyesen kezelni nem tudják.

S a közelmúlt idők egynehány megütközést keltő verdiktje (amelyeknél tanulságosabbat pedig eleget rejtenek az irattárok), szolgáljanak alkalmul az illetékes köröknek arra, hogy gondolkozzanak, határozzanak s tegyenek.

Tegyenek például az ellen is, hogy ha egy egész tömeg kérdést intéz a bíróság az esküdtekhez, adja is ki azokat írásban nekik a rezümé előtt, mert különben lehetetlen, hogy juris imperitus emberek ezt komolyan s eredménynyel figyelemmel kíséressék.

Tegyenek az ellen is, hogy a tárgyalás szintje ne szálljon le annyira, mikép a bíróság a már egyszor megeskettetett tanuknak ugyanazon ügyben való megesketeése tárgyában vitát engedjen, határozzon s a tanukat újra megeskesse, mint ez nemrég egy nagy föltűnést keltett ügyben ország-világ előtt lefolyt volt.

S tegyenek az ellen, hogy szakértői vélemények ne nehezítsék a jogszolgáltatás menetét, ne gördítsenek akadályt a igazságkeresés útjába, mint ahogy ez ugyanily ügyekben állandóan szokott megenni.

S ha tesznek még a tekintetben is, hogy esküdtbírási ügyekben igazi szaktanács, büntető ügyekkel foglalkozó s azokban jártas bírák alkalmaztassanak s ne dilettánsok; s ha tesznek még sok egyébről, amiről beható és szakszerű fölügyeleti vizsgálat alkalmával könnyű szerrel meggyőződhetnek (de a meggyőződésszerzést ne várják hírlapi cikkek-től): akkor kevesebb lesz a „bolond“, a megütközést keltő verdikt, kevesebb a jogos panas az esküdtszék ellen s kevesebb az általános szégyenkezés az esküdtbírási helytelen működése s így kulturállapotunk miatt is.

A biztosított halálát okozó kedvezményezett. R. Ferenc jómódu gazdaember 5000 koronára biztosította életét s mert gyermektelen özvegy ember volt, kedvezményezettül unokaöccsét nevezte meg, hogy halála esetére ez kapja az 5000 koronát. Az unokaöccs erről mit sem tudott. R. Ferenc egy alkalommal összehívkozott unokaöccsével s mindketten heves természetűek lévén, kést rántottak egymásra. A vége az lett, hogy az unokaöccs R. Ferencet úgy megsebezte, hogy az sebeibe belehalt. A temetés után G. János az unokaöccs megtudta, hogy őt 5000 korona biztosítási összeg illeti. Sietett ezt az összeget felvenni, de a biztosító-társaság a kifizetést megtagadta azon a czímen, hogy G. János a kedvezményezett okozta szándékos cselekedetével a biztosított halálát, ily esetben pedig a kereskedelmi törvény 505. szakasza 4. pontja szerint az életbiztosítási szerződés hatályát veszti. G. János azzal védekezett, hogy ő nem tudta, hogy kedvezményezett és így mint ilyen nem okozhatta bátyja halálát; a felülvizsgálati bíróság azonban elutasította G. János keresetét, mert egyedül döntő az, hogy az, aki a biztosított életét veszélyeztető szándékos cselekedetet elköveti, kedvezményezett-e? Közömbös azonban az, hogy ő maga tudott-e arról, hogy kedvezményezett vagy sem.

A teljesítés lehetetlensége. Ha a szerződő fél azért nem teljesíthet, mert saját hibáján kívül a teljesítés lehetetlenné vált, akkor a nem teljesítés káros következményei alul szabadul. Ezt a szabályt sokáig úgy magyarázták, hogy a teljesítés lehetőségének egyáltalán kizártának kellett lenni, mert különben nem lehet lehetetlenségről szólni. A Curia újabb joggyakorlatában azonban modernebb és helyes szociális érzékre valló felfogás érvényesül. Egy adott esetben a szeszgyár, mely a szeszgyártáson kívül marhák hizlalásával is foglalkozik, leégett és így a kikötött időre nem tudta a hizott marhákat szállítani. Az kétségtelen volt, hogy a tűz okozása a gyártólajdonost nem terhelte. A Curia ellentétben az alsó bíróságokkal, a szeszgyárost felmentette a hizott marhák nem szállításából eredett kár megfizetése alul, mondván, hogy annak elbírálásánál, hogy valamely teljesítés lehetetlen volt, nem az az irányadó, hogy a teljesítés egyáltalán s emberi erővel nem volt eszközölhető, hanem az, vajjon e nehézség a kötelezetre nézve a józan gazdasági felfogás szerint jelentkezett-e elháríthatlannak, már pedig ily felfogás szerint az oly akadály, mely csak a teljesítés tárgyával arányban nem álló rendkívüli áldozatok árán volna leküzdhető, elháríthatlannak tekintendő.

Az olcsóbb eladás tilalmának kikötése. B. városban lakó kereskedő egyik fővárosi nagykereskedővel úgy állapotodott meg, hogy összes gyarmatáru szükségletét nála fogja beszerezni, azonban kikötötte, hogy a fővárosi nagykereskedő B. városban s attól 20 kilométeren belül eső területen senkinek olcsóbban nem fog eladni, mint amilyen áron neki elad. Történt azután, hogy a fővárosi nagykereskedő B. városbeli más kereskedőnek olcsóbban adott el gyarmatárukat, mint ahogy régebbi vevője tőle beszerezte, mire ez a már megrendelt s a vasuton meg is érkezett 2000 K értékű árut át nem vette s a nagykereskedőnek rendelkezésére bocsátotta. Ez a rendelkezésre bocsátást nem fogadta el és pert indított a 2000 K vételár megfizetése végett, úgy okoskodván, hogy olyan kikötés, mely szerint olcsóbban eladni nem szabad, a közérdekebe ütközik s ezért ily kikötést jogilag elismerni nem lehet. Az alsó bíróságok el is fogadták ezt az álláspontot és marasztalták a vidéki kereskedőt, de a Curia elutasította a keresetét, azt mondván, hogy nincs tiltva ilyenmü kikötés s ha ezt az eladó megteszi, akkor a vevő a vételi ügylettől visszaléphet, mert az olcsóbban eladás tilalma bontó feltétel erejével bír. Ha a feltételt nem tartja meg az eladó, a vevő az ügyletet felbonthatja.

A rovatvezető üzenetei.

L. M. Zombolya. Öröklési szerződés az írásbeli végrendeletre előírt alakzatossággal köthető csak érvényesen.

KÖZIGAZGATÁS

A községi közigazgatás csődje előtt.

Budapest, szeptember 10.

I.

E lapok hasábjain számtalanszor volt alkalmunk rámutatni arra, hogy mily rengetege a teendőknél vár a jegyző munkás kezére, volt alkalmunk bebizonyítani, hogy a községeknek, a községi közigazgatásnak érdeke feltétlenül megkívánja, hogy a létesítendő reformok, míg egyrészt a községi jegyzői hivataloknak megfelelő számú és kvalitású segédekkel való ellátásáról gondoskodjanak, addig másrészt bizonyos hatáskörök a jegyzői funkciók közül kiemeltessenek és más szervek intézkedési sphaerájába utaltassanak.

A szakkörök előtt nyilvánvaló, hogy a jegyzők a ma rendelkezésükre álló segédek munkabírásának teljes kiszákmányolása és saját munkaerejük tulfeszítése mellett sem képesek teendők minden részét akként megoldani, amint ezek megoldását az azokhoz kapcsolódó érdekek kívánják.

A jegyzői hatáskör pedig folyton-folyton bővül, a község, a hatóságok nap-nap után nagyobb és nagyobb kívánalmakkal lépnek fel a községi közigazgatással szemben és fokozódik a vágy, hogy a községek igazgatási feladatai a modern igényeket minden irányban kielégítő módon oldassanak meg.

Ezen a hatóságok és a község részéről tapasztalható kívánalmak azonban eddigelé nem párosultak oly irányú törekvéssel, amely a jegyzői hivataloknak kellő számú munkaerővel való ellátását célozná, mihez képest a jegyzők nem is jöhettek azon általuk legjobban óhajtott helyzetbe, hogy feladatkörük egész teljességét akként töltsék be, amint azt saját jogbiztonságuk érdekében is betölteni szeretnék.

A jegyzői hivatalok túlhalmozottságán való segítség egyetlen alakja természetesen kellő munkaerő beállítása, mert ha ez nem történik meg, akkor a községekre ruházott feladatok elintézése körül oly foku hiányok fognak mutatkozni s már ma mutatkoznak kellene, ha a jegyzők emberfeletti munkát nem végeznének, amely hiányok a legfontosabb közérdekek kilégítését a legnagyobb mértékben veszélyeztetik s hová-tovább a község képtelen lesz feladatainak a legmértékeltőbb igények szempontjából is megfelelni.

A községi közigazgatás minden kétséget kizárólag bekövetkezendő eme csődje az állami igazgatás minden terén meg fogja termelni a maga szomorú eredményeit, mert hiszen ma az igazgatás összes szálai a községi jegyzői hivatalokban futnak össze s talán sohasem volt oly igaz és találó a nagyemlékű báró Eötvösnek azon mondása, hogy csak két hatóság van az országban: a miniszter és a falusi jegyző, ezek hajigálják egymás fejébe az intézkedéseket s azok végrehajtását, míg a többi közbeeső hatóságok csak ennek a kettőnek a postáslegényei.

Több ízben volt már módunkban felsorolni a jegyzői ténykedés nagy terjedelmét, volt alkalmunk rámutatni e ténykedés körébe eső feladatok kiváló fontosságára, úgy, hogy ezáltal teljesen elegendőnek tartjuk egyszerűen leszögezni azon igazságot, hogy a jegyző ma már nem képes teendőit kellőleg elvégezni s azok végzése tekintetében mutatózó fogyatékoságok a községek, az állam legvitalisabb érdekeire hatnak hátráltatólag.

A mi felszólalásainknak és a szakkörök folytonos sürgetésének azonban ma sincs meg a kívánt és várt eredménye, mert a jegyzői hivatalok munkaerővel való ellátását

illegfőleg fontosabb és mélyrehatóbb intézkedések egyáltalán nem történtek.

Minden hatóság tudatában van annak, hogy a jegyzői hivatalok személyzete nem elégséges a kitágított hatáskör által felvetett teendők nagy halmazának pontos és szakszerű elvégzésére, mégis a hatáskör fokozatos kitágítása, azt mondhatjuk egy percre sem szünetel, de segédek szervezése, rendszerezése ma is csak pium desiderium.

Hisszük, akarjuk hinni, hogy a belügyi kormányzat végre tudatára jut ama veszélynek, amely a községi közigazgatás funkcióképességét fenyegeti és sürgősen hozzálát a jegyzői hivatalok személyzetének kiegészítéséhez. E feladat végrehajtása azonban nagy akadályokba ütközik. Nincs és nem lesz munkaerő, amely a szervezendő állásokat betöltse. Addig, míg a községi jegyzői hivatalok nagy munkaterhének könnyítésére elégségesnek mutatkozott volna megfelelő számú segédjegyzői állások szervezése, a községi közigazgatás zavartalan menete biztosítva látszott lenni elegendő segédjegyzői állás megszervezése által. Ma azonban nemesak az a baj, hogy ily állások csak gyér számban vannak szervezve, amin elvégre néhány tollvonással segíteni lehetne, hanem nagyobb és radikálisabb reformok nélkül nem orvosolható baj az, hogy nincs kellő számú képzett segédjegyző.

Ha megnézzük a „Magyar Közigazgatás“ a Községi Közlöny“ szaklapok illető rovatait, azt kell megállapítanunk, hogy minden egyes ajánlkozó, állást kereső, kellő alaki kvalifikációval bíró segédjegyzőre esik 10–15 pályázati hirdetés. Olvasunk e szaklapokban ismételtelen közreadott pályázati hirdetéseket, mert az első hirdetés meddő maradt, egy pályázó sem jelentkezvén. A községi közigazgatási tanfolyamok termékonak az ürességtől s míg Budapestén a régebben szükséges párhuzamos tanfolyamok mellett ma egynek is csak mérsékelt számú hallgatója van, addig vannak vidéki tanfolyamok, amelyeknek hallgatók hiányában való beszüntetése megfontolás tárgyát képezi.

Néhány év alatt egész kétségtelen bizonyossággal oda jutunk, hogy a ma már szervezhető segédjegyzői állások sem lesznek betölthetők, mert nem akadnak pályázók, mi lesz tehát a szervezendő állások sorsa? A községi közigazgatás folyton fokozódó feladatai, az ezek végrehajtása felé irányuló magasabb igények a ma szervezett segédjegyzői állásoknak legalább is megkétszerezését követelik; mi történik, ha ez állások állandóan üresekben lesznek, mi történik, ha a községi feladatok megoldására még a mainál is kisebb számú segédjegyzői gárda áll csak rendelkezésre? Bizonyára beköszönt a községi közigazgatás teljes csődje.

A beregmezei jegyző-üldözések.

Budapest, szeptember 10.

Hogy Bereg vármegye a jegyzők feyelmi üldöztetésében „vezet“, erről már, azt hiszem, az eddigiekből is meggyőződést szerzett az érdeklődő község.

Tudomás és felhasználás czéljából, közlöm a legfrissebb jegyzői üldöztetést, melynek hőse szerény személyem.

Főszolgabíráim egy páratlan szelid, jóakaratu, hozzáférhetlen karakter, — de gyenge ember.

Mivel pedig az alispán üldözöbe vesz, de a főszolgabíráim pártomon van, az ő gyengeségét, jóságát felhasználva, a szolgabíróval és az itt nagy szerepkört vívó jársi számvevővel karöltve most a következő üldöztetést indította meg.

A múlt években azon kezdtek, hogy min-

den birámat elcsapással fenyegette meg a szolgabíró, ha az általános községi választások alkalmával, reflektál ismét a bírói állásra.

Mert minden birám elsőrendű ember a faluban, 10—14 éve már, hogy bírói tisztelet viselnek becsülettel — kellő értelmiséggel, nehogy megszégyenitessenek, ígéretet tettek, hogy nem reflektálnak — a bírói állásra.

Ma — midőn volt birám közül egy sines hivatalban, hozzáfogtak az ő idejükbéli számadások nehézményezéseikhez. A számvévo azonban teljesen tájékozatlan a községi pénztári számadás és költségvetés szerkesztéséről s ebből aztán különös dolgok származtak. Ugy hogy minden évben személyesen voltam kénytelen a számadási nehézményekkel a főszolgabíróhoz bemenni, feltárván előtte az óriási baklövéseket, amelyeket a számvévo tesz és amelyeket a főszolgabíró ír alá. Ő azzal mentegette magát, hogy ő bizony nem ért azokhoz, neki a járási számvévo ebben az ügyekben a szakreferense, tehát felebbezzem meg a kifogásolandó nehézményeket.

Mindannyiszor megtettem, de a törvényhatósági bizottság, sőt maga a belügyminisztérium, egyes esetekben pedig a közigazgatási bíróság is megerősítette, helyben hagyta a járási számvévo által megállapított nehézményeket, úgy hogy 1906. évtől máig, még egyetlen egy községem pénztári számadása sem nyert befejezést.

Nagy részük felebbezés alatt áll, sőt olyan esetem is van, ahol egyik évi számadásnál kétségtelenül kimutattam, hogy a bírának a községekkel szemben több a követelése, mint a többi számadásoknál, bár tévesen megállapított pénztári maradványok.

Szóval, egyetlen egy pénztári számadás sem tekinthető 1906. évtől végbefejezettnek. És mégis, mit tesznek? Azon fenn nem maradható számadási tértiményeket, amelyeket a törvényhatósági bizottság is megerősített, (bár tudniuk kell, hogy ezek felebbezés alatt állanak, tehát végrehajtás tárgyát nem képezhetik), hogy elidegenítsék tőlem volt biráimat, és megfélemlítsék a mostaniakat, (vagyis, hogy a nép ragaszkodását irántum megtörjék), minden volt bírónál a számvévo, mint főszolgabírói kiküldött megjelent, és a nehézményezett pénztári összegekig foglalást fogantatosított.

Három-öt száz korona összegeket voltak kénytelenek a bírák a főszolgabíró kezeihez lefizetni, csak hogy a már kitűzött árveréseket felfüggeszessék.

Hiábavaló volt szóbeli kérelmük, hogy a kérdéses számadási tértimények ügye még felebbezés alatt van, avagy hogy egyik vagy másik bírónak még több követelése van a községgel szemben, egy másik évi pénztári számadás során, mégis befizettették azt az évi számadási összeget, amelyikben nehézményt állapítottak meg.

És hogy tervük sikerült, legjobban igazolja egyik volt birám, aki régi barátságunkat megtagadva, gyűlölettel szívében fölkeregetett, és azzal köszöntött be hozzám, hogy ezentul ellenségemnek tekinthetem, mert ugymond: négyszáz koronát fizettem a jegyző ur hibái miatt.

Barkasszó, 1910. szeptember 7.

tisztelettel

Viski Lator Béla.

Elvi jelentőségű döntvények és rendeletek.

Az iparigazolvány nem feltétele az iparosi minőségnek. Az iparos jellegét az iparüzés ténye állapítja meg. A hatáskör megállapításánál tehát nem jöhet tekintetbe az, hogy az ipari munkát adó a munka adása idejében birt-e iparigazolvánnyal. (A hatásköri bíróság 1909. évi 138. sz. határozata.)

Tanítók nyugdíjazása. Tanítók nyugdíjazásánál a teljes évet el nem érő szolgálati idő számbavételével és ehhez mérten a számítási kulcsképen meghatározott 2 százalékos valamelyes töredékével nyugdíjilletmény kiszabásának helye nem lehet. (A m. kir. közigazgatási bíróság 1909. évi 6745. sz. határozata.)

Kivándorlasi kihágások elbírálása. Az 1909. évi II. törvényzikknek 1909. évi szeptember hó 1-én életbeléptetése előtt elkövetett kivándorlasi kihágások az 1903. évi IV. t. cz. alapján bírálandók el. Ily esetben a kivándorlasi biztos felebbezési joggal nem bír. (A m. kir. belügyminiszter 1909. évi 6057. számú határozata.)

Községi közigazgatás.

„Évi hatszáz korona minden jegyzőnek.“ Folyó hó 2-iki számában — írja egyik jegyző munkatársunk — a Közigazgatási rovatban „Évi 600 korona minden jegyzőnek“ fölrású közleményt lehetetlen megmagyarázni nélkül nem olvasni, milyen atyailag gondoskodik a kormány arról, hogy a mindenféle vármegyei „tisztelbeli“-eknek és gyertya-referenseknek — egygyel több okuk legyen lenézni a jegyzőt — azért a sok közhasznú dologért, melyet potyára végez. Köszönjük a 600 koronát, de a köszönethez bátrak vagyunk azt a figyelmeztetést csatolni, hogy a kerületi munkásbiztosító pénztárak nem minden jegyzőt foglalkoztatnak egyformán. Van olyan, akinek 1000—1200—1500 koronányi munkát adnak, ahol fejlettebb az ipar; van olyan is, kinek 200 K-nyi sem jut, ahol a községi kovácson kívül nincs más iparos. Talán igazságosabb lenne e téren fizetési fokozatokat föllátni, mint általában 600 koronáról beszélni. Még egyet kérünk a kormány figyelmébe ajánlani: szabályzatában terjeszkedjék ki annak rendelkezésére is, hogy a felek be és kijelentéseikkel ne mindennap, hanem a hónapnak csak bizonyos napjain zaklathassák a jegyzőt. Legalkalmasabb módon jutna a kormány közgei tudomására e kis figyelmeztetés, ha önnök lapjában helyet adni sziveskednék. Egy jegyző.

Harmincz uj alügyési állás a vármegyékben. A jövő év január elsején lép életbe az egységes közigazgatási kihágási eljárás, ami különösen a tisztügyi ügyészek munkáját fogja megszorítani, úgy, hogy a nagyobb vármegyékben uj alügyési állásokról kell gondoskodni s körülbelül 30 alügyési állás szervezésére lesz szükség, ami 102.000 koronával fogja szaporítani a belügyi tárca kiadásait, mert az uj állások költségei az állami hozzájárulást terhére esnek. Hajdu vármegye erre való tekintettel szervezte az uj alügyési állást 2600 kor. törzsfizetéssel és 800 korona lakáspénzzel.

A temesvári kongresszus. Holnap, hétfőn, szeptember 12-én nyílik meg Temesvárott a törvényhatósági jogú és rendezett tanácsú városok polgármestereinek országos kongresszusa, mely sokkal népszerűbb és jelentősebb lesz, mint az eddigiek voltak. Temesvár tanácsa nagy előkészületeket tett a kongresszusra, így például a szükséges nyomtatványokon, programon és egyebeken kívül a város közállapotainak ismertetésére terjedelmes könyvet íratott, s azt kinyújtatva az összes tagoknak megküldötte. Ezen a kongresszuson tárgyalják a városi aljegyzők és fogalmazók sérelmét is, amelyről emlékiratot készítettek. Elvben mindenekelőtt kifogásolják a városi tisztviselők minimális fizetéséről készült törvényjavaslatot, amely több esetben az eddiginél is rosszabb helyzetet teremtené. Például a törvényhatósági városok aljegyzőit a javaslat a IX. részben a X. fizetési osztályba helyezné, a fogalmazókat részben a X., részben a XI-ikbe. Ez a városi közigazgatási jogászok lekiérsinylését jelenti. Az aljegyzők és fogalmazók eléptetési viszonyai is rosszak. Városi főjegyző vagy tanácsos nagyon kevésből lesz. Csak minden második nemzedékből érhet a szerencse, hogy a VII. fizetési osztályba bejusson. A nagy városokban is mindig csak a kisebb fizetési állásokat szaporítják. A régiebb időkben volt 4—5 tanácsos és ugyanennyi aljegyző. Ma már az aljegyző négy fokkal alább jutott és az eddig terjedő négy fokon helyezték el a városok közigazgatási jogászainak kétharmad, sőt háromnegyed részét. A nagyobb állások száma pedig maradt a régieben. Az aljegyzői állásban tölti el a közigazgatási jogász szolgálati idejének nagyobb részét. Ezt az állást tehát oly módon kellene javadalmazni, hogy abból a jövőrezzett tisztviselő családostul tisztességesen megélhessen. De ez nem történt meg: az egész országban egyetlen egy aljegyző van a VIII. fizetési osztályban, a többinek fele a IX-ben, másik fele a X-ben. Egy körrendelet azonban, amelylyel a helyzet ideiglenes javítását akarták elérni, az aljegyzők egy részét ismét a XI. osztályba helyezte, feldöntötte tehát azt az elvet, hogy jövőrezzett tisztviselő a X-iknél alacsonyabb fizetési osztályba nem helyezhető. Szóval a közigazgatási jogászai pályán nincs fokozatos előléptetés, mert az aljegyzői és tanácsosi állások között átmenetet ugyszólván csak az I. aljegyzői állás képez, amelyen keresztül az összes aljegyzőknek és fogalmazóknak át kellene

haladniok. A valóság ezzel szemben az, hogy csak ugrással juthatnak fel a IX. fizetési osztályból a VII-ikbe.

Az emlékirat azt kívánja, hogy az aljegyzők kivétel nélkül a VIII., az első osztályu fogalmazók a IX., a másodosztályu fogalmazók a X., a fogalmazógyakornokok pedig a XI. fizetési osztály javadalmazását kapják.

Pest vármegye közigazgatási bizottsága pénteken délelőtt gróf Ráday Gedeon elnöklésével ülést tartott Pest vármegye székházának dísztermében. A jelentések során Petri Mór kir. tanfelügyelő kir. tanácsos jelentést tett a személyi változásokról és az új polgári iskolák szervezéséről. Javaslatára a bizottság felterjesztést tett a minisztériumhoz aziránt, hogy a Ráczkevény most szervezendő községi polgári fiu- és leányiskolánál a tanítói fizetésekhez államsegély engedélytessék. Intézkedés történt a sárii róm. kath. iskola fejlesztése iránt. A váczszentlászlói községi elemi iskolánál az V., az iklaki evangélikus iskolánál a II. tanítói állás szervezéséhez államsegélyt kért a bizottság. Jövahagyták a gödöllői polgári iskolai tanítók választását. Két tanító ellen fegyelmi vizsgálatot indítottak. Végül több tanítói javadalmi ügyben történt intézkedés. Utána Kurucz Gyula kecskeméti kir. tanfelügyelő terjesztette elő jelentését. Ezután a pénzügyigazgató tett jelentést a múlt hónapban befolyt adókról. A múlt hónapban egyenes adóban befolyt 1,948,435 korona, ami az előző évben befolyt 1,473,932 korona 75 filléryi összeget 474,502 korona 25 fillérral haladja meg. Ez év január 1-től a múlt hónap végéig befizettek összesen 4,367,463 korona 24 fillért, ami a múlt év ugyanezen szakában befolyt 5,479,494 korona 83 fillérral szemben 1,112,031 korona 59 filléryi csökkenést mutat. Ezután az alispán betérjesztette az 1911—12. évre szóló közüti költségvetést, amely 350,000 korona hiányt mutat ki és így a megye ennyi államsegélyt fog a kereskedelmi minisztertől kérni. Felir azonkívül a megye a kereskedelmi miniszterhez, hogy az állam vegye mielőbb kezelésébe azokat a közutakat, amelyekről már ilyen irányban intézkedések történtek. Néhány fegyelmi ügy elintézése után az ülés véget ért.

Megüresedett községi jegyzői állások. Koronya körj. á. 3360 K összajavalmazással szept. 17-ig. Főszolg. Teregova.

Honca körj. á. szept. 19. d. 12-ig. Főszolg. Mosva.

Bilke jegyzői á. szept. 18. d. 12-ig. Főszolg. Mosva.

Nyires körj. á. 1600 K kézp. 720 K. irnoktartás, 120 K utiát., 450 K lak- és irodabér át. Szept. 28. d. e. 10-ig. Főszolg. Hidalmás.

Szerbcsanak jegyzői á. 1600 K kézp. 240 K irodabér. 180 K uti át. 100 K ért. term. fuvar. Szabad lakás háromnegyed hold kerttel. Szept. 26-ig. Főszolg. Nagyszentmiklós.

Szurdok körj. á. 1000 K fiz. 72 K lakpénz, szept. 22-ig. Főszolg. Alsóháza.

Süttő segédj. á. 600 K fiz., 100 K lakpénz, 400 K kiegész. szept. 14-ig. Főszolg. Esztergom.

Békés-Csaba segédj. á. 1200 K fiz. 120 K drágasági pótlék (1911-től 1000 K), szept. 29-ig. Főszolg. Békés-Csaba.

Kumán I. segédj. á. okt. 1-ig (szerb nyelv szükséges). Főszolg. Törökbecse.

Szentandrás segédj. á. 1000 K fiz. szept. 15. d. 12-ig. Főszolg. Déva.

Nádszeg segédj. á. 900 K fiz. szept. 15-ig. Főszolg. Nádszeg.

Köröstarján segédj. á. 1000 K fiz., 120 K lakp. 120 K anyakönyvelésért. szept. 25. d. u. 5-ig. Főszolg. Nagyvárád.

Csütrötnek, köj. 2543 K összajavalommal szept. 14. d. u. 5-ig. Főszolg. Szentgotthárd.

Bodola, körj. á. 1000 K fiz., 1 szobás lakás szept. 12. déli 12-ig. Főszolg. Sepsiszentgyörgy.

Felsőkeresztúr, körj. á. 1600 K fiz., 400 K lakp., 400 K utiát., 330 K irodabér, szept. 19. d. u. 4-ig. Főszolg. Munkács.

Nyitra, jegyzői á. 1600 K fiz., 3 hold szántó haszna, szabad lakás kerttel szept. 20-ig. Főszolg. Kisvárd.

Megüresedett községi orvosi állások. Berezstócs orv. á. 1600 K fiz., 5—5 éves összesen 800 koronáig emelkedő 200 koronás ötödéves pótlék, 600 K helyi pótlék, 400 K lakpénz, husvizsg. díjak, látogatási díj 50 fill. — 1 K, éjjel kétannyi; szept. 20-ig. Főszolg. Pancsova.

Balatince körorv. á. (16 község) 1600 K fiz., ötödéves 200 K korpótlék, fuvardíj, látog. díj (vend. nyelv kívánatos). szept. 16-ig. Főszolg. Alsó-lendva.

Bethlenháza körorv. á. 1600 K fiz., 5 éves korpótlék (4-szer), 600 K uti á. 400 K lakpénz. Szept. 24-ig. Főszolg. Bálinez.

Bethlenszentmiklós körorv. á. (13 község) 1600 K fiz., 5-öd éves 200 K-s korpótlék (4-szer), 400 K lakpénz, 800 K uti át., látog. és halottk. díjak. Szept. 12-ig. Főszolg. Hosszaszó.

Párisi Nagy Áruház

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38.

Leány - ruhácska Fiu vadászöltöny

Ára:
3 kor. 20

Ára:
8 korona

Leány ruhácska fehér szatin barchetből, övvel, színes japán bordűrrel és gombokkal díszítve, kitűnően mosható. Ára 2-3 évesnek 3 kor. 20 fill. Minden következő nagyság 40 fillérrel drágább.

Fiu vadász-öltöny szürke színű, zsolnai lodenből, zöld posztó hajtókával, szarvascsont-gombokkal, mell- és oldalzsebbel, kitűnő szabás. Ára 3-4 évesnek 8 korona. Minden következő nagyság 60 fillérrel drágább.

Képes nagy árjegyzék az összes cikkekről ingyen és bérmentve.

Teddy Shoe Company

Budapest, Múzeum-körút 27. szám.
(Dr. Szuly mellett)

HÖLZEL GYULA vezetése alatt ::
mesés czipők és nem drágák!

Kérjen árjegyzéket.

DIESEL-motorral

a tényleges löerő

óránként csak 1 fillérbe kerül.

Fevilágosítással és díjmentes költségvetéssel készségesen szolgál a

Fegyver- és Gépgyár R.-t.

BUDAPESTEN.

Párisi világkiállítás „Grand Prix“ 1900.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

Dietetikus szor lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.

50 év óta használatos a legtöbb istállóban étvágytalanság és rossz emésztés eseteiben, teheneknél a tej javítására és a tej gyarapítására.

Kwizda-féle korneuburgi marhatáppor valódi csak ezen védjeggyel.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Buda-pest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és VI. kerület, Andrassy-ut 28. szám.

BERLINI VICTORIA

Általános biztosító részvénytársaság. Alapított 1853.

Biztosítási állomány 1909. december 31-én: K.	2,076.730.185.-
Vagyon 1909. december 31-én: K.	882.298.188.-
Bevétel az 1909. évben: K.	180.229.286.-
Nyereség az 1909. évben: K.	38.074.367.-

Különös előnyök:

Megtámadhatatlanság: A kötvény egy évi fennállás után semmiféle alapon sem támadható meg.
Párba vagy öngyilkosság: Az első évben a teljes díjtartalék, ennek eltelével pedig az egész biztosítási összeg fizetetik ki halál esetében.
Világ-kötvény: A biztosított minden külön pótlózás nélkül kezdetől fogva tartozkodhat és utazhat az egész földön.

A biztosítás megszűnésének kizárása: Három évi fennállás után a biztosítás nem válhat érvénytelenné.
Legmagasabb költsön- és visszavásárlási érték 3 évi fennállás után.
Megszűnt biztosítások érvénybe helyezhetők 6 hónapon belül orvosi vizsgálat nélkül.

Háború biztosítás teljesen költségmentes a teljes biztosítási összeg érvényével.
Nyereségrészesedés: A tiszta nyereség 90%-a biztosítottaknak szavatoltatik. Az 1909. üzletévre 35,734.621 korona utaltatott át a biztosítottaknak mint nyereségrészesedés. Már 1878 óta az összes díjfelzetések 3%-val emelkedő osztalék fizettek ki.

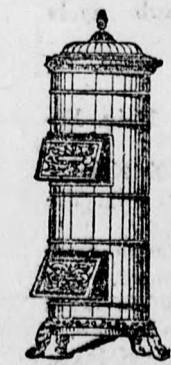
Fédta: 10.000 koronás előres és halál esetére szóló biztosítás 25 évi időtartamra egy 80 éves egyénnél csupán 5684 koronájába kerül.
Rövid, világos biztosítási feltételek, fenntartások nélkül. Ügyes képviselőket alkalmazunk.

Igazgatóság Magyarország és a Kelet részére:

Budapest, V., Dorottya-utca 1. szám.

Eredeti Meidinger töltő-, szellőző- és szabályozó-kályhák

központi fűtésre szolgáló kaloriferek, szellőző-rácsok minden nagyságban.

Folytonégő - Dauerbrand kályhák.

Legolcsóbb fűtés. A hideg beáltával egyszer kell befűteni és egész télen át ég. A szobákban kellemes meleg.

Eisler és Vértés

Meidinger-kályhák gyára
Budapest, VI., Andrassy-ut 41. szám.
Árjegyzékek és költségvetések bérmentve.

Tisztelettel értesítem nagyrebecsült vevőimet és a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy legújabb

Kézimunka-Értesítőm

megjelent és kívánatra bérmentve beküldöm. Ezen árjegyzék 228 negyedréti oldalon 3150 eredeti rajzokat tartalmaz és felkarolja a kézimunka technika összes ágazatait, nemkülönben minden ízében a magyar irányt szolgálja és a vidéki vevőknek teljes felvilágosítást nyújt.

Telefon 109-06. Alapítva 1883-ban.

BÉRCZI D. SÁNDOR

női kézimunka nagyiparos ::
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. sz.
Saját Áruházában.

35.000 bor- és gyümölcs-sajtó 20.000 gyümölcs- és szőlőzúzó 300 hydraulikus sajtó

bor, gyümölcs és ipari célokra stb.

került ki a Mayfarth-féle gyárakból.
Az 1909-iki évben készült

2500 sajtó. 1200 zúzó.

Csatlanos bizonyítéka ezen gyártmányok főtűnő jóságának. Tessék bizalommal fordulni

MAYFARTH PH. és TÁRSA

mezőgazdasági és ipari gépgyárakhoz
Bécs, II., Taborstrasse 71.
Kitüntetve több mint 650 arany és ezüst stb. éremmel.
Kimerítő képes árjegyzékek ingyen. Képviselek és viszontelárúsítók kerestetnek.
Tessék mindig a Mayfarth cég nevére ügyelni.

